WROCŁAWSKIE WIADOMOŚCI KOŚCIELNE

PISMO URZĘDOWE KURII ARCYBISKUPIEJ WROCŁAWSKIEJ

Rok XLIV Wrocław, styczeń-marzec 1991 r. Nr 1

KONFERENCJA EPISKOPATU POLSKI D/S KATECHIZACJI

RAMOWY PROGRAM KATECHIZACJI

Ramowy Program Katechizacji w zakresie szkoły podstawowej (kl. I-VIII) i szkoły średniej (kl. I-IV), na mocy decyzji Plenarnej Konferencji Episkopatu Polski obowiązuje na wszystkich poziomach nauczania katechetycznego od początku roku szkolnego 1971/1972.

RAMOWY PROGRAM KATECHIZACJI W ZAKRESIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ (I-VIII)

SCHEMAT PROGRAMU

CYKL PIERWSZY: EUCHARYSTYCZNY

KLASY I-II

Wprowadzenie w życie chrześcijańskie. Zbliżenie do Osoby Jezusa Chrystusa — historycznego i żyjącego dziś w Kościele. Przygotowanie do pełnego uczestniczenia we Mszy św. i do sakramentu pokuty.

KLASY III-IV

Dalsze pogłębianie życia religijnego jako świadomego uczestnictwa w życiu Kościoła przez bliższe poznanie Historii Zbawienia, stale urzeczywistniającej się w naszym życiu oraz szczególne pogłębienie uczestnictwa w Eucharystii i sakramencie pokuty.

CYKL DRUGI: DOJRZAŁOŚCI CHRZEŚCIJAŃSKIEJ (BIERZMOWANIE)

KLASY V-VI

Kształtowanie życia religijnego i przekonań przez głębsze poznanie prawd wiary, zbliżenie do liturgii oraz poszerzenie znajomości Pisma św. Wybrane zagadnienia — zilustrowane głównie postaciami — z dziejów Ludu Bożego Nowego Przymierza, szczególnie te, które mogą służyć do rozwiązania problemów aktualnie nurtujących dzieci.

KLASY VII-VIII

Kształtowanie postaw chrześcijańskich, głównie w oparciu o Ewangelię. Społeczny charakter etyki chrześcijańskiej z uwzględnieniem zagadnień dotyczących rodziny i małżeństwa. Wybrane przykłady realizacji Ewangelii przez Lud Boży w historii i życiu współczesnym.

CYKL PIERWSZY: EUCHARYSTYCZNY

KLASY I-IV

Dziecko w wieku 7-10 lat z kręgu swej rodziny wchodzi w świat szkoły, kolegów, życia społecznego. W tym okresie jest ono przede wszystkim obserwatorem otaczającej je rzeczywistości. Obserwując, stara się tę rzeczywistość zrozumieć i jednocześnie znaleźć dla siebie właściwe miejsce. W miarę rozwoju usiłuje obejmować — na swoją miarę — role społeczne. Myśli konkretnie w oparciu o obserwacje i na tej podstawie zaczyna tworzyć pojęcia ogólne.

Założenia ogólne

1. Już od początku katechizacji — w cyklu I-IV — wysuwamy na pierwszy plan rzeczywistość Kościoła, w którym ciągle aktualnie głosi się słowo Boże, ustawicznie dokonuje się zbawienie dzięki sakramentalnemu spotkaniu z Chrystusem, a jednocześnie wypełnia się misja powierzona przez Chrystusa skierowania wszystkich ludzi do Boga (Element ten podkreśla również Dyrektorium: DCG p II c I nr 20). Pogłębiając więź ze społecznością Kościoła, ukazujemy objawienie jako rzeczywistość ciągle aktualną, ciągle na nowo przeżywaną przez Kościół. Wprowadzamy dzieci w konkretne życie liturgiczne parafii i w złączoną z nim realizację życia chrześcijańskiego na co dzień. Prowadzimy do tego, aby trudne tajemnice naszej wiary stały się dla dziecka bardziej konkretne — w powiązaniu z przeżywaniem ich przez całą społeczność wiernych. W ten sposób łączymy organicznie „institutio, educatio, initiatio" (DCG p II c II nr 26).
2. Kościół urzeczywistnia się i ukazuje najdoskonalej we Mszy św.

i dlatego istotnym zadaniem całego pierwszego cyklu jest wprowadzenie w Mszę św.

3. W czasie całego czteroletniego cyklu uwzględniamy rok liturgiczny przygotowując dzieci na każdym poziomie do przeżycia świąt i okresów liturgicznych. Omawiając święta i okresy liturgiczne ukazujemy tkwiące w nim misterium. Bierzemy również pod uwagę nasze rodzime zwyczaje.
4. Materiał podstawowy — źródłowy — stanowią teksty Pisma św. Starego i Nowego Testamentu. Zapoznajemy dziecko z Historią Zbawienia, trwającą do chwili obecnej i urzeczywistniającą się w życiu każdego człowieka, aż do powtórnego przyjścia Chrystusa. Od wydarzeń i słów w ich wartości historycznej przechodzimy do oznaczonego przez nie misterium: zbawczego działania Boga we współczesnym Kościele (DCG p V c I nr 5). Uwzględniamy szczególnie te teksty, z którymi dziecko będzie się spotykało w czytaniach liturgicznych.
5. Nauka Składu Apostolskiego towarzyszy dziecku już od pierwszej klasy. Przez cztery lata wprowadzamy dziecko stopniowo w zrozumienie całego Składu Apostolskiego.
6. Kształtowanie sumienia i postaw chrześcijańskich łączymy zarówno z życiem liturgicznym, treścią katechezy, jak i ze wszystkimi innymi doświadczeniami dziecka.

KLASA I

Dziecko siedmioletnie jest jeszcze bardzo związane z rodziną, powoli wrasta w społeczność klasy. Obserwuje z zinteresowaniem wszystkie przejawy życia, dostrzegając przede wszystkim działanie. Myśli konkretnie. Podziwia dorosłych i naśladuje ich. Jest otwarte na osobistą modlitwę.

1. **Cel katechizacji**
Zasadniczym celem tej klasy jest rozbudzenie życia wiary i wprowadzenie dziecka w życie Kościoła jako społeczności parafialnej. Dziecko ma poznać podstawowe prawdy wiary i życia chrześcijańskiego, a także kształtować odpowiednie postawy na tle nauki i wydarzeń z życia Jezusa Chrystusa oraz na tle aktualnie przeżywanych świąt i okresów roku liturgicznego. Wprowadzamy dziecko w podstawowe modlitwy chrześcijańskie, wychowujemy ducha modlitwy.

2. **Materiał katechizacyjny**
   a) Bóg Stworzyciel nas i całego wszechświata, najlepszy Ojciec. Aniołowie.
   b) Potrzeba Zbawiciela. Wybrane zagadnienia z Ewangelii dzieciństwa i życia publicznego Pana Jezusa. Ostatnia Wieczerza. Męka, śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa. Wywyższenie Chrystusa.

Duch Święty. Tajemnica Trójcy Świętej. W łączności z tajemnicami Chrystusa ukazujemy Osobę Matki Bożej i Jej rolę.

c) Kościół — rodzina dzieci Bożych. Chrzest — źródło dziecięctwa Bożego i przynależności do Kościoła. Msza św. — uczestnictwo dziecka w Mszy świętej. Znaki i przejawy życia religijnego, z którymi dziecko spotyka się w kościele — domu Bożym i w otaczającym świecie.

d) Główne święta roku liturgicznego.

e) Prawo miłości. Święci. Rzeczy ostateczne człowieka.

3. **Praktyki religijne**

a) Pacierz, jak również praktyka swobodnego formułowania modlitw, w których dziecko obejmuje rzeczywistość codziennego życia.

Do podstawowego pacierza dziecka w tym okresie zaliczamy: Znak Krzyża św., „Ojcze Nasz", „Zdrowaś Mario", „Chwała Ojcu", modlitwa do Anioła Stróża.

b) Uczestniczenie we Mszy św.

c) Udział w liturgii świąt roku kościelnego.

KLASA II

U dziecka ośmioletniego zaznacza się przede wszystkim wzrost zdolności do współdziałania, budzenia się świadomości społecznej. Bogaci się jego doświadczenie życiowe. Myślenie jednak ciągle pozostaje związane z działaniem i konkretem. Dziecko nastawione na zdobywanie nowych wiadomości i doświadczeń.

1. **Cel katechizacji**

Zasadniczym celem tego roku jest doprowadzenie dzieci do pierwszej spowiedzi i pierwszej Komunii św. — pełnego uczestnictwa we Mszy św. Pogłębiamy łączność z Kościołem. Sakramenty ukazujemy jako „wydarzenia" zbawcze, jako spotkanie i współdziałanie z Chrystusem — związane z historią zbawienia i z aktualnym życiem całego Kościoła. Kształtujemy sumienie chrześcijańskie i poszerzamy znajomość podstawowych prawd wiary w oparciu o Ewangelię.

2. **Materiał katechizacyjny**

a) Bóg Stwórca świata i człowieka, ubogacający człowieka swoim życiem. Powołanie człowieka do współżycia z Bogiem. Powołanie człowieka do pracy w świecie. Bóg-Stwórca aniołów. Upadek aniołów. Grzech pierwszych ludzi. Zbawcza inicjatywa Boga — obietnica Zbawiciela. Oczekiwanie na Zbawiciela.

b) Jezus Chrystus — Jego nauka i życie. Szczególne uwzględnienie tych słów i wydarzeń, które są podstawowe dla zrozumienia sakramentów (Chrztu, Pokuty, Eucharystii).

Tajemnice życia Maryi — w łączności z tajemnicami Chrystusa.

c) Osoba Ducha Świętego i Jego działanie w duszy każdego ochrzczonego i w całym Kościele. Tajemnica Trójcy Świętej i Jej związek z życiem Kościoła i chrześcijanina.

d) Kościół jako społeczność hierarchiczna. Kościół jako lud Boży, w którym Jezus Chrystus dokonuje zbawienia w sakramentach. Nauka o Chrzcie. Chrzest jako Sakrament włączający w Kościół. Łaska uświęcająca, Eucharystia. Związek Eucharystii z Ostatnią Wieczerzą, Ofiarą Krzyża i Zmartwychwstaniem. Ofiara Chrystusa oraz współofiarowanie Kościoła we Mszy św. Komunia jako pełny udział w Ofierze Mszy świętej. Eucharystia sakramentem jedności i miłości w Kościele. Nauka o obecności Jezusa pod postaciami eucharystycznymi poza Mszą świętą. Na tle objawienia się miłości Boga do ludzi w życiu i nauce Jezusa Chrystusa — nauka o pokucie chrześcijańskiej i o grzechu. Nauka o sakramencie pokuty z podkreśleniem spotkania z Chrystusem, udzielającym zbawienia w swoim Kościele. Warunki sakramentu Pokuty.

e) Sumienie. Zasady życia wg nauki i przykładu Chrystusa. Miłość Boga i bliźniego. W związku z wydarzeniami z życia Jezusa Chrystusa i Jego nauką — nauka o przykazaniach.

3. **Praktyki religijne**

a) Praktyka osobistej modlitwy.
Pacierz dziecka w tym okresie obejmuje również Skład Apostolski.

b) Uczestniczenie we Mszy św. (Wprowadzenie w praktykę łączenia życia codziennego z Ofiarą Eucharystyczną).

c) Nawiedzenie Najświętszego Sakramentu.

d) Rachunek sumienia jako ocena swego postępowania w świetle Ewangelii. Żal, postanowienie poprawy, zadośćuczynienie.

e) Udział w uroczystościach liturgicznych.

KLASA III-IV

Cechą najbardziej charakterystyczną dziecka w tym okresie jest pragnienie, aby znaleźć swoje miejsce w społecznościach, do których należy oraz odgrywać w nich pewne role. Wpływ rodziny wyraźnie zmniejsza się na rzecz społeczności szerszych, przede wszystkim grup koleżeńskich. W swym myśleniu dziecko dziesięcioletnie ciągle jeszcze jest związane z konkretem i działaniem. Powoli jednak zaczyna się już proces przekształcenia myślenia: od obserwacji i zbierania wiadomości do ich systematyzowania.

1. **Cel katechizacji**

Zasadniczym celem klas III i IV jest pogłębienie życia religijnego, jako świadomego uczestnictwa w życiu Kościoła. Zapoznajemy dzieci z Historią Zbawienia. W kontekście Historii Zbawienia pogłębiamy znajomość praw wiary i życia Kościoła. Pogłębiamy uczest-

nictwo w Ofierze Mszy św., przygotowując dzieci do Komunii św. szczególnie w niedziele oraz w uroczystości roku liturgicznego. Wprowadzamy bardziej szczegółowo w strukturę Mszy św., podkreślając czynne i pełne uczestnictwo w niej wszystkich wiernych. Kształtujemy sumienie chrześcijańskie zwracając specjalną uwagę na rolę chrześcijanina w świecie współczesnym — dziecka w jego środowisku. Pogłębiamy życie pokuty, przygotowujemy dzieci do spowiedzi związanej z okresami roku liturgicznego. (Poszerzenie znajomości Starego i Nowego Testamentu ma być nie tylko źródłem pogłębienia życia religijnego, ale jednocześnie ma stanowić podstawę dla katechezy w następnym cyklu).

2. **Materiał katechizacyjny**

Lud Boży zgromadzony przez słowo Boże, związany z Bogiem Ofiarą Przymierza, żyjący miłością Boga i ludzi; Kościół jako „Owczarnia"; rola Ducha Świętego w życiu Kościoła. Sakrament kapłaństwa. Papiestwo i kolegialność biskupów w powszechnym Kościele.
Sakrament namaszczenia chorych — udział cierpiącego człowieka w zbawczej męce Chrystusa.
Sakrament małżeństwa — w kontekście udziału rodziny w życiu Kościoła.
Eucharystia. Struktura Mszy św.; ryt wstępny, liturgia słowa, liturgia eucharystyczna — ofiara i uczta, ryt rozesłania. Z liturgią słowa wiążemy wyjaśnienia dotyczące powstania ksiąg Pisma św., zwłaszcza Nowego Testamentu. Podkreślamy znaczenie Tradycji i Urzędu Nauczycielskiego Kościoła. W liturgii eucharystycznej ukazujemy rolę Ofiary Chrystusa w życiu Kościoła. Wychowujemy do współofiarowania we Mszy św. Ukazujemy Eucharystię jako sakrament jedności i miłości podkreślając w Komunii św. naszą łączność z Bogiem i z ludźmi.
Omawiając wszystkie zagadnienia związane z życiem Kościoła kształtujemy postawę apostolską.
Materiał „Życie Kościoła" (p.a.) ukazujemy w kontekście Historii Zbawienia. Wszystkie tematy wyprowadzamy z Pisma św. Starego i Nowego Testamentu.

Pismo św. Starego i Nowego Testamentu

Stary Testament
Elementy z prehistorii biblijnej (zwłaszcza niewykorzystane w poprzednich latach). Abraham. Okres Patriarchów. Wyjście z Egiptu. Zawarcie Przymierza. Izrael w Ziemi Obiecanej: Okres Sędziów i Królów. Niewola babilońska. Prorocy.

Nowy Testament
Ewangelia dzieciństwa. Publiczna działalność Chrystusa, Jego cuda i nauka, ze szczególnym uwzględnieniem przypowieści. Apostołowie. Misterium paschalne. Przygotowanie Kościoła Chrystusowego. „Okres

40 dni", Wniebowstąpienie. Zesłanie Ducha Świętego. Życie Kościoła Apostolskiego, św. Piotr, św. Paweł.
Z misteriami Jezusa Chrystusa wiążemy katechezę Maryjną, ukazując w historii zbawienia rolę Matki Bożej. Omawiamy dogmaty Maryjne i święta — Niepokalane Poczęcia, Boża Rodzicielka, Gromniczna, Zwiastowanie, Maryja pod krzyżem, Królowa Polski, Wniebowzięcie, Matka Kościoła.

3. **Praktyki religijne**
   a) Pełne uczestnictwo we Mszy św. w niedziele i święta. Praktyka pierwszych piątków miesiąca.
   b) w klasie III — rocznica pierwszej Komunii świętej.
   c) Spowiedź okresowa. Nabożeństwo pokutne przygotowujące do okresowej spowiedzi.
   d) Czynne uczestnictwo w liturgicznym życiu parafii. (Na przykład, zgodnie z pragnieniem dziecka w tym wieku, aby angażować się czynnie w zjawiska otaczającego je życia, organizujemy, zwłaszcza z dziećmi klasy IV, schole, grupy służby ołtarza i in.).
   e) uczestnictwo w nabożeństwach (majowych, czerwcowych, październikowych, w drodze krzyżowej, gorzkich żalach i in.).

CYKL DRUGI: DOJRZAŁOŚCI CHRZEŚCIJAŃSKIEJ (BIERZMOWANIE))

KLASY V-VIII

Wiek 11-14 lat jest tzw. okresem obiektywnym, okresem zbierania i porządkowania wiadomości. Jednocześnie jest to okres rozpoczynającego się dojrzewania i związanych z nim trudności.

Założenia ogólne

1. W tym wstępnym okresie systematyzacji podstawę katechezy stanowi w d.c. Pismo św., jako źródło poznania prawd Bożych i wezwania Bożego skierowanego do człowieka. W tłumaczeniu objawienia Bożego odwołujemy się do Tradycji i określeń dogmatycznych. Uwzględniamy czytania, zarówno liturgii słowa we Mszy św., jak i liturgii słowa w innych sakramentach.
2. W d.c. wiążemy katechezę z liturgią. Uwzględniając rok liturgiczny prowadzimy do tego, aby dzieci przeżywały poznane prawdy wiary razem z całą społecznością Kościoła i kształtowały odpowiednie postawy chrześcijańskie.
   Nauka o Eucharystii i innych sakramentach powinna występować we wszystkich klasach tego cyklu. W nauce o sakramentach podkreślamy obdarowanie ze strony Boga, ich rolę w życiu Kościoła i chrześcijanina. Wyjaśniamy charakter dialogiczny sakramentów tj. wezwanie Boże do działania oraz odpowiedź człowieka.

3. Ukazujemy na czym polega wezwanie zawarte w objawieniu Bożym. Wyjaśniamy, jak człowiek ma dać na nie odpowiedź w konkretnych warunkach swego życia. Takie kształtowanie sumienia ma się dokonywać w ciągu całego cyklu.
4. Naukę o objawieniu i kształtowanie sumienia wiążemy ściśle z życiem Kościoła. Wychowujemy coraz bardziej pogłębioną świadomość przynależenia do Kościoła, Ludu Bożego Nowego Przymierza. Przygotowujemy do aktywnego udziału w życiu Kościoła i do odpowiedzialności za Kościół. (Przygotowujemy do sakramentu bierzmowania).
5. W oparciu o szerszy materiał biblijny, liturgiczny oraz z zakresu zagadnień moralnych prowadzimy do coraz głębszego rozumienia Składu Apostolskiego.
6. Zagadnienia z Historii Kościoła dobieramy w ten sposób, aby dzieci znalazły pomoc w kształtowaniu własnych przekonań i postaw oraz odpowiedź na nurtujące je w danej klasie problemy.

KLASY V-VI

W tych klasach dzieci są już zdolne do pewnej syntezy. Systematyzujemy więc również wiedzę o Bogu i Jego planie zbawczym. W wieku 11-12 lat niektóre dzieci przeżywają trudny okres przedpokwitania. Występuje upór, zaznaczanie swej indywidualności. Jednocześnie budzi się kult bohaterów i pragnienie udziału w życiu społecznym. — Dzieci w społecznym życiu Kościoła powinny znaleźć swoje miejsce i rolę.

1. **Cel katechizacji**
   a) Katechizacja w klasach V-VI ma głębiej wprowadzić w objawienie Boże Starego i Nowego Testamentu, głębiej zapoznać z wydarzeniami zbawczymi i ideami teologii biblijnej. Na podstawie Starego i Nowego Testamentu pogłębiamy znajomość „Credo".
   b) Objawienie Boże wiążemy z liturgią. Katecheza ma dopomóc do żywego udziału w roku liturgicznym i do coraz bardziej świadomego uczestniczenia we Mszy św., ma przygotować do zrozumienia czytań, jakie Ordo Lectionum przewiduje ze Starego i Nowego Testamentu na niedziele i święta. Pogłębiamy zrozumienie stale urzeczywistniającego się zbawienia, którego dokonuje mocą Ducha Świętego Jezus Chrystus, obecny i działający w Kościele, przede wszystkim w sakramentach.
   c) Przygotowujemy do dawania odpowiedzi na wezwanie Boże wiarą, która jest nie tylko zgodą umysłu, ale angażuje całą osobę ludzką i wyraża się w życiu.
   d) Zapoznając bliżej z objawieniem Bożym Starego i Nowego Testamentu nawiązujemy jednocześnie do życia Kościoła dla pogłębienia świadomości związku z Kościołem.

2. **Materiał katechizacyjny**

Patrz załącznik do programu „Zakres materiału — element biblijny, liturgiczny, doktrynalny, problematyka moralna”.

3. **Praktyki religijne**

a) Świadome uczestniczenie w liturgii dzięki głębszemu poznaniu prawd wiary i zrozumieniu tekstów Starego i Nowego Testamentu czytanych podczas Mszy św.

b) Ubogacenie modlitwy osobistej tekstami liturgicznymi, zwłaszcza psalmami.

c) Dzielenie się z innymi przyjętym słowem Bożym.

d) W oparciu o głębsze zrozumienie roli Maryi w dziele zbawienia bardziej świadomy udział w nabożeństwach maryjnych i innych przejawach kultu maryjnego.

e) Udział w życiu wspólnotowym Kościoła lokalnego w akcjach charytatywnych, misyjnych i in.

KLASY VII-VIII

Młodzież klas VII-VIII wchodzi w najtrudniejszy okres dojrzewania psychofizycznego z jego wszystkimi konsekwencjami. Przeżywa niezadowolenie z siebie. Szuka odpowiedzi na pytanie: „jakim być?” Szuka oparcia. W tym okresie rozwija się proces tworzenia osobistych przekonań, zwłaszcza w dziedzinie wartości moralnych. Są to również ostatnie lata szkoły podstawowej; młodzież interesuje się wyborem zawodu oraz problemami związanymi z dalszym życiem. — W spotkaniu z Chrystusem, zwłaszcza w sakramentach, w nauce o życiu chrześcijańskim powinna młodzież znaleźć pomoc w rozwoju osobistym i społecznym.

1. **Cel katechizacji**

a) Zadaniem katechizacji w tym okresie jest zapoznanie z zasadami etyki chrześcijańskiej, kształtowanie moralnej świadomości chrześcijanina przez poznanie zasad i motywacji moralności wypływającej z objawienia; kształtowanie osobowości twórczej i odpowiedzialnej; pomoc w znalezieniu swego miejsca w społecznościach; rozwój miłości i przygotowanie do rozwiązywania problemów związanych z życiem rodzinnym.

b) Ukazujemy związek życia sakramentalnego i moralnego. Prowadzimy do tego, aby w znaku sakramentalnym młodzież umiała odczytywać swoje zadania i zobowiązania.

c) Wychowujemy do odpowiedzialności eklezjalno-społecznej za swoje życie. Pogłębiamy świadomość związku i współdziałania z Chrystusem w realizacji planu zbawienia świata.

d) Uczymy szukać w Piśmie świętym, zwłaszcza w Ewangelii, wskazań do życia moralnego, do rozwiązywania problemów swego życia.

2. **Materiał katechizacyjny**

Patrz załącznik do programu: „Zakres materiału — element biblijny, liturgiczny, doktrynalny, problematyka moralna".

3. **Praktyki religijne**

a) Pełne i czynne uczestniczenie we Mszy św. Wiązanie codziennego życia ze współofiarowaniem w Eucharystii. Wprowadzanie spraw bliskich młodzieży w Modlitwę Wiernych.

b) Szerszy udział w życiu Kościoła lokalnego.

c) Uwzględnianie przy rachunku sumienia sprawy swojej odpowiedzialności za budowanie Królestwa Bożego na ziemi.

Załącznik do programu.

ZAKRES MATERIAŁU W SZKOLE PODSTAWOWEJ — KLASY V-VIII

ELEMENT BIBLIJNY

1. Co to jest Biblia?
   A. Jako dzieło literackie
   B. Jako księga natchniona
   C. Skutki natchnienia
      a) Prawda Pisma św. w naukach przyrodniczych
      b) Prawda Pisma św. w naukach historycznych —
         Historia Zbawienia
         Rodzaj literacki a historyczność
      c) Świętość Pisma
      d) Jak czytać Pismo św.
2. Stary Testament
   A. Tło historyczno-kulturalne
   B. Archeologia a Stary Testament
   C. Stary Testament jako Historia Zbawienia w zarysie
   D. Problematyka
      a) Historia pierwotna, Rdz. 1-11
      b) Patriarchowie
      c) Niewola egipska — wyjście i wydarzenia z tym związane
      d) Objęcie Ziemi Obiecanej
      e) Królestwo — Dawid — Salomon — Świątynia
      f) Niewola babilońska
      g) Prorocy — pojęcie, znaczenie
      h) Literatura dydaktyczno-mądrościowa.
3. Nowy Testament
   A. Tło historyczno-kulturalne
      judaizm, sekty, Qumran
   B. Historyczność Jezusa
   C. Od Jezusa do Ewangelii
      a) Nauczanie Jezusa
      b) Przepowiadanie apostołów. Kościół pierwotny
      c) Ewangeliści

D. Historyczność Ewangelii
E. Charakterystyka poszczególnych Ewangelii
  a) Osoba i życie
    Wydarzenia zbawcze
    — Dziecięctwo Chrystusa
    — Chrzest
    — Przemienienie
    — Męka i Śmierć
    — Zmartwychwstanie
    — Chwała Chrystusa
    Tytuły godności Chrystusa
    — Syn Boży
    — Syn Człowieczy
    — Mesjasz, Król
    — Zbawiciel
    — Baranek Boży
  b) Działalność
    — Wybór apostołów
    Założenie Kościoła
    — Cuda
    — Ostatnia Wieczerza
    — Rozesłanie apostołów. Nakaz misyjny
    — Zesłanie Ducha Świętego.
  c) Nauka
    — Chrystus uczy o Bogu Ojcu
    — Królestwo Boże, Przypowieści
    — Kościół. Prymat
    — Rzeczy ostateczne
    — Prawo Ewangelii. Kazanie na Górze
    — Wezwanie do naśladowania

G. Matka Chrystusa Pana
  — Zwiastowanie
  — Nawiedzenie
  — Narodzenie Pana Jezusa
  — Proroctwo Symeona. Dwunastoletni Pan Jezus w świątyni
  — Kana Galilejska
  — Pod krzyżem
  — W Wieczerniku przed Zesłaniem Ducha Świętego
  — Matka Kościoła
H. Kościół pierwotny. Rola Piotra. Dzieje życia pierwszej wspólnoty
I. Święty Paweł — apostoł narodów
  a) Postać, nawrócenie, dzieje, misje
  b) Listy
  c) Nauka — (Chrystus, Kościół, życie chrześcijańskie)
J. Święty Jan — uczeń, którego Jezus miłował
  a) Czwarta Ewangelia — (Chrystus, wiara, miłość)

b) Listy — „Bóg jest Miłością"
c) Apokalipsa — „Nowe niebo i nowa ziemia" — eschatologia chrześcijańska.

ELEMENT LITURGICZNY

Liturgia jako przedłużenie kapłańskiej funkcji Chrystusa w Kościele: uświęcenia i kultu. Kult: jego istota i przymioty. Rola liturgii w życiu Kościoła i chrześcijanina. Obecność Chrystusa w Kościele i czynnościach liturgicznych. Kapłaństwo Chrystusa i kapłaństwo posługi. Wspólne kapłaństwo wiernych. Uczestnictwo w liturgii: świadome, czynne, społeczne, owocne — prawem i obowiązkiem chrześcijanina. Stałe i zmienne elementy liturgii.

Znak: pojęcie, rodzaje i funkcje znaków. Symbol i jego funkcja w liturgii. Znak a dzieje zbawienia. Symbolika głównych postaw ciała. Zasadnicze gesty liturgiczne. Zgromadzenie liturgiczne jako znak Kościoła. Rola słowa i śpiewu w liturgii. Procesja i pielgrzymka jako znak. Rola materii i ciała ludzkiego w liturgii. Światło, woda, oliwa, kadzidło — zastosowanie i sympolika kolorów. Szaty. Naczynia liturgiczne. Świątynia. Ołtarz. Tabernakulum. Chrzcielnica. Dzwony. Cmentarz parafialny.

Rok liturgiczny sakramentem całej historii zbawienia. Niedziela — tygodniowe święto paschy, podstawa struktury roku kościelnego. Uroczystość Bożego Narodzenia[1]. Adwent jako czas przygotowania na przyjście Chrystusa (historyczne i eschatologiczne).

Uroczystość Objawienia Pańskiego. Pascha żydowska i chrześcijańska. Święte Triduum — jedność tajemnicy paschalnej. Liturgia Wielkiego Czwartku: pamiątka ustanowienia Eucharystii i Kapłaństwa, liturgia Wielkiego Piątku — Męki i Śmierci Pańskiej. Liturgia Wigilii Wielkanocnej. Okres Wielkiego Postu — jego charakter chrzcielny i pokutny. Nabożeństwo Gorzkich Żali i Drogi Krzyżowej.

Okres Wielkanocny jako jedna wielka niedziela. Tajemnica wielkanocna w życiu codziennym chrześcijanina. Uroczystość Zesłania Ducha Świętego. Uroczystość Trójcy Świętej. Trynitarny charakter liturgii chrześcijańskiej. Uroczystość Bożego Ciała. Historia uroczystości. Procesja. Uroczystość Najśw. Serca Jezusowego — historia kultu, jego znaczenie. Liturgia pierwszych piątków miesiąca.

Kult Matki Najświętszej w Roku Liturgicznym: historia i teologiczne uzasadnienie. Główne uroczystości i święta Matki Najświętszej. Kult liturgiczny a nabożeństwa ku czci Matki Bożej (majowe, różańcowe, godzinki).

Kult świętych w roku liturgicznym. Zasady odnowy kultu świętych

---

[1] Niezależnie od przyjętej podstawy syntezy tematy związane z Rokiem Liturgicznym należy przerobić w oparciu o czytania mszalne.

i kalendarza liturgicznego. Chrześcijański sens imienin. Uroczystość Wszystkich Świętych. Dzień Zaduszny. Troska Kościoła o zmarłych.

Ustanowienie Ofiary Mszy świętej. Zasadnicza struktura obrzędów Mszy św.: obrzędy wstępne, liturgia słowa, przygotowanie darów, modlitwa eucharystyczna, obrzędy Komunii św., obrzędy zakończenia. Uczestnictwo wiernych we Mszy św. Pozdrowienie „Pan z wami" jako streszczenie nauki o obecności Chrystusa w Kościele i w liturgii. Akt pokutny i jego znaczenie w liturgii Mszy św. Wspólny śpiew jako wyraz radości i jedności: udział wiernych w śpiewach mszalnych.

Liturgia słowa: czytania, psalm responsoryjny, homilia, Wierzę, modlitwa wiernych. Historia i znaczenie obrzędów przygotowania darów. Liturgia miłości społecznej (modlitwa wiernych i dar materialny — jako wyraz miłości społecznej).

Modlitwa eucharystyczna. Struktura główne tematy. Udział wiernych (odpowiedzi w dialogu przed Prefacją, Święty, aklamacje po Przeistoczeniu, Amen na koniec doksologii).

Na czym polega udział wiernych we Mszy św.: (Wspólna modlitwa, słuchanie i przyjmowanie Słowa Bożego, składanie Chrystusa przez ręce kapłana, składanie własnego życia wraz z kapłanem i Chrystusem — Ojcu; związek Ofiary Mszy św. z ofiarą codziennego życia).

„Ojcze nasz" — jako przygotowanie do uczty eucharystycznej. Obrzędy pokoju, łamania Hostii, zmieszanie (commixtio). Sens formuł: „Baranku Boży, Oto Baranek Boży, Panie, nie jestem godzien, Ciało Chrystusa, Amen". Komunia św. jako pełny udział w ofierze. Komunia św. pod obiema postaciami (teologiczny sens i praktyka).

Różne rodzaje Mszy św. (Msza św. z udziałem wiernych, koncelebra, jako znak jedności Ofiary, kapłaństwa i Kościoła, Msza św. bez udziału wiernych). Modlitwa wspólna w Kościele.

Rola sakramentów w życiu Kościoła. Pojęcie sakramentu — znaku: Chrystus, Kościół, Liturgia sakramentem.

Liturgia chrztu. Katechumenat. Obrzędy chrztu.

Sakrament bierzmowania. Bierzmowanie — jako pogłębienie udziału w mesjańskiej (królewskiej, kapłańskiej i proroczej) godności Chrystusa.

Formy kultu Eucharystii. Cel przechowywania Najśw. Sakramentu w tabernakulum. Adoracja — jej związek z Ofiarą. Komunia św. poza Mszą św. Komunia Chorych. Wystawienie Najświętszego Sakramentu. Procesja eucharystyczna. Modlitwa prywatna przed Najświętszym Sakramentem — nawiedzenie.

Uwaga: tematy o kulcie Eucharystii poza Mszą św. powinny być omówione w bezpośrednim związku z liturgią Mszy św.

Sakrament pokuty. Współczesne spojrzenie na społeczny charakter grzechu i nawrócenia.

Sakrament namaszczenia chorych. Tzw. obrzęd ciągły udzielania sakramentów choremu. Polecenie Bogu duszy umierającego.

Liturgia pogrzebu dorosłych i dzieci. Teologiczny sens modlitwy. Paschalny aspekt liturgii pogrzebu.

Liturgia sakramentu małżeństwa. Teologia obrzędów rytuału. Analiza Mszy wotywnej za nowożeńców. Błogosławieństwo małżonków jubilatów.

Liturgia sakramentu kapłaństwa. Konsekracja biskupa. Liturgia sakramentaliów. Omówienie poświęceń i błogosławieństw (w związku z liturgią roku kościelnego).

ELEMENT DOKTRYNALNY

1. Jezus Chrystus. Historyczne istnienie Jezusa z Nazaretu, główne wydarzenia życia Jezusa Chrystusa. Jezus prawdziwym człowiekiem. Jezus Jednorodzonym Synem Bożym. Tajemnica Wcielenia. Niepokalana i dziewicza Matka Boża. Różny stosunek ludzi do Jezusa. Jezus pełnią Objawienia. Wiara — przyjęciem Objawienia.
2. Jezus obrazem Ojca niebieskiego. Jezus uczy o Ojcu. Jezus ukazuje ludziom Ojca. Bóg żywy i osobowy. Bóg przewyższający wszystko (najdoskonalszy). Bóg Ojcem miłosiernym.
3. Świat dziełem Bożym. Bóg Panem świata. Świat mówi o Bogu. Stworzenie świata. Stworzenie człowieka. Teoria ewolucji. Aniołowie. Szatani.
4. Człowiek dzieckiem Bożym. Jezus wzywa do pokuty. Plan Boży wobec człowieka — człowiek obrazem Bożym. Grzech pierworodny i konieczność pokuty. Odrodzenie w Duchu Świętym i zjednoczenie z Chrystusem. Dziecięctwo Boże udziałem w życiu Trójcy Świętej.
5. Dobra nowina o Królestwie Bożym. Prorocka funkcja Jezusa. Charakter Królestwa Bożego. Zapoczątkowanie Królestwa Bożego na ziemi w osobie i czynach Jezusa. Praca Jezusa, ludzkie życie Jezusa. Bóg wśród nas.
6. Tajemnica Paschalna. Męka, śmierć i Zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa. Wniebowstąpienie. Jezus Arcykapłan składa prawdziwą ofiarę. Istotą ofiary miłość i posłuszeństwo. Zbawczy charakter ofiary Chrystusa. Zawarcie Nowego Przymierza. Chwała Chrystusa w niebie. Współudział Maryi w Paschalnej Tajemnicy Chrystusa. Nasz udział w śmierci i zmartwychwstaniu Chrystusa. Chrzest. Eucharystia. Życie i śmierć chrześcijanina jako udział w Tajemnicy Paschalnej Chrystusa.
7. Duch Święty. Zesłanie Ducha Świętego. Chrystus obecny dziś wśród nas przez działanie Ducha Świętego. Duch prawdy i Duch miłości. Duch Święty uczy prawdy Bożej i rozlewa miłość w sercach ludzi. Duch Święty, który od Ojca i Syna pochodzi. Tajemnica Trójcy Świętej.
8. Kościół Jezusa Chrystusa. Chrystus tworzy Kościół. Kościół Ludem Bożym i Ciałem Chrystusa. Jedność Kościoła. Ekumenizm. Hierarchia i laikat. Kościół sakramentem zbawienia. Maryja Matka i wzór Kościoła.

9. Sakramentalne życie Kościoła. Sakramenty znakami działania Chrystusa w społeczności Kościoła. Kapłaństwo Ludu Bożego: kapłaństwo wspólne i kapłaństwo posługiwania. Eucharystia. Małżeństwo. Droga pokuty — sakramenty pokuty i namaszczenia.
10. Chrześcijanie świadkami Jezusa Chrystusa. Nakaz głoszenia Ewangelii. Powszechne świadectwo wiernych. Nauczycielska rola biskupów. Objawienie poznawane stale na nowo — rozwój dogmatów.
11. Kościół w świecie. Związek Kościoła ze światem. Misja Kościoła wobec świata. Zależność Kościoła od świata. Działanie chrześcijan w świecie. Kościół wobec innych religii.
12. W chwale Jezusa Chrystusa. Pielgrzymujący i eschatologiczny charakter Kościoła. Kult świętych i modlitwy za zmarłych. Powtórne przyjście Chrystusa na Sąd. Czyściec. Niebo. Piekło. Zmartwychwstanie człowieka i odnowienia świata. Obcowanie z Bogiem w społeczności zbawionych — ostatecznym celem każdego człowieka.

PROBLEMATYKA MORALNA

Uwaga wstępna: Jeśli tylko możliwe, zagadnienia moralne należy ukazywać w ich powiązaniu z Misterium Chrystusa i Historią Zbawienia. Niejednokrotnie bowiem problematyka moralna jest po prostu jednym z istotnie ważnych aspektów tego Misterium. Pod tym kątem widzenia zostały sformułowane następujące zagadnienia moralne.

1. Zobowiązujący charakter wezwania człowieka przez Boga.
2. Odpowiedź człowieka względem Boga przez naśladowanie Chrystusa, pójście za Nim i życie z Nim.
3. Mocą i kierownikiem życia chrześcijańskiego jest Duch Święty.
4. Na chrzcie staliśmy się nowymi ludźmi, nowe życie otrzymaliśmy jednak w postaci zadatku, który należy pomnażać.
5. Mimo odrodzenia pozostała w nas grzeszna natura, potrzeba więc ustawicznego nawracania (zdzierania z siebie starego człowieka grzechu i przyoblekania się w nowego).
6. Odbywa się to przez harmonijne połączenie życia moralnego (dobro życia) z życiem sakramentalnym.
7. Za wzorem Chrystusa życie chrześcijanina jest pełnieniem woli Boga, która przejawia się w przykazaniach. Kształtowanie sumienia.
8. Wolą Bożą jest nasze uświęcenie i zbawienie; sumienne pełnienie swoich obowiązków stanu, zawodu itp.
9. Podstawową odpowiedzią człowieka względem Boga jest akt wiary, która rodzi chrześcijańską nadzieję. Wiara i nadzieja winna ujawniać się w czynnej miłości Boga i ludzi.
10. Właściwy stosunek do innych znajduje swoje zastosowanie w różnych formach życia społecznego (rodzina, grupa koleżeńska, naród, państwo, życie międzynarodowe).

11. Miłość do Boga przejawia się w czci, jaką Mu oddajemy przede wszystkim w łączności z Chrystusem w Mszy św. i na modiltwie.
12. Miłość do bliźnich przejawia się w szacunku, trosce o ich dobre imię oraz poszanowanie własności.
13. Korzystając z dóbr materialnych należy pamiętać, że wszyscy ludzie mają do nich prawo — zagadnienia sprawiedliwości społecznej.
14. Życie osobiste chrześcijanina posiada wpływ na misję Kościoła.
15. Miłość do siebie samego przejawia się w trosce o życie i zdrowie, o rozwój uzdolnień, w dążeniu do doskonałości moralnej.
16. Chrześcijańskie spojrzenie na cierpienie, chorobę, śmierć.

RAMOWY PROGRAM KATECHIZACJI W ZAKRESIE SZKOŁY ŚREDNIEJ (I-IV)

CYKL TRZECI: CHRZEŚCIJANIN W ŚWIECIE WSPÓŁCZESNYM

Cele i naczelne idee

Nowy program odstępuje od podziału na przedmioty i łączy treści dogmatyczne, biblijne, moralne i historyczne ze sobą: usiłuje dostosować je do rozwoju psychicznego w danym okresie oraz odbiera egzystencjalny a nie ontologiczny punkt wyjścia nauczania. Tym samym przesuwa akcent z wiedzy o prawdach religijnych i moralnych na osobiste zaangażowanie się młodzieży w wiarę, a więc z poznania rozumowego na decyzję woli i miłości jako odpowiedź na apel Boga.

Tak pojęte nauczanie religii, a raczej wychowanie religijne młodzieży, ma stawiać jej przed oczy nie tylko:

a) i d e a ł

ale i b) r z e c z y w i s t o ś ć

a) W odniesieniu do ideału należy:

— budzić poczucie podziwu wobec odkrywanej i poznawanej prawdy — g a u d i u m d e v e r i t a t e — a nie bierne przyswajanie sobie prawd katechizmowych.

— budzić przede wszystkim miłość dla Boga i bliźniego, jako drugiego Chrystusa.

— zabezpieczać przed przeciętnością przez wskazywanie wzoru.

— budzić pragnienie wielkości moralnej, jako lekarstwa przeciw spłyceniu i egoizmowi kultury zbyt ułatwionej przez technizację oraz zubożonej przez naturalizm, odcięcie od nadprzyrodzoności.

— budzić wreszcie i przede wszystkim głód nadprzyrodzoności, kształtować wiarę, dziś szczególnie zagrożoną, spychaną na margines życia.

b) Odnośnie do rzeczywistości trzeba:

— wskazując ideał, budzić równocześnie poczucie naszej wspólnej odpowiedzialności za błędy i za fałszowanie Chrystusowej Prawdy, poczucie odpowiedzialności za losy Kościoła.

— liczyć się z psychiką młodzieży, jej możliwości nie tylko przyswajania sobie wiedzy religijnej, ale i wewnętrznego osobistego asymilowania prawdy.

— ukazywać fakty, wychodzić od nich, by nie dopuszczać do werbalizmu, stosując zasadę: Non multa sed multum.
— zapoznać z najbardziej palącymi problemami współczesnego życia ludzkiego, z jego nędzą, cierpieniem, krzywdą, zakłamaniem i złem, by młodzież zrozumiała swój obowiązek budowania lepszego świata na zasadach sprawiedliwości i miłości oraz szukała rozwiązań w Kościele i z Kościołem.

ROK I

SPOTKANIE Z CHRYSTUSEM

1. Profil psychologiczny

Młodzież w okresie dorastania dokonuje odkrycia świata psychicznego. Obok zainteresowania światem zewnętrznym pojawiają się zainteresowania własnym wnętrzem: przeżyciami i doznaniami psychicznymi. Młodzież interesuje się cechami własnej osobowości, porównuje się z innymi ludźmi — szuka własnej indywidualności. Dokonuje się też zmiana w stosunku do otoczenia. Otoczenie to apeluje do poczucia odpowiedzialności: młodzież musi sobie uświadomić swoje zainteresowania, zdolności, cechy charakteru i możliwości — staje bowiem przed określonymi wymogami społecznymi.

Występuje też wzrost krytycyzmu, przeradzającego się często w superkrytycyzm: istnieje potrzeba oceniania wszystkiego wszystkich, często bez jakichkolwiek okoliczności łagodzących. Pojawiają się także tendencje samowychowawcze: młodzież pragnie dorównać uznanym przez siebie wzorom, pracuje nad zdobyciem takich właściwości, które pozwolą jej zbliżyć się do ideału.

Bardzo ważne dla tego okresu jest budowanie światopoglądu: młodzież przyswaja sobie normy i prawidła życia społecznego, poszukuje sensu i kierunku życia. Stąd próby rewizji dotychczasowych postaw, szukanie wzorów, układanie planu życiowego i programu postępowania.

Wraz z większym poczuciem samodzielności wzrasta w tym okresie potrzeba zajęcia osobistej postawy wobec problemów religijnych. Zasady postępowania, przejmowania od dorosłych — dla dziecka posiadały wartość bezwzględną, obecnie sprawdza się ich słuszność. Dokonuje się w tym okresie decydująca rozprawa między własnym „ja" a otoczenie, a także Bogiem. Młodzież przyswaja sobie najpierw fragmenty przekazywanych jej prawd i pojęć: dojrzałość wymaga wiele czasu. Młodzież w okresie dorastania może tylko stopniowo ustalać swoje pojęcia religijne. Młodzieży chodzi o właściwe pojmowanie Boga, religii. Następuje więc odrzucenie „magicznej" i autorytatywnej religijności z poprzedniego okresu — teraz chodzi o uduchowienie pojęć religijnych i całego stosunku do Boga.

Biorąc pod uwagę sytuację życiową, która dla młodzieży w tym okresie jest określana głównie przez statut ucznia szkolnego, należy podkreślić, że młodzież po ukończeniu szkoły podstawowej i próbie egzaminu do szkoły średniej (co zresztą nie wszystkim się udaje), przeżywa pewne trudności. Z klasy najstarszej w szkole podstawowej dostaje się do najniższej klasy szkoły średniej. Rozbijają się nieraz wierne przyjaźnie, młodzież przeżywa rodzaj wykorzenienia, utraty dotychczasowego zaplecza. Najważniejszym celem staje się utrzymanie się szkole średniej i wyrobienie sobie dobrej opinii u grona nauczycielskiego. Nowe życie w nieznanych warunkach pogłębia niepewność i chaos, płynące z psychicznego dorastania.

2. Cele i zadania katechezy

Celem katechezy dla dziewiątego roku katechizacji jest przybliżenie młodzieży tajemnicy Chrystusa, Boga-Człowieka, który wypełniając plany Boże, dokonał odkupienia świata. Pozwoli to na ukazanie Jego roli i znaczenia w Historii Zbawienia: na przybliżenie prawdy, że Chrystus jest centralnym wydarzeniem działania zbawczego Boga.

Chrystus będzie ukazany jako aktualne wezwanie, wobec którego człowiek współczesny winien zająć własne stanowisko. Treścią katechezy będzie więc nie tylko Chrystus historyczny, ale Pośrednik i Zbawiciel, Osoba żywa, działająca aktualnie w Kościele: zatem Chrystus jako problem, który staje dziś przed każdym człowiekiem i domaga się zajęcia osobistej postawy. Człowiek dorastający pragnie budować swoją osobowość: przybliżenie mu tajemnicy Chrystusa ma go przekonać, że zaakceptowanie Chrystusa służy najlepiej i najpełniej temu budowaniu.

Katecheza będzie więc miała za zadanie dopomożenie młodzieży w przejściu od wiary opartej na autorytecie do wiary pojętej jako najgłębsze, własne przekonanie, że Chrystus stanowi też centrum życia chrześcijańskiego. Nazwa całego tegorocznego cyklu: Spotkania z Chrystusem oddaje skrótowo podstawowy cel katechezy na tym poziomie: ma chodzić o doprowadzenie młodego człowieka do osobowego spotkania z żywym Chrystusem i do wyrażenia jego zgody na orędzie Chrystusa przez wiarę, osobową i angażującą całe życie chrześcijanina. Zostanie ukazany młodzieży nie zbiór prawd o Chrystusie, ale Ktoś żywy za kim warto pójść.

Ma to być spotkanie z Chrystusem w Ewangelii. Drogą do „zaaranżowania" tego spotkania będzie lektura tekstów ewangelijnych. Zamiast podawania prawd o Chrystusie w formie teologicznych sformułowań, dla których Ewangelie byłyby ewentualnym potwierdzeniem — katecheza będzie spotkaniem dla wspólnego wydobywania prawd o Chrystusie z opisu ewangelijnego. Zamiast przekazywania wskazań moralnych — odkrywanie w tekstach ewangelijnych wezwania Bożego i odpowiedzi na nie. Odpowiedzi więc na pytanie: jaki mam być ja, przez wiarę i chrzest złączony z Chrystusem.

Czytanie tekstów ewangelijnych ukształtuje jednocześnie postawę za-

przyjaźnienia młodego człowieka z ewangeliami, są to bowiem księgi, które chrześcijanin bierze do ręki, w których szuka pogłębienia swej wiary i rozwiązań swoich egzystencjalnych problemów.

Wspólne czytanie tekstów ewangelijnych będzie też okazją do prowadzenia młodzieży ku właściwemu rozumieniu Pisma św. skoro perykopy będą omawiane i komentowane zgodnie z ogólnie dziś przyjętymi zasadami nauk egzegetycznych, tak że katecheza uwzględniając rodzaje literackie i środowisko kulturowe wydobywać będzie istotną treść.

3. Główne tematy katechezy

Dla zrealizowania tych celów i zadań program przewiduje pewne zasadnicze grupy tematyczne katechezy w dziewiątym roku nauczania.

a) Czym są Ewangelie?

W zakres tematów tej grupy będą wchodziły zagadnienia powstania czterech Ewangelii, a także wskazanie na podstawowe zasady interpretacji zapisu ewangelijnego. Tutaj także będzie miejsce na przedstawienie historyczności osoby Chrystusa.

b) Tajemnice życia Jezusa Chrystusa

Wcielenie Syna Bożego, dokonanie z woli Ojca, który pragnie zbawić człowieka, jest wydarzeniem centralnym dla całej ludzkości. Być chrześcijaninem, to w pierwszym rzędzie przyjąć ten fakt: dostrzec jego misteryjne wymiary — i skierowanie na człowieka („dla nas ludzi i dla naszego zbawienia"). Syn został posłany od Ojca, aby każdy, kto weń wierzy, został obdarowany udziałem w życiu Bożym.

W Jezusie Chrystusie Bóg wszedł w historię ludzką. To, co Bóg zamierzył względem człowieka, dokonało się w Chrystusie, jednocześnie Bogu i Człowieku.

Całe życie Chrystusa było skierowane ku śmierci i zmartwychwstaniu: to była Jego misja. „Chrystus jest naszą Paschą": Jego śmierć i zmartwychwstanie stały się wyzwoleniem z niewoli grzechu i śmierci. Przez swoją śmierć Chrystus stał się kapłanem Nowego Przymierza: złożył ofiarę ze swego życia na drzewie krzyża, Ojcu okazał najwyższe posłuszeństwo, pojednał nas z Nim, przywrócił nam dziecięctwo Boże. Zmartwychwstanie jest nie tylko uwielbieniem Chrystusa przez Ojca; jest także zapoczątkowaniem czasów ostatecznych, których pełnia dokona się w ponownym przyjściu Chrystusa. Człowiek jako nowe stworzenie jest już włączony w Królestwo Chrystusa, zdążające do wypełnienia.

Chodzi więc o zetknięcie młodzieży z tajemnicą Chrystusa, Boga-Człowieka, z Jego tajemnicą paschalną. Wydarzenie Jezusa Chrystusa jest faktem, wobec którego staje każdy człowiek.

c) Wezwanie do udzielenia odpowiedzi

Konsekwencją wydarzenia Jezusa Chrystusa jest przede wszystkim wezwanie, skierowanie do człowieka; wezwanie ważne dziś i oczekiwanie teraz mojej odpowiedzi. Chrystus wkracza w historię każdego z nas,

w naszą egzystencję. U młodego człowieka wzrasta dążność do podejmowania własnych decyzji; podstawą dokonanego wyboru ma być Chrystus, Jego osoba; wiara nasza opiera się na fundamencie osoby Jezusa Chrystusa. Opowiedzenie się za Chrystusem nie zostało dokonane raz na zawsze; w każdej chwili muszę wybierać, ustawicznie muszę podejmować decyzję pójścia za Chrystusem i trwania przy Nim. W związku z tym ukażemy młodzieży trudności, związane z całkowitym przystaniem do Chrystusa; nieraz budzą się wątpliwości, decyzje muszą być na nowo podejmowane. Młodzież powinna być także na to przygotowana, że istnieje możliwość odejścia, ale i także możliwość powrotu do Chrystusa.

d) Postawy życiowe

W gruncie rzeczy wszystkie tematy tego roku katechizacji zmierzają do wypracowania u młodzieży wewnętrznej, osobowej postawy chrześcijańskiej. Wiara w Jezusa Chrystusa posłanego od Ojca, ma stawać się coraz bardziej czymś własnym, osobistym. Program przewiduje jednak osobną grupę tematów, które wprost i bezpośrednio zdążają do ukształtowania życiowych postaw młodego chrześcijanina. Chrystus uczy nas, na czym ma polegać w praktycznym działaniu nasza miłość ku Bogu, który pierwszy nas umiłował. Chrystus mówi nam, że wszyscy jesteśmy braćmi, między którymi winna panować miłość wzajemna. Chcemy także ukazywać, na czym ma polegać nasze powołanie i w jakich formach może się ono w życiu wyrażać. Zwykłe codzienne życie chrześcijanina ma być umieszczone w szerokiej perspektywie naszego przeznaczenia: Bóg kieruje nas do pełnego udziału w swej chwale i swoim szczęściu.

e) Przykłady konkretnej realizacji chrześcijańskiego powołania

Znajdziemy je w życiu pierwotnego Kościoła. Wiara pierwszych chrześcijan w Chrystusa-Zbawcę, miejsce, jakie przyznawali tej wierze w swoim codziennym życiu — stanowią konkretne świadectwa realizacji chrześcijańskiego powołania. Ich świadectwo unaocznia nam życiowe konsekwencje opowiedzenia się za Chrystusem — a jednocześnie stanowi przejście do zagadnień następnego roku katechizacji.

4. Wskazania dydaktyczne i metodyczne

a) Uwzględnienie sytuacji egzystencjalnej

Młodzież pragnie konkretu. Prezentowanie jej prawd religijnych w języku sformułowań teologicznych i w formie objawionego „systemu” prawd — łatwo zostaje przyjmowane jako nieżyciowa abstrakcja. Młodzież nie dostrzega wtedy życiowej przydatności przekazywanych jej prawd religijnych — a pragnie i ceni sobie koncepcję życia, odpowiedzi na pytania o sens życia, o jego wartość. Z pluralistycznego charakteru współczesnej kultury wypływa fakt, że młodzież styka się z innymi wartościami życiowymi; w praktyce życiowej zaznajamia się z postawami, którym brakuje religijnej motywacji. Mentalność współczesnej

młodzieży sprawia, że młodzież buntuje się i nastawia negatywnie wobec wszelkiego autorytetu, a więc wobec wszelkiej prawdy, którą pragnie się jej narzucać jakby z „góry".

Wynika stąd konieczność — w sposób szczególny w katechezie młodzieżowej — uwzględnienia najrozmaitszych sytuacji życiowych, dostępnych aktualnemu doświadczeniu młodzieży. Chodzi zatem o postulat uwzględnienia sytuacji egzystencjalnych jako punktu wyjścia do przedstawienia prawdy ewangelicznej. Uwzględnienie sytuacji egzystencjalnych ułatwia nawiązanie życiowego kontaktu przez młodego człowieka z wezwaniem, które Chrystus kieruje do każdego z nas; przygotowuje grunt, na którym może się zakorzenić prawda Boża jako autentyczna, życiowa wartość.

b) Postulat aktywności

Psychologia stwierdza i formułuje ogólne prawo: rozwój psychicznych cech osobowości odbywa się w trakcie działania. Pedagogika przyswaja sobie to prawo, czyniąc z niego jedną z podstawowych zasad działalności wychowawczej; w procesie wychowania szczególnie ważna jest aktywność wychowanka; dzięki niej następuje głębsze i trwalsze przyswojenie przekazywanych treści. Bez takiej aktywności przyswajanie jest tylko pamięciowe i werbalne, powierzchowne i nieosobiste. Katecheza młodzieżowa pragnąc umożliwiać głęboką, osobową wiarę, winna uwzględniać wszystko, co wiemy o człowieku, któremu ma być głoszone wezwanie Boże. Winna zatem także uwzględniać zasadę aktywności.

W klasie pierwszej bardzo przydatnymi formami aktywności wychowanków będą:

1) r o z m o w a — szczególnie omawianie interesujących sytuacji życiowych, stanowiących pomost i odskocznię do ukazywania prawd wiary, nadaje się do przeprowadzenia rozmowy z grupą katechetyczną; katecheta powinien starać się prowadzić taką rozmowę i przyzwyczajać do niej młodzież.
2) p r a c a w g r u p a c h — czytanie kilku tekstów ewangelicznych z podziałem na grupy, a potem zgłębianie treści tekstów wspólnie dla wszystkich zgromadzonych, stworzy sytuację własnego „odkrywania" prawdy objawionej.

ROK II

CHRYSTUS ŻYJĄCY W SWYM KOŚCIELE

1. Profil psychologiczny

Profil psychologiczny młodzieży w tej klasie jest w zasadzie podobny do ubiegłorocznego.

Po roku pobytu w szkole średniej młodzież okazuje więcej samodzielności, odwagi własnego zdania. Chociaż często atakuje, przyjmuje

jednak już także postawę poszukującą. Stąd wysokie wymagania, stawiane najczęściej innym ludziom i surowa ocena ich postępowania.

Młodzież na tym etapie swojego rozwoju czuje się związana z Chrystusem, nie rozumie jednak potrzeby Kościoła. Charakterystyczne pytanie w tej klasie: po co Kościół, wystarczy Chrystus.

2. Cele i zadania katechezy

Podstawowym zatem celem katechezy tegorocznej będzie ukazywanie, że „podobało się jednak Bogu uświęcać i zbawiać ludzi nie pojedynczo... lecz uczynić z nich lud" (KK 9). Katecheza będzie ukazywała realizację zbawczych zamiarów Bożych w społeczności zgromadzonego ludu Bożego.

Najgłębsza tajemnica Kościoła polega na jego dwuwymiarowości: z jednej strony „Chrystus, jedyny Pośrednik, ustanowił swój Kościół... jako widzialny organizm", „z drugiej strony nieustannie go też przy życiu utrzymuje, prawdę i łaskę rozlewając przez niego na wszystkich" (KK a. 8). Kościół jest zarazem widzialny i duchowy, ziemski i nadprzyrodzony: stanowi jedną rzeczywistość, złożoną z pierwiastka Boskiego i ludzkiego. Katecheza z historii Kościoła będzie ukazywała młodzieży tę złożoną rzeczywistość Kościoła.

Wynika stąd, że zadaniem katechezy w tym roku będzie doprowadzenie młodzieży do tego, aby we właściwym świetle ujrzała przeszłość Kościoła. Katecheza będzie więc przedstawiać Kościół nie tylko jako trwającą instytucję, mającą swoje dzieje, ale raczej jako lud Boży nowego Przymierza, przez który Bóg realizuje swoje zamierzenia. A ponieważ lud Boży został wezwany do współrealizacji tych zamierzeń — katecheza będzie ukazywała młodzieży z jednej strony Kościół w jego historycznym rozwoju: będzie więc to historia ludzkiej wierności, oddania, poświęcenia, utrwalania budowania Królestwa Chrystusowego, z drugiej strony także spojrzenie na przyszłość Kościoła umożliwi zrozumienie wszelkich niedociągnięć, niewierności, słabości i zła istniejącego w Kościele.

Ostatecznie zaś katecheza z historii Kościoła pragnie prowadzić młodzież do uświadomienia sobie, jakie jest nasze miejsce we współczesnym Kościele. Młodzież winna ujrzeć, że każdemu ochrzczonemu przynależy własne miejsce w Kościele, wynikające z pełnoprawnej przynależności do ludu Bożego, że w związku z tym każdy chrześcijanin posiada własne zadanie, które nie mogą być przeniesione na kogo innego, że każdy członek Kościoła winien posiadać poczucie odpowiedzialności za Kościół, że poczucie to ma prowadzić do osobistego zaangażowania każdego chrześcijanina w codzienną walkę o wierność wobec Chrystusa i o budowanie Jego królestwa na ziemi.

3. Główne tematy katechezy

Ukazaniu powyższych perspektyw Kościoła przeszłości i teraźniejszości ma służyć w niniejszym programie układ tematów według zagadnień. Podjęcie pewnych ważnych problemów pozwoli najłatwiej

i najskuteczniej przedstawić historię Kościoła i jego współczesność jako Bożą rzeczywistość zbawczą, zakotwiczoną w historii ludzkości. Tematyka tegorocznej katechezy będzie zgrupowana wokół następujących głównych zagadnień:

a) *Chrystus buduje swój Kościół*

Jezus Chrystus jest założycielem Kościoła. Od pierwszej chwili swego działania Kościół podejmuje swoje posłannictwo: głosi Chrystusa zmartwychwstałego i wynikające stąd konsekwencje dla ludzkości. Ponieważ wszyscy ludzie są wezwani, więc i poganom głoszona jest Ewangelia.

W naturze Kościoła leży rozwój. Kościół apostolski podjął się tego zadania: działalność misyjna angażowała wszystkie ludzkie umiejętności apostołów. Mieli być świadkami „aż po krańce ziemi", głosili więc Chrystusa w kręgu imperium rzymskiego, które stanowiło ówczesny świat.

Chrystus nie pozostawił uczniom złudzeń: „jeśli mnie prześladowali to i was prześladować będą". Już w czasach apostolskich Kościół doznaje prześladowań: aresztowania Piotra, chłosta Piotra i Jana, kamieniowanie Szczepana, śmierć męczeńska apostołów, a potem prześladowania Nerona, Decjusza, Dioklecjana. Mimo licznych przeciwności Kościół trwa i rozwija się, Chrystus bowiem jest obecny w swoim Kościele i działa w nim przez Ducha Świętego, posłanego od Ojca.

b) *Chrystus życiem ludu Bożego*

Chrystus podkreślił konieczność chrztu. Nie chodziło tylko o jakiś obrzęd, lecz o znak włączenia się do ludu Bożego. Warunkiem tego włączenia jest przylgnięcie do Chrystusa przez wiarę i miłość. Kościół więc zawsze chrzci: mimo zmieniających się form w przygotowaniu do chrztu i jego obrzędach Kościół zawsze to czyni.

Chrześcijaństwo stawia przed człowiekiem wysokie ideały. Każda wzniosła zasada napotyka na trudności, gdy przychodzi do jej realizowania: stąd w Kościele problem ludzkiej słabości, nawrócenia i pokuty. I tutaj także zmieniały się formy — jedno jest w Kościele stałe: Chrystus przebaczający.

On stanowi zawsze centrum życia Kościoła. Toteż zasadniczym i centralnym obrzędem wspólnoty Kościoła jest zawsze Eucharystia, która jest pamiątką i uobecnieniem misterium paschalnego Chrystusa.

Chrystus wzywa swój lud do świętości życia. W historii Kościoła odpowiadali na to wezwanie pustelnicy, zakonnicy, odpowiadał jak umiał najlepiej cały Kościół. Zadaniem Kościoła, nałożonym przez Chrystusa, jest także troska o ubogich: Kościół może wykazać się ustawicznym staraniem o to, by ulżyć niedoli najbardziej pokrzywdzonych. słabych i cierpiących.

Ze złożonej bosko-ludzkiej struktury Kościoła płynie możliwość niedociągania ze strony pierwiastka ludzkiego: historia potwierdza, jak niełatwo przychodzi realizowanie wysokiego posłannictwa, po najwięk-

szych upadkach zawsze jednak następowało odrodzenie Kościoła: znak działającego w nim Chrystusa.

c) Chrystus posyła Kościół, aby służyć ludziom

Chrystus polecił swemu Kościołowi głosić wieść o zbawieniu wszystkim ludziom — Kościół wypełniał i to zadanie: chrzcił ludy barbarzyńskie, które wtargnęły w granice imperium rzymskiego w czasie wędrówek ludów, nawrócił Franków, Anglosasów, Niemców i Słowian. Prawda o Chrystusie miała być głoszona — strzeżona przed błędem i zagubieniem. Sobory powszechne w Kościele były właśnie tą formą obrony prawdy objawionej (były też formy niewłaściwe: inkwizycja).

Kościół Chrystusowy ma służyć planom Bożym wobec ludzkości przez świadectwo miłości wzajemnej wśród tych, którzy tworzą lud Boży, a także przez miłość do każdego człowieka i do kultury ludzkiej. A świadectwo Kościoła oznacza świadectwo każdego z nas: wszyscy jesteśmy powołani, aby głosić Chrystusa. Dzieje Kościoła przynoszą wiele postanowień na to, że takie świadectwo było składane w każdym czasie.

d) *Chrystus strzeże swego Kościoła*

Kościół Chrystusowy ma trwać aż do skończenia czasów, aby mógł trwać i działać, konieczna jest zasada jedności: z woli Chrystusa jest nią Piotr-Opoka. Dzieje Kościoła świadczą, że w ciągu pierwszych trzech wieków żadna inna stolica biskupia nie rościła sobie prawa do prymatu, natomiast wiele świadectw stwierdza zupełnie szczególną rolę rzymskiej Stolicy Piotrowej. Kościół w swej historii przeżywał wysokie znaczenie papiestwa w czasie wędrówek ludów, upadek autorytetu papieża w okresie „saeculum obscurum", średniowieczne konflikty między papiestwem a władzą świecką — Stolica Piotrowa zawsze jednak trwała i trwa jako znak jedności Kościoła Chrystusowego.

Ta jedność nie została jednak całkowicie zachowana. Rozbicie chrześcijaństwa w XI i XVI wieku jest zgorszeniem dla świata i przeszkodą dla ewangelizacji. Kościół współczesny szczególnie żywo uświadamia sobie tragedię rozdarcia i potrzebę jedności.

Kościół w naszej ojczyźnie ma także swoją historię, już tysiącletnią. Wejście Polski do Kościoła przesądziło nie tylko o tym, że mogliśmy zetknąć się z Radosną Nowiną, ale wywarło też swój wpływ na kształt naszej kultury narodowej.

Rola Maryi w historii zbawienia stanowi też o Jej roli i znaczeniu w Kościele, który do końca swej ziemskiej pielgrzymki ma być z woli Chrystusa znakiem zbawienia dla całej ludzkości.

4. Wskazania dydaktyczne i metodyczne

a) *Struktura poszczególnej katechezy*

Dla realizacji wyżej podanych założeń, każda jednostka katechezy z historii Kościoła powinna uwzględniać cztery zasadnicze elementy:

— element biblijny, który pozwoli ukazać Chrystusa jako żyjącego i działającego w Kościele.
— element historyczny, który stworzy okazję do przedstawienia wydarzeń z przeszłości Kościoła w świetle historii zbawienia do uwzględnienia bosko-ludzkiej rzeczywistości Kościoła.
— element doktrynalny, który będzie stanowił przekaz prawdy objawionej o tajemnicy Kościoła, a więc o jego strukturze i działaniu.
— element współczesności, który skieruje katechezę ku naszym aktualnym zadaniom i naszej odpowiedzialności za Kościół.

b) *Formy aktywizacji*

Uwzględnianie postulatu aktywności będzie przydatne i w katechezie z historii Kościoła. Podstawę do czynnego udziału młodzieży w wypracowaniu treści katechezy mogą stanowić historyczne teksty źródłowe: wypisy z dzieł Ojców Kościoła, z kronik i wszelkich dostępnych dokumentów. Formy posługiwania się tymi dokumentami mogą być różnorodne:
— w czasie katechezy, w odpowiednim jej momencie rozdzielamy kilka przygotowanych wypisów źródłowych odpowiednim grupom, utworzonym wśród uczestników katechezy; po zapoznaniu się z dokumentami następuje kolejne referowanie poznanej treści: w ten sposób treść katechezy zostaje wspólnie wypracowana,
— przygotowane wypisy źródłowe zleca się do opracowania w domu dwójce czy trójce uczniów: w czasie katechezy referenci podają treść historyczną wypisów,
— wyznacza się kogoś z grupy katechetycznej do opracowania w domu referatu na określony temat (dostarcza się materiałów),
— nie rezygnuje się również z metody wykładu, podczas którego teksty źródłowe mogą stanowić ilustrację przedstawionych zagadnień,
— przydatne będą także świadectwa współczesnej żywotności Kościoła: w związku z określonym tematem uczniowie sami dostarczają wycinków z gazet, opisów, reportaży, notatek i lektur.

ROK III

CZŁOWIEK WOBEC PROBLEMU WIARY

1. Profil psychologiczny

Młodzież w tym wieku już się uspokaja. Po nauce religii w klasie II ustępują ataki na Kościół. Wyłaniają się jednak nowe trudności. Młodzież zastanawia się teraz głębiej, filozofuje, przeżywa nowy kryzys wiary. Wierzy w Chrystusa, uznaje Kościół, ale wobec postępu niewiary popada w pewnego rodzaju poczucie niższości, że chrześcijaństwo przeżywa swój zmierzch. Zaczynają się chwiać podstawy wiary:

istnienie Boga, autentyczność Pisma św. Zupełnie niezrozumiałym staje się cierpienie, co powoduje dalsze trudności.

Wielką siłą urzekającą w tym okresie jest nauka, przy czym podnosi się niezgodność między wiedzą a wiarą. Młodzież ponadto wykazuje żywe zapotrzebowanie i uwrażliwienie na problematykę egzystencjalną i na tej płaszczyźnie pragnie znaleźć treści religijne.

2. Cele i zadania

Katechizacja w tej klasie musi wyjść na przeciw zapotrzebowaniom młodzieży i rzeczowo odpowiedziać na wszystkie problemy.

Młodzież powinna wynieść przekonanie, że wiara nie obawia konfrontacji z nauką i ze współczesnymi kierunkami myślowymi, a stąd kompleks niższości jest zupełnie bezpodstawny.

Rzetelne zaś i odważne podejmowanie wszystkich problemów interesujących młodzież utwierdzi ją, że wiara nie boi się prawdy i współczesności.

Niezwykle ważnym zadaniem w tej klasie jest pobudzenie młodzieży do dalszego pogłębiania wiary. Uczniowie winni zrozumieć, że dzisiejsze czasy wymagają od każdego chrześcijanina wiary dojrzałej. Katechizacja zaś pozostaje jedynie wprowadzeniem na drogę ku wierze dojrzałej.

3. Główne tematy

I. *Nauczanie rozpoczynamy od określenia sytuacji religijno-moralnej dzisiejszego człowieka.*

Nawiązujemy do programu z poprzedniej klasy i zwracamy uwagę, że dzisiejsze postawy religijne mają swoje historyczne źródła w reformacji (odejście od Kościoła i jego instytucji), w deizmie i racjonalizmie (wystąpienie przeciw religii objawionej) oraz w ateizmie XX wieku (odejście od Boga).

Na postawę religijno-moralną dzisiejszego człowieka wpływają przede wszystkim współczesne uwarunkowania, jak np. pluralizm dzisiejszego społeczeństwa, mentalność techniczna, duch ścisłości naukowej, postawa konsumpcyjna, krytyczna ocena dotychczasowych autorytetów i zasad, filozofia marksistowska, zanik więzi rodzinnej, poszukiwanie wrażeń, postępująca obojętność religijna, zafascynowanie wartościami doczesnymi i humanistycznymi.

Zjawiska te nie powinny nas niepokoić, gdyż — jak przekonamy się w roku tegorocznej nauki religii — wiara nie obawia się konfrontacji ze współczesnością.

II. *Zagadnienia religioznawcze*

Problem wiary staje się bardziej zrozumiały, gdy przedstawimy go najpierw w szerszym kontekście zagadnień religioznawczych, tym bardziej, że dzisiaj dość często szafuje się wiedzą religioznawczą.

1. Powszechność religii.
2. Pochodzenie religii.

III. *Bóg daje się poznać ludzkości*

1. Religia jest dialogiem między człowiekiem a Bogiem. Bóg pierwszy rozpoczął ten dialog, gdy przedstawił się człowiekowi, ujawniając przed nim swoją miłość, tajemnice, zbawcze zamiary.
2. Dokonało się to przez słowo i czyny w ciągu długiej historii ludzkości, aż do Jezusa Chrystusa, który sam jest objawieniem Boga i który najwięcej powiedział nam o Bogu.
3. Objawianie Boże dociera do nas przez Pismo św. Tradycję. Prawda Biblii (Problem rodzajów literackich).
4. Istnieją bezsporne dowody wiarygodności objawienia.

IV. *Co ludzki rozum może powiedzieć o istnieniu Boga?*

Czy jest zupełnie bezsilny, czy też może przeprowadzić jakiś dowód?

Krótki rys historyczny wysiłków rozumu ludzkiego w poszukiwaniu dowodu na istnienie Boga przekonuje nas, że nie chodzi tutaj o ścisły dowód naukowy, ale o refleksję filozoficzną. Do przyjęcia ienia Boga skłaniają nas rozumowania oparte na obserwacji świata i wewnętrznego życia człowieka.

V. *Na drogach współczesnego ateizmu*

Są ludzie, których nie przekonuje nauka o objawieniu Bożym ani rozumowania prowadzące do stwierdzenia istnienia Boga. Uważają się za niewierzących.

Zjawisko ateizmu nabiera dzisiaj szczególnego znaczenia. Nie jest to już proste zaprzeczenie istnienia Boga, ale światopogląd, który pragnie odpowiedzieć na wszystkie dręczące człowieka pytania oraz wyzwolić go z ciążących na nim należności.

Ukażemy więc najpierw różnorodne przyczyny ateizmu, następnie jego znaczenie dla wiary przedyskutujemy możliwość dialogu niewierzącymi.

VI. *Problem wiary*

Wiara jest pozytywną odpowiedzią na Boże wezwanie skierowane do człowieka w objawieniu.

1. Przez wiarę następuje spotkanie z żywym i osobowym Bogiem. Jest to możliwe dzięki Bożej łaskawości miłości (Łaska wiary), ale człowiek musi dobrowolnie przyjąć Bożą propozycję i odpowiedzieć na nią całą swoją osobą, tj. rozumem, wolą, uczuciami, zewnętrznym postępowaniem.
2. Nasza wiara jest chrześcijańska, gdyż wierzymy w Jezusa Chrystusa, a nadto rodzi się i rozwija we wspólnocie kościelnej.
3. Aby dostrzec i przyjąć Boże wezwanie trzeba odznaczać się otwartością umysłu i wielką wrażliwością serca.
4. Wiara nie koliduje z wartościami doczesnymi, jak nauka i technika, politechnika, postęp, kultura, rozrywki...
5. Rozwój i trwanie wiary wymaga życia zgodnego z wiarą oraz stałego rozszerzania wiadomości religijnych.

VII. *Fundamentalne prawdy wiary*

Dzisiejszy człowiek wierzący musi zdawać sobie sprawę z tego, w co wierzy oraz powinien umieć wyjaśnić i obronić prawdy wiary.

1. STWORZENIE ŚWIATA. Opis biblijny podaje jedynie prawdy religijne, a stąd nauka o stworzeniu świata nie jest sprzeczna z naukowym spojrzeniem na świat.

2. CHRZEŚCIJAŃSKA KONCEPCJA CZŁOWIEKA. Niezwykle popularny jest dzisiaj humanizm. Chrześcijańska koncepcja człowieka jest na wskroś humanistyczna, gdyż ukazuje godność człowieka stworzonego „na obraz i podobieństwo Boże" oraz odkupionego przez Jezusa Chrystusa. Nie ma żadnej sprzeczności między nauką o stworzeniu człowieka a ewolucją.

   Wiara poucza nas, że ludzkie życie ma sens wartość to nie tylko w perspektywie wieczności, ale już tutaj na ziemi. Dobra działalność na ziemi jest drogą do nieba. Patrząc realistycznie na świat dostrzegamy w nim zło, które zjawia się po grzechu pierworodnym. Człowiek powinien walczyć ze złem w sobie i w świecie. Chrystus jest w tym względzie dla nas źródłem siły i przykładem. Spróbujmy również odpowiedzieć na pytanie: jak pogodzić zło z Opatrznością Bożą.

3. CHRYSTUS ZBAWICIEL. Problem zbawienia staje właściwie przed każdym człowiekiem. Wyraża się to w ciągłym dążeniu do czegoś nowego, doskonalszego, w pragnieniu, aby bardziej być wolnym i szczęśliwym. W ścisłym znaczeniu chodzi o możliwość osiągnięcia szczęścia wiecznego, z tym, że rozpoczyna się to już tutaj na ziemi. Zbawicielem jest Chrystus — Emmanuel — Bóg z nami, ale skuteczność Chrystusowego dzieła zależy od naszej współpracy. Ta współpraca nie może ograniczać się do praktyk religijnych, ale musi objąć wszystkie przejawy ludzkiego działania. Zbawienie wszystkich ludzi dokonuje się w Kościele i przez Kościół.

   NMP — MATKA KOŚCIOŁA I WZÓR LUDU BOŻEGO. Orędowniczka i Pośredniczka. Obecność Maryi w narodzie polskim.

   WIECZNOŚĆ, KTÓRA NAS CZEKA.
   Problemy eschatologiczne wymagają umiejętnego współczesnego ujęcia.

   Najpierw trzeba wyjaśnić obrazy biblijne treść w nich zawartą. Niebo, piekło, czyściec traktujemy nie tylko jako miejsce, ale przede wszystkim jako stany. Są one ze strony człowieka konsekwencją jego postaw życiowych i można je przybliżyć rozważaniami psychologicznymi. Życie wieczne jest konsekwencją wyboru dokonanego tutaj na ziemi.

   Uwieńczeniem planów Bożych będzie koniec świata i zmartwychwstanie człowieka.

Nauczanie w roku II kończymy optymistycznym akcentem: Wieczność źródłem chrześcijańskiej nadziei.

4. Wskazówki metodyczne

Główny akcent położyć na metodę aktywizującą (np. problemową). Katecheta powinien przed katechezą dostarczyć młodzieży materiały do przemyślenia, np. teksty Pisma św., wyjątki z dokumentów soborowych, aktualne wypowiedzi papieży, mężów stanu, artykuły z prasy itp.

Trzeba tak kierować dyskusją, by młodzież uczyła się rzeczywistego dialogu, pogłębienia wiary oraz miłości do Chrystusa i Kościoła.

Katecheta będzie czuwał nad tym, aby jedyną zasadą porozumienia była prawda, a nie kierowanie się modą czy zachciankami młodzieży, tak by przy całym szacunku dla czynnej postawy i życzeń młodzieży decydowała osobowość katechety.

Ważny jest język. Należy wystrzegać się języka abstrakcyjnego, podręcznikowego, a wypracować sobie język egzystencjalny, komunikatywny, ale nie żargonowy.

Bardzo pożyteczną może się okazać częsta konfrontacja podawanych prawd z wiadomościami, które młodzież otrzymuje z innych źródeł.

Niektóre zagadnienia warto pogłębić w małych grupach.

Ciągle łączyć intelektualne pogłębienie z przeżyciowością.

ROK IV

CHRZEŚCIJANIN W ŚWIECIE WSPÓŁCZESNYM

1. Profil psychologiczny

Młodzież kończy naukę w szkole średniej, żyje maturą, ale równocześnie wybiega myślami w przyszłość. Wybiera zawód lub kierunek studiów, myśli o własnej rodzinie, widzi już swoje miejsce w społeczności ludzi dorosłych, interesuje się i przeżywa problemy wielkiego świata, jak pokój, wojna, głód, niesprawiedliwość społeczna, dążenie do dobrobytu.

Życiowo bliskie są tej młodzieży takie problemy, jak małżeństwo, rodzina, miłość, przyjaźń.

Teraz może już zrozumieć swoje zadania w Kościele oraz rolę Kościoła w świecie.

2. Cele i zadania

Nauczanie w tej klasie zmierza do rozszerzenia wizji chrześcijaństwa i ukazania go na tle współczesnych problemów świata.

Jednocześnie powinno się zaszczepić ideę pełnego człowieka i chrześcijanina, który potrafiłby dobrze wykonać swoje obowiązki zawodowe, społeczne, rodzinne, narodowe, państwowe i kościelne.

Dobrze przepracowana katechizacja wyrobi przekonanie, że wiara chrześcijańska kształtuje postawę dynamiczną, otwartą i rozumną.

3. Główne tematy

I. *Człowiek dzisiejszy przeżywa niepokój oraz niepewność istnienia i sensu swego działania.*

Wpływa na to wiele czynników m.in. współczesne kierunki filozoficzne, postawy intelektualne i moralne w rodzaju pesymizmu, nihilizmu, relatywizmu, egoizmu, ciągłego poszukiwania nowych wrażeń i przeżyć, erotyzmu. Aby świat zachował swoje istnienie potrzeba ludzi odpowiedzialnych.

II. *Chrześcijański pogląd na świat*

Ludzi odpowiedzialnych kształtuje chrześcijański światopogląd, który nie przecząc żadnym twierdzeniom naukowym głosi:
1) dualizm podstawowych elementów rzeczywistości (materia i duch, dobro i zło, Bóg i świat),
2) uniwersalizm (uznajemy wszelką prawdę obiektywną i każde dobro),
3) realizm (Ewangelia w XX w.) — zmysł rzeczywistości, rozeznanie w konkretnej sytuacji,
4) humanizm (człowiek najwyższą wartością na ziemi),
5) hierarchię wartości.

III. *Od osoby do osobowości*

Chcąc stać się „kimś" należy stale rozwijać swoją osobowość:
1) przez samowychowanie — kształtujemy sami swój charakter, sprawności moralne, sumienie,
2) przez miłość — gdyż ona leży u podstaw pełnego rozwoju osobowości stanowi główną siłę motoryczną rozwoju. Potrzeba miłości do człowieka, wrażliwej na jego potrzeby (kapłaństwo wymaga również miłości, a celibat może być poprawnie zrozumiany jedynie na płaszczyźnie miłości),
3) przez umiejętność krytycznego wyboru,
4) przez pracę,
5) przez wiarę i łaskę — modlitwa dzisiaj.

IV. *Na drodze do małżeństwa*

Tylko człowiek pracujący nad swoją osobowością rozumie zadania małżeńskie i rodzinne, stąd potrzeba ciągłego pogłębiania siebie pod względem moralnym i religijnym, jak i gruntownego przygotowania pod względem psychologicznym, pedagogicznym, biologicznym i prawnym.

V. *Chrześcijanin w społeczności*

Człowiek nie tylko korzysta z kontaktów z innymi ludźmi, ale również powinien coś wnieść do życia społecznego, a więc w rodzinę, w Ojczyznę i Kościół.

1) Rodzina — Dlaczego dzisiaj tak silny kryzys tej instytucji. Problem regulacji poczęć.
2) Ojczyzna — Chrześcijańskie wartości ubogacają życie społeczne, polityczne, gospodarcze, kulturalne. Między Państwem a Kościołem nie będzie konfliktów, jeśli obie strony nie przekroczą swoich kompetencji i uprawnień.
3) Kościół — Wspólnota ludzi żyjących wiarą, nadzieją i miłością. Sytuacja współczesnego Kościoła.
Kościół współczesny wszedł na drogę ekumenizmu, ale jednocześnie nie zaprzestał swego misyjnego posłannictwa.
Nie chodzi tutaj o panowanie nad ludźmi, ale o podzielenie się z nimi Radosną Nowiną o zbawieniu.
Kościół poczuwa się do wspólnoty ze światem, do służenia mu i do świadczenia przed nim o Chrystusie. Do tych zadań powołani są wszyscy wierzący, a nie tylko duchowni.

VI. *Swiat i jego problemy*

Środki masowego przekazu zmniejszyły odległości między ludźmi i stąd ważne problemy dzisiejszego świata żywo obchodzą wszystkich ludzi, a więc również chrześcijan.

Spróbujmy w świetle Ewangelii najnowszej nauki Kościoła zająć stanowisko wobec takich zagadnień, jak: pokój, wolność, porozumienie międzynarodowe, dyskryminacja rasowa, religijna, ideologiczna, narodowa, problem głodu, postęp techniczny, sport, kultura, ruch drogowy, czas wolny...

4. **Wskazania dydaktyczne i metodyczne jak klasie poprzedniej.**

SZCZEGÓŁOWY PROGRAM KATECHIZACJI W ZAKRESIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ (I-VIII)

KLASA I

I. BÓG NAS KOCHA — PRAGNIEMY POZNAĆ I KOCHAĆ BOGA
(Od początku roku do Wszystkich Świętych)

Materiał do przerobienia

Poznajemy dziecko z imieniem Boga (1). Ukazujemy Go, jako Dobrego Ojca, obdarowującego wszystkim człowieka (2), a nawet posyłającego do ludzi Swego Syna (3), aby ich zgromadził w rodzinę dzieci Bożych — Kościół (4).

Każdy staje się dzieckiem Bożym i należy do rodziny dzieci Bożych przez Chrzest (5). Bóg przebywa ze swymi dziećmi i spotyka się z nimi w osobie kapłana, w słowie i innych znakach widzialnych w Kościele (6, 7). Dziecko Boże powołane jest do upodobnienia się do swego Ojca (8).

Postawy

W czterech pierwszych katechezach zmierzamy do wychowania postawy czci dla Boga i odpłacenie Mu miłością za Jego miłość.

W jednostce 5 — wychowujemy świadomość chrztu i jego zobowiązań. Ta sama postawa, rozszerzona, powraca w jednostce 8. Natomiast w jednostce 6 7 urabiamy świadomość obecności Boga w życiu Kościoła, przebywanie Boga ze Swoim ludem.

Poszczególne jednostki tej części

1. Z RADOŚCIĄ POZNAJEMY BOGA.
   Katecheta zapoznaje się z dziećmi — spotyka się z nimi.
   Religia — spotkanie z Osobą Boga.
   Wychowanie czci i szacunku dla Boga i Jego Imienia. (Ps. 8).

2. BÓG STWÓRCA — DAJE LUDZIOM ŚWIAT
   Bóg to dobry Ojciec.

Kocha ludzi i daje im cały świat.
Naszą odpowiedzią: miłość Boga i wdzięczność za Jego dary (Ps. 135).

3. BÓG POSYŁA DO NAS SWEGO SYNA — JEZUSA.
Największym dowodem miłości Boga — jest posłanie Syna (J. 3, 16).
Postawa radości i wdzięczności za miłość Boga.

4. JEZUS GROMADZI W NAS JEDNĄ RODZINĘ BOŻĄ.
Rodziną dzieci Bożych jest Kościół święty.
Zgromadzenie eucharystyczne — zebraniem dzieci Bożych.
Łączy ich jedna modlitwa „Ojcze nasz" i jeden pokarm.
Postawa radości i wdzięczności za przynależność do rodziny Bożej.

5. JEZUS CZYNI NAS DZIEĆMI BOŻYMI W CHRYSTUSIE JEZUSIE.
Chrzest początkiem naszego życia z Bogiem w rodzinie Bożej.
Nauczanie znaku krzyża.
Uświadomienie zobowiązań, płynących ze chrztu.
Postawa wdzięczności za dar synostwa Bożego.

6. JEZUS JEST Z NAMI W SWOIM KOŚCIELE.
Jezus przebywa wśród nas w swoim Kościele. (Mt. 28, 19).
Spotyka się z nami w kapłaństwie, w słowie.
Wdzięczność za obecność Boga wśród nas.
Pragnienie — by się z Nim spotkać. (Łk. 24, 29).

7. Z JESUSEM SPOTYKAMY SIĘ W KOŚCIELE — DOMU BOŻYM.
Zapoznanie ze znakami obecności Jezusa wśród nas;
ołtarz, tabernakulum, kapłan, chrzcielnica, ambona.
Postawa wdzięczności za obecność w życiu Kościoła. (Ps. 150).

8. NAŚLADUJĄ DOBREGO BOGA — DZIECI BOŻE.
Jesteśmy, by się upodobnić do naszego Ojca (Mt. 5, 48).
Postawa dobroci i miłości wobec wszystkich ludzi.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA

1. Bóg jest dobrym Ojcem. Daje człowiekowi udział w swoim życiu (chrzest, Kościół). Odpowiadamy Bogu miłością i wdzięcznością, starając się upodobnić do Niego.

II. BÓG DZIELI SIĘ Z NAMI SWOJĄ CHWAŁĄ — CHCEMY PRZEBYWAĆ Z NIM NA ZAWSZE
(Od Wszystkich Świętych do Adwentu)

Materiał do przerobienia

W oparciu o atmosferę dnia Wszystkich Świętych, dnia Zadusznego i ostatnich niedziel po Zesłaniu Ducha Św. podajemy naukę o niebie,

zmartwychwstaniu ciał, jako istotnym elemencie chrześcijańskiego ujęcia śmierci, jak również naukę o Sądzie Ostatecznym (9, 10, 11).

Postawy

Odpowiednio do zasadniczych pojęć eschatologii chrześcijańskiej wychowujemy postawy pragnienia podobania się Bogu (9) i wysiłku w staraniu się o dojście do Boga (11), jak również optymizmu chrześcijańskiego w przyjmowaniu cierpienia i śmierci (10).

Szczegółowe jednostki tej części.

9. BÓG OBDARZA ŚWIĘTYCH SWOJĄ CHWAŁĄ.
Nauka o Świętych, którzy jako dzieci Boże przebywają u Ojca.
Święci — to nasi przyjaciele i patronowie.
Prosimy ich, by się modlili i wstawiali za nami u Boga.

10. JEZUS ZAPEWNIA NAS, ŻE UMARLI ZMARTWYCHWSTANĄ.
Chrystus zmartwychwstał i my zmartwychwstaniemy (J, 11, 25).
Wychowanie do optymizmu w cierpieniu.
Częsta modlitwa za zmarłych: Wieczny odpoczynek...

11. JEZUS PRZYJDZIE SĄDZIĆ WSZYSTKICH LUDZI.
Pouczamy o drugim przyjściu Chrystusa.
Ludzie dobrzy pozostaną z Bogiem na zawsze (Mt. 25, 34).
Źli będą odrzuceni „Idźcie precz..."
Zachęta w trudnej drodze do Ojca.

DRUGA JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.

2. Bóg powołuje wszystkich ludzi — również zmarłych — do swojej chwały. Święci już cieszą się chwałą Boga, a jako nasi przyjaciele, pomagają nam, byśmy wytrwale dążyli do Boga.

III. BÓG POSYŁA DO NAS ZBAWICIELA — TĘSKNIMY ZA JEZUSEM
(Okres Adwentu)

Materiał do przerobienia.

W oparciu o teologię Adwentu, zapoznajemy dzieci z historycznym oczekiwaniem Zbawiciela (12), ukazujemy im postać Matki Zbawiciela (13) oraz zapoznajemy z wydarzeniami Narodzenia Jezusa Chrystusa (14). Dla prawdziwego jednak uczestnictwa w Adwencie, jak również dla prawdziwego oczekiwnaia i przygotowania do uczestnictwa w misterium Bożego Narodzenia, przypominamy nasze ciągłe oczekiwanie na drugie przyjście Chrystusa (15), jak wreszcie przygotowując bezpośrednio przed świętami do uczestnictwa w nich, ukazujemy obecność Chry-

stusa wśród nas w Eucharystii, jako istotny punkt każdego święta liturgicznego (16).

Postawy

Odpowiednio urabiamy postawę Adwentową, istotną dla życia sakramentalnego: tęsknotę za spotkaniem z Chrystusem (12, 13, 16) oraz postawę wdzięczności za spełnioną obietnicę (13, 14).

Szczegółowe jednostki tej części.

12. BÓG OBIECUJE LUDZIOM ZBAWICIELA.
Zapoznanie z historycznym oczekiwaniem na Zbawiciela, który przyjdzie, by pojednać ludzi z Bogiem i zgładzić grzech pierworodny.
Budzenie tęsknoty na spotkanie z Chrystusem w Kościele: „Niebiosa rosę spuście nam...”

13. BÓG WYBIERA MARYJĘ NA MATKĘ ZBAWICIELA.
Maryja Matka Syna Bożego — Matką Boga (Łk 1, 28).
Ze Zbawicielem spotykamy się w czasie Mszy św.
Nauczenie modlitwy „Zdrowaś...”
Postawa godności i tęsknoty za Zbawicielem.

14. BÓG DAJE NAM JEZUSA ZBAWICIELA.
Zapoznanie z wydarzeniami, związanymi z Narodzeniem Jezusa (Łk 2, 1).
Z Chrystusem spotykamy się we Mszy św.
Wdzięczność za spełnienie obietnicy, wyrażona słowami: „Chwała na wysokości Bogu...”

15. PAN JEZUS PRZYJDZIE NA ZIEMIĘ PO RAZ DRUGI.
Przygotowanie do spotkania z Nim (Obj. 22, 20), przez uczestniczenie we Mszy św.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA DO CZĘŚCI TRZECIEJ.

3. Oczekiwanym Zbawicielem, który gładzi grzechy świata — Jezus. Maryja jest Matką Jezusa — Matką Boga.

IV. BÓG OBJAWIA SIĘ W ŻYCIU JEZUSA CHRYSTUSA — WIERZYMY JEZUSOWI SYNOWI BOŻEMU

(Od Bożego Narodzenia do Środy Popielcowej)

Materiał do przerobienia.

Zapoznanie z faktem Narodzenia Jezusa Chrystusa (16). Zwrócenie uwagi na religijny charakter zwyczajów, związanych z okresem Bożego

Narodzenia (17). Następne jednostki zgodnie z teologią okresu Bożego Narodzenia i Epifanii ukazują objawienie się Boga w Jezusie Chrystusie. W jednostkach 18, 19, 20 — zapoznajemy dzieci z wydarzeniami hołdu Mędrców, Ofiarowanie w świątyni 12-letniego Jezusa, kojarząc je z odpowiednimi momentami liturgii tego okresu i podkreślając skierowanie Objawienia Bożego do wszystkich ludzi.

W jednostkach 21, 22 ukazujemy już Chrystusa nauczającego i potwierdzającego swe słowa mocą nadprzyrodzoną (cud w Kanie), nawiązując jednocześnie do głoszenia słowa Bożego jako zapowiedzianej uczty.

Postawy.

Pierwszej z tych jednostek (16) odpowiada postawa radości chrześcijańskiej z powodu Narodzenia Jezusa.

Omawiając zwyczaje, związane z Bożym Narodzeniem również podkreślamy radość (17). W następnych jednostkach (18, 20), wyrabiamy postawę wdzięczności za Objawienie, oraz troskę, by dotarła do wszystkich ludzi. W dwu ostatnich jednostkach tej grupy (21, 22) podkreślamy szacunek dla Słowa Bożego, zwłaszcza na Mszy św. oraz wiarę słowom Chrystusa.

Poszczególne jednostki tej części.

16. JEZUS ZBAWICIEL PRZEBYWA Z NAMI.
    Jezus zmartwychwstały jest obecny wśród nas w Eucharystii.
    Postawa radości i wdzięczności za obecność Jezusa.
    Pragnienie spotkania się z Nim.

17. ZWYCZAJE ZWIĄZANE Z RADOŚCIĄ BOŻEGO NARODZENIA.
    Podkreślenie religijnego charakteru święta Bożego Narodzenia i związanych z tym zwyczajów: św. Mikołaj, podarunku, choinka.
    Wychowanie do chrześcijańskiej radości, płynącej z Narodzenia Jezusa.

18. BÓG OBJAWIA LUDZIOM ZBAWICIELA.
    Zapoznanie z wydarzeniami pokłonu Mędrców (Mt. 2, 11).
    Bóg w Jezusie objawia się wszystkim ludziom.
    Wdzięczność za Objawienie i prośba, by wszyscy poznali Boga.

19. JEZUS ŚWIATŁOŚCIĄ ŚWIATA.
    Zapoznanie z ofiarowaniem Jezusa w świątyni (J. 8, 12).
    Podkreślenie, że Jezus jest światłem wszystkich ludzi.
    Postawa wdzięczności za Zbawiciela i Objawienie (Ps. 26 a).

20. JEZUS PEŁNI WOLĘ OJCA.
    12-letni Jezus w świątyni uczy nas miłości i posłuszeństwa dla Boga (Łk. 2, 49).

21. PAN JEZUS OBJAWIA OJCA W SWOJEJ NAUCE.
Jezus jest nauczycielem posłanym przez Boga.
Dzisiaj uczy nas w Kościele przez kapłanów.
Gotowość pójścia za Jezusem Nauczycielem i szacunek dla Jego Słowa (Mt. 8, 14; Ps. 24).

22. JEZUS ZBAWICIEL OBJAWIA SWOJĄ MOC.
Zapoznanie z wydarzeniami cudu w Kanie (J. 2, 1).
Przez ten cud Jezus potwierdza swoje posłannictwo.
Zwrócenie uwagi, że Msza jest ucztą, zapowiedzianą przez Jezusa.
Postawa wdzięczności za Eucharystię i szacunek dla Słowa Bożego.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA DO CZĘŚCI CZWARTEJ.
4. Narodzony Zbawiciel jest Światłością świata. W swej nauce objawia Ojca, a przez swoje posłuszeństwo uczy nas pełnić wolę Boga.

V. JEZUS ZBAWIA WSZYSTKICH LUDZI — DZIĘKUJEMY BOGU ZA ZBAWIENIE

(Od Środy Popielcowej do Wielkanocy)

Materiał do przerobienia.

W oparciu o teologię tego okresu, koncentrujemy uwagę dziecka na dziele zbawienia, dokonanym w misterium paschalnym Chrystusa oraz na walce ze złem, które jest udziałem wszystkich ochrzczonych. Zapoznajemy dziecko z postem Chrystusa, ukazując jednocześnie sens Wielkiego Postu (23). Opowiadając o stosunku Jezusa do grzeszników — podkreślamy konieczność stałego nawrócenia się u ochrzczonych (24). Jednocześnie w oparciu o wydarzenia Przemienienia 1 Niedzieli Palmowej, w ich związku z liturgią Wielkiego Postu od początku ukazujemy dziecku zwycięstwo Chrystusa i wszystkich z Nim związanych przez Chrzest (25, 26). W Ostatniej Wieczerzy podkreślamy moment złożenia Ofiary nawiązując do Eucharystii, jako Ofiary (28).

Opowiadając o Męce Chrystusa i ofierze krzyża, wiążemy je jednocześnie z pewnością zmartwychwstania (27). Wreszcie w ostatniej jednostce przed Wielkanocą, przygotowujemy dziecko do uczestnictwa w ceremoniach W. Piątku i W. Soboty, podkreślając łączność śmierci i zmartwychwstania (29).

Postawy.

W jednostkach 23 i 26 kształtujemy postawę walki ze złem, w nadziei zwycięstwa z Chrystusem. W jednostce 27 łączymy tę postawę z ideą współofiarowania w Eucharystii. Natomiast w jednostkach 28, 29 kształtujemy postawę wdzięczności za udział w zbawieniu, dokonanym przez Jezusa Chrystusa.

Szczegółowe jednostki tej części.

23. PAN JEZUS UCZY NAS WALCZYĆ ZE ZŁEM.
Post Jezusa jest wyrazem Jego walki ze złem (Mt. 4, 2).
Kształtowanie postawy walki ze złem i nadziei zwycięstwa z Chrystusem.

24. PAN JEZUS WZYWA NAS DO POPRAWY ŻYCIA.
Konieczność ciągłego nawrócenia u ochrzczonego (Łk. 19 i nn.) przedstawiony w oparciu o perykopę o Zacheuszu.
Postawa gotowości do walki z grzechem i czynienia dobrze.

25. PAN JEZUS UMACNIA NAS W WALCE ZE ZŁEM.
Zapoznanie z wydarzeniami Przemienienia (Mt. 17, 5).
Ukazanie, że ochrzczony już uczestniczy w zwycięstwie Chrystusa i otrzymuje moc do walki z grzechem.
Gotowość do podjęcia wysiłków, by zwyciężyć zło.

26. JEZUS ZAPOWIADA SWOJĄ MĘKĘ I ZMARTWYCHWSTANIE.
Treścią Niedzieli Palmowej jest: zwycięstwo Chrystusa i Kościoła nad grzechem (Łk. 23, 1-49).
Postawa: potrzeba współpracy z Chrystusem w Kościele nad pokonaniem w sobie zła.

27. PAN JEZUS UMIERA I ZMARTWYCHWSTAJE DLA ZBAWIENIA WSZYSTKICH LUDZI.
Zapoznanie z opisem męki i zmartwychwstania Jezusa. Przygotowanie do uczestnictwa w liturgii W. Piątku. Gotowość do współofiarowania się z Jezusem Ojcu we Mszy św.

28. PAN JEZUS OFIAROWUJE SIĘ ZA NAS POD POSTACIAMI CHLEBA I WINA.
Ostatnia Wieczerza i Msza święta Ofiarą Chrystusa.
Wychowanie do wdzięczności za zbawienie i ofiarowanie się z Chrystusem Ojcu w czasie Mszy świętej.

29. PAN JEZUS PRZEPROWADZA NAS ZE ŚMIERCI DO ŻYCIA.
Przygotowanie do uczestnictwa w Liturgii Wigilii Paschalnej.
Wychowanie do radości, płynącej ze zmartwychwstania (Mt. 28, 6).
Jednoczenie się z Jezusem we Mszy św.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA DO CZĘŚCI PIĄTEJ.

5. W Wielkim Poście, umocnieni rozważaniem Męki Chrystusa — walczymy z grzechem. W ten sposób nawracamy się i przygotowujemy się do święta Wielkanocy.

VI. JEZUS ZMARTWYCHWSTAŁY PROWADZI NAS DO OJCA. Z RADOŚCIĄ IDZIEMY ZA JEZUSEM ZMARTWYCHWSTAŁYM.

(Od Wielkanocy do Zesłania Ducha Świętego)

Materiał do przerobienia.

Zapoznajemy dzieci z wydarzeniami, związanymi ze Zmartwychwstaniem Jezusa, ale jednocześnie podkreślamy istotę niedzieli chrześcijańskiej, jako święta Zmartwychwstania (30).

Następnie nawiązujemy do Ostatniej Wieczerzy i Krzyża, ukazując nowe przykazanie w nauce i życiu Jezusa, jak również na przykładach życia Kościoła np. u świętych (31).

Opowiadając o Wniebowstąpieniu, znów wracamy do „mieszkania" dzieci Bożych w niebie (32).

Postawy.

W tym okresie wychowujemy przede wszystkim postawę radości chrześcijańskiej, płynącej z faktu zwycięstwa Chrystusa. Jednocześnie wychowujemy do czynnej miłości ochrzczonych, mających prowadzić nowe życie (30-32).

W trzeciej jednostce powracamy do postawy tęsknoty za życiem wiecznym w Bogu (33).

Szczegółowe jednostki w tej części.

30. JEZUS ZMARTWYCHWSTAŁY GROMADZI NAS W KAŻDĄ NIEDZIELĘ.
    Przedstawienie wydarzeń związanych ze Zmartwychwstaniem (Łk. 24, 39).
    Niedziela Świętem Zmartwychwstania.
    Postawa radości, płynącej ze zwycięstwa Chrystusa.

31. DZIECI BOŻE MIŁUJĄ SIĘ WZAJEMNIE, JAK JEZUS ICH UMIŁOWAŁ.
    Nowe przykazanie, ukazane w kontekście umycia nóg apostołom (J. 13, 15).
    Postawa czynnej miłości bliźniego.

32. PAN JEZUS ZMARTWYCHWSTAŁY POWRACA DO OJCA.
    Zapoznanie z wydarzeniami Wniebowstąpienia (J. 24, 46-53).
    Podkreślenie, że Jezus jest obecny wśród nas w Kościele.
    Wychowanie do tęsknoty za życiem z Bogiem.
    Zgromadzeni w niedzielę wokół Eucharystii idziemy z Jezusem do Ojca, kierując się prawem miłości.

VII. JEZUS ZMARTWYCHWSTAŁY DAJE NAM DUCHA ŚWIĘTEGO — ŻYJEMY W RADOŚCI DUCHA ŚWIĘTEGO

(Od Zesłania Ducha Świętego do końca roku)

Materiał do przerobienia.

Zapoznajemy dzieci z Osobą Ducha Świętego i Jego działaniem w duszy każdego ochrzczonego i w całym Kościele, głównie na podstawie wydarzenia Zesłania Ducha Świętego (33, 34).

Przygotowując na święto Bożego Ciała, pouczamy o obecności Pana Jezusa w Eucharystii i adoracji (35). Wreszcie w ostatniej jednostce ukazujemy miłość Jezusa do dzieci, by je przygotować do chrześcijańskiej radości w czasie wakacji (36).

Postawy.

Nawiązując do nauki o Chrzcie, wychowujemy do świadomości przebywania Ducha Świętego w duszy i poddania się Jego głosowi (34, 35). Następnie wychowujemy do adoracji Chrystusa w Eucharystii (36). Rok kończymy postawą chrześcijańskiej radości (37).

Szczegółowe jednostki tej części.

33. PAN JEZUS POSYŁA DUCHA ŚWIĘTEGO.
Zapoznajemy z Osobą Ducha Świętego (Dz. 2-3) oraz z Jego działaniem w Kościele i w każdym ochrzczonym.
Wychowanie do posłuszeństwa głosowi Ducha Świętego.

34. RODZINA BOŻA ŻYJE MIŁOŚCIĄ OJCA, SYNA I DUCHA ŚWIĘTEGO.
Przedstawienie tajemnicy Trójcy Świętej.
Nauczenie modlitwy „Chwała Ojcu..."
Zachęta do uwielbienia Boga Trójjedynego.

35. JEZUS ZMARTWYCHWSTAŁY PRZEBYWA Z NAMI W NAJŚWIĘTSZYM SAKRAMENCIE.
Pouczenie o obecności w Najświętszym Sakramencie.
Przygotowanie do adoracji i uroczystości Bożego Ciała.

36. DZIECI BOŻE ŻYJĄ W RADOŚCI JEZUSA ZMARTWYCHWSTAŁEGO.
Ukazanie, że Jezus szczególnie kocha dzieci (Łk. 18, 16).
Postawa chrześcijańskiej radości, zwłaszcza w sposobie spędzenia wakacji (Ps. 150).

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA DO CZĘŚCI SIÓDMEJ.

37. Życie chrześcijanina jest życiem w jedności z Ojcem, Synem i Duchem Świętym.

Nasza radość płynie z obecności Jezusa Zmartwychwstałego wśród nas i świadomości, że On nas kocha.

KLASA II

Całość materiału w klasie tej została ujęta w 45 jednostkach tematycznych i podzielona na siedem części. Każda część odpowiada określonemu okresowi roku liturgicznego.

Katechezy wstępne.

Zbierają elementy, jednoczące dzieci, ukazujemy grupę katechetyczną, jako jednostkę Kościoła (1), w której istotnym jest słuchanie Słowa Bożego i przygotowanie się na spotkanie z Bogiem w sakramentach (2).

1. JESTEŚMY LUDEM BOŻYM.
Przez Chrzest zostaliśmy włączeni do ludu Bożego, Kościoła (1 P 2, 9; Ef 4, 5).

2. BÓG MÓWI DO SWEGO LUDU.
Gdy w Kościele mówi się i czyta Pismo św. — mówi Bóg.
Lekcja religii — spotkanie ze Słowem Bożym.
Postawa wiary i szacunku dla Słowa Bożego (Ps 118; Wj 19, 8).

I. BÓG ZAPRASZA SWÓJ LUD — LUD ODPOWIADA NA ZAPROSZENIE BOGA

(Od początku roku do Adwentu)

Materiał do przerobienia.

Na podstawie niektórych wyjątków z Genezis, ukazujemy Boga objawiającego Swą wszechmoc i miłość w dziele stworzenia (3). Jednocześnie uczymy, w jaki sposób dziecko Boże korzysta ze świata, zgodnie z wolą Bożą i dla dobra wszystki ludzi (4). Najdoskonalej objawił Bóg swą miłość, obdarzając człowieka (5) zwłaszcza udziałem w swym życiu już od chwili chrztu (6). Natomiast jako odpowiedź człowieka odnawiamy przykazanie miłości Boga (7), modlitwę (8), poszanowanie wszystkiego co Boże (9, 10). Jednocześnie z prawem miłości Boga łączymy miłość drugiego człowieka, jako kochanego przez Boga (11).

W tej części przychodzi materiał trzech pierwszych przykazań.

Postawy.

Ustawicznie powracają postawy miłości i wdzięczności dla Boga (3,

5, 6, 7, 8) oraz właściwego traktowania wszystkiego, co od Boga pochodzi (4, 9, 10).

Poszczególne jednostki tej części.

3. BÓG STWARZA ŚWIAT.
„Wierzę w Boga Ojca Wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi" (Por. Rodz. 1). Biblijny opis stworzenia świata.
Postawa miłości i wdzięczności za dary Boże — za stworzenie.

4. LUD BOŻY SZANUJE ŚWIAT STWORZONY PRZEZ BOGA.
Powołanie do współpracy z Bogiem w ulepszaniu świata (Rdz 1, 28).
Bóg stworzył świat dla wszystkich ludzi.
Postawa szacunku dla stworzenia i miłości dla Boga.

5. BÓG STWARZA CZŁOWIEKA.
Człowiek stworzony na obraz Boży (Rodz. 1, 26).
Potrafi On panować nad światem i ulepszać go.
Postawa wdzięczności za dar życia.

6. BÓG OBDAROWUJE LUDZI SWOIM ŻYCIEM.
W chrzcie św. otrzymujemy dar życia Bożego.
Jesteśmy dziećmi Bożymi. Nawiązać do słów: „Ja ciebie chrzczę w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego".
Postawa miłości i wdzięczności za dar życia Bożego.

7. LUD BOŻY KOCHA BOGA.
Przykazanie miłości Boga: „Będziesz miłował..." (Łk. 10, 27).
Prawdziwą miłość okazuje się w czynach.
Wdzięczność i gotowość do poświęcenia życia prawem Miłości.

8. LUD BOŻY MODLI SIĘ DO SWEGO OJCA.
Chrystus obecny w zgromadzeniu Eucharystycznym modli się za swoim Ludem — „Ojcze nasz..." modlitwą dzieci Bożych.
Przygotowanie do lepszego zrozumienia modlitwy „Ojcze nasz..." odmawianej we Mszy św.

9. DZIECKO BOŻE MODLI SIĘ DO SWEGO OJCA.
Modlitwa rozmową i przebywaniem z Bogiem.
Trzeba się zawsze modlić (Łk. 19, 1).
Wychowanie do osobistej modlitwy.

10. LUD BOŻY SZANUJE WSZYSTKO, CO ŚWIĘTE.
Kościół — domem modlitwy — domem Bożym (J. 2, 13).
Postawa szacunku dla ołtarza i krzyża. Czcimy obrazy figury, gdyż przypominają nam one świętych, którzy są w niebie.

11. DZIECI BOŻE KOCHAJĄ KAŻDEGO CZŁOWIEKA.
Miłosierny Samarytanin (Łk. 10, 25, 37).

Wskazania Chrystusowe „Idź i czyń podobnie... „Miłujcie się..."
Każdy człowiek naszym bliźnim.
Postawa szacunku i miłości wobec bliźniego.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA DO CZĘŚCI PIERWSZEJ.

1. Całe stworzenie głosi wszechmoc i miłość Boga. Daje On udział ludziom w swoim życiu i zobowiązuje ich do życia w miłości. Za to wszystko okazujemy Bogu wdzięczność i miłość.

II. LUDZIE ODCHODZĄ OD BOGA — BÓG SPROWADZA LUDZI NA DROGĘ ZBAWIENIA

(Jednostki przerabiamy w Adwencie)

Korzystając z teologii i atmosfery Adwentu, chcemy ukazać dziecku grzech, jako odejście od Boga, a jeszcze mocniej ciągłą inicjatywę Boga, wzywającego człowieka do powrotu.

Wykorzystując niektóre miejsca Genesis, opowiadamy o grzechu pierwszych ludzi, ukazując w nim istotę każdego grzechu (12). Wiążemy to natychmiast z obietnicą zbawienia (13). Inicjatywę Bożą pociągnięcia człowieka ku sobie, ukazujemy w postaciach Izajasza (14), Jana Chrzciciela (15) i wreszcie Maryi, Matki Zbawiciela (16). Ukazujemy tę inicjatywę Bożą, jako ciągle aktualną dziś dla nas i dlatego opowiadanie biblijne wiążemy ściśle z liturgią Adwentu, która jest dla nas wezwaniem Boga, a jednocześnie nawiązujemy do współdziałania z Bogiem w Sakramentach.

Postawy.

Jako pierwszą postawę, wychowujemy odwrócenie się od grzechu (11). Następnie ustawicznie kształtujemy ufność do miłosiernego Boga oraz pragnienie współdziałania z Bogiem, wzywającym nas do powrotu (12-15). W ten sposób ukazujemy zbawienie, jako spotkanie inicjatywy Bożej ze współdziałaniem człowieka. Dzięki temu wychowujemy do właściwego ujęcia sakramentalnego, jako spotkania z Chrystusem, spotkania zobowiązującego.

Poszczególne jednostki tej części.

12. LUDZIE ODCHODĄ OD BOGA.
Upadek pierwszych ludzi w oparciu o Księgę Rodzaju 3, 6-7.
Każdy grzech — odejściem od Boga, brakiem miłości i zaufania Bogu.
Wychowanie do ufności i powrotu do Niego w razie grzechu.

13. BÓG POSZUKUJE TYCH, KTÓRZY OD NIEGO ODCHODZĄ.
Zbawcza inicjatywa Boga — obietnica Zbawiciela (Rdz 3, 17).

Bóg poszukuje człowieka i wzywa go do poprawy.
Postawa ufności w miłosierdzie Boże i współpraca z Bogiem (Ps 50).

14. BÓG POSZUKUJE LUDZI PRZEZ PROROKA IZAJASZA.
Izajasz głosi posłannictwo zbawienia (Iz 35, 4).
W czasie Adwentu Bóg nas wzywa do poprawy — nawrócenia.
Postawa ufności i współpracy z Bogiem. Pilne słuchanie Jego słowa.

15. BÓG POSZUKUJE LUDZI PRZEZ JANA CHRZCICIELA.
W Adwencie przygotowujemy drogę dla Pana (Łk 3, 1-6).
Z Jezusem spotykamy się w sakramentach Pokuty i Eucharystii.

16. BÓG DAJE ZBAWICIELA ZA ZGODĄ MARYI.
Maryja współpracuje z Bogiem w dziele zbawienia (Łk 1, 26-38).
W Sakramentach spotykamy się ze Zbawicielem.
Wychowanie do współpracy z Bogiem w sprawie zbawienia (Ps 26 b).

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA DO CZĘŚCI DRUGIEJ.

2. Przez grzech ludzie odchodzą od Boga, mimo to Bóg sprowadza człowieka na drogę zbawienia.
Chcemy współpracować z Bogiem w dziele naszego zbawienia.

III. BÓG JEST Z NAMI I ZBAWIA NAS — WIERZYMY, ŻE BÓG ZBAWIA NAS W SAKRAMENTACH

(Ostatni tydzień Adwentu i okres Bożego Narodzenia)

Materiał do przerobienia.

Zasadniczym materiałem biblijnym tej grupy tematycznej są opowiadania o życiu ukrytym Chrystusa. Nawiedzenie (17), hołd pasterzy i Mędrców (18), 12-letni Chrystus w świątyni (19), wzrastanie w łasce i mądrości Chrystusa. Wreszcie ukazujemy czyny Chrystusa, które są dla ludzi znakiem i objawieniem miłości Boga Ojca (20).

Mówiąc o tych wydarzeniach biblijnych — ciągle nawiązujemy do rzeczywistości Kościoła, w którym Bóg niewidzialny działa również przez znaki sakramentalne. Przygotowujemy w ten sposób pojęcie sakramentu, jako niewidzialnego działania zbawczego Boga przez znaki widzialne.

Postawy.

Przede wszystkim wychowujemy świadomość obecności i działania Bożego poprzez znaki widzialne. Ponadto jednak nawiązujemy do postawy wdzięczności (16), radości (17). Specjalnie podkreślamy konieczność miłości w rodzinie chrześcijańskiej (18), świadczenie Bogu mą pobożną obecnością w kościele (19), jak również całym życiem (20).

Poszczególne jednostki tej części.

17. MARYJA WNOSI W DOM ELŻBIETY ZBAWIENIE.
Zapoznanie z wydarzeniami Nawiedzenia (Łk 1, 39-45).
Nasze spotkanie z Jezusem we Mszy św. i w sakramentach.
Postawa wdzięczności za Zbawiciela, obecnego wśród nas.

18. PASTERZE I MĘDRCY SPOTYKAJĄ SIĘ ZE ZBAWICIELEM.
Nawiązanie do wydarzeń pokłonu pasterzy (Łk 2, 8-20) i Mędrców Mt 2, 1-12). Narodzony jest Synem Bożym — Zbawicielem.
Wychowanie do wiary w Chrystusa obecnego i zbawiającego przez znaki sakramentalne.

19. JEZUS ZBAWICIEL RAZEM Z LUDŹMI CZCI OJCA.
Zapoznanie z wydarzeniami pobytu 12-letniego Jezusa w świątyni (Łk 2, 49). Jezus obecny wśród nas, zgromadzonych w domu Bożym. Wprowadzenie do głębszego zrozumienia, że lud Boży zgromadzony na Mszy św. jest znakiem obecności Jezusa Chrystusa Zmartwychwstałego.

20. WSZYSCY LUDZIE MOGĄ SPOTKAĆ SIĘ ZE ZBAWICIELEM.
Jezus leczy i uzdrawia chorych (Łk 6, 17).
Dla nas dziś Kościół cały jest znakiem Boga zbawiającego.
Gotowość czynienia wszystkim dobrze. Przez to ma być znakiem Boga w świecie.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA DO CZĘŚCI TRZECIEJ.

3. Bóg jest naszym Zbawicielem. Dziś zbawia nas przez sakramenty. Cieszymy się z tego, dziękujemy Mu przez życie w miłości.

IV. Z JEZUSEM CHRYSTUSEM BUDUJEMY KRÓLESTWO BOŻE
(Od Epifanii do Środy Popielcowej)

Materiał do przerobienia.

Zasadniczy materiał tej grupy stanowią wydarzenia z życia publicznego Jezusa oraz Jego nauka. Jednocześnie jednak dochodzą konkretne sytuacje życiowe dziecka. Grupę tę rozpoczynamy od Chrztu Jezusa w Jordanie, ukazując Jezusa jako obiecanego Zbawiciela (21). Podkreślamy głoszenie Królestwa Bożego (22), by w nauce o chrzcie powiedzieć, że jesteśmy zjednoczeni w Nim przez ten Sakrament i powołani do współdziałania (23). Następne jednostki są już aplikacją tych trzech zasadniczych prawd do życia dziecka w różnych jego odcinkach: rodzina (24), szkoła (25), wolne chwile (26), prawda (27), własność (28), stosunek do własnego ciała (29). Grupę tematyczną kończymy jednostką o powołaniu do ciągłego doskonalenia się (30) tj. pracy nad sobą oraz ukazaniem przykazań Bożych, jako drogowskazów (31). W tej ostatniej jed-

nostce poprzestajemy na nauce Jezusa Chrystusa o przykazaniach, nie odwołując się do St. Testamentu. W jednostkach o życiu chrześcijańskim, podkreślamy przede wszystkim stronę pozytywną. Wskazujemy jednak i na grzech.

Postawy.

Zasadniczą postawę wychowania w tej grupie tematów jest świadomość chrztu, a więc świadomość dziecięctwa Bożego, w związku z Chrystusem i płynących stąd zobowiązań moralnych. Jednocześnie wychowujemy cnotę pokuty. W tym celu każda jednostka o życiu chrześcijańskim, kończy się konkretnym rachunkiem sumienia, odniesieniem przemian do Boga, żalem i postanowieniem poprawy. Wyrobienie cnoty pokuty jest warunkiem owocnego przystępowania do sakramentu Pokuty.

Poszczególne jednostki tej części.

21. BÓG OBJAWIA, ŻE JEST CHRYSTUS — ZBAWICIELEM.
Wydarzenia teofanii nad Jordanem (Mt 3, 12-17).
Jezus jest Synem Bożym, obiecanym Zbawicielem.
Dziś zbawia w Kościele.
Budzenie świadomości chrztu i synostwa Bożego.

22. JEZUS CHRYSTUS DAJE POCZĄTEK KRÓLESTU BOŻEMU.
Jezus głosi Ewangelię Królestwa. (Nawróćcie się... Mk 1, 15).
Ochrzczony przez swe czyny rozwija Królestwo Boże na ziemi.
Postawa wdzięczności i współpracy w budowaniu z Jezusem Królestwa Bożego.

23. PRZEZ CHRZEST JEDNOCZYMY SIĘ Z JEZUSEM CHRYSTUSEM.
Zapoznajemy z formułą Chrztu: „Ja ciebie chrzczę..."
Chrzest jednoczy nas z Jezusem i Kościołem.
Gotowość współpracy z Jezusem i umocnienie jedności z Nim.

24. CHRZEŚCIJANIN W RODZINIE BUDUJE KRÓLESTWO BOŻE.
Wzorem naszej rodziny jest Rodzina Święta „Czcij Ojca swego i matkę swoją..." Zgoda i miłość warunkami budowania przez nas Królestwa Bożego w rodzinie.
Wychowanie do miłości, pomocy i wzajemnej modlitwy w rodzinie.

25. GDY PRACUJEMY — BUDUJEMY KRÓLESTWO BOŻE.
Jezus trudził się i pracował dla Królestwa Bożego (J 4, 10-26).
Przez naszą rzetelną pracę dla dobra innych, współpracujemy z Chrystusem. W rachunku sumienia zwracamy uwagę na jakość pracy własnej i poszanowanie pracy bliźnich.

26. GDY ODPOCZYWAMY I BAWIMY SIĘ — BUDUJEMY KRÓLESTWO BOŻE.
Jezus i Apostołowie po pracy wypoczywają (Mk 6, 30-32).
Naszą pracą i zabawą, radością, razem z Chrystusem budujemy Królestwo Boże.
Wychowanie do chrześcijańskiego wypoczynku i zabawy.

27. GDY MÓWIMY PRAWDĘ — BUDUJEMY KRÓLESTWO BOŻE.
Chrystus drogą, prawdą i życiem.
Przyszedłem, by dać świadectwo prawdzie (J 18, 37).
Postawa mówienia prawdy zawsze.

28. GDY SZANUJEMY CUDZĄ WŁASNOŚĆ — BUDUJEMY KRÓLESTWO BOŻE.
Bóg daje świat dla dobra wszystkich.
W używaniu świata kierujemy się duchem miłości (J 15, 12).
Wychowanie do poszanowania własności wspólnej.

29. GDY SZANUJEMY SWOJE CIAŁO — BUDUJEMY KRÓLESTWO BOŻE.
Ciało ochrzczone jest świątynią Ducha Świętego.
Troska o zdrowie, higienę i czystość ciała, o wstydliwość.
Wychowanie do szacunku dla ludzkiego ciała.

30. GDY STAJEMY SIĘ CORAZ LEPSI — BUDUJEMY KRÓLESTWO BOŻE.
Zapoznanie się z przypowieścią o talentach (Mt 25, 14-30).
Każdy chrześcijanin powołany do doskonałości i rozwoju.
Wychowanie do rozwijania swych uzdolnień dla dobra drugich.
Rachunek sumienia i dotychczasowe troski o rozwój osobowości.

31. BÓG OGŁASZAJĄC PRZYKAZANIA — POMAGA NAM BUDOWAĆ KRÓLESTWO BOŻE.
Przykazanie — wyrazem woli Bożej (Mt 19, 17).
Konsekwencją Chrztu — życie według przykazań.
Rachunek sumienia i refleksje nad tym.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA DO CZĘŚCI CZWARTEJ.

4. Jezus głosi Królestwo Boże i buduje je. Współpracujemy z Nim w rodzinie, w chwilach wolnych — przez mówienie prawdy i poszanowanie swego ciała. Czyniąc to, zachowujemy przykazania. Chcemy spełnić zobowiązanie, płynące z Chrztu. Pomocą będzie rachunek sumienia.

V. JEZUS JEDNOCZY NAS Z OJCEM I RODZINĄ BOŻĄ. WRACAMY DO BOGA I DO BRACI.

(Okres Wielkiego Postu)

Materiał do przerobienia.

W okresie Wielkiego Postu wykorzystujemy jego charakter pokutny, a w Męce Jezusa Chrystusa ukazujemy aspekt (zadośćuczynienia) zadośćuczynny odkupienia. W tej atmosferze chcemy ukazać Sakrament Pokuty, jako dzieło misterium paschalnego Chrystusa. Zasadniczy materiał stanowią opowiadania Starego Testamentu, ale ze ścisłym nawiązaniem do okresu Wielkiego Postu. Tę grupę tematyczną rozpoczynamy od nauki o istocie grzechu osobistego, w oparciu o pierwszą część przypowieści o synu marnotrawnym (32). Następnie urządzamy nabożeństwo pokutne z rachunkiem sumienia, żalem i postanowieniem poprawy, wg wskazań konstytucji o Liturgii. Naukę o sakramencie Pokuty rozpoczynamy od ukazania miłosierdzia Ojca w drugiej części przypowieści o synu marnotrawnym (33), by wreszcie w męce i śmierci Chrystusa ukazać szczyt tej miłości dla człowieka grzesznego oraz zwycięstwo Chrystusa nad grzechem (35). Sam jednak Sakrament Pokuty ukazujemy, jako spotkanie z Chrystusem ukrzyżowanym i Zmartwychwstałym — obecnym i działającym w Kościele w oparciu o ustanowienie sakramentu Pokuty (36). Następnie przygotowujemy dzieci do spowiedzi.

Postawy.

Jako zasadnicze postawy, podkreślamy żal za grzech (32, 33), pragnienie powrotu i ufność w miłosierdzie Boże (34, 36), koncentrując je na sakramencie Pokuty (37).

W ten sposób przygotowując do sakramentu Pokuty, wprowadzamy jednocześnie dziecko w postawy istotne dla okresu Wielkiego Postu.

Poszczególne jednostki tej części.

32. KAŻDY GRZECH JEST ODEJŚCIEM OD BOGA.
Zapoznanie z pierwszą częścią przypowieści o synu marnotrawnym (Łk 15, 18).
Istota grzechu osobistego — odejście od Boga.
Postawa żalu i pragnienie powrotu do Boga (Ps 50).

33. JEZUS UKAZUJE MIŁOSIERDZIE OJCA.
Druga część przypowieści (Łk 15, 25).
Dobroć i miłosierdzie Ojca wobec grzesznika ukazane w Sakramencie Pokuty.
Wychowanie do powrotu do Boga w sakramencie pojednania.

34. W WIELKIM POŚCIE WRACAMY DO OJCA — NABOŻEŃSTWO POKUTNE.

35. JEZUS CHRYSTUS PRZEBACZA GRZECHY.
Miłosierdzie Jezusa wobec grzeszników (Mt 9, 1-8).
Objawienie miłosierdzia Ojca.
Postawa ufności — Chrystus pojednał mnie z Ojcem (Ps. 129).

36. JEZUS UMIERA I ZMARTWYCHWSTAJE DLA NASZEGO ŻYCIA.
„Dziś będziesz ze mną w raju..." (Łk 23, 39).
Dziś ofiara zbawcza Chrystusa obecna w misterium Mszy św.
Postawa wdzięczności za zbawienie i sakrament pojednania (Ps 102).

37. JEZUS ZMARTWYCHWSTAŁY PRZEBACZA GRZECHY W SAKRAMENCIE POKUTY.
Sakrament pojednania, jako spotkanie z Chrystusem obecnym i zbawiającym w Kościele (J 20, 19-23).
Ustanowienie Sakramentu Pokuty.
Postawa wdzięczności za dar sakramentu Pojednania.

38. WSPÓŁPRACUJEMY Z CHRYSTUSEM ZMARTWYCHWSTAŁYM, KTÓRY JEDNOCZY NAS Z OJCEM I RODZINĄ BOŻĄ.
Współpraca z Chrystusem w dziele pojednania.
Warunki Sakramentu Pokuty.
Współpraca z Chrystusem w Sakramencie pojednania.

39. PRAKTYCZNE PRZYGOTOWANIE DO SPOWIEDZI.
Pouczenie dzieci o tym, jak konkretnie wygląda spowiedź.
Od czego spowiedź zaczynać, jak zachować się przy konfesjonale, kiedy odejść itp.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA DO CZĘŚCI PIĄTEJ.
5. Ukazujemy, czym jest grzech i jak Bóg reaguje na grzech — przebaczeniem.
6. Dziś dokonuje się ono w sakramencie Pokuty, dzięki działaniu Chrystusa w Kościele.
7. Budzimy pragnienie powrotu do Boga.

VI. Z JEZUSEM — ODDAJEMY SIĘ BOGU

Materiał do przerobienia

Zasadniczy materiał tej grupy tematycznej stanowi opowiadanie biblijne Ostatniej Wieczerzy oraz Liturgia Mszy św. Tajemnicę Eucharystii ukazujemy dziecku w okresie wielkanocnym, w którym ciągle w Kościele przeżywa się misterium paschalne oraz radość przebywania Chrystusa Zmartwychwstałego ze swoimi uczniami.. Naukę rozpoczynamy od ukazania Ostatniej Wieczerzy, jako chwili złożenia przez Chrystusa ofiary tożsamej z ofiarą krzyża (38). Następnie ukazujemy ofiarę, jako istotę Eucharystii Mszy Świętej (39). Szczególnie podkre-

ślamy uczestnictwo w niej przez współofiarowanie (40). Jednocześnie jednak, tak odnośnie Ostatniej Wieczerzy (41), jak i Mszy św. (42) podkreślamy formę uczty ofiarnej, spożywanie, by wreszcie w oparciu o najgłębsze zjednoczenie z Chrystusem, ukazać Eucharystię jako sakrament jedności miłości (42). Następnie wg potrzeby, przychodzą jednostki, przygotowujące dziecko do Komunii św. od strony bardziej praktycznej.

Postawy.

Dominującą w tej grupie tematycznej jest wdzięczność (38-41). Jeszcze większe znaczenie ma postawa współofiarowania (38-42), jak również miłość, zwłaszcza w jednostce (42).

Poszczególne jednostki tej części.

40. JEZUS OFIAROWUJE SIĘ ZA LUDZI W WIECZERNIKU I NA KRZYŻU.
Ostatnia Wieczerza — jako ofiara tożsama z Ofiarą Krzyżową.
Ciało wydane, krew przelana...
Postawa wdzięczności za ofiarę zbawienia i współofiarowanie się.

41. JEZUS CHRYSTUS OFIAROWUJE SIĘ OJCU ZA LUDZI W KAŻDEJ MSZY ŚW.
We Mszy św. Jezus uobecnia swą Ofiarę Krzyżową.
Słowo ustanowienia. Znak chleba i wina.
Wdzięczność za ofiarę zbawienia, uobecnioną we Mszy św.

42. Z JEZUSEM WE MSZY ŚW. ODDAJEMY SIĘ BOGU.
Idea współofiarowania się z Jezusem Bogu Ojcem we Mszy św.
Nasze „amen", jako odpowiedź i gotowość na współpracę.

43. W UCZCIE EUCHARYSTYCZNEJ JEZUS ZMARTWYCHWSTAŁY ŁĄCZY NAS ZE SOBĄ.
Spożywając Ciało Chrystusa uczestniczymy w Jego ofierze.
Msza św. posiada formę uczty ofiarnej.
Bierzcie i jedzcie.
Postawa wdzięczności. Wychowanie do pełnego uczestniczenia we Mszy Świętej.

44. JEZUS CHRYSTUS ŁĄCZY NAS W EUCHARYSTII Z RODZINĄ BOŻĄ.
Eucharystia — sakramentem jedności i miłości (J 17, 11).
„Ojcze, spraw, aby byli jedno w miłości..."
Postawa wdzięczności i pragnienie zjednoczenia się z Chrystusem.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA DO CZĘŚCCI SZÓSTEJ.
8. Chrystus składa Ojcu ofiarę w Wieczerniku, na krzyżu i we Mszy

świętej. Uczestniczymy w tej ofierze przez współofiarowanie się Bogu i jednoczenie się z Chrystusem w Komunii św.

9. Rekolekcje przed I-szą Komunią Świętą.

VIII. ZJEDNOCZENIE Z CHRYSTUSEM ZMARTWYCHWSTAŁYM ŻYJEMY PO CHRZEŚCIJAŃSKU

(Jednostka końcowa)

Licząc się z trudnością urządzenia normalnych lekcji po pierwszym pełnym uczestnictwie dziecka w Eucharystii, ze względu na angażujące zajęcia katechety z innymi grupami, ostatnie zajęcie z dziećmi ujmujemy już po I-szej Komunii św. w formie spotkań nie w sali katechetycznej, ale w Kościele. W czasie Mszy św. w jednym z najbliższych dni po I-szej Komunii św. ukazujemy w homilii Eucharystię jako pokarm na żywot wieczny (45), głównie w oparciu o wydarzenia rozmnażania chleba i obietnicy Eucharystii. W czasie wspólnej adoracji Najświętszego Sakramentu, podkreślamy w nauce przebywanie Chrystusa pod postaciami (46). Wreszcie w czasie Mszy św. przed rozpuszczeniem dzieci na wakacje, mówimy o niedzieli i uczestnictwie w każdej Mszy Świętej przez Komunię św. (47).

KLASA III

I. JEZUS CHRYSTUS — DOBRY PASTERZ ŻYJE I DZIAŁA W KOŚCIELE

(10 jednostek)

W oparciu o przypowieść o Dobrym Pasterzu, ukazujemy Chrystusa jako Dobrego Pasterza, a Kościół Jego — jako Owczarnię, do której należymy przez Chrzest (1). Duch Święty jest stale obecny w Owczarni Chrystusowej, jednoczy i uświęca członków Kościoła, a poprzez Kościół dokonuje dzieła zjednoczenia całej ludzkości (2). Ukazujemy hierarchiczną strukturę Kościoła, rolę biskupa, jego więź z Ojcem św. i kolegium biskupim. Budzimy poczucie wspólnoty z biskupem oraz całym Kościołem powszechnym (3). Mówiąc o roli biskupa i kapłanów w Kościele, podajemy równocześnie naukę o sakramencie Kapłaństwa. (3, 4).

Konkretnie spotykamy się z Chrystusem, Dobrym Pasterzem, przede wszystkim w niedzielnym zgromadzeniu eucharystycznym, czyli we Mszy św. (3), chociaż również rodzina chrześcijańska jest „małym Kościołem" — gdzie wszyscy powinni być przepełnieni duchem Kościoła Powszechnego, a poprzez kontakt ze Słowem Bożym — wspólną modlitwę, a zwłaszcza miłość wzajemną, świadczyć o Chrystusie Zmar-

twychwstałym i zbliżać innych do Niego (7). Rok liturgiczny jest jakby drogą z Chrystusem, Dobrym Pasterzem do Ojca.

Ukazując zasadniczy rys głównych okresów roku liturgicznego budzimy pragnienie czynnego uczestnictwa w uobecnionym misterium zbawienia, głównie przez Komunię św. w niedziele i święta (6). Źródłem życia Owczarni Chrystusowej w ciągu całego roku liturgicznego, jest niedzielne zgromadzenie eucharystyczne (5), w którym biorą również udział ci, którzy bez własnej winy nie mogą być obecni na Mszy św. (9). Miłość i troska Dobrego Pasterza oraz całej Owczarni Chrystusowej, obejmuje szczególnie chorych, którzy poprzez łączność z Ofiarą Chrystusa współdziałają w uświęceniu Kościoła i zbawieniu świata. Zapoznajemy z Sakramentem Namaszczenia Chorych (10). W nabożeństwie pokutnym opartym o przypowieść o zabłąkanej owcy, ukazujemy miłość Chrystusa Dobrego Pasterza do grzeszników oraz Jego troskę o stałe oczyszczanie Kościoła z grzechów. Pogłębiamy naukę o Sakramencie Pokuty (8). W tej grupie tematycznej wychowujemy głównie postawę zaufania do Chrystusa — Dobrego Pasterza, radość w niedzielnych spotkaniach z Nim we wspólnocie Kościoła oraz pragnienie czynnego i pełnego uczestnictwa w liturgii.

Poszczególne jednostki tej grupy.

1. PAN JEZUS — DOBRY PASTERZ PROWADZI SWOJĄ OWCZARNIĘ DO OJCA.
   Obecność i działanie Chrystusa w Kościele, który jest Jego Owczarnią.
   Wdzięczność za przynależność do Owczarni — Kościoła i zaufanie do Chrystusa — Dobrego Pasterza. Czytanie i rozważanie przypowieści o Dobrym Pasterzu (J 10, 1-5; 10, 14-15). Dobry Pasterz broni swoich owiec i oddaje swoje życie, zna swoje owce i woła je po imieniu, prowadzi swoje owce i staje na ich czele. Kościół — Owczarnią Chrystusową.
   Liturgia (sakramenty) działaniem Chrystusa w Kościele pielgrzymującym. (Troska Dobrego Pasterza o swoją Owczarnię)... Chrzest — wejściem do Owczarni Chrystusowej.

2. DUCH ŚWIĘTY JEDNOCZY OWCZARNIĘ PANA JEZUSA.
   Coroczna Pięćdziesiątnica Paschalna (Zielone Świątki) Świętem jedności ludu Bożego „zwołującego" ze wszystkich narodów. Współdziałanie z Duchem Świętym w tworzeniu jedności wśród ludzi (zwłaszcza w najbliższym otoczeniu).
   Międzynarodowe imprezy sportowe zbliżają ludzi do siebie i budzą pragnienie jedności. Duch Święty gromadzi ludzi wokół Wieczernika w dniu Pięćdziesiątnicy Paschalnej (Dz. 2, 1, 4, 9, 10, 14, 33). Duch Święty prowadzi stale dzieło zjednoczenia i uświęcenia ludzi w Owczarni Chrystusowej.

3. BISKUPI RAZEM Z OJCEM ŚWIĘTYM KIERUJĄ OWCZARNIĄ PANA JEZUSA.

W oparciu o misję ewangelizacji świata przez apostołów (Mt 28, 18-20) ukazujemy hierarchiczną strukturę Kościoła, pełnię Sakramentu Kapłaństwa w biskupie, rolę biskupów w Kościele — budzimy poczucie wspólnoty z biskupem oraz całym Kościołem Powszechnym.

Nasz Biskup. Zapoznanie z osobą i pracą naszego Ordynariusza.

Każdy biskup należy do kolegium biskupów.

Ojciec Święty i biskupi są następcami św. Piotra i Apostołów.

4. WSPÓŁPRACOWNIKAMI BISKUPÓW — OWCZARNI PANA JEZUSA — SĄ KAPŁANI.

Rola kapłana w Kościele (jego praca). Nasza współpraca z kapłanami w Owczarni Chrystusowej. Poczucie odpowiedzialności za (cały) Kościół.

Kapłan jest współpracownikiem biskupa.

Sakrament Kapłaństwa — prezbiterat. Święcenia kapłańskie. (zdjęcia z własnych święceń).

5. ZGROMADZENIE NIEDZIELNE ŹRÓDŁEM ŻYCIA OWCZARNI CHRYSTUSOWEJ.

Rozmowy — modlitwą Chrystusa o jedność Kościoła (J 17, 20-25) i ukazujemy Eucharystię — istotny element Dnia Pańskiego, jako ujawnienie natury Kościoła, wspólnotę w kulcie zbawienia, jedności i posłannictwa.

Wspólnota rodzinna zgromadzona na niedzielną uroczystość (np. jubileusz). Wspólnota kościelna, gromadząca się w każdą niedzielę na Eucharystię. Moja rola w spotkaniu eucharystycznym (czynne uczestnictwo).

6. JEZUS CHRYSTUS — DOBRY PASTERZ PROWADZI NAS DO OJCA POPRZEZ ROK LITURGICZNY.

Rok liturgiczny, jako droga z Chrystusem — Dobrym Pasterzem do Ojca. Świadome uczestnictwo w roku liturgicznym poprzez czynny udział w roku liturgicznym i udział w Eucharystii (Komunia św. w niedziele i święta).

Rok kalendarzowy (pory roku) i rok liturgiczny (najważniejsze okresy roku itd. Misterium roku liturgicznego), eucharystyczne spotkanie z Chrystusem Zmartwychwstałym i zbawiającym — istotnym momentem roku liturgicznego.

7. RODZINA CHRZEŚCIJAŃSKA JEST „MAŁYM KOŚCIOŁEM"

Rodzina jako „Mały Kościół" daje świadectwo o Jezusie Zmartwychwstałym (świadectwo życia pociągającego innych do naśladowania. Rodzina chrześcijańska żyje duchem Kościoła Powszechnego — również we własnym domu).

Moja rodzina (dziecko czuje się dobrze w rodzinie).
W mojej rodzinie głoszone jest Słowo Boże (Matka mówi pierwsza o Bogu). W mojej rodzinie wszyscy miłują się wzajemnie... Nowe przykazanie (J 15, 12-14, 17, 13, 35).

8. W SAKRAMENCIE NAWRÓCENIA SZUKA NAS DOBRY PASTERZ.
Inicjatywa Boga w oczyszczaniu Kościoła (Chrystus szuka grzeszników).
Nabożeństwo pokutne, jako przygotowanie do okresowej spowiedzi Ps 22 i powtórzenie przerobionego materiału. Uroczyste czytanie przypowieści o zaginionej owcy (Łk 15, 4-7) oraz rozważanie jej w homilii. Wspólny rachunek sumienia, przeplatany śpiewem odpowiednich psalmów lub pieśni. Kierunek przemiany (propozycja postanowienia poprawy!). Podanie terminu spowiedzi.

9. W EUCHARYSTII BIORĄ UDZIAŁ TAKŻE CI, KTÓRZY NIE MOGĄ BYĆ OBECNI NA MSZY ŚW. W NIEDZIELE.
Ukazujemy Eucharystę jako „więź jedności" wszystkich chrześcijan. Ze zgromadzonymi na niedzielnym spotkaniu eucharystycznym, łączą się również ci, którzy w tym czasie pracują dla dobra innych. Z Owczarnią Chrystusową, składającą Najświętszą Ofiarę, łączymy się również (z tymi) wtedy, gdy poza Mszą św. przyjmujemy Komunię św. Również przez modlitwę nieobecni łączą się z Najświętszą Ofiarą Jezusa Chrystusa i Kościoła. Zgromadzeni na Eucharystii pamiętają w modlitwie o nieobecnych (Modlitwa Powszechna).

10. CHORZY W OWCZARNI CHRYSTUSOWEJ.
Człowiek chory. (Choroba jako zło. Przykre aspekty choroby). Troska całego społeczeństwa o chorych. (Rodzina, służba zdrowia...) Troska całego Kościoła o chorych, pamięć w czasie zgromadzeń eucharystycznych, parafialna opieka nad chorymi i niesienie im pomocy. Chorzy w Kościele. Łączenie swoich cierpień z Ofiarą Chrystusa za cały Kościół i świat.
Sakrament Namaszczenia Chorych. (Jk 5, 14-15).
Komu udziela się Namaszczenia Chorych i co należy przygotować w mieszkaniu chorego.

II. MATKA BOŻA
(4 jednostki)

W związku z nabożeństwem różańcowym w miesiącu październiku, ukazujemy rolę Maryi w życiu Jezusa i Kościoła (11) oraz zapoznajemy z praktyką modlitwy różańcowej, zwracając uwagę na treść poszczególnych części i tajemnic (12a, b, c). Wychowujemy we czci i miłości

dla Maryi Panny. Budzimy pragnienie naśladowania Jej. Wychowujemy do należytego uczestnictwa w nabożeństwach maryjnych.

Poszczególne jednostki tej części.

11. MARYJA JEST WZOREM DLA OCHRZCZONYCH.
W oparciu o perykopy ewangeliczne M.B. Szkaplerznej — 16 lipca (Mt 12, 48-49) oraz Nawiedzenia 31 maja (Łk 1, 39, 50) ukazujemy Maryję, jako wzór dla Kościoła w posłuszeństwie Bogu i służbie ludziom. Wychowujemy do należytego uczestnictwa w świętach maryjnych.

12. MODLITWA RÓŻAŃCOWA W KOŚCIELE.
Zapoznanie z modlitwą różańcową. Nawiązanie do poświęcenia różańca w dniu 1-szej Komunii św. Radosne, bolesne i chwalebne tajemnice różańca, jako rozważanie tajemnic zbawienia. Praktyka modlitwy różańcowej. Udział w nabożeństwach maryjnych. Osobne nabożeństwo różańcowe.

III. CHRYSTUS KRÓLEM WSZECHŚWIATA
(5 jednostek)

W związku z uroczystością Wszystkich Świętych ukazujemy tych, którzy w swoim życiu zdecydowanie poszli za Chrystusem — Dobrym Pasterzem — drogą do Ojca, realizując Jego wezwanie z kazania na górze i uczestniczą już w chwale Chrystusa, jak ukazuje to Apokalipsa. Eucharystia łączy nas z nimi we wspólnocie Kościoła i umacnia w drodze, którą oni poszli (13).

Wykorzystując formularze Mszy św. za zmarłych, uczymy o Zmartwychwstaniu, jako przyszłości wierzących, a Eucharystię ukazujemy, jako zadatek naszego zmartwychwstania (14). Do uroczystości św. Stanisława Kostki przygotowujemy przez podkreślenie jego niewinności i wierności w stosunku do Chrystusa — Dobrego Pasterza, z którym często jednoczył się w Eucharystii (15). Przygotowując do spowiedzi przed uroczystością Chrystusa Króla, podkreślamy miłość bliźniego, jako istotny sprawdzian przynależności do Jego Królestwa, którego zaczątkiem na ziemi jest Kościół — Owczarnia Chrystusowa (16). Jako przygotowanie do pełnego uczestnictwa w Eucharystii uczymy się miłości Chrystusowej, przez którą panuje On w swoim Królestwie, tak różnym od „królestwa tego świata" (17). Wśród postaw tej grupy na pierwszy plan wysuwa się pragnienie wierności w związaniu z Chrystustem i postępowaniu Jego drogą, jaką jest miłość oraz pragnienie świętości i pewności zmartwychwstania.

Poszczególne jednostki tej części.

13. W ZGROMADZENIU EUCHARYSTYCZNYM RAZEM ZE ŚWIĘTYMI WIELBIMY BOGA.
Uroczystość Wszystkich Świętych. Dzięki Eucharystii mamy łączność ze świętymi i wraz z nimi uczestniczymy w kulcie niebieskim. Naśladowanie świętych w ich pójściu za Chrystusem. Potrzeba wspólnoty z innymi (rodzina, parafia...).
Wspólnota ze świętymi (odpowiednie teksty z modlitw eucharystycznych). Kim są Święci? Ludźmi, którzy zawsze przebywają razem z Bogiem i Jezusem Zmartwychwstałym w ścisłej łączności (Ap 7, 9-12), ponieważ w swoim życiu poszli drogą wskazaną im przez Niego (Mt 5, 1-12).

14. TROSKA KOŚCIOŁA O ZMARŁYCH.
Dzień zmarłych. Zwiedzanie cmentarzy i troska o groby. Nasz związek ze zmarłymi i konieczność niesienia im pomocy. (Modlitwa, zwłaszcza Eucharystia). Czyściec. Chrystus zapowiada Zmartwychwstanie (ciała). (J 6, 39-40).

15. ŚW. STANISŁAW KOSTKA.
Ukazujemy św. Stanisława Kostkę, jako chrześcijanina, wiernego Chrystusowi — Dobremu Pasterzowi. Szczególnie podkreślamy rolę Eucharystii w życiu Stanisława na co dzień i w trudnych sytuacjach.

16. W SAKRAMENCIE NAWRÓCENIA SPOTYKAMY SIĘ Z CHRYSTUSEM KRÓLEM.
Chrześcijańska miłość bliźniego — istotnym sprawdzianem przynależności do Królestwa Chrystusowego. Nabożeństwo pokutne jest przygotowaniem do okresowej spowiedzi.
Prefacja o Chrystusie Królu, czytanie i rozważanie Mateuszowego opisu sądu (Mt 25, 31-40 tylko części pozytywne).
Rachunek sumienia, śpiew, teksty, wyrażające żal i postanowienie poprawy, termin spowiedzi.

17. W EUCHARYSTII ŁĄCZYMY SIĘ Z JEZUSEM CHRYSTUSEM, KTÓRY KRÓLUJE PRZEZ MIŁOŚĆ.
Uczestnicząc w Eucharystii uczymy się miłości Chrystusowej przez którą budujemy Jego Królestwo i zwyciężamy zło.
Ludzki egoizm — źródłem niesprawiedliwości, nieszczęść i krzywdy na świecie, Jezus Chrystus jest Królem, ale Królestwo Jego nie jest z tego świata. (J 18, 33-37).
Króluje On przez miłość (darzy miłością i uczy miłować).

IV. BÓG SPEŁNIA OBIETNICĘ ZBAWIENIA
(Adwent)
(9 jednostek)

W ogólnym wprowadzeniu do okresu Adwentu, ukazujemy powszechną potrzebę zbawienia i potrójnego przyjścia Chrystusa, jako główną treść Adwentu (16). Następnie ukazujemy obietnice masjańskie, dotyczące zbawienia: powszechność zbawienia w obietnicy danej Abrahamowi (19), wieczne królestwo potomka Dawida w proroctwie Natana (20), proroctwo o powszechnym pokoju z Księgi Iz. (21), zapowiedź historycznego faktu i miejsca narodzin Mesjasza w proroctwie Micheasza (22), Boże wezwanie do radości i dokonującego się zbawienia w proroctwie Sofoniasza (23). Szczególną uwagę zwracamy na Osobę Maryi Panny w Adwencie, ukazując, jako doskonały owoc wypełnienia się Bożych obietnic zbawczych i wzór przygotowania się Ludu Bożego na przyjście Boga zbawiającego (24). Z adwentową postawą Jana Chrzciciela i jego pokutnym orędziem, wiążemy przygotowanie do spowiedzi adwentowej w nabożeństwie pokutnym (25). Pierwsze adwentowe nabożeństwo pokutne związane jest z proroctwem Izajasza, tak bardzo pokrewnego duchem Janowi Chrzcicielowi (21). Podsumowaniem centralnych myśli adwentowych, kończymy okres Adwentu i ukazujemy, jak wszystkie te treści urzeczywistniają się w Ewangelii. Jest to zarazem przygotowanie do owocnego życia i przeżycia świąt Bożego Narodzenia (26).

Poszczególne jednostki tej części.

18. BÓG PRZYCHODZI I ZBAWIA.
Ogólne wprowadzenie w okres Adwentu. Wszyscy ludzie potrzebują Zbawiciela — obiecany Zbawiciel przychodzi do ludzi. Potrójne przyjście Chrystusa (historyczne w Betlejem, sakramentalne w „czasie Kościoła", eschatologiczne w Paruzji). Zachęta do czynnego uczestnictwa w liturgii adwentowej (słuchanie słowa Bożego i Eucharystii).

19. BÓG OBIECUJE ABRAHAMOWI, ŻE JEGO POTOMEK BĘDZIE ZBAWICIELE WSZYSTKICH LUDZI.
Na podstawie obietnicy danej Abrahamowi (Rdz 22, 18) ukazujemy powszechność zbawienia, realizującego się w świecie przez Kościół. Budzimy poczucie odpowiedzialności za dalszą realizację Bożych obietnic w świecie. Abraham otrzymuje obietnicę zbawienia. Obietnica ta realizuje się w Jego Potomku — Jezusie Chrystusie. Wszyscy ludzie są objęci obietnicą daną Abrahamowi.

20. BÓG OBIECUJE DAWIDOWI WIECZNE KRÓLESTWO DLA JEGO SYNA.
Zapoznanie z mesjańską obietnicą Bożą, daną Dawidowi. Podkre-

ślenie etapu tej realizacji we współczesnym Kościele. (Element doskonałości i słabości), tkwiący w życiu Kościoła. Współodpowiedzialność za urzeczywistnienie się tych obietnic dziś.
Prorok Natan przemawia w imieniu Boga (2 Sud 7, 18-29).
Proroctwo Natana odnosi się również i do nas.

21. PROROCTWO IZAJASZA O POWSZECHNYM ZBAWIENIU REALIZUJE SIĘ W KOŚCIELE I PRZEZ KOŚCIÓŁ.
Współpraca z Chrystusem w budowaniu powszechnego pokoju. Nabożeństwo pokutne, jako przygotowanie do okresowej spowiedzi. Pieśń adwentowa, czytanie proroctwa o powszechnym pokoju i zbawieniu w czasach mesjańskich (Iz 2, 1-5), homilia. Rachunek sumienia, akt żalu, postanowienie poprawy. Ps. 25 b.
Termin spowiedzi.

22. PRZEZ MICHEASZA BÓG ZAPOWIADA, ŻE JEZUS NARODZIŁ SIĘ W BETLEJEM.
Chrześcijaństwo jest religią historyczną: realizuje w historii i poprzez historię (określony czas i miejsce).
Odpowiedzialność za realizację zbawienia w konkretnych okolicznościach życia chrześcijanina.
Proroctwa Micheasza jeszcze jednym wezwaniem Pana Boga, skierowanym do swego ludu. Proroctwo Micheasza zapowiedzią historycznego faktu i miejsca narodzin Pana Jezusa.

23. PRZEZ (PROROCTWO) PROROKA SOFONIASZA BÓG WZYWA SWÓJ LUD DO RADOŚCI Z NARODZENIA ZBAWICIELA.
Chrześcijaństwo jest religią radości. Chrześcijańska radość z dokonującego się zbawienia ma charakter apostolski. Bóg jeszcze raz posyła proroka Sofoniasza i jego proroctwo (So. 14-17). Proroctwo Sofoniasza wezwaniem do radości. Adwentowe wezwanie do radości.

24. Z MARYJĄ DZIĘKUJEMY BOGU ZA ZBAWIENIE.
Uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP. Maryja, jako doskonały owoc wypełnienia się wszystkich obietnic Bożych, dotyczących zbawienia. My poprzez Eucharystię uczestniczymy w tym zbawieniu w sposób szczególny. Wdzięczność za zbawienie w duchu maryjnego „Uwielbiaj duszo moja..."
Każdy człowiek pragnie stać się w pełni doskonałym człowiekiem, którym jest Jezus Chrystus. Bóg wypełnia obietnice zbawienia. Maryja dostąpiła już łaski zbawienia. Wybrana i obdarzona przez Boga łaską (Przysł. 8, 22-35). Sens przystosowany.

25. JAN CHRZCICIEL ZAPOWIADA ZBAWICIELA I UKAZUJE GO LUDZIOM.
Odpowiedzialność chrześcijan za ukazywanie lub przysłanianie innym Boga swoim życiem. Nabożeństwo pokutne, jako przygotowanie

do okresowej spowiedzi. Powtórka i podsumowanie poprzednich jednostek (odpowiedzialność za zbawienie wszystkich). Czytanie opisu świadectwa Jana Chrzciciela o Mesjaszu (J 1, 19-28).
Homilia, „Bóg jest miłością..." (śpiew)
Śpiew adwentowy. Termin spowiedzi.

26. EUCHARYSTIA JEST PAMIĄTKĄ PIERWSZEGO PRZYJŚCIA PANA I PRAWDZIWYM SPOTKANIEM Z CHRYSTUSEM ORAZ POCZĄTKIEM CHWAŁY JEGO POWTÓRNEGO PRZYJŚCIA NA ZIEMIĘ.
Podsumowanie centralnych myśli Adwentu i ukazanie, że urzeczywistniają się one Eucharystii. Przygotowanie do pełnego i owocnego przeżycia świąt Bożego Narodzenia, przez udział w Eucharystii.

V. BÓG OBJAWIA SIĘ I UDZIELA WSPÓŁCZESNEMU ŚWIATU PRZEZ KOŚCIÓŁ

(Okres Bożego Narodzenia i Epifanii)

(6 jednostek)

W oparciu o materiał powtórkowy, przeprowadzamy nabożeństwo — misterium Bożonarodzeniowe, podkreślając związek Bożego Narodzenia z Paschą i Eucharystią (27). Ukazując następnie nierozerwalny związek Maryi z Jezusem jako Jej Synem, przygotowujemy do uroczystości Maryi Bożej Rodzicielki w oktawie Bożego Narodzenia (29). W nawiązaniu do uroczystości św. Rodziny w oktawie Bożego Narodzenia, mówimy o Sakramencie Małżeństwa, jako źródle rodziny chrześcijańskiej, która w Eucharystii czerpie siłę JEDNOCZĄCĄ — miłość (28). Misyjny charakter całego Kościoła, zgromadzenia eucharystycznego i życia każdego chrześcijanina, ukazujemy w związku z uroczystością Objawienia Pańskiego (30) oraz w nabożeństwie paraliturgicznym, opartym o święto Chrztu Pańskiego (31). Jako przygotowanie do okresowej spowiedzi, przeprowadzamy nabożeństwo pokutne, bazujące na uroczystości ofiarowania Jezusa w świątyni (2 lutego) z podkreśleniem odpowiedzialności za poziom życia chrześcijańskiego, przez który dziś Chrystus chce być światłością dla świata (32). Dominuje postawa odpowiedzialności za rozszerzenie się znajomości Chrystusa we współczesnym świecie.

Poszczególne jednostki tej części.

27. W EUCHARYSTII DOKONUJE SIĘ PRZEDZIWNA WYMIANA ŻYCIA MIĘDZY BOGIEM I LUDŹMI, ZAPOCZĄTKOWANA WE WCIELENIU.
Nabożeństwo, misterium bożonarodzeniowe (materiał powtórkowy).

Podkreślamy związek Bożego Narodzenia z Paschą i Eucharystią. Eucharystia źródłem Bożego życia. Przygotowanie do świadomego uczestnictwa w Eucharystii w okresie Bożego Narodzenia. Szczególny nacisk kładziemy na rolę współofiary.

28. RODZINA CHRZEŚCIJAŃSKA PRZEZ UCZESTNICTWO W EUCHARYSTII UMACNIA SIĘ W JEDNOŚCI I WZAJEMNEJ MIŁOŚCI.
Uroczystość św. Rodziny. Sakrament Małżeństwa i rodzina chrześcijańska. Źródłem Sakramentu Małżeństwa jest miłość Chrystusa do Kościoła, zrealizowana w misterium paschalnym. Miłość ta uobecnia się w Eucharystii.
Chrześcijanie w Eucharystii czerpią siły, jednoczą się ich rodziny (miłość ołtarza).
Najważniejsze obrzędy Sakramentu Małżeństwa.
Związek Sakramentu Małżeństwa z Eucharystią.
Uroczystość św. Rodziny — świętem rodzin chrześcijańskich.
Miłość — więzią rodziny (Kol. 3, 14-21).

29. Z MARYJĄ — MATKĄ SYNA BOŻEGO — PRZYJMUJEMY W EUCHARYSTII BOŻE ZBAWIENIE.
Oktawa Bożego Narodzenia — Boża Rodzicielka. Nierozerwalny związek Maryi, jako Matki z Chrystusem — Jej Synem.
Wspomnienie Maryi w każdym zgromadzeniu eucharystycznym podkreśla nierozerwalną więź Maryi z Jezusem.
Miłość wierzących wobec Maryi Matki Bożej, uwidacznia się zwłaszcza we Mszy św.
Maryja jest Matką Jezusa Chrystusa (Gal 1, 4, 4-6).
Miejsce Maryi przy Jezusie Zbawicielu w dziele zbawienia.

30. W ŚWIĘTO OBJAWIENIA KOŚCIÓŁ PRZEŻYWA GŁĘBIEJ PRAWDĘ, ŻE W NIM CHRYSTUS OBJAWIA SIĘ NARODOM.
Uroczystość Objawienia Pańskiego. Misyjny charakter całego Kościoła, zgromadzenia eucharystycznego i życia każdego chrześcijanina. Modlitwa wiernych, współofiara postępowanie. (Dobre czyny).
Syn Boży — Światłem dla wszystkich (Tz. 60, 1-6).
Chrystus — Światłością świata w zgromadzeniu eucharystycznym.

31. W ZGROMADZENIU EUCHARYSTYCZNYM UCZYMY SIĘ UKAZYWAĆ LUDZIOM JEZUSA, JAKO UPRAGNIONEGO PRZEZ WSZYSTKICH ZBAWICIELA.
Uroczystość Chrztu Pańskiego (Jordan). Nabożeństwo paraliturgiczne, podkreślające potrzebę Zbawiciela dla ludzkości i apostolski charakter ludu Bożego, który korzysta ze zbawienia, zwłaszcza w zgromadzeniu eucharystycznym. Ludzie potrzebują Zbawiciela.
Bóg wskazuje ludziom na Jezusa, jako Zbawiciela świata (Mt 3, 13, 16-17). Homilia (Apostolski charakter życia chrześcijańskiego).

32. JEZUS CHRYSTUS OBJAWIA SIĘ W KOŚCIELE, JAKO ŚWIATŁO WSZYSTKICH NARODÓW.

Uroczystość ofiarowania Jezusa w świątyni (2 lugeo) Chrystus — Światłością świata dziś — przez chrześcijan.

Nabożeństwo pokutne — jako przygotowanie do okresowej spowiedzi. Śpiew — kolęda, uroczyste czytanie Ewangelii (Łk 2, 2-40). Homilia. Rachunek sumienia, modlitwy, akt żalu, postanowienie poprawy. Termin spowiedzi.

VI. BÓG ZBAWIŁ NAS W OFIERZE CHRYSTUSA PRAGNIEMY ŁĄCZYĆ SIĘ Z JEGO OFIARĄ

(Okres Wielkiego Postu)

(11 jednostek)

Wprowadzenie w okres Wielkiego Postu, rozpoczynamy od ukazania pojednania z Bogiem i z ludźmi, jako istotnego czynnika odnowy Kościoła przed Paschą. Bazujemy na liturgii Środy Popielcowej (33), wprowadzając w teologię poszczególnych niedziel W. Postu wydobywamy treści chrzcielne i pokutne, wiążąc je z niedzielną Eucharystią, opis kuszenia Chrystusa, jako wezwanie Kościoła do walki ze złem (34). Przemienienie Chrystusa, jako umocnienie Kościoła w trudzie ustawicznej przemiany (35), opis potopu, jako chrzcielna katecheza o śmierci „starego człowieka" i nowym życiu, otrzymanym na chrzcie św. (36), perykopa o Samarytance przy studni, jako katecheza chrzcielna o „wodzie żywej" Bożego życia, otrzymanego na chrzcie i rozwijanie go w Eucharystii (37), uzdrowienie niewidomego, figurą chrzcielnego „oświecenia" i otrzymania nowego wzroku w tym sakramencie (38), wskrzeszenie Łazarza, figurą nowego życia, otrzymanego na chrzcie i rozwijanego w Eucharystii, by otrzymać je w pełni przy zmartwychwstaniu ciał (39). Przygotowując do zrozumienia Niedzieli Palmowej i czynnego uczestnictwa w niej, ukazujemy jedność krzyża i zmartwychwstania w paschalnym misterium Chrystusa (40). Nawiązując do wielkoczwartkowego umycia nóg — przygotowujemy do okresowej spowiedzi w specjalnym nabożeństwie pokutnym (41). Ukazując ścisły związek Maryi z paschalnym misterium Chrystusa, ukazujemy Ją, jako Matkę Kościoła i Orędowniczkę (42). Katechezę wielkopostną kończymy przygotowaniem do świadomego uczestnictwa w liturgii Wigilii Paschalnej z podkreśleniem przyrzeczeń chrzcielnych odnowionych i pełnego uczestnictwa w Eucharystii (43). Dominującą postawą tego okresu jest postawa pokuty, pojętej jako ustawiczna przemiana, zgodnie z wezwaniem Chrystusa i naszymi zobowiązaniami, podjętymi na chrzcie.

Poszczególne jednostki tej części.

33. W WIELKIM POŚCIE PRZYGOTOWUJĘ SIĘ DO UROCZYSTOŚCI WIELKANOCNYCH.

Wprowadzenie do okresu Wielkiego Postu. Środa Popielcowa. Pojednanie z Bogiem i bliźnimi, jako istotny czynnik wielkanocnej odnowy Kościoła przed Paschą. Uczestnictwo w liturgii Wielkiego Postu jest przygotowaniem do Wielkanocy. Rozważanie Męki i śmierci Pana Jezusa, jako szkoła miłości Boga i bliźniego.

34. CHRYSTUS ZWYCIĘŻAJĄCY ZŁO W ŚWIECIE ZAPRASZA NAS DO WSPÓŁPRACY.
I Niedziela Postu (kuszenie) Chrystus obecny w Kościele, zwłaszcza w Eucharystii — siłą chrześcijanina w walce ze złem.
Doświadczenie zła w życiu i wezwanie do walki z nim.
Zwycięstwo Chrystusa i nasze nad złem (Łk 4, 1-13).
Nasze zwycięstwo polega na przezwyciężaniu egoizmu.
(konkrety z życia dzieci).

35. CHRYSTUS UMACNIA NAS W TRUDZIE WSPÓŁPRACY Z NIM.
II Niedziela W. Postu (Przemienienie). Chrystus zwycięski umacnia cały Kościół w trudzie ustawicznej przemiany.
Zwycięstwo nad złem jest umocnieniem tego wysiłku.
Wytrwałość i zapał w staraniu się o zmianę na lepsze życiu.
Chwila zwycięstwa — umocnieniem w zniechęcających trudach.
Umocnienie Apostołów przed próbą Męki Pańskiej (Łk 9, 2-7).
Pan Jezus umacnia cały Kościół chwałą swego zwycięstwa.

36. WODA CHRZTU ŚWIĘTEGO JEST ZNAKIEM ZBAWCZEGO DZIAŁANIA BOGA.
I Niedziela W. Postu (Potop) Bóg niszczy zło i ocala dobro zbawia (symbolika podwójnego działania wody — śmierci życia).
Sakrament Chrztu, w którym znak wody oznacza źródło nowego życia i obmycie się z grzechu, i nawrócenie się do Boga.
Co zawdzięczamy wodzie? (Rozwój życia — rośliny, obmycie z brudu).
O czym poucza nas Bóg w czytaniu o wodach potopu? Obmycie z grzechu, początek nowego życia. (Rodz. 7, 17-23; 9, 9-11).
W Chrzcie św. Bóg daje nam nowe życie.

37. CHRYSTUS DAJE NAM „WODĘ ŻYWĄ" — ŻYCIE BOŻE.
III Niedziela Wielkiego Postu (Samarytanka). Eucharystia rozwija i pogłębia w nas życie Boże, otrzymane na Chrzcie św. Pragnienie częstego, pełnego i owocnego uczestnictwa w Eucharystii, gdzie spotykamy się z Chrystusem — źródłem „Wody żywej" Spotkanie Samarytanki z Chrystusem przy studni Jakubowej (J 4, 5-26).
Celebracja: dziękczynne nabożeństwo za łaskę Chrztu. Z Chrystusem, który daje nam siebie, spotykamy się w Eucharystii.
Inscenizacja opisu ewangelicznego (uproszczona).

38. W CHRZCIE ŚW. CHRYSTUS OTWORZYŁ NAM OCZY NA BOŻE ŚWIATŁO, KTÓRYM OŚWIECA NAS W KAŻDYM ZGROMADZENIU EUCHARYSTYCZNYM.

IV Niedziela W. Postu (Uzdrowienie niewidomego).

Eucharystia poszerza światło wiary, otrzymane na Chrzcie św., zdolność Bożego widzenia rzeczywistości. Sakrament Chrztu jako „oświecenie". Pragnienie czerpania z eucharystycznych spotkań Bożego Światła dla rozwiązywania spraw codziennego życia. Nasze oczy, nasz wzrok (w życiu codziennym).

Chrystus jest światłością, nowym światłem (J 9, 1-42).

Na Chrzcie św. Chrystus oświeca nas nowym światłem i daje nowy wzrok.

W spotkaniach eucharystycznych w dalszym ciągu oświeca nas nowym światłem.

39. CHRYSTUS OBDARZA NAS ŻYCIEM WIECZNYM.

V Niedziela W. Postu (Wskrzeszenie Łazarza). Eucharystia zadatkiem nieśmiertelności. Rozwija w nas życie Boże, otrzymane na Chrzcie św.

Jezus Chrystus wskrzesza Łazarza z grobu (J 11, 17-44).

Z Chrystusem Zmartwychwstałym współpracujemy nad zmartwychwstaniem naszych ciał oraz odnową całego świata.

40. CHRYSTUS IDZIE DOBROWOLNIE NA MĘKĘ, ABY DOKONAĆ ZWYCIĘSTWA.

Niedziela Palmowa. Jedność krzyża i zmartwychwstanie w paschalnym misterium. Świadome, czynne i owocne uczestnictwo w liturgii Niedzieli Palmowej i tzw. „Męki czasu".

„Czas męki" Pana Jezusa (Powtórzenie etapów — rys historyczny).

W Niedzielę Palmową oddajemy cześć Chrystusowi Królowi w uroczystej procesji.

Chrystus uniżył samego siebie dla naszego zbawienia — Bóg za to wywyższył Chrystusa (Flp 2, 5-11).

Przygotowanie dzieci do Niedzieli Palmowej od strony technicznej (pieśni procesyjne).

41. JEZUS CHRYSTUS PRZEZ SWOJĄ MĘKĘ I ZMARTWYCHWSTANIE UOBECNIONE W EUCHARYSTII „SŁUŻY" CZŁOWIEKOWI I ODDAJE BOGU CHWAŁĘ.

Wielkoczwartkowy obrządek umycia nóg. Naśladowanie Chrystusa w służbie człowiekowi. Nabożeństwo pokutne, jako przygotowanie do okresowej spowiedzi. Nawiązanie do treści W. Postu, umycia nóg Apostołom, jako „proroczy" fakt, wyrażający prawdę, że w paschalnym misterium (i w sakramentach świętych) Chrystus służy człowiekowi, wzywając wiernych do naśladowania tej postawy (J 13, 1-15). Homilia, rachunek sumienia, adoracja krzyża, jako wyraz wdzięczności i żalu, postanowienie poprawy — termin spowiedzi.

42. MARYJA POD KRZYŻEM WSPÓŁPRACUJE W DZIELE ZBAWIENIA.

Matka Kościoła i Orędowniczka. Związek Maryi z paschalnym misterium Chrystusa. Element maryjny w liturgii. Synowska miłość i cześć dla Maryi ze strony wierzących.

Uciekanie się do Jej wstawiennictwa.

„A pod krzyżem Matka stała..." (czyt. J 19, 25-27).

Maryja Matką Kościoła.

Maryja Orędowniczką wierzących („Pod Twoją obronę...").

43. NASZE UCZESTNICTWO W PASCHALNYM MISTERIUM CHRYSTUSA.

Wigilia Paschalna. Paschalne Misterium Chrystusa przeżywane przez wiernych w chrzcie, odnowienie w Eucharystii.

Świadome i owocne uczestnictwo w liturgii Wigilii Paschalnej.

Mocne podkreślenie zobowiązań Chrztu, odnowionych.

Liturgia światła Wigilii Paschalnej (Paschał — znak Chrystusa — Zwycięzcy grzechu i śmierci).

Liturgia wody chrzcielnej (odnowienie chrztu).

Eucharystia (Pełne uczestnictwo — zjednoczenie ze Zmartwychwstałym).

VII. CHRYSTUS ZMARTWYCHWSTAŁY OBDARZA NAS NOWYM ŻYCIEM I JEDNOCZY PRZEZ DUCHA ŚWIĘTEGO

(Okres Wielkanocy)

(8 jednostek)

Wprowadzenie w okres paschalny zaczynamy ukazaniem Zmartwychwstania Chrystusa, jako najważniejszego wydarzenia w dziejach świata (44). Następnie ukazujemy, jak ten fakt jest centralną prawdą, głoszoną przez Apostołów w ich karygmacie (45). Dalej tenże fakt zmartwychwstania Chrystusa jest źródłem ogromnej radości Kościoła (46) oraz głównym przedmiotem jego wiary (47). Chrystus Zmartwychwstały przygotowuje Swój Kościół do współpracy w zbawieniu ludzi, czyniąc Piotra pasterzem Swojej Owczarni (48). Przygotowujemy do uroczystości Wniebowstąpienia Pańskiego, ukazując Chrystusa Zmartwychwstałego, jako Pana wszechświata — Kyriosa (49). Paschalne dzieło Chrystusa wieńczy Zesłanie Ducha Świętego na Kościół, który w dniu Pięćdziesiątnicy ujawniony został światu, jako wspólnota Ducha Świętego i jednoczącej Miłości (50). Wydarzenie Zesłania Ducha Świętego na Kościół uobecnia się w Sakramencie Bierzmowania, w którym chrześcijanin podejmuje współodpowiedzialność za wypełnienie misji Kościoła w świecie. Postawy tego okresu — to paschalna radość i świadomość obecności Ducha św. w Kościele oraz pragnienie współdziałania z Nim.

44. ZMARTWYCHWSTANIE CHRYSTUSA JEST NAJWIĘKSZYM WYDARZENIEM W DZIEJACH ŚWIATA.
Uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego. Fakt zmartwychwstania Chrystusa, jako najważniejsze wydarzenie dla Kościoła i świata. Świadomość ważności Zmartwychwstania Chrystusa na tle innych wydarzeń.
Wydarzenie ważne i mniej ważne w życiu ludzkim i w historii.
Wydarzenie Zmartwychwstania Pana Jezusa (Mt 28, 1-7).
Niewiasty przy grobie.
Paschał i figurka jako symbole zmartwychwstania.
Zmartwychwstanie Chrystusa najważniejszym z wydarzeń historii.
Modlitwa dziękczynna.

45. APOSTOŁOWIE GŁOSZĄ, ŻE CHRYSTUS ZMARTWYCHWSTAŁ.
III Niedziela Zmartwychwstania. Misterium Paschalne główną prawdą wiary i centrum przepowiadania apostolskiego.
Radosne wyznanie Zmartwychwstania przez chrześcijan, jako największego wydarzenia zbawczego. Zmartwychwstanie Chrystusa centrum przepowiadania apostolskiego (Dz. 3, 12-16). „Mowa św. Piotra" po uzdrowieniu paralityka.
Zmartwychwstanie Chrystusa centralną prawdą katechez III klas.

46. JEZUS ZMARTWYCHWSTAŁY JEST ŹRÓDŁEM PASCHALNEJ RADOŚCI KOŚCIOŁA.
IV Niedziela Zmartwychwstania (Uczniowie z Emaus). Kościół wspólnotą radości, której źródłem jest Jezus Zmartwychwstały. Radość paschalna — przez krzyż do zwycięstwa i chwały. Postawa paschalnej radości, dominująca we wspólnocie Kościoła jest świadectwem o Chrystusie Zmartwychwstałym wobec świata.
Zmartwychwstanie spełnieniem proroctwa Sofoniasza (Mocarz — radość).
Ucieczka uczniów z Jerozolimy — obrazem odejścia od wspólnoty z Kościołem (Łk 24, 13-35).
Jezus Zmartwychwstały wyjaśnia swemu Kościołowi zbawczy plan Boga i w Eucharystii napełnia Kościół radością paschalną. Aktualizacja misterium. My także doświadczamy radości paschalnej we wspólnocie Kościoła, w Eucharystii.
Świadectwo radości paschalnej (Wydarzenie: Przew. Katol. 19 1965 r. s. 174).

47. KOŚCIÓŁ ŚWIADCZY O ZMARTWYCHWSTANIU CHRYSTUSA SWOJĄ WIARĄ.
Niedziela Zmartwychwstania (Niewierny Tomasz). Misterium Paschalne jest przedmiotem wiary. Swoją wiarą Kościół świadczy o prawdzie zmartwychwstania. Wspólnota z Bogiem w kształtowa-

niu silnej wiary (dar Chrztu) oraz świadczeniu o zmartwychwstaniu Chrystusa. Pan Jezus ukazuje się apostołom i czyni ich świadkami swego zmartwychwstania.
Pan Jezus ukazuje się św. Tomaszowi (J 20, 24-29). Wiara.
Naszą wiarą świadczymy, że Chrystus prawdziwie zmartwychwstał.

48. CHRYSTUS ZMARTWYCHWSTAŁY PRZYGOTOWUJE SWÓJ KOŚCIÓŁ DO WSPÓŁPRACY W ZBAWIENIU LUDZI.
Druga Niedziela Zmartwychwstania (nad jeziorem Tyberiadzkim). Chrystus Zmartwychwstały działa dziś w Kościele dla zbawienia ludzi. Św. Piotr Pasterzem Owczarni Chrystusowej. Świadomość obecności Chrystusa w posługach Kościoła i radość paschalna, płynące z tego przykazania.
Jezus Chrystus często spotyka się ze swoimi uczniami po swoim zmartwychwstaniu (J 2, 1-17).
Jezus zmartwychwstały spotyka się z nami w zgromadzeniu eucharystycznym.
Jezus Chrystus przez posługę kapłanów w dalszym ciągu zbawia ludzi (gromadzi, głosi Słowo Boże, chrzci, rozgrzesza, jest Pasterzem).

49. CAŁE ŻYCIE ZDĄŻAMY ZA CHRYSTUSEM, KTÓRY JEST PANEM ŚWIATA.
Uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego. Chrystus Zmartwychwstały Panem wszechświata. Radość z przynależności do Chrystusa — Pana wszechświata — obecnego wśród nas, głównie w Eucharystii.
Ewangeliczny opis Wniebowstąpienia (Łk 24, 44-53).
Wniebowstąpienie — świętem Chrystusa — Pana wszechświata.
Współpraca z Chrystusem Panem w budowaniu lepszego świata. (Rola Eucharystii).

50. CHRYSTUS ZMARTWYCHWSTAŁY POSYŁA KOŚCIOŁOWI DUCH ŚW.
Pięćdziesiątnica Paschalna (Zesłanie Ducha Świętego).
Zesłanie Ducha Świętego, jako ukoronowanie Paschy i dar Chrystusa dla swego Kościoła. Radość Paschalna i wdzięczność za dar Ducha Św. Duch Św. przemawia do Apostołów (Dz. 2, 1-7). Znaki Ducha Św.
Uroczystość Ducha Świętego w Kościele.
Uczestnictwo w Eucharystii.

51. W SAKRAMENCIE BIERZMOWANIA CHRYSTUS WZYWA NAS DO SŁUŻBY BLIŹNIM I UZDALNIA NAS DO BUDOWANIA ŚWIATA BOŻEGO.
Sakrament Bierzmowania (Umacnia), Zesłanie Ducha Św. uobecni: się we współczesnym Kościele w sakramencie Bierzmowania, w któ-

rym chrześcijanie podejmują zadanie świadomego budowania świata, zgodnie z planem Bożym.
Pragnienie podjęcia zadań, jakie Chrystus powierza w sakramencie Bierzmowania. (Przygotowanie do nich).
Zadanie chrześcijańskiej gminy w Samarii (Dz. S. 14-17).
Zadanie współczesnego Kościoła.
Sakrament Bierzmowania i jego obrzęd.

VIII. OKRES NIEDZIELNYCH ZGROMADZEŃ EUCHARYSTYCZNYCH
(7 jednostek)

Dzieło naszego zbawienia jest dziełem całej Trójcy Świętej. Po wprowadzeniu w zasadnicze okresy roku liturgicznego, zapoznajemy z tajemnicą Trójcy Świętej i Jej dziełem w Kościele (52). Wprowadzamy w należyte zrozumienie niedzieli, jako „Dnia Pańskiego", który jest rdzeniem całego roku liturgicznego, również okresu „zwyczajnego w ciągu roku" (por. KL 106). Niedzielna uczta Eucharystyczna zapowiada i zapoczątkowuje ucztę pełnego zbawienia (53). W następnych kilku jednostkach przygotowujemy do udziału w większych uroczystościach tego okresu. Uroczystość św. Józefa Robotnika — praca — jako współpraca z Bogiem w zbawieniu świata (54). Boże Ciało — Eucharystia, jako pokarm w drodze do Ojca, procesja, adoracja Najśw. Sakramentu (55) urocz. Bożego Serca — praktyka pierwszych piątków z wynagradzającym charakterem uczestnictwa w Eucharystii (56). Uroczystość Królowej Polski — kult Maryi w polskim narodzie, jako wyraz wiary w Jej orędownictwo (57). Uroczystość Wniebowzięcia Matki Bożej — uczestnictwo Maryi w pełni chwały Zmartwychwstałego, jako wzór naszego udziału w chwale Chrystusa (58). Postawa zasadnicza tego okresu wyraża się w pragnieniu pełnego uczestnictwa, zarówno w niedzielnej Eucharystii, jak i w świętach, do których się przygotowujemy.

Poszczególne jednostki tej części.

52. TRÓJCA ŚWIĘTA DZIAŁA W KOŚCIELE I PRZEZ JEGO POSŁUGI JEDNOCZY LUDZI.
Uroczystość Trójcy Świętej. Działanie Trójcy Św. w Kościele. Sakramenty św., zwłaszcza Chrzest i Eucharystia. Pragnienie współpracy z Osobami Trójcy Św. w jednoczeniu wszystkich ludzi z Bogiem i wzajemnie z sobą. Uroczystość Trójcy Św. (Miejsce święta w roku liturgii). Kościół wspólnotą z Ojcem, Synem i Duchem Św., powołaną do zbawczego dzieła jednoczenia ludzi (Mt 28, 16-24). W czasie zgromadzeń eucharystycznych w ciągu roku liturgicznego ujawnia się zbawcze działanie Trójcy Św.

53. Z RADOŚCIĄ PRZYJMUJEMY NIEDZIELNE ZAPROSZENIE CHRYSTUSA NA UCZTĘ MIŁOŚCI.
Niedziela, jako „Dzień Pański". Niedzielne zgromadzenie chrześci-

jan dla sprawowania paschalnego misterium (Pascha tygodniowa). Świadome, czynne i owocne uczestnictwo w niedzielnej Eucharystii, początkiem uczestnictwa w wiecznej uczcie zbawienia.

Niedziela „Dzień Pański" (pierwotny dzień świąteczny chrześcijan KL 106).

Niedzielna uczta eucharystyczna zapowiedzią i zapoczątkowaniem przyszłej uczty w Królestwie Bożym (Mt 14, 12b-24).

54. PRZEZ PRACĘ ŁĄCZYMY SIĘ Z CHRYSTUSEM ZBAWIAJĄCYM ŚWIAT.

Uroczystość św. Józefa Robotnika (1 maja). Praca ludzka, jako współdziałanie z Chrystusem w dziele zbawienia świata. Związek pracy ludzkiej z Eucharystią. Szacunek dla pracy i chrześcijańskie podejście do ludzkiej działalności, jako współdziałanie w budowaniu Królestwa Bożego. Praca wielkim dobrodziejstwem i służbą bliźnim.

W Eucharystii praca ludzka wiąże się z dziełem zbawczym Chrystusa Miłość pracy ludzkiej (Kol. 3, 14-23 n) „Z serca czyńcie..."

55. POKARM W DRODZE DO DOMU OJCA.

Uroczystość Bożego Ciała. Eucharystia, jako chleb pielgrzymującego Ludu Bożego. Pragnienie częstego uczestnictwa w Eucharystii.

Uroczystość Bożego Ciała w Kościele (strona zjawiskowa). Pokarm Eliasza, zapowiedzią Eucharystii (3 Król. 19, 1-9a).

56. UMIŁOWAŁ NAS I SIEBIE SAMEGO WYDAŁ ZA NAS.

Uroczystość Bożego Serca. Komentarz do Mszy św. na dzień uroczystości i homilia w oparciu o czytanie mszalne zwłaszcza Ewangelie (J 19, 31-37).

Uczestnictwo dzieci we wspólnej Eucharystii.

Praktyka pierwszych piątków miesiąca (charakter wynagradzający).

57. UROCZYSTOŚĆ NAJŚW. MARYI PANNY KRÓLOWEJ POLSKI (3 MAJA).

Kult Maryi w narodzie polskim, jako wyraz jej wstawiennictwa.

Postawa wdzięczności wobec Maryi, Królowej Polski za tysiącletnią opiekę nad chrześcijaństwem w Polsce.

Zaufanie do Niej i wiara w Jej wstawiennictwo.

Uroczystość dziękczynna za tysiąc lat chrześcijaństwa w Polsce na Jasnej Górze 3 maja 1966 roku.

Opieka Maryi nad naszym narodem.

Treść uroczystości Królowej Polski.

58. UROCZYSTOŚĆ WNIEBOWZIĘCIA NAJŚW. MARYI PANNY (15 SIERPNIA).

Maryja Panna uczestniczy w pełni chwały Chrystusa Zmartwychwstałego. Chwała ta będzie również naszym udziałem.

Pogłębienie czci NMP. Tęsknota za pełnią chwały, w której Maryja już uczestniczy.
Uroczystość Wniebowzięcia w Kościele.
Treść teologiczna uroczystości (Związek z misterium paschalnym).
Znaczenie Wniebowzięcia Najśw. Maryi Panny dla nas.

KLASA IV

KOŚCIÓŁ WSPÓLNOTĄ EUCHARYSTYCZNĄ

LEKCJA WSTĘPNA: ZNACZENIE LEKCJI RELIGII W KOŚCIELE — WSPÓLNOCIE EUCHARYSTYCZNEJ.

Różnica pomiędzy zgromadzeniem na lekcji religii, a zgromadzeniem w szkole, kinie itp.
Specyfika lekcji religii — to przygotowanie czynnego i świadomego uczestnictwa we wspólnocie Eucharystycznej.

I. BÓG GROMADZI SWÓJ LUD — ZGROMADZENIE EUCHARYSTYCZNE

Cieszę się z przynależności do Ludu Bożego

(Od początku roku mniej więcej do Chrystusa Króla)

Pierwszą grupę tematyczną rozpoczynamy od ukazania grzechu, jako źródła zła, niszczącego jedność z Bogiem i jedność rodziny ludzkiej (1). Następnie ukazujemy inicjatywę Bożą, zgromadzenia rozproszonych dzieci Adama; Bóg wybiera Abrahama na ojca pierwszego ludu Bożego (2). Czuwa nad potomkami Abrahama (3), opiekuje się narodem wybranym w okresie Sędziów (4), przez proroków zapowiada nowy, doskonalszy lud Boży (5). Wreszcie ukazujemy tę nową inicjatywę Bożą w działalności Chrystusa, który daje początek nowemu ludowi Bożemu (6), którego opoką czyni św. Piotra (7). Po swym Zmartwychwstaniu dzieło gromadzenia ludzi prowadzi przez Ducha Św. (8). Od tej jednostki przechodzimy do podwójnej nazwy: Lud Boży — Kościół. Nawiązując do okresu apostolskiego, mówimy o tym, że Chrystus prowadzi swoje dzieło mocą Ducha św. przez posługę Apostołów (9). Źródłem jedności Kościoła współczesnego, skupionego wokół papieża i biskupów (11), jest ten sam Duch św. (10). Zewnętrznym znakiem tej jedności, do której wezwani zostali wszyscy ludzie, jest niedzielna Msza św. (12). Dwie ostatnie jednostki, poświęcone są powtórce przerobionego materiału oraz wspólnej Mszy św. (13).

Poszczególne jednostki tej części.

1. GRZECH ODRYWA LUDZI (DZIECI BOŻE) OD BOGA I ROZPRASZA ICH.
   Grzech niszczy jedność z Bogiem i rozbija jedność ludzkiej rodziny (Wieża Babel — Rodz. 11, 1-9). Zwracając uwagę na dzisiejsze przejawy rozbicia, dostrzegalne przez dzieci, ukazujemy, jak zgubnym jest porzucenie drogi Bożej.
   Nawiązujemy do wstępnego rytmu pokutnego Mszy św.

2. BÓG ZACZYNA GROMADZIĆ ROZPROSZONE DZIECI BOŻE.
   Bóg wybierając Abrahama na pierwszego ojca Ludu Bożego i dając mu obietnicę (Rdz. 22, 16-18), lub (Rdz. 13, 14-17) potomstwo ziemi 15, 5-7, potomstwo i ziemia 317, 2-7) rozpoczyna dzieło gromadzenia rozproszonych dzieci Adama. Naród wybrany będzie znakiem, Bóg chce gromadzić wszystkich ludzi w jeden Lud. Wychowujemy postawę wdzięczności za Bożą inicjatywę jednoczenia ludzi.

3. BÓG OPIEKUJE SIĘ POTOMKAMI ADAMA.
   Ukazujemy wierność Boga swoim obietnicom. Bóg opiekuje się potomkami Abrahama w różnych kolejach ich życia, czuwa nad nimi w niebezpieczeństwie (historia Józefa Egipskiego, zapowiedź Jakuba (Wj. 48, 21) i Józefa (Wj. 50, 24). Gdy potomkowie powrócą z niewoli egipskiej, będą już wielkim ludem.
   Budzimy zaufanie do Bożej Opatrzności.

4. BÓG CZUWA I OPIEKUJE SIĘ SWOIM LUDEM.
   Ukazujemy postać Samuela proroka i sędziego (lub innego sędziego np. Gedeona, Debory...) na tle działalności okresu sędziów.
   Podkreślamy Bożą Opiekę nad swoim ludem, którą wykonuje przez Samuela. Samuel typem Chrystusa.

5. BÓG ZAPOWIADA PRZEZ PROROKÓW NOWY LUD BOŻY.
   Bóg postanowił w przyszłości utworzyć lud doskonalszy, który obejmowałby wszystkie narody. Pouczał o nim wszystkie narody przez proroków (Iz. 2, 2-3, 62, 12; Ez. 36, 24-28). Lud ten zapowiedziany przez proroków zgromadzi Syn Boży.
   Wychowujemy do wdzięczności i radości z powołania również naszego narodu do Ludu Bożego.

6. SYN BOŻY POSŁANY PRZEZ OJCA, GROMADZI ROZPROSZONE DZIECI BOŻE.
   Chrystus swoją działalnością daje początek nowemu ludowi Bożemu. Naucza (Mt 13, 1-2), gromadzi obok siebie uczniów (Łk 6, 12-16; Mk 3, 13-19), rozsyła uczniów ze słowem Bożym (Łk 10, 1-12). Lud ten nazywa Chrystus swoją Owczarnią, do której chce włączyć innych.

Wiara i Chrzest włączają do tej Owczarni.
Budzimy radosną świadomość przynależności do ludu Bożego.

7. CHRYSTUS USTANAWIA PIOTRA OPOKĄ KOŚCIOŁA — LUDU BOŻEGO.
Chrystus w trosce o jedność i trwałość Ludu Bożego wybiera św. Piotra na swego Zastępcę, widzialną Głowę Kościoła i przekazuje mu władzę kluczy. Czyni go w ten sposób opoką (Mt 16, 18-19), to znaczy podstawą i fundamentem jedności całej wspólnoty Ludu Bożego (por. KK r. III).

8. JEZUS ZMARTWYCHWSTAŁY PRZEZ DUCHA ŚWIĘTEGO JEDNOCZY DZIECI BOŻE.
Wydarzenia w dniu Pięćdziesiątnicy (Dz. r. 2) antytezą Wieży Babel — tłumy gromadzą się wokół Apostołów, przez Chrzest przyłączają się do nowego Ludu Bożego, wszyscy rozumieją język... Wychowujemy świadomość przynależenia do tego ludu, nazwanego Kościołem — radość, wdzięczność.

9. DUCH ŚWIĘTY PRZEZ APOSTOŁÓW GROMADZI, JEDNOCZY DZIECI BOŻE.
Zmartwychwstały mocą Ducha Świętego działa poprzez posługę Apostołów. Kościół zatacza coraz szersze kręgi. Ukazujemy to w działalności św. Pawła i Barnaby (Dz. 13, 2-3, r. 14). Różne rasy narodów i języków zjednoczone w jeden Kościół. Budzimy radość i wdzięczność za to, że i my należymy do Kościoła Chrystusowego oraz współodpowiedzialność za Jego powiększenie się.

10. DUCH ŚWIĘTY NADAL JEDNOCZY DZIECI BOŻE W KOŚCIELE KATOLICKIM.
Zamiast faktu biblijnego, ukazujemy rzeczywistość współczesną; na całej ziemi istnieją różne wspólnoty katolickie. Ludzie różnych ras i narodowości należą do jednego Kościoła. We wszystkich wspólnotach objawia się jedność, której źródłem jest Duch Święty. Jest On Miłością i mocą Bożą, jednoczącą ludzi w jeden żywy organizm (KK 4, 7-8 nn, 12 n, 22 n). Przejawem żywej i dynamicznej jedności był np. Sobór Watykański II. Nawiązujemy do wstępnych pozdrowień Mszy św. (dar jedności w Duchu Św.).
Rodzina chrześcijańska zjednoczona w miłości, obrazem Rodziny Bożej.

11. KOŚCIÓŁ CHRYSTUSOWY ZJEDNOCZONY JEST WOKÓŁ PAPIEŻA I BISKUPÓW.
Papież, jako następca św. Piotra jest trwałym i widzialnym źródłem i fundamentem całego ludu Bożego, czyli Kościoła Powszechnego. Biskupi stanowią fundament i źródło jedności Kościołów partykularnych (diecezji). Kościół Chrystusowy uformowany hierarchicznie

żyje dziś, złączony więzią pokoju, miłości i jedności (KK 23). Budzimy miłość, szacunek i posłuszeństwo wobec Namiestnika Chrystusowego na ziemi i wobec biskupów — pasterzy Ludu Bożego.

12. ZGROMADZENIE LITURGICZNE NAJLEPIEJ UKAZUJE JEDNOŚĆ LUDU BOŻEGO.

Wybieramy odpowiednie elementy liturgiczne, ukazujące jedność zgromadzenia liturgicznego.
— ludzie schodzą się z różnych stron i środowisk,
— symbolika ołtarza — lud Boży otacza jeden stół eucharystyczny,
— wspólna modlitwa i wspólny śpiew,
— wszyscy słuchają tego samego słowa Bożego,
— wszyscy składają tę samą ofiarę,
— wszyscy spożywają ten sam pokarm duchowy.
Niedzielne zgromadzenie eucharystyczne jest znakiem i obrazem jedności, do której zostali wezwani wszyscy ludzie.
Tu się ta jedność realizuje — jest zapoczątkowana przez Boga.
Wychowujemy poczucie wspólnoty i jedności z tymi, którzy uczestniczą w Ofierze Eucharystycznej.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.

Bóg gromadzi swój lud.
Główny nacisk kładziemy w niej na przypomnienie materiału przerobionego i utrwalenie zdobytych wiadomości.
Podajemy schematy obrzędów wstępnych.
Wejście — śpiew,
Pozdrowienie,
Akt pokutny,
Kyrie,
Gloria,
Modlitwa dnia.
Zapoznajemy dzieci z paramentami kapłana, ubiorem kielicha — z wszystkim, co konieczne do odprawiania Mszy św.
Uczymy czynnego udziału we wstępnych obrzędach:
odpowiedzi, śpiewu, postaw ciała. Wyjaśniamy znaczenie tych obrzędów, ich wymowę i symbolikę (procesję, pocałunek ołtarza, milczenie...).

13. UCZESTNICZYMY W ZGROMADZENIU EUCHARYSTYCZNYM. (WSPÓLNA MSZA ŚWIĘTA).

W oznaczonym czasie dzieci uczestniczą we wspólnej Mszy św., na którą należy zaprosić rodziców, najbliższych...

Główny nacisk położony jest na czynny, pełny i świadomy udział we Mszy św. oraz ugruntowanie postaw wewnętrznych z cz. I-szej. Krótki wstęp do Mszy św. zbierający główne idee cz. I-szej (zgromadzenie i pojednanie) przeczytany przez dziecko. W homilii pod-

kreślamy zasadnicze postawy cz. I-szej. Świadomość grzechu, jako naruszającego jedność z Bogiem i między ludźmi, wdzięczność za Bożą inicjatywę gromadzenia rozproszonych ludzi w jeden lud Boży. Świadomość przynależenia do tego ludu, zachęta do uczestniczenia w zgromadzeniu eucharystycznym.

(Dzieci same przygotowują wszystko do Mszy św. i same po skończonej Mszy św. składają).

II. BÓG OBJAWIA SIĘ W SWOIM LUDZIE — LITURGIA SŁOWA

Chcę być świadkiem Boga, objawiającego się

(Od święta Chrystusa Króla do Bożego Narodzenia)

Chcemy wpoić dziecku świadomość roli Słowa Bożego w życiu Kościoła. Objawienie ujmujemy od strony historycznej i dynamicznej, a nie statycznie, jako zestaw logicznych prawd. Dlatego cz. II ukazujemy od Objawienia się Boga Mojżeszowi, podkreślając, że objawia się jako Pan swego ludu, działający dla jego dobra, jak i dobra wszystkich ludzi. Ukazujemy powszechną rolę Boga realizowaną za pośrednictwem ludu Bożego (14). W nauce o prorokach, podkreślamy związek wydarzeń i słów. Bóg objawia swą miłość i wskazuje drogę do siebie (15). Następnie łączymy oba tematy, ukazując istotę Ksiąg Starego Testamentu i ich aktualność w liturgii Słowa (16). Przechodząc do Nowego Przymierza, ukazujemy Jezusa Chrystusa, jako najdoskonalsze objawienie Ojca (17). Podkreślamy jednak natomiast, że Jezus jest znany dzięki pośrednictwu Jego Apostołów — ich świadectwa zostały opisane przez 4 ewangelistów. Tłumaczymy, czym jest Ewangelia i jej związek z liturgią Słowa (18). Następnie przechodzimy do wprowadzenia dziecka w pojęcie Tradycji i urzędu nauczycielskiego, opowiadając o listach apostolskich i ich związku z liturgią Słowa (19). Następnie mówimy o znaczeniu biskupów i kapłanów, podkreślając szczególną rolę homilii (20). Część tę zamykamy jednostką zbiorczą o Liturgii Słowa (21). Przechodząc do ukazania mocy i skuteczności Słowa Bożego, podkreślamy obecność Chrystusa w Słowie ogłoszonym w Liturgii Kościoła i nawiązując do adwentowej idei spotkania się z Chrystusem, obecnym w Kościele (22).

Naturalną konsekwencją tej prawdy jest sakramentalna moc Słowa Bożego w Kościele, która zawsze jest skuteczna (23). Wreszcie koncentrujemy się na odpowiedzi człowieka. Jest nią wiara (24). Głoszenie Słowa Bożego jest zadaniem całego Ludu Bożego (25), który składa również świadectwo całego życia chrześcijańskiego (26). Grupę tematyczną o Objawieniu kończymy przygotowanie dzieci do Bożego Narodzenia i Epifanii, jako święta Objawienia Bożego (27). Dwie ostatnie jednostki, podobnie jak w cz. I poświęcone są powtórce oraz wspólnej Mszy św. (28).

14. BÓG OBJAWIA SIĘ JAKO PAN PRZYMIERZA.
Bóg objawia się jako Pan swego Ludu, działa dla Jego dobra i dobra wszystkich ludzi (Wj. 3, 1 — Objawienie się Mojżeszowi w krzaku ognistym).
Miłość Boga okazuje się nie tylko tym, że prowadzi rozproszone dzieci Boże, wyrywa z niewoli, zbawia — ale również w tym, że dąży do zjednoczenia się z tym ludem. To zjednoczenie Boga z ludem dokona się w przymierzu.
Ukazujemy Boga, objawiającego wielką miłość ku ludziom i budzimy w dzieciach radość, wdzięczność i chęć odwzajemniania się również miłością.

15. BÓG OBJAWIA SIĘ PRZEZ PROROKÓW.
Wydarzenia, w których Bóg się objawił, Jego słowa nie zawsze były należycie zrozumiane przez ludzi. Ludzie nie zawsze byli wierni Bogu. Dlatego Bóg posyła proroków. Ukazując rolę proroków ukazujemy prawdę, że Bóg, objawiając się przez proroków, działał dla dobra wszystkich ludzi.

16. PISMO ŚWIĘTE STAREGO TESTAMENTU W LITURGII SŁOWA.
Istota Ksiąg Starego Testamentu i ich aktualność w Liturgii Słowa (1 Kor 10, 11). Ukazujemy najogólniej treść Starego Testamentu i wychowujemy do szacunku dla Słowa Bożego, czytanego w zgromadzeniu eucharystycznym i uczymy kształtować swoje życie wg słów Pisma św.

17. NAJPEŁNIEJ I NAJDOSKONALEJ BÓG OBJAWIA SIĘ W JEZUSIE CHRYSTUSIE.
Bóg objawia się w życiu, w słowach, czynach, w samej Osobie Jezusa Chrystusa (Kr 1, 1-2). Jezus naucza o Ojcu i Jego miłości, i wzywa do umiłowania Boga.
Uczymy kształtować sumienie i postępować wg nauki Jezusa Chrystusa i własne życie upodabniać do Jego życia.

18. POŚREDNICTWO APOSTOŁÓW W PRZEKAZYWANIU NAM OBJAWIENIA DOKONANEGO W JEZUSIE CHRYSTUSIE.
Bezpośrednimi świadkami objawienia się Jezusa Chrystusa byli Apostołowie (1 J 1, 1-4; 2 P 1, 16-19).
Ich świadectwa zostały spisane przez 4 ewangelistów dla dobra wszystkich ludzi.
Tłumaczymy, czym jest Ewangelia i jej związek z Liturgią Słowa. Wychowujemy szacunek dla Ewangelii i uczymy żyć wg niej.

19. BÓG OBJAWIA SIĘ W NAUCE APOSTOŁÓW.
Objawienie Boże przekazane nam zostało również w pismach Apo-

stołów (Listy, Dzieje Apostolskie), w których pouczali oni swoich wiernych, tłumacząc naukę Chrystusa.
Ukazujemy aktywność tych Pism w Liturgii Słowa.
Wprowadzamy w zrozumienie Tradycji i urzędu nauczycielskiego Kościoła.
Wychowujemy szacunek dla tych pism natchnionych i uczymy żyć według nich.

20. NASTĘPCY APOSTOŁÓW TŁUMACZĄ OBJAWIENIE BOŻE.
Biskupi, następny apostołów oraz ich współpracownicy — kapłani, nauczają, tłumacząc Boże Słowo Objawione (2 Tym. 2, 1-3, 4, 1-5).
Rola homilii w liturgii słowa.
Wychowujemy szacunek dla żywego, głoszonego Słowa Bożego.
Uczymy kształtować sumienie wg nauki Kościoła nauczającego.

21. PIERWSZYM ZADANIEM LUDU BOŻEGO JEST GŁOSZENIE BOŻEGO.
Bóg, a potem Chrystus, dzieło zbawienia rozpoczynać do Słowa. Apostołowie również rozpoczynali swoją misję od głoszenia Słowa Bożego. Głoszenie Słowa Bożego jest pierwszym zadaniem również i Kościoła, dlatego w czasie zgromadzenia eucharystycznego, najpierw odbywa się czytanie i głoszenie Słowa Bożego w ramach pierwszej części Mszy św. zwanej Liturgią Słowa.
Ukazujemy rolę i misję słowa w życiu Kościoła, zwłaszcza w zgromadzeniu eucharystycznym.

22. CHRYSTUS JEST OBECNY I DZIAŁA W SŁOWIE GŁOSZONYM.
Gdy w Kościele czyta się Pismo św., wówczas mówi Sam Chrystus (KL 7).
Nawiązując do Adwentu, budzimy tęsknotę i gotowość na spotkanie z Chrystusem obecnym w Słowie Bożym.
Słowo Boże jest skuteczne — przemienia i zbawia (Mt 9, 1-7).
Odpuszczenie grzechów i uzdrowienie paralityka (Mk 16, 20).
Budzimy głód Słowa Bożego, które nas przetwarza.

23. LUD BOŻY PRZYJMUJE SŁOWO BOŻE Z WIARĄ.
Wiara jest odpowiedzią na Słowo, skierowane do niego przez Boga.
Takiej wiary domaga się Chrystus (J 6, 16; 10, 25-26; 12, 47-50; 16, 6 nn).
Wyjaśniamy odpowiedzi i śpiewy po czytaniach oraz wyznanie wiary (Credo).
Kształtujemy postawę wiary w stosunku do Słowa Bożego.

24. CAŁY LUD BOŻY GŁOSI PRZYJĘTE (Z WIARĄ) SŁOWO BOŻE.
Przekazywanie Słowa Bożego jest zadaniem całego Ludu Bożego.
Wszyscy wierzący są powołani i uzdolnieni do apostolstwa Słowa. (Dz. 18, 24-28 Apollos, Pryscylla i Akwilla).
Budzimy odpowiedzialność za Słowo Boże w świecie.

25. LUD BOŻY SWOIM ŻYCIEM GŁOSI SŁOWO BOŻE.
Wszyscy wezwani jesteśmy do apostolstwa życia. Ukazujemy życie chrześcijańskie, jako jeden ze sposobów głoszenia Chrystusa (Mt 7, 24-28); budowania na piasku i skale (Jk 1, 23; 1 J 2, 5).
Budzimy w dzieciach świadomość, że ich życie powinno być świadectwem wiary w Chrystusa.

26. W UROCZYSTOŚĆ BOŻEGO NARODZENIA I EPIFANII KOŚCIÓŁ OBCHODZI TAJEMNICĘ OBJAWIENIA SIĘ BOGA.
W oparciu o przypadające w danym roku czytanie oraz teksty liturgiczne, ukazujemy Boże Narodzenie i Epifamię jako święta, w czasie których Kościół przeżywa tajemnicę Boga, objawiającego się.
Przygotowujemy dzieci do pełnego uczestnictwa w tych uroczystościach w duchu wiary i wdzięczności za objawienie się Boga w Jezusie Chrystusie.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA
Bogu objawiającemu odpowiadamy wiarą i całym życiem.
Przypomnienie materiału przerobionego i utrwalenie zdobytych wiadomości. Podajemy schemat Liturgii Słowa, na którym opieramy powtórkę.
Liturgia Słowa,
Czytanie,
Śpiewy,
Homilia,
Wyznanie wiary,
Modlitwa wiernych.
Uczymy czynnego udziału w Liturgii Słowa, „odpowiedzi", postawy ciała... wyjaśniamy znaczenie i symbolikę, Obrzędy tej części Mszy św. Zapoznajemy dzieci z księgami liturgicznymi (Lekcjonarzem, Mszałem, graduale).
Przygotowujemy do najbliższej, wspólnej Mszy św. lektorów, komentatorów, grupę śpiewaczą.

27. SŁUCHAMY SŁOWA BOŻEGO W ZGROMADZENIU EUCHARYSTYCZNYM. WSPÓLNA MSZA ŚW.
Główny nacisk kładziemy na czynne i świadome uczestniczenie w Liturgii Słowa. Odpowiedzi, wstęp do Mszy św. i czytań, zbierający główne idee cz. II. W homilii podkreślamy zasadnicze postawy wewnętrzne w cz. II.

III. BÓG ZBAWIA SWÓJ LUD — LITURGIA EUCHARYSTYCZNA (OFIARY)

Pragnę czynnie uczestniczyć w zbawieniu

(od Epifanii do Paschy)

Tę grupę tematyczną rozpoczynamy od ukazania wybawienia pierwszego Ludu Bożego w Starym Przymierzu z niewoli egipskiej, jako dzieła zbawczego Boga, który w ten sposób zarazem zapowiada zbawienie w misterium paschalnym Chrystusa, pascha narodu wybranego była zapowiedzią Paschy Chrystusa (28), przymierze synajskie zapowiedzią Nowego i Wiecznego Przymierza (29). Ofiara Baranka paschalnego zapowiedzią Eucharystii (30). Właściwe przejście do nowotestamentowej idei zbawienia, stanowią proroctwa o doskonałej ofierze Nowego Przymierza (31). W tej klasie nie opowiadamy już samych szczegółów — męki i śmierci Chrystusa, ale ukazujemy spełnienie się w nich proroczych zapowiedzi (32). Śmierć Chrystusa jest ofiarą Nowego Przymierza (33), której istotę stanowi miłość i posłuszeństwo Chrystusa, jakie było Jego stałym usposobieniem wewnętrznym (34). Następnie opowiadając już o Ostatniej Wieczerzy (35) i „Łamaniu chleba" w czasach apostolskich (36), ukazujemy Eucharystię, jako sakramentalne uobecnienie Ofiary Nowego Przymierza. przechodząc do uczestniczenia Ludu Bożego w tej ofierze podkreślamy atmosferę radości i dziękczynienia, której wyrazem jest prefacja (37). Tę pieśń dziękczynną wznosi cały wszechświat, ziemia i niebo, aniołowie i człowiek, jako pan i kapłan stworzenia. Pieśń „Święty, Święty, Święty..." (38). Na podstawie modlitwy Eucharystycznej, pouczamy o współofiarowaniu się Jezusa Chrystusa (39), które obejmuje całe życie chrześcijanina. Łączymy wszystkie swoje wysiłki moralne i całe swoje życie z Ofiarą Chrystusa (40). Wprowadzamy w ten sposób dzieci w Wielki Post, który jest okresem przygotowania do udziału w zbawczym dziele Chrystusa. Msza św. jest zgromadzeniem ludu, który wielbi Boga w łączności z obecnym Jezusem Chrystusem (Przez Chrystusa...) (41). Następna jednostka poświęcona jest przygotowaniu dzieci do uczestniczenia w Triduum Sacrum, jako misterium Paschy Chrystusa, w której lud jego uczestniczy przez Chrzest i Eucharystię (42). Grupę tematyczną zamykamy jednostką powtórkową oraz wspólną Mszą św. (43).

Poszczególne jednostki tej części.

28. BÓG WYBAWIA SWÓJ LUD Z NIEWOLI.
    Bóg wyprowadza z niewoli egipskiej swój naród (Wj. r. 12) ze szczególnym podkreśleniem Baranka.
    Paschę narodu wybranego ukazujemy, jako zapowiedź Paschy Chrystusa, który wyzwala nas z niewoli grzechu.
    Budzimy świadomość prawdy, że i my jesteśmy odkupieni.
    Radość i wdzięczność zbawionych.

29. BÓG ZAWIERA PRZYMIERZE ZE SWOIM LUDEM.
Przymierze pod górą Synaj (Wj 24, 1-8) zapowiedzią Nowego i Wiecznego Przymierza, które zostanie zawarte w Jezusie Chrystusie i przypieczętowane Jego Krwią.
Wychowujemy do wierności Przymierzu, które Bóg zawarł z nami.

30. NARÓD WYBRANY W OFIERZE BARANKA PASCHALNEGO ODNAWIA PRZYMIERZE.
Zapoznajemy dzieci ze zwyczajami paschalnymi w rodzinie izraelskiej, zwracając szczególną uwagę na Ofiarę Baranka paschalnego w świątyni.
Uroczystości paschalne narodu wybranego były wspomnieniem zbawczej miłości Boga i odnowieniem zobowiązań przymierza i zapowiedzią Eucharystii, która jest wspomnieniem odnowieniem Nowego i Wiecznego Przymierza.

31. BÓG ZAPOWIADA DOSKONAŁĄ OFIARĘ NOWEGO PRZYMIERZA.
Zapowiedź proroków o innej doskonalszej Ofierze (Iz 53, 7 nn; Mal. 1, 1-11).
Zapoznajemy dzieci z tymi proroctwami, aby łatwiej móc wytłumaczyć śmierć Jezusa, jako ofiarę doskonałą.

32. W ŚMIERCI JEZUSA SPEŁNIAJĄ SIĘ PROROCTWA O DOSKONAŁEJ OFIERZE NOWEGO PRZYMIERZA.
W męce śmierci Jezusa podkreślamy te elementy, które odpowiadają proroctwom (Jezus wybiera Święto Paschy na czas swojej śmierci, szczególnie męki i śmierci, zapowiedziane przez Izajasza, baranek paschalny figurą Chrystusa).
Budzimy radość i wdzięczność za miłość Boga, okazaną w zbawczej śmierci Jezusa.

33. ŚMIERĆ JEZUSA CHRYSTUSA JEST OFIARĄ NOWEGO PRZYMIERZA.
Śmierć Jezusa Chrystusa jest doskonałą Ofiarą Nowego Przymierza. Podkreślamy w niej miłość Boga do ludzi, miłość i posłuszeństwo Jezusa Chrystusa, okazane Ojcu. Wdzięczność za Nowe Wieczne Przymierze.

34. JEZUS CHRYSTUS PRZEZ CAŁE ŻYCIE KOCHAŁ OJCA PONAD WSZYSTKO I BYŁ MU POSŁUSZNY.
Miłość i posłuszeństwo, stanowiące istotę Ofiary Chrystusa, były Jego stałym usposobieniem wewnętrznym.
Usposobienie to powinno stać się udziałem tych, którzy uczestniczą w Eucharystii. Maryja, Matka Jezusa w sposób najdoskonalszy upodabnia się do swego Syna w miłości i posłuszeństwie.

35. JEZUS POZOSTAWIŁ SWOJĄ OFIARĘ KOŚCIOŁOWI.
W czasie Ostatniej Wieczerzy, Chrystus uobecnia swoją Ofiarę Krzyżową i przekazuje ją Kościołowi (Łk 22, 19-20).
Wdzięczność za bezkrwawą ofiarę eucharystyczną pod postaciami chleba i wina.

36. WE MSZY ŚW. CHRYSTUS UOBECNIA OFIARĘ NOWEGO PRZYMIERZA.
Apostołowie wypełniając polecenie Chrystusa, powtarzali to, co Jezus uczynił w czasie Ostatniej Wieczerzy (Dz. 2, 42-47). Na mocy słów konsekracji, uobecnia się Ofiara, którą Chrystus złożył w czasie Ostatniej Wieczerzy i na Krzyżu. Ukazujemy tożsamość i różnicę Ofiary Krzyżowej i Ofiary Eucharystycznej. Tłumaczy słowa konsekracji.

37. KOŚCIÓŁ SKŁADA OFIARĘ NOWEGO PRZYMIERZA W RADOSNYM DZIĘKCZYNIENIU.
Msza św. jest Ofiarą Eucharystyczną, tzn. Ofiarą wdzięczności za wszystko, co Bóg dla nas uczynił, na pierwszym miejscu za dzieło zbawienia. Wyrazem tej wdzięczności w zgromadzeniu Eucharystycznym jest prefacja. Wychowujemy do wdzięczności i radości zbawionych.

38. CAŁY WSZECHŚWIAT UWIELBIA BOGA.
Całe stworzenie — niebo i ziemia uwielbia Boga (Dz. 3, 52-90). W czasie zgromadzenia Eucharystycznego człowiek, jako pan i kapłan stworzenia oraz aniołowie, wznoszą do Boga jedną wspólną pieśń wdzięczności: „Święty, Święty, Święty..."

39. LUD BOŻY SKŁADA OJCU W OFIERZE JEZUSA CHRYSTUSA I SIEBIE.
Na podstawie modlitwy eucharystycznej, wyjaśniamy na czym polega współofiara Ludu Bożego — z Jezusem Chrystusem Lud Boży oddaje się Ojcu w ofierze, z tym samym wewnętrznym usposobieniem miłości i posłuszeństwa, co Chrystus.

40. CHRZEŚCIJANIE PRZEZ CAŁE ŻYCIE KOCHAJĄ PONAD WSZYSTKO BOGA I SĄ MU POSŁUSZNI.
Ukazujemy związek, jaki zachodzi między ofiarą Eucharystyczną, a życiem każdego chrześcijanina — miłość i posłuszeństwo treścią całego jego życia.

Nawiązujemy do okresu W. Postu, który jest okresem nawrócenia i powrotu na drogę miłości i posłuszeństwa — oraz przypomnieniem zdobywania życia chrześcijańskiego. Wychowujemy do wspaniałomyślności wobec Boga, wyrażonej współofiarowaniem siebie. Chrześcijanin naśladuje w miłości i posłuszeństwie Maryję, Matkę Jezusa i Kościoła.

41. KOŚCIÓŁ RAZEM Z CHRYSTUSEM WIELBI OJCA.
Chrystus obecny w zgromadzeniu eucharystycznym, czci Ojca, razem ze swym ludem. Prawdę tę wyraża modlitwa „Przez Chrystusa, z Chrystusem i w Chrystusie..."
Wychowujemy do świadomego włączenia się w uwielbienie, które Chrystus składa Ojcu.

42. UROCZYSTOŚCI PASCHALNE — NAJWAŻNIEJSZYM ŚWIĘTEM LUDU NOWEGO PRZYMIERZA.
Ukazujemy Wielkanoc, jako największą uroczystość Ludu Bożego. W Misterium Paschy Chrystusowej uczestniczymy przez Chrzest i Eucharystię.
Przygotowując dzieci do uczestnictwa w Triduum Sacrum, budzimy świadomość wyzwolenia od grzechu, obdarowania nas życiem Bożym, zjednoczenie z Chrystusem i przynależność do Ludu Bożego Nowego Przymierza.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA: BÓG ZBAWIA SWÓJ LUD.
Poświęcona jest ona przypomnieniu przerobionego materiału i utrwaleniu zdobytych wiadomości.
Podajemy schemat Eucharystycznej Ofiary.
Przygotowanie darów,
Modlitwa nad darami,
Prefacja,
Święty, Święty, Święty...
Modlitwa Eucharystyczna,
Dekalogia (przez Chrzest).
Uczymy czynnego udziału w Liturgii Eucharystycznej.
(odpowiedzi, postaw ciała, śpiewów). Wyjaśniamy znaczenie i symbolikę obrzędów i przedmiotów tej części Mszy św. — Liturgia Ofiary.
Dokładniej zapoznajemy dzieci z przedmiotami, koniecznymi do ofiary Eucharystycznej: ołtarzem, kielichem, pateną, parametrami, księgami liturgicznymi. (Obrzęd Mszy św. itd.). Przygotowujemy lektorów, komentatorów, grupę śpiewaczą do najbliższej Mszy św.

43. BIERZEMY CZYNNY UDZIAŁ W ZBAWCZEJ OFIERZE CHRYSTUSA. WSPÓLNA MSZA ŚW.
Główny nacisk kładziemy na czynne, pełne i świadome uczestniczenie w Liturgii Ofiary (Eucharystycznej) oraz na pogłębienie wewnętrznych postaw, wynikających z teologii tej Mszy św. Wstęp do Mszy św. i do czytań, podkreśla głównie idee części III. W homilii podkreślamy zasadnicze postawy wewnętrzne z cz. III.

IV. BÓG JEDNOCZY SWÓJ LUD W MIŁOŚCI — UCZTA OFIARNA

Pragnę kochać Boga i bliźniego

(po Wielkanocy)

IV grupa tematyczna poświęcona jest Uczcie Eucharystycznej z podkreśleniem Eucharystii, jako Sakramentu jedności i miłości. Treścią zbawienia i przymierza — jest zjednoczenie z Bogiem. Najdoskonalszą drogą do tego — jest Komunia św. (43), która jest Ucztą ofiarną, tzn. integralną częścią Mszy św. (44). Ukazujemy następnie Eucharystię, jako źródło łączności z Osobami Trójcy Świętej (45) oraz z całym Kościołem (46). Wprowadzamy dzieci w naukę o Nowym przykazaniu, które Chrystus ogłosił w czasie Ostatniej Wieczerzy (47). Mówiąc o liturgicznych formach realizowania tego przykazania w czasie Mszy św (48) zwracamy uwagę na to, że miłość Chrystusowa obejmuje cały świat. Modlitwa Powszechna (49) („owoc pracy rąk ludzkich") — ukazujemy pracę i twórczość ludzką, jako przejaw miłości, który służy i jednoczy ludzi. Siłę do tak pojętej pracy, czerpiemy z Eucharystii, która nadaje głębszy sens wszelkiej ludzkiej twórczości. Ostatnie jednostki poświęcone są powtórce i wspólnej Mszy św. (51).

Poszczególne jednostki tej części.

43. ZJEDNOCZENIE BOGA ZE SWOIM ŁUDEM DOKONUJE SIĘ W JEZUSIE CHRYSTUSIE — POŚREDNIKU NOWEGO PRZYMIERZA.
Główną treścią przymierza, jest zjednoczenie z Bogiem. Zjednoczenie to w nowym Przymierzu dokonuje się w Chrystusie przez zjednoczenie się z Nim, jako jedynym Pośrednikiem, między Bogiem a ludźmi. Przypominamy Ostatnią Wieczerzę oraz postacie chleba i wina, przeznaczone do spożywania („jedzcie i pijcie..."). Ukazujemy Komunię św. jako najdoskonalszą drogę zjednoczenia z Bogiem.
Budzimy pragnienie częstej Komunii św.

44. UCZTA EUCHARYSTYCZNA JEST UCZTĄ OFIARNĄ.
Ukazujemy związek, jaki zachodzi między Ofiarą, a Komunią św. Jest ona częścią integralną Ofiary Eucharystycznej.
(Łk 22, 19-20), Słowa, podkreślające związek z Ofiarą:
„Ciało... wydane...", „Krew przelana...").
Wychowujemy do pełnego uczestnictwa we Mszy św. poprzez przyjmowanie w czasie niej Komunii św.

45. ŁĄCZYMY SIĘ Z CHRYSTUSEM, JEDNOCZYMY SIĘ Z OSOBAMI TRÓJCY ŚW.
Eucharystia daje udział w życiu Trójcy Św. i jest źródłem jedności z Bogiem w Trójcy Św. Jedynym.
Opierając się na pożegnalnej mowie Chrystusa (J 13, 14-17) oraz

modlitwach Mszy św., w której wymienione są trzy Osoby Boże, ukazujemy związek Eucharystii z Trójcą Św.

Budzimy świadomość uczestniczenia poprzez Komunię św. w życiu Trójcy Św.

46. ŁĄCZĄC SIĘ Z CHRYSTUSEM — ŁĄCZYMY SIĘ ZE WSZYSTKIMI BRAĆMI.

W oparciu o Chrystusową naukę o winnym szczepie i latoroślach (J 15, 1-11), ukazujemy Eucharystię, jako węzeł miłości i sakrament jedności całego Kościoła, który jest Ciałem Chrystusa. Wykorzystujemy tu takie elementy liturgiczne, jak — wspólną modlitwę przygotowawczą do Komunii św., Ojcze..., wspólny stół, wspólny chleb. Wychowujemy poczucie wspólnoty życia Bożego z innymi.

47. UCZESTNICY UCZTY OFIARNEJ MIŁUJĄ SIĘ TAK, JAK ICH SAM CHRYSTUS UMIŁOWAŁ.

Chrystusowe przykazanie miłości (J 15, 12-17), jest prawem Nowego Przymierza. Obowiązuje ono tych, którzy łączą się z Chrystusem w Komunii św. W czasie zgromadzenia eucharystycznego, miłość ta wyraża się w znaku pokoju, we wzajemnym darowaniu sobie win („jako i my odpuszczamy..."). Odpowiadając „Amen" — na słowa „Ciało Chrystusa", wyrażamy gotowość życia w miłości i w jedności.

Wychowujemy dzieci do realizowania tej miłości, którą nas obdarzył i którą w nas wszczepił Bóg.

48. LUD BOŻY W ZGROMADZENIU EUCHARYSTYCZNYM OKAZUJE SWĄ MIŁOŚĆ INNYM.

Ukazujemy liturgiczne formy realizowania prawa miłości podczas zgromadzenia eucharystycznego, przygotowanie darów ofiarnych, dar ołtarza, dary dla ubogich, kolekty na różne potrzeby, modlitwa wiernych... Formy te wywodzą się z czasów apostolskich: jałmużny, zbierane przez św. Pawła (Rz 15, 25-27; 1 Kor 16, 1-4; 2 Kor 8, 1-15).

Troska o potrzeby materialne, złączone z Eucharystią (por. Dz. 2, 42-47), w jednostce (39).
Wychowujemy do miłości, która służy innym.

49. LUD BOŻY W ZGROMADZENIU EUCHARYSTYCZNYM OBEJMUJE SWĄ MIŁOŚCIĄ CAŁY ŚWIAT.

Chrystus swą zbawczą miłością ogarnia wszystkich ludzi (J 10, 16) i dlatego miłość chrześcijańska nie ogranicza się tylko do współwyznawców, obejmuje ona wszystko i wszystkich ludzi i potrzeby świata całego.

Kształtujemy uniwersalną miłość chrześcijańską.

50. LUD BOŻY Z EUCHARYSTII CZERPIE SIŁĘ DO PRACY W SŁUŻBIE BLIŹNIM.
Praca i twórczość ludzka jest przejawem miłości, która służy, jest wypełnieniem przykazania miłości. Ludzka działalność włączona jest w ofiarę Eucharystyczną.
Nawiązujemy do modlitwy w czasie przygotowania darów („... owoc pracy rąk ludzkich..."), ukazujemy godność ludzkiej działalności i zachęcamy do pilności w pracy i nauce.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA: BÓG JEDNOCZY SWÓJ LUD W MIŁOŚCI.
Poświęcona jest przypomnieniu przerobionego materiału i utrwaleniu zdobytych wiadomości. Podajemy schemat Uczty Ofiarnej.
Modlitwa Pańska
Modlitwa o pokój
Znak pokoju
Łamanie chleba
Komunia
Modlitwa
Uczymy czynnego udziału w liturgii Uczty (odpowiedzi, postawy ciała, śpiewy...).
Wyjaśniamy znaczenie i symbolikę obrzędów tej części Mszy św.
Przygotowujemy lektorów, komentatorów, grupę śpiewaczą do najbliższej wspólnej Mszy św.

51. UCZESTNICZYMY W EUCHARYSTYCZNEJ UCZCIE MIŁOŚCI I JEDNOŚCI. WSPÓLNA MSZA ŚW.
Główny nacisk kładziemy na pełne, świadome uczestniczenie w obrzędach Uczty Ofiarnej oraz na pogłębienie wewnętrznych postaw, wynikających z teologii tej części Mszy św. Zbieramy je syntetycznie w komentarzach i wyjaśniamy w homilii.

V. CHRYSTUS OBECNY W EUCHARYSTII PROWADZI NAS DO OJCA

Uczta Eucharystyczna

Ostatnia część poświęcona jest eschatologicznemu aspektowi Eucharystii. Ukazujemy ostateczny cel zgromadzenia eucharystycznego: wizję przyszłej chwały w domu Ojca. Ucztę Ofiarną ujmujemy, jako Ucztę Paschalną, to znaczy w czasie której otrzymujemy pokarm, konieczny w czasie drogi do domu Ojca i która jest Ucztą Kościoła w fazie przejścia. Eucharystia jest pokarmem pielgrzymów (52), który zapewnia zmartwychwstanie (53). Uczta eucharystyczna zapoczątkowuje nową erę w domu Ojca tych, którzy dostępują zbawienia wiecznego... Przedstawiona jest ona, jako uczta weselna, którą Bóg przygotował Swemu Sy-

nowi i zbawionej ludzkości (54). Rozpocznie się ona, gdy Chrystus powróci. Dlatego z tęsknotą na nią oczekujemy (55).

Mówiąc o tym, że Chrystus w zgromadzeniu eucharystycznym nieustannie pełni swą misję — zbieramy główne myśli całego roku ujmując w syntezę wiadomości o Mszy św. (54).

Ostatnia jednostka ukazuje Mszę św., jako wielką tajemnicę wiary, tylko w jej świetle można zrozumieć całą nadprzyrodzoną rzeczywistość, która kryje się pod znakami, symbolami i obrzędami liturgicznymi Eucharystii (55).

Poszczególne jednostki tej części.

52. LUD BOŻY W DRODZE DO OJCA POSILA SIĘ CHLEBEM EUCHARYSTYCZNYM.
Chrystus obecny w Eucharystii prowadzi swój lud do domu Ojca. Chrystus jest drogą i pokarmem, koniecznym na tej drodze. Eucharystię jako pokarm pielgrzymów, zapowiada manna na pustyni (Wj. r. 16). Nawiązujemy również do baranka spożywanego przed wyjściem z niewoli egipskiej (Wj. 11) oraz — Eliasza, posilającego się na górze Horeb. Budzimy głód na Eucharystię, źródło siły w życiu chrześcijańskim.

53. CHLEB EUCHARYSTYCZNY JEST ZADATKIEM PRZYSZŁEJ CHWAŁY ZMARTWYCHWSTANIA.
W oparciu o cud rozmnożenia chleba i mowę eucharystyczną (J. 1, 6), ukazujemy Eucharystię jako pokarm, który trwa na wieki, daje życie wieczne i zapewnia zmartwychwstanie w dniu ostatecznym. Chrystus, który zmartwychwstał, jako pierwotny trwa w Eucharystii. W Komunii św. łączymy się z Chrystusem uwielbionym.
Matka Jezusa, pierwsza z ludzi dostąpiła udziału w zmartwychwstaniu Chrystusa.
Budzimy tęsknotę za Eucharystią, jako gwarancją naszego zmartwychwstania.

54. UCZTA EUCHARYSTYCZNA JEST ZAPOWIEDZIĄ I PRZEDSMAKIEM UCZTY W DOMU OJCA.
Pismo św. przedstawia życie wieczne zbawionych w obrazie godów weselnych, które przygotował swemu (ludowi) Synowi i zbawionym (Mt 22, 1-14). Nawiązując do słów Jezusa w czasie Ostatniej Wieczerzy (Mk 14, 25) — („odtąd już nie będę pił...") ukazujemy Ucztę Eucharystyczną, jako zapowiedź i zadatek weselnych godów w domu Ojca.
Kształtujemy świadomość, że wieczne przebywanie z Bogiem zaczyna się dla nas już teraz w Eucharystii.

55. LUD BOŻY W CZASIE ZGROMADZENIA EUCHARYSTYCZNEGO Z TĘSKNOTĄ OCZEKUJE PRZYJŚCIA CHRYSTUSA W CHWALE.
Lud Boży uczestniczy w uczcie Paschalnej, w stałej czujności i gotowości na chwilę powrotu Jezusa Chrystusa.

Zaprowadzi On nas na wieczne gody w domu Ojca (Łk 12, 35-40).
Nawiązujemy do tekstów liturgii Mszy św., wyrażających tęsknotę oczekiwania (aklamację po przeistoczeniu, akcenty oczekiwania w modlitwach eucharystycznych, w prefacjach...).
Budzimy tęsknotę spotkania z Chrystusem wychowujemy stałą gotowość na Jego przyjście.

JEDNOSTKI KOŃCOWE.

56. CHRYSTUS W ZGROMADZENIU EUCHARYSTYCZNYM NIEUSTANNIE PEŁNI SWĄ MISJĘ.
W jednostce tej zbieramy główne myśli całego roku.
a) Bóg posyła Chrystusa z misją zbawienia.
Chrystus spełniając ją:
gromadzi ludzi,
objawił im Ojca,
zbawił ich,
ludzi związał z Bogiem Nowym i Wiecznym Przymierzem,
zjednoczył w nadprzyrodzonej miłości,
Chrystus prowadzi nadal to samo zbawcze dzieło mocą Ducha św. w Kościele i przez Kościół.
b) Ujmujemy w syntezę wiadomości o Mszy św.
Jest ona:
zgromadzeniem Ludu Bożego,
pamiątką uobecniającą Paschę Chrystusa,
Ofiarą,
Przymierzem,
Ucztą,
Sakramentem jedności i węzłem miłości,
zadatkiem przyszłego zmartwychwstania.
c) Podajemy schemat całej Mszy św.

57. EUCHARYSTYCZNA OFIARA MSZY ŚW. — JEST WIELKĄ TAJEMNICĄ WIARY. (KL 48).
Nawiązując do poznanych obrzędów Mszy św. podkreślamy podstawową tajemnicę naszej wiary; pod tymi znakami, gestami, symbolami, słowami, czynnościami, kryje się rzeczywistość niewidzialnie obecnego Chrystusa, pełniącego nadal misję zbawczą — tam znajdują się źródła zbawienia, „dokonuje się tajemnicze spotkanie człowieka z żywym Bogiem...".
Tylko w świetle wiary można to zrozumieć. Nawiązujemy do rytu rozesłania i uświadamiamy sobie naszą misję; opuszczamy zgromadzenie eucharystyczne, obdarzeni przez Ducha Boga Jego prawdą, życiem i miłością. Wracamy do swoich środowisk. Wszystko cośmy z wiarą przyjęli i w jej świetle zrozumieli, wprowadzamy w życie i udzielamy innym.

Dodatki: Obrzędy Mszy św. z ilustrac. i objaśnień. — (w formie mszalika)

KLASA V

W CHRYSTUSIE JESTEŚMY LUDEM BOŻYM

Wyjaśnienia szczegółowe układu tematów w Katechizmie Religii Katolickiej kl. V-VIII znajdziemy w podręcznikach metodycznych tegoż Katechizmu. Tutaj pragniemy podać ogólne założenia.

Pierwszy schemat programu przewiduje na piąty rok katechizacji materiał prawie w całości czerpany ze Starego Testamentu. Akcent kładziemy na podstawowym kerygmacie Starego Testamentu, jakim jest idea wyzwolenia i przymierza. Drugą zasadniczą ideę biblijną Starego Testamentu stanowi obietnica i jej stopniowe wypełnienie od Abrahama do Chrystusa. Trzecim podstawowym elementem teologii biblijnej Starego Testamentu jest poznanie Boga, Jego stosunku do człowieka jak również Jego planu wobec ludzkości. Stary Testament grawituje ku Nowemu Testamentowi i w jego świetle należy interpretować teologię starotestamentalną (KO 15). „Zapowiedź — obietnica — wypełnienie" — zachowują całą swą aktualność dla nowego Ludu Bożego.

Istotnym czynnikiem wydaje się tu uświadomienie dzieciom zależności tekstu Pisma św. od ludzkiego autora. Problem rodzajów literackich w Starym Testamencie przybliżamy dzieciom poprzez analogię z ich lekturą szkolną. Jednostki drugiej grupy tematycznej wymagają ukazania stosunku autora natchnionego do historii podkreślając znaczenie teologiczne wydarzenia. W drugiej części tej grupy tematycznej ukazujemy jak Bóg stopniowo odsłania tajemnicę swej sprawiedliwości i obecności wśród swego Ludu.

TEMATY WSTĘPNE.

1. Bóg przemawia do człowieka.
2. Współżyjemy z Bogiem w Kościele Chrystusowym.
3. Człowiek odpowiada Bogu.

I. BÓG OJCÓW NASZYCH

Poszczególne jednostki tej części.

4. BÓG POWOŁUJE ABRAHAMA I OBIECUJE ZBAWIENIE WSZYSTKICH LUDZI.
   „Przez Ciebie ludy całej ziemi będą otrzymywały błogosławieństwo" (Rodz. 12, 1-8). Zbawienie dokonuje się dzięki wierze w obietnice Boga. Jezus Chrystus — obiecanym Potomkiem Abrahama. Przez Chrystusa i Jego Kościół wszystkie ludy mogą otrzymać zbawienie. Wychowujemy młodych na spełnienie obietnicy danej Abrahamowi — za wzorem Maryi mają być wdzięczni.

5. ABRAHAM — OJCEM WSZYSTKICH WIERZĄCYCH.

Abraham wierzy, ufa i jest całkowicie posłuszny słowu Boga. Próba wiary Abrahama — Ofiara Izaaka (Rdz. 22, 1-13) i potwierdzenie obietnicy, otrzymanej już dawniej. Izaak figurą Chrystusa. Abraham — wzorem wiary dla nas. Do takiej wiary wzywa nas Bóg. Ślubowanie narodu polskiego.

6. CHRZEST POLSKI, JAKO UCZESTNICTWO W OBIETNICY, DANEJ ABRAHAMOWI.

Religijne znaczenie chrztu Polski. Wykorzystujemy dane historyczne z czasów Mieszka I i Bolesława Chrobrego, wyjaśniamy stopniowość przepajania całego narodu duchem Ewangelii.

Proces rozwoju chrześcijaństwa w Polsce ukazujemy w związku z postacią św. Wojciecha. Misje.

7. BÓG MÓWI DO SWEGO LUDU.

Bóg niewidzialny objawia się przez wydarzenia i słowa w historii potomków Abrahama. Słowa, wydarzenia spełnione przez Boga dla naszego zbawienia, zostały spisane pod natchnieniem Ducha Św. w Księgach Nowego i Starego Testamentu. Nauka o Piśmie św. Pismo św. w Kościele. Szacunek dla Pisma św. i zachęta do czytania.

8. PISMO ŚW. MÓWI O STWORZENIU ŚWIATA.

Biblijny poemat o stworzeniu świata (Rdz. 1, 1-26). Wszechmoc Słowa Bożego. Biblijny poemat o stworzeniu — w liturgii paschalnej. Stworzenie początkiem stworzenia i zapowiedzią nowego stworzenia dokonanego przez Jezusa Chrystusa. Wiara w Boga Wszechmogącego i wdzięczność za dzieło stworzenia.

9. PISMO ŚW. MÓWI O CZŁOWIEKU, STWORZONYM PRZEZ BOGA.

Biblijne opowiadanie o stworzeniu człowieka (Rdz. 1, 26-28 2, 7).
Człowiek — istotą cielesno-duchową. Dusza nieśmiertelna.
Człowiek — istota społeczna. Wolność wyboru dobra lub zła.
Odpowiedzialność za siebie i za dzieło stworzenia.
Człowiek powołany do uwielbienia Boga.

10. ŚWIAT MÓWI NAM O BOGU.

Świat jest tajemnicą i znakiem wielkości Boga... Zgłębienie tajemnicy świata prowadzi człowieka do uznania tajemnicy Boga (Mądr. 13, 1-14). Wychowanie do jednoczenia się z Bogiem poprzez dzieło stworzenia.

11. BÓG RZĄDZI I KIERUJE ŚWIATEM.

Bóg podtrzymuje świat w istnieniu i kieruje nim poprzez prawa przyrody. Wdzięczność wobec Boga za Jego dary i za odkrycia uczonych.

12. ZNACZENIE ZAKONU DLA ROZWOJU KULTURY W EUROPIE I POLSCE.
Temat ten omawiamy w związku z życiorysem św. Benedykta i krótkim szkicem dziejów klasztoru Benedyktynów. Umieszczamy jednostkę w kontekście — powołanie człowieka do panowania nad przyrodą i do pracy nad udoskonaleniem świata. „Módl się i pracuj".

13. BÓG POWOŁUJE CZŁOWIEKA DO WSPÓŁDZIAŁANIA.
Uczestnictwo człowieka w panowaniu nad światem przez powołanie go do panowania nad przyrodą. Uczestnictwo człowieka w Ojcostwie Boga przez zdolność przekazywania życia. Odpowiedzialność rodziców za wychowanie dzieci Bożych. Wychowanie szacunku dla spraw związanych z przekazywaniem życia. Miłość rodziców (Rdz 1, 26-27).

14. BÓG ZAPRASZA LUDZI DO WSPÓLNOTY ŻYCIA Z NIM SAMYM.
(Rdz 2, 8-10, 15) Bóg wziął człowieka i umieścił go w ogrodzie Eden... Łaska uświęcająca i dary nadprzyrodzone. Uczestnictwo w życiu Bożym przez chrzest. Omówienie tajemnic chrzcielnych. Wezwanie do stałego rozwijania życia łaski, otrzymanego na chrzcie św.

15. PISMO ŚW. MÓWI O ANIOŁACH.
Kościół wraz z aniołami wielbi Boga. Rola aniołów w historii zbawienia. Zły duch — przeciwnikiem Boga i człowieka. Wdzięczność Bogu za posyłanie aniołów z miłości do ludzi.

16. LUDZIE ZRYWAJĄ WSPÓLNOTĘ ŻYCIA Z BOGIEM.
Tajemnica grzechu (Rodz 2, 16-17; 3, 1-6; 8, 13; 17-18). Istota grzechu i jego skutki. Wezwanie do nawrócenia się w liturgii Kościoła. Wychowanie cnoty pokuty i umocnienie postanowienia do walki z wszelkim grzechem, zwłaszcza z wadami narodowymi Polaków.

17. GRZECH DOSIĘGA KAŻDEGO CZŁOWIEKA.
Biblijne opowiadanie o grzechu „z synów Adama" (Rdz 4, 3-12; 16, 6; 5, 22; 7, 1-24; 8, 1-12; 11, 1-9). Wszyscy podlegają grzechowi. Grzech pierwotny. Credo Pawła VI. Chrystus wzywa każdego człowieka do wytrwałości w walce ze skłonnościami do złego. Niepokalana wolna od wszelkiego grzechu. Zwycięstwo Chrystusa nad grzechem. Wigilia paschalna.

18. BÓG OBIECUJE ZBAWICIELA.
Pierwsza radosna nowina o zbawieniu, jaką napotykamy na kartach Pisma św. (Rdz 3, 14-15). Spełnienie tej tajemnicy przez Jezusa Chrystusa, Nowego Człowieka (św. Pawel).
Oświadczenie potrzeby zbawienia i całego nawrócenia się chrześcijanina, zwłaszcza przez niedzielną Eucharystię.

19. BÓG ZWYCIĘŻA ZŁO PRZEZ DOBRO.
Biblijne opowiadanie o sprawiedliwym Józefie, sprzedanym do Egiptu. Wydobycie teologicznego sensu tego opowiadania. „Knuliście zło, Bóg jednak zamierzał to, jako dobro; aby sprawić, że wielki naród został ocalony od śmierci", Rdz 30, 19-20. Poniżenie Józefa błogosławieństwem dla wielu Egipcjan, a jego (błogosławieństwem) wywyższenie, źródłem błogosławieństwa dla całego Egiptu, następnie dla jego braci i dla całego narodu Jakuba. Wezwanie młodych do umiejętności odczytania planów Bożych w życiu.

20. JEDNOSTKA POWTÓRKOWA: NASZA ODPOWIEDŹ NA MIŁOŚĆ BOGA.
Inicjatywa zbawcza Boga i odpowiedź człowieka przez wiarę! Abraham. Pismo św. świadectwem wiary potomków Abrahama i uczniów Chrystusa — dane nam, abyśmy i my uwierzyli. Obdarowanie człowieka przez Boga i wierność człowieka. Wrażliwość zła — powszechność grzechu. Wierność Bogu, pomimo złej woli człowieka. Stopniowa realizacja obietnicy zbawienia.

II. BÓG PRZYMIERZA

Poszczególne jednostki tej części.

21. MOJŻESZ JAKO WÓDZ POTOMKÓW ABRAHAMA I POŚREDNIK PRZYMIERZA (postać).
Mojżesz uratowany, aby zostać ratownikiem (Wj 1, 1-2, 22). Powołany przez Boga na wodza narodu (Wj 3, 2-4, 47) wstawia się za ludem u faraona (4, 10-11, 10) i dzięki potędze Boga wyprowadza lud z niewoli egipskiej (12, 1-8, 27). Pośrednik Przymierza (19, 1-24, 18; P. 5, 6-21). Mojżesz jako prorok (Łk 10, 11, 12, 12-15-5) i stróż Przymierza (Wj 32, 1-34, 35). Doprowadza lud do brzegu Jordanu i przed śmiercią zapowiada nowego proroka, podobnego do niego (Po 3, 23-29, 6, 18-18).

22. BÓG TWORZY LUD SWÓJ.
Pascha Izraelitów początkiem i zapowiedzią nowego wyzwolenia z niewoli grzechu i przejścia do życia z Chrystusem Zmartwychwstałym (Wj 14, 15-31). Przejście przez morze zapowiedzią chrztu. Wychowanie do wdzięczności za dzieło zbawienia, dokonane przez Jezusa Chrystusa. Początek ludu Bożego, jako społeczności Bożej na ziemi, Kościół przedłużeniem Izraela.

23. BÓG ZAWIERA PRZYMIERZE ZE SWOIM LUDEM.
Przymierze na górze Synaj (Wj 19, 3-5, 24, 5-8) „Oto krew Przymierza" — początek zapowiedzi Nowego Przymierza, przypieczętowanego krwią Chrystusa. Przymierze najściślejszą wspólnotą i współ-

życiem z Bogiem żywym. Udział w Nowym Przymierzu przez wiarę i chrzest.

24. BÓG CZYNI SWÓJ LUD NARODEM KAPŁAŃSKIM.
Powołanie Ludu Bożego Starego Przymierza do pośredniczenia między Bogiem, a całą ludzkością (Kpł. 19, Lb. 16, 1-17, 28). Królestwo kapłanów, przejściowy charakter kultu izraelskiego, wypełnienie obietnicy o królewskim kapłaństwie przez jednego pośrednika między Bogiem, a ludźmi, Jezusa Chrystusa. Lud Nowego Przymierza. Uczestnictwo chrześcijan w kapłańskiej godności Chrystusa.

25. ZWIĄZEK PRZYKAZAŃ BOŻYCH W ZAWARCIU PRZYMIERZA. (Wj 20, 1-17, 24, 13-18). Doskonałe prawo Nowego Przymierza Chrystus doskonale wypełnia Prawo Starego Przymierza i ustanawia nowe Prawo Nowego Przymierza. Wezwanie młodych do naśladowania Chrystusa w wypełnianiu przyjętego na chrzcie prawa Nowego Przymierza.

26. PRAWO PRZYMIERZA WZYWA DO MIŁOŚCI BOGA.
Naród wybrany odpowiada Bogu za Jego miłość (Po 6, 4-7; 12-14, 20-25). Chrystus wypełnia prawo miłości i wzywa nas do naśladowania. Modlitwa osobista każdego chrześcijanina i sposób uczestnictwa w Eucharystii są zewnętrznym wyrazem miłości do Boga. Pierwsze trzy przykazania Boże.

27. PRAWO PRZYMIERZA WZYWA DO MIŁOŚCI BLIŹNIEGO.
Naród wybrany służy Bogu, miłując bliźnich (Kpł. 19, 11-18; Wj 23, 9, 22-24; Prz. 3, 27-29; Tab. 4, 3-4; Iz. 1, 16-17). Nowe przykazanie Chrystusa (J 13, 34-35). Druga część przykazań Bożych IV-IX. Odpowiedź na wezwanie Chrystusa przez włączenie się w społeczną krucjatę miłości, ogłoszoną przez Episkopat Polski.

28. KOŚCIÓŁ I NIEWOLNICTWO.
Zakony od wykupu niewolników: Trynitarze — św. Jan z Matny 1190, Mercedyści, św. Piotr Nolasco 1230 r. Działalność tych zakonów omawiamy w kontekście wyjaśnienia prawa do miłości do człowieka. Retrospektywnie wracamy do niewolnictwa pierwszych wieków w chrześcijaństwie, podkreślając wpływ chrześcijaństwa na przemianę stosunków społecznych od wewnątrz, na przemianę człowieka. Likwidacja niewolnictwa przez właścicieli chrześcijan, uroczyste wyzwolenie niewolników z okazji wielkich świąt — papieże pochodzenia niewolniczego: prawdopodobnie Klemens I (88-97), Pius I (140-155), Kalikst I (217-222).

Uprawomocnienie małżeństw między wolnymi i niewolnikami przez Kaliksta I, wbrew prawu rzymskiemu — św. Maksym z Turynu — kazanie 36 przeciw panom w obronie niewolników.

29. BÓG SPEŁNIA SWÓJ PLAN ZBAWIENIA ZA POŚREDNICTWEM LUDZI.

Osoby i wydarzenia Starego Przymierza, jako typy Chrystusa i wydarzeń Nowego Przymierza. Przypominamy osoby i wydarzenia już znane i zwracamy uwagę na te, które wystąpią w następnych katechezach, a które jeszcze nie były wspomniane.

Pośrednictwo zbawcze całego narodu wybranego, przedłużone w pośrednictwo Kościoła. Wezwanie młodych do odpowiedzialności za misję Chrystusa, Pośrednika, Kapłana i Proroka.

30. JOZUE — WPROWADZAJĄCY DO ZIEMI OBIECANEJ — BIBLIJNYM TYPEM CHRYSTUSA (postać).

Spełnienie obietnicy danej przez Abrahama, przez zwycięski pochód Jozuego na czele potomków Abrahama. Całkowicie ta obietnica spełnia się przez zwycięstwo Chrystusa, który w swoim Misterium Paschalnym i przez Chrzest wprowadza nas do Nowej Ziemi Obiecanej. Wierność Boga w wypełnianiu obietnic w ciągu historii zbawienia jest gwarancją naszej nadziei (IV Niedziela Wielkiego Postu).

31. SAMUEL W SŁUŻBIE PRAWA PRZYMIERZA (postać).

Samuel — dar łaski Boga. Jego narodzenie, uproszone u Boga podobnie, jak narodzenie Izaaka i Jana Chrzciciela (1 Sm 1, 24; 2, 1, 4-5, 6-7, 8). Adwent — czytanie ferialne.

Powołanie na proroka i sędziego (1 Sm 3, 1-10, 19-20) (2 Niedz. por. annum B), jego gotowość do spełnienia woli Bożej, jego znaczenie między okresem Sędziów, a utrwaleniem Królestwa. Ustanowienie króla. Wezwanie młodych do gotowości pełnienia woli Boga — Bóg jedynym Królem swego ludu.

32. DAWID, SPADKOBIERCĄ OBIETNIC, DANYCH PATRIARCHOM I BOHATEROM IZRAELA (postać).

Dopiero przez Dawida Bóg daje Izraelitom w posiadanie całą ziemię Hanaan, jak obiecał Abrahamowi. Zjednoczenie ludu izraelskiego wokół Boga i założenie stolicy w Jerozolimie. Dawid pokornym sługą i modelem ubogich, którzy zdani są całkowicie na Boga, ukazuje się takim w psalmach (2 Sam. 7, 18-29). Dawid pokutujący za grzechy. Szlachetność ducha, ujawniona w przyjaźni do Jonatana, w stałym szacunku dla Saula. Cześć dla Arki Przymierza (2 Sam. 15, 24-29). Poszanowanie życia żołnierzy (23, 13-17), wspaniałomyślność (1 Sam. 30, 21-25) i przebaczenie (Sm. 19, 16-24). Dawid jako pasterz Izraela w imieniu Boga, który jest rzeczywistym Pasterzem swego ludu (Syr. 47, 2-11).

33. BÓG CZYNI SWÓJ LUD KRÓLESTWEM.

Dawid typem Mesjasza. Królestwo Dawida nową formą Przymierza (Sam. 16, 1-13; 2 Sam. 7, 1-16). Potomek Dawida założy wieczne

Królestwo Boże. Spełnienie tej obietnicy w Chrystusie i Jego Kościele, który jest zaczątkiem Królestwa Bożego. Wezwanie młodych do współodpowiedzialności za odnowę Kościoła poprzez przemianę serc i działanie. (Tę jednostkę należy przerobić przed lub po święcie Chrystusa Króla).

34. KOŚCIÓŁ, A BOGACTWO (postać).
Odnowa Kościoła przez Franciszka z Asyżu.
Franciszek, jako nowy Jan Chrzciciel, wzywa chrześcijan do ubóstwa i do miłości dla ubogich (tę jednostkę należy przerobić w kontekście adwentowego wezwania do przemiany serca).

35. JEDNOSTKA POWTÓRKOWA: PODOBIEŃSTWO I RÓŻNICA MIĘDZY LUDEM STAREGO PRZYMIERZA, A KOŚCIOŁEM.
Utworzenie ludu Starego Przymierza, a utworzenie Kościoła. Obydwa Przymierza przypieczętowana Krwią. Pascha Izraelitów, a Pascha nasza — Chrzest i Eucharystia. Kapłaństwo ludu Starego Przymierza. Ludzie w służbie Przymierza i typy Chrystusa oraz Kościoła. Idea pośrednictwa zbawczego w Starym Testamencie i w Nowym. Znaczenie dynastii Dawida w historii zbawienia.

36. BÓG PRZEBYWA ZE SWOIM LUDEM.
Świątynia i Arka Przymierza, jako znaki obecności Boga Jahwe w czasie i po niewoli babilońskiej (Kr. 36, 14-23). Obecność Boga w ludzie Nowego Przymierza, sakramentach, w zgromadzeniu eucharystycznym, w słowie, głoszonym przez Kościół i w modlitwie. Wezwanie młodych do pogłębienia wiary w zbawczą obecność Boga w każdym miejscu i czasie. „Pośród was stanął Ten, którego wy nie znacie..." Idea Adwentu.

37. BÓG PROWADZI SWÓJ LUD, JAKO PAN I OJCIEC.
Bóg okazuje swoją dobroć mimo niewdzięczności człowieka — przepiórki i manna (Wj 16, 1-3, 11-15). Figura Eucharystii i dowód stałej opieki Bożej nad swoim ludem. Jahwe — Panem i Ojcem wszystkich ludzi (pp. 10, 14-18). Wychowanie do ufności w opiekę Bożą nad światem i do wdzięczności Bogu za wszystkie dobrodziejstwa Jego, jakie otrzymujemy przez innych ludzi. Jesteśmy nowym ludem Bożym w drodze do Nowej Ziemi i Nowych Niebios.

38. BÓG RZĄDZI SPRAWIEDLIWIE SWOIM LUDEM.
Bóg objawia swoją sprawiedliwość w historii Izraela. Klęski narodowe, jako kara za grzechy (Iz 3, 10-15) dla wzbudzenia skruchy i nawrócenia. Zapowiedź Dnia Pańskiego, jako powszechnego sądu nad złem świata (Iz 13, 9-11). Pełne objawienie sprawiedliwości w życiu i męce Chrystusa.
Wezwanie młodych do sprawiedliwości w świecie metodą Chrystusa przez przyjęcie krzyża. Bóg przekazał sąd nad światem Jezusowi Chrystusowi (Mt 25, 31-46).

39. BÓG OBJAWIA SWOJE MIŁOSIERDZIE.
Objawienie Miłosierdzia Bożego w historii Izraela — pouczenie o nim w proroctwie Jonasza (4, 5-11). Bóg Izraela jest Bogiem wszystkich ludzi i pragnie wszystkich zbawić przez Jezusa Chrystusa, w którym najpełniej objawiło się miłosierdzie Ojca. Wezwanie do przestrzegania przymierza z Bogiem i pobudzenie do pokuty za grzechy.

40. ELIASZ W SŁUŻBIE PRZYMIERZA I JEDYNEGO BOGA.
Eliasz jako typ Chrystusa obcuje z Bogiem, źródłem świętości dla swojego narodu (1 Krl 17, 2-19, 16). Prorok i świadek Boga Prawdziwego wobec pogan. Ocalenie poganki i wskrzeszenie jej syna (1 Krl 17, 10-24). Odejście Eliasza (2 Krl 2, 1-18) i zapowiedź jego powrotu w czasach ostatecznych (Ml 3, 23). Jezus wypełnia rysy Eliasza, porównuje swoją misję do misji Eliasza (Łk 4-25) powtarza cud z Sarepty w Naim (Łk 7, 11-16). Podobnie jak Eliasz przynosi nowy ogień na ziemię (Łk 13, 49), w ogrodzie Oliwnym pocieszony, jak Eliasz na pustyni (Łk 22, 43). Wywyższenie Eliasza zapowiedzią Wniebowstąpienia Chrystusa, który wzywa każdego chrześcijanina do takiej zażyłości ze sobą, jakiej doświadczyli Eliasz Mojżesz (Przysłowie).

41. BÓG IZRAELA OBJAWIA SIĘ JAKO BÓG JEDYNY WSZYSTKICH LUDZI.
„Ja Jahwe, tylko Ja istnieję..." (Iz 43, 10-13, 45, 1-16). Wychowanie do szacunku dla tych, którzy wierzą w Boga inaczej niż my i zachęta do modlitwy, aby wszyscy poznali i uznali Jedynego Boga, Ojca, Pana Naszego Chrystusa i znaleźli się, jako jedna rodzina Boża w jednym Kościele Chrystusowym. Związek tej katechezy z Epifanią lub tygodniem modlitwy o jedność chrześcijan.

42. BÓG OBJAWIA SIĘ, JAKO ISTOTA DUCHOWA.
Zakaz materialnych wizerunków Boga niewidzialnego (Wj 20, 3-5). Bóg niewidzialny objawił się w Jezusie Chrystusie. Wezwanie młodych do większego wysiłku w poszanowaniu tajemnicy Boga i wychowanie do modlitwy serca w każdym miejscu i czasie.

43. BÓG OBJAWIA SWOJĄ ŚWIĘTOŚĆ w NARODZIE WYBRANYM.
Świętość Boga i Jego transcendencja; Bóg nieskończenie przewyższa wszystko, jest ponad wszystkim, jest nieskończenie doskonały (Iz 6, 1-7). Nieskończenie Święty Bóg wzywa wszystkich ludzi, aby dążyli do takiej świętości, jaką On Sam posiada.

44. KRÓLOWA JADWIGA — A UNIWERSYTET KRAKOWSKI (postać).
Państwo początkowo nie dbało o szkolnictwo. Zasługi Kościoła dla rozwoju oświaty. Przy okazji omawiamy znaczenie uniwersytetów w średniowieczu dla kultury europejskiej.

Pokojowa polityka Królowej Jadwigi. Jej dążenie do uniknięcia wojny z Krzyżakami. Podkreślamy realizację świętości w stanie świeckim. (Jednostka w kontekście wezwania Kościoła do pokornej służby światu w pokoju i sprawiedliwości).

45. BÓG PRZYGOTOWUJE SWÓJ LUD NA PEŁNIĘ CZASÓW.
„Święta reszta Izraela" (Iz 10; 20-22; Jer. 24, 6-7; 31-33) i zapowiedź Nowego Przymierza, do którego przyczyni się wierna Bogu Część narodu wybranego, zwana „świętą resztą". W niej wyłoni się Mojżesz i Pośrednik Nowego Przymierza — Bóg wychowuje swój lud przez różne wydarzenia; uduchowienie wielu Izraelitów w czasie i po niewoli babilońskiej.
Wezwanie młodych do stałego pogłębiania wiary i do dawania świadectwa o zawartym z całą ludzkością Nowym Przymierzu.

46. JEDNOSTKA POWTÓRKOWA: TAJEMNICA OBECNOŚCI BOGA WŚRÓD LUDU STAREGO I NOWEGO PRZYMIERZA.
Ojcowska miłość Boga do ludzi, Jego sprawiedliwość i miłosierdzie, powszechna wola zbawcza, a zapowiedź sądu nad całym światem. Bóg Izraela — Bogiem wszystkich ludzi. Epifamia — światłość świata. Duchowość Boga i transcendencja — Jego świętość, a świętość człowieka. Wezwanie każdego chrześcijanina do świadczenia o Nowym Przymierzu.

III. BÓG ZBAWCA — MESJASZ

Poszczególne jednostki tej części

47. JEREMIASZ — TYPEM CIERPIĄCEGO MESJASZA I WZOREM CZŁOWIEKA (postać).
Tło historyczne jego działalności. Jeremiasz zawsze posłuszny Bogu, niestrudzony obrońca prawdy i wzór wiary.
Przywódca narodu wybranego i świadek Boga, nawołujący do pokuty. Całym sercem oddany Bogu i zaangażowany w życiu politycznym swego narodu. Religijne znaczenie jego działalności politycznej.

48. BÓG POUCZA SWÓJ LUD PRZEZ PROROKÓW.
Przypomnienie poznanych już proroków i wytłumaczenie pojęcia proroka; jest to człowiek powołany przez Boga, aby przemawiał w Jego Imieniu (Jer. 1, 4-17-19). Spełnienie się zapowiedzi proroków w historii narodu wybranego i całkowita ich realizacja w Jezusie Chrystusie oraz w historii Nowego Ludu Bożego. Wychowujemy młodych do uważnego wsłuchiwania się w słowa proroka w czasie liturgii Słowa.

49. IZAJASZ OBROŃCA WIARY W ZBAWIENIE, PRZYCHODZĄCE OD SAMEGO BOGA (postać).
Tło historyczne jego działalności. Stróż Prawa Przymierza, obrońca ubogich, wyzyskiwanych przez fałszywe sądownictwo. Piętnuje formalizm w życiu religijnym i w kulcie oficjalnym. Przepowiada klęskę narodu, jako karę za grzech i jego ostateczne ocalenie za pośrednictwem „świętej reszty" jest to największy prorok mesjański, działacz polityczny i społeczny.

50. BÓG DAJE NARODOWI WYBRANEMU KRÓLA POKOJU.
Trwały i powszechny pokój królestwa mesjańskiego (Iz 9, 1-6). Chrystus wypełnia to proroctwo w swoim życiu, ponosi śmierć w obronie prawdziwego pokoju człowieka z Bogiem i ludzi między sobą. Jaki pokój daje swoim ludziom Jezus Chrystus i jaki pokój powinni oni wprowadzić w życie rodziny ludzkiej?

51. EZECHIEL — BOŻY OPIEKUN LUDU W NIEWOLI BABILOŃSKIEJ (postać).
Prorok pokuty i szczerego nawrócenia się do Jahwe. Niewola — zadośćuczynieniem za bezmiar grzechów narodowych — ale Bóg nie opuści swego ludu.
Różne doświadczenia życiowe mogą być opatrznościowym wezwaniem Bożym do rachunku sumienia i ustawienia swego życia, zgodnie z wolą Bożą. Wezwanie do całkowitego oparcia się na Bogu, nie tylko na własnej wizji życia lub własnych marzeniach.

52. BÓG POWOŁUJE PASTERZA DLA SWEGO LUDU.
Bóg kierował narodem wybranym przez przewództwo — Pismo św. porównuje przywódców do pasterzy. Proroctwo Ezechiela w nowym Dawidzie — pasterzu (Ez 34, 2-7, 10, 16, 23-24), spełnione w Chrystusie, który daje życie za „swoje owce", aby zgromadzić wszystkich w jednym Kościele. Wreszcie do całkowitego zaufania Chrystusowi.

53. SŁUGA BOGA JAHWE WYPEŁNIA BOŻY PLAN ZBAWIENIA.
Nieznany prorok okresu niewoli babilońskiej przepowiada dokładnie postać Mesjasza, cierpiącego i pokornego, który odda życie dla odkupienia ludzkości z niewoli grzechu (Iz 42, 1-4, 6, 7; 52, 13-53, 1-12). Wybawienie narodu wybranego z niewoli babilońskiej zaczątkiem i zapowiedzią zbawienia mesjańskiego. Wezwanie młodych do pokornej służby ludziom w codziennym życiu i w pracy zawodowej, do ukazania w swoim życiu prawdziwego oblicza Kościoła, który chce służyć, a nie panować nad ludźmi.

54. BÓG PRZEKAZUJE SYNOWI CZŁOWIECZEMU WIECZNE KRÓLESTWO.
Wieczne Królestwo obiecane potomkowi Dawida, otrzymuje Człowiek, ściśle związany z Bogiem. „Syn Człowieczy" (Dn 7, 13-14, 27).

Chrystus, Król, Prawdziwy Człowiek, Syn Boży urzeczywistnia w swoim Kościele w ciągu wieków Królestwo Boże. Wdzięczność dla Boga za to, że daje nam udział w Królestwie władzy i chwale Jezusa Chrystusa.

55. JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Główne rysy Mesjasza, nakreślone przez proroków. Rola proroków w historii narodu izraelskiego, ukazywanie zamiarów Bożych, nawoływanie do przestrzegania Przymierza, ukazywanie prawdziwego sensu dziejów. Prorocy Starego Przymierza, a misja prorocza Chrystusa, wykonywana przez Kościół.

56. PODSUMOWANIE CAŁEGO ROKU KATECHIZACJI.
Bóg nasz Ojcem Abrahama, Izaaka i Jakuba. Zapoczątkowanie naszego zbawienia w Chrystusie w historii potomków Abrahama. Stopniowe objawienie się Boga w historii Izraela.
Przymierze — najważniejszym wydarzeniem zbawczym, zapoczątkowanie i zapowiedź Nowego Przymierza. Pośrednictwo Izraela w zbawieniu całego świata, jako początek i przygotowanie pośrednictwa Chrystusa i Jego Kościoła. Rozwój idei mesjańskiej, uduchowienie kultu izraelskiego w czasie i po niewoli babilońskiej — przygotowanie doskonałego kultu Chrystusowego, wykonywanego przez Kościół w „Duchu i Prawdzie".
Chrystus, Syn Człowieczy urzeczywistnia w swoim Kościele Królestwo Boże, Jego są czasy i wieki. On kieruje historią świata.

KLASA VI

CHRYSTUS ŻYJE WŚRÓD NAS

Głównym tematem szóstego roku katechizacji jest Chrystus głoszony w księgach Nowego Testamentu, żyjący i działający w swoim Kościele.

Rozróżniamy dwie części tematyczne o charakterze już to chrystologicznym już to eklezjalnym zachowując jedność bez podziału na osobne tematy: o Kościele i o sakramentach.

Pragniemy ukazać ich wewnętrzny związek z rzeczywistością Kościoła, zrozumienie obecności oraz działania Chrystusa jak również misji Kościoła poprzez słowo i liturgię. Aby obraz był pełny, uwzględniamy także eschatologię, która nie jest osobnym „przedmiotem" katechetycznym. Stanowi raczej wymiar całej rzeczywistości Kościoła.

I. CHRYSTUS WCZORAJ

a) Obiecany Mesjasz

1. NADESZŁA PEŁNIA CZASOW.
Oczekiwanie na Mesjasza w Izraelu, Jan Chrzciciel zapowiada bliskie nadejście Mesjasza (Mt 3, 1-22). Bóg zapewnia nas, że Chrystus jest wśród nas. W kim ludzkość może znaleźć odpowiedź na swoje problemy. Bóg wzywa nas do współpracy z Chrystusem (świadecswo).

2. JEZUS Z NAZARETU.
Jezus z Nazaretu jest postacią historyczną. Dokumenty historyczne pozachrześcijańskie. Dokumenty chrześcijańskie. Krótki opis życia Jezusa.

3. O PIŚMIE ŚW. NOWEGO TESTAMENTU.
W oparciu o Konstytucję „Dei Verbum", ukazujemy Pismo św. Nowego Testamentu, jako trwałe świadectwo o dziele (zbawienia) zbawczym Chrystusa i życiu Kościoła czasów Apostolskich. Ewangelię ukazujemy, jako główne świadectwo życia i nauki Zbawiciela. Omawiamy nauczanie Jezusa i przepowiadanie Apostołów w świetle zmartwychwstania „przy uwzględnieniu sytuacji Kościoła". Kładziemy nacisk na treść teologiczną poszczególnych Ewangelii, zwłaszcza na naukę o Chrystusie i o życiu moralnym chrześcijanina. Następnie omawiamy inne Pisma Nowego Przymierza, jako świadectwo działania Ducha św. w Kościele, który prowadząc Kościół do pełni prawdy, czuwał także nad świadectwem, pisanym w planach Nowego Testamentu — są one natchnione przez Ducha Świętego i stanowią fundament wiary.

4. JEZUS OBJAWIA SIĘ JAKO MESJASZ.
Objawienie podczas chrztu nad Jordanem. Pośrednik (Mt 3, 13-18). Jezus objawia się jako Mesjasz w Nazarecie (Łk 4, 16-21). Jezus objawił się w pełni jako Mesjasz przez swoją mękę, śmierć i zmartwychwstanie. Bóg zaprasza nas, abyśmy się włączyli przez chrzest i bierzmowanie do współpracy z Chrystusem w dziele zbawienia.

5. CHRYSTUS PROWADZI WALKĘ ZE ZŁEM.
Podczas postu na pustyni, Jezus objawia swoją misję walki ze złem (Łk 4, 1-13). Jezus przez całe swoje życie walczył ze złem (wypędzenie szatanów, uzdrowienie, zwycięstwo przez krzyż i zmartwychwstanie). Na chrzcie św. złożyliśmy obietnicę walki ze złem. Kościół, szczególnie w Wielkim Poście, wzywa nas, byśmy razem z Chrystusem zwalczali zło w sobie i w świecie.

6. HUMANIŚCI A KOŚCIÓŁ (postać).
Na przykładzie dwóch postaci renesansu: św. Tomasza Moore i Eraz-

ma z Rotterdamu, omawiamy stosunek humanistów do Kościoła. Kościół walczy ze złem, które może się pokazać nawet pośród wierzących. W ten sposób walka Chrystusa ze złem, uobecnia się w każdym czasie, w każdej epoce.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Jezus z Nazaretu jest postacią historyczną. Objawia, że jest Mesjaszem i Pośrednikiem oraz objawia swoją misję walki ze złem do której nas zobowiązuje na chrzcie św. i wzywa, szczególnie w W. Poście. Zło może się pokazać nawet wśród wierzących.

b) Królestwo Boże

7. JEZUS CHRYSTUS DAJE POCZĄTEK KRÓLESTWU BOŻEMU.
Chrystus ogłasza nadejście Królestwa Bożego (Mt 4, 17-23), (Łk 1, 14) Królestwo Boże objawiło się w Osobie oraz w słowach i czynach Jezusa Chrystusa. Królestwo Boże urzeczywistnia się w Liturgii i w życiu Kościoła oraz jest dostępne dla wszystkich ludzi. Odpowiedzialność za Królestwo Boże, które zapoczątkowane zostało we mnie przez wiarę i Chrzest św.

8. JEZUS CHRYSTUS GŁOSI RADOSNĄ NOWINĘ O KRÓLESTWIE BOŻYM.
Przypowieść o skarbie i perle (Mt 13, 44-46), wartość Królestwa Bożego. Przypowieść o ziarnie gorczycznym, o zaczynie (Mt 13 31-34) — dynamizm Królestwa Bożego.
Kościół głosi radosną Nowinę o Królestwie Bożym w każdą niedzielę i święta. Głosi ją przez Sakramenty oraz przez Słowo Boże. Kościół ma dać świadectwo o Chrystusie wszystkim narodom i przyczyniać się do wzrostu Królestwa Bożego na ziemi, aż do powtórnego przyjścia Pana. Moja współpraca z Bogiem w szerzeniu Królestwa Bożego.

9. JEZUS CHRYSTUS OGŁASZA PODSTAWOWE PRAWO KRÓLESTWA BOŻEGO.
Jezus naucza, że największym prawem Królestwa Bożego jest Prawo miłości (Mt 22, 36-40; Mt 5, 44-45). Prawo miłości rozciąga się także na nieprzyjaciół. Jezus Chrystus ogłasza nowe prawo miłości (J 13, 34-35). Jezus wypełnia je podczas Najświętszej Ofiary. Chrześcijanin powinien naśladować Chrystusa w miłości.

10. KWESTIA SPOŁECZNA W OKRESIE REFORMACJI (postać).
Omawiamy tutaj społeczne dążenie Kościoła, dotyczące sprawy chłopskiej. Wykorzystujemy do tego postać ks. Piotra Skargi, który nawoływał do ulżenia ciężkiej doli chłopów.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Królestwo Boże objawione w Chrystusie, urzeczywistnia się w Liturgii i w życiu Kościoła. Wartość Królestwa Bożego i moja od-

powiedzialność za jego wzrost. U podstaw Królestwa Bożego znajduje się prawo miłości, które przejawiło się w społecznym dążeniu Kościoła.

c) Jezus objawia tajemnicę Boga

11. JEZUS OBJAWIA NAM OJCA.
Bóg jest najlepszym Ojcem wszystkich ludzi (Mt 6, 26-33; 7, 7-11). Jezus wzywa nas do uznania i naśladowania świętości Boga (Mt 5, 48). Wezwanie Chrystusa Kościół ponawia szczególnie wobec nas w siódmą i ósmą niedzielę w ciągu roku.

12. JEZUS CHRYSTUS OBJAWIA, ŻE JEST SYNEM BOŻYM.
Bóg jest najlepszym Ojcem wszystkich ludzi. Świadectwo Jezusa o samym sobie przed Sanhedrynem (Łk 22, 66-71). Zmartwychwstanie jest największym świadectwem i dowodem Bóstwa Chrystusa. Wspólnota Jezusa ze Swoim Ojcem: jest równy Ojcu (J 5, 21-23). Wiara Kościoła w Boskie Synostwo Jezusa: wiara apostołów wyrażana przez Piotra w Cezarei Filipowej. Wiara pierwszych chrześcijan i wiara nasza, która przejawia się najwyraźniej w liturgii Słowa (przez Chrystusa Pana naszego... Skład Apostolski i Credo we Mszy św.). Jezus Chrystus Syn Boży Jedyny, uczynił nas przybranymi synami Bożymi (J 1, 12).

13. JEZUS CHRYSTUS OBJAWIA DUCHA ŚWIĘTEGO.
Duch Św. działa w życiu Jezusa: nad Jordanem, na pustyni, w synagodze w Nazarecie (Łk 4, 18, 19). W czasie uzdrowień (Mt 12, 22-30). Jezus obiecuje Ducha Świętego Kościołowi (J 14, 15-17). Wiara Kościoła w Ducha Św. — uroczystość Zesłania Ducha Św., Skład Apostolski, Credo we Mszy św., Hymn: „O Stworzycielu, Duchu, przyjdź..." Chrześcijanin działa i naucza mocą Ducha Świętego.

14. JEZUS CHRYSTUS WZYWA LUDZI DO WSPÓLNOTY ŻYCIA Z TRÓJCĄ ŚW.
Życie z Trójcą Św. jest wspólnotą z Ojcem, z Synem i Duchem Świętym, zapoczątkowaną przez wiarę i Chrzest św. (J 3, 1-18). Nauka Kościoła o Trójcy Św. (jedna natura, trzy Osoby, pochodzenie Ducha Św. od Ojca i Syna).
Dzieło Zbawienia przypisywano poszczególnym Osobom. Nasza jedność z Bogiem na wzór jedności Trójcy Św. dokonuje się i wyraża w liturgii eucharystycznej. Każda niedziela, a zwłaszcza niedziela Trójcy Św. jest poświęcona Bogu w Trzech Osobach. Przez wiarę i miłość — stajemy się świadkami Trójcy Św. w świecie i współpracownikami planu Bożego.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Bóg jest najlepszym Ojcem i źródłem świętości, z którego chrześcijanin czerpie swoją świadomość i światłość. Jezus Chrystus jest

Synem Bożym. Zmartwychwstanie — świadectwem i dowodem Bóstwa Chrystusa, które wyznajemy najwyraźniej w liturgii. Duch Św. żyje w Kościele. Wiara Kościoła w Ducha Św. przejawia się w liturgii i w życiu.

d) Syn Boży wśród nas

15. ODWIECZNY SYN BOŻY STAŁ SIĘ CZŁOWIEKIEM DLA NASZEGO ZBAWIENIA.
Syn Boży istnieje od wieków (J 1-15), (Credo Pawła VI). Odwieczny Syn Boży jest prawdziwym Człowiekiem i Synem Maryi (J 1, 14; Credo Pawła VI; Boże Narodzenie). Jezus Chrystus jest Jedynym Pośrednikiem między Bogiem a ludźmi. (J 1, 9-12 i Tym 2, 5-6) — chrześcijanin złączony z Chrystusem przez Chrzest oddaje cześć i uwielbienie Bogu przez Jezusa Pośrednika podczas Eucharystii.

16. BOGARODZICA.
Jezus Chrystus narodził się z Maryi Dziewicy (Łk 2, 1-7). Cześć Maryi, jako Matki Boga w Kościele (Sobór Efeski). Sztuka starochrześcijańska, pieśń Bogurodzica, uroczystość Macierzyństwa Maryi. Bliskość świąt Bożego Narodzenia (25 XII) i Macierzyństwa Maryi (1. I), wyrazem związku Jezusa z Maryją, jako Syna i Matki. Miłość ku Maryi ukazujemy przez wiarę i posłuszeństwo Jej Synowi.

17. JEZUS WZYWA NAS, ABYŚMY SIĘ MODLILI.
Jezus rozmawia ze swoim Ojcem, zwłaszcza przed ważnymi wydarzeniami zbawczymi: przed zapowiedzią głoszenia Ewangelii, innym miastom (Mk 1, 35), na górze Tabor (Łk 9, 28-29), przed wskrzeszeniem Łazarza (J 11, 41-42), w Wieczerniku (J 17, 1-26), w Ogrodzie Oliwnym (Mt 26, 35-44). Jezus uczy nas, jak mamy się modlić (Łk 11, 1-4). Kościół wzywa nas do modlitwy „Ojcze nasz...” W czasie Mszy św. chrześcijanie modlą się dobrze, wytrwale i pokornie.

18. JEZUS CHRYSTUS GROMADZI NOWY LUD BOŻY.
W zamiarach Bożych Starego Przymierza jest przygotowanie do Nowego Przymierza — Jezus gromadzi uczniów (Mt 4, 18-22). Chrystus zaprasza wszystkich chrześcijan do współpracy w rozwijaniu Królestwa Bożego (współodpowiedzialność).

19. KOŚCIOŁY CHRZEŚCIJAŃSKIE, A EKUMENIZM (postać).
Jezus Chrystus założył jeden Kościół. Z winy ludzi powstały różne odłamy chrześcijaństwa. Podajemy różne informacje o Kościołach chrześcijańskich (prawosławie, protestanci itd.). Tłumaczymy akcję ekumenizmu, wiążąc ją z postacią Kardynała Bea.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Syn Boży jest prawdziwym Człowiekiem i Synem Maryi oraz jedynym Pośrednikiem. Przez Niego chrześcijanin czci i wielbi Boga podczas Eucharystii.

Cześć Maryi, jako Matki Boga w Kościele. Jezus modlii się i uczy nas modlitwy. Chrystus tworzy nowy lud Boży. Lud ten dąży do jedności, aby usunąć powstałe w historii rozłamy.

e) Jezus Chrystus naszą Paschą

20. MIŁOŚĆ BOGA OJCA DO LUDZI.
Jezus głosi miłosierdzie Ojca (przypowieść o zagubionej drachmie Łk 15, 1-10). Jezus objawia miłosierdzie Ojca w Kościele: Przypowieść o Dobrym Pasterzu (w dwudziestą czwartą niedzielę w ciągu roku), w sakramencie Chrztu, Pokuty, Eucharystii. Ukazujemy wdzięczność za wielką miłość i miłosierdzie Chrystusa.

21. PODCZAS WIECZERZY PASCHALNEJ JEZUS USTANAWIA PAMIĄTKĘ SWEJ MĘKI I ZMARTWYCHWSTANIA.
Wieczerza Paschalna Jezusa Chrystusa (Mt 26, 26-29). Ofiara Jezusa Chrystusa (Łk 22, 19-20) uobecnia śmierć i zmartwychwstanie. Przeistoczenie. Jezus Chrystus — Najwyższy Pośrednik. Zgromadzenie eucharystyczne (Łk 22, 19; KL 47) jest sprawowaniem Misterium Paschalnego, aż do powtórnego przyjścia Pana. Nasz udział we Mszy św.

22. W JEZUSIE CHRYSTUSIE BÓG POJEDNAŁ LUDZKOŚĆ ZE SOBĄ.
Bóg w swej miłości przebacza człowiekowi (Ef 2, 30-10; Rz. 5, 6-8). Bóg obdarza człowieka swoją miłością (J 1, 12). Chrzest, Wigilia Paschalna. Bóg daje początek nowemu ludowi Bożemu. Stanowimy jedno Ciało Chrystusa, dzięki Duchowi Św. (1 Kor. 12, 13). Wdzięczność za wielki dar i współpraca z Chrystusem.

23. W JEZUSIE CHRYSTUSIE LUDZKOŚĆ POWRACA DO OJCA.
Doskonałe pośrednictwo Jezusa wobec Ojca jest największym elementem Ofiary Chrystusa (Hebr. 10, 5-14; J 4, 34). Jezus jako Nowy Adam (Rz 5, 12-17). Usprawiedliwienie wszystkich ludzi w Chrystusie. Współofiarowanie Eucharystii przez posłuszeństwo.

24. JEZUS CHRYSTUS JEST KAPŁANEM NOWEGO I WIECZNEGO PRZYMIERZA.
Jezus Chrystus jest Pośrednikiem między ludźmi i Bogiem (1 Tym. 2, 5; Hebr. 9, 11-15; 24-28; 1 J 1-3). Pośrednictwo Kościoła: kapłaństwo hierarchiczne (służebne) i kapłaństwo powszechne wiernych. Chrześcijanie mają przekazywać zbawienie także i innym ludziom.

25. UDZIAŁ MARYI W ZBAWIENIU — ZBAWCZYM POŚREDNICTWIE CHRYSTUSA.
Maryja współpracuje z Jezusem w dziele zbawienia; w czasie Zwiastowania (Łk 1, 38) i podczas Ofiarowania w świątyni (Łk 2, 34-35). Formy religijne, które wyrażają współcierpienie i współdziałanie Maryi z Chrystusem, Zbawicielem świata: święto Matki Boskiej Bo-

lesnej, Tajemnica Bolesna Różańca, Droga Krzyżowa, Gorzkie Żale, idea pomocników Maryi. Nasza współpraca z Chrystusem na wzór Maryi.

26. JEZUS CHRYSTUS ZMARTWYCHWSTAŁ TRZECIEGO DNIA DLA NASZEGO ZBAWIENIA.
Jezus Chrystus zmartwychwstał prawdziwie (1 Kor 15, 1-24). Zmartwychwstanie jest wydarzeniem zbawczym (Rz 4, 25). Zmartwychwstały Chrystus daje nam życie na Chrzcie św. Pamiątkę tego przeżywamy w Wigilię Paschalną i każdą niedzielę podczas Eucharystii. Zmartwychwstanie Chrystusa jest podstawą naszego zmartwychwstania. Wdzięczność Bogu Ojcu i Synowi za zmartwychwstania.

27. KOŚCIÓŁ GŁOSI CHRYSTUSA ZMARTWYCHWSTAŁEGO.
Różne opowiadania o Zmartwychwstaniu (Mt 28, 1-10; Mk 16, 1-8; Łk 24, 1-10; J 20, 1-18). Istotny opis Zmartwychwstania Chrystusa. Istotny sens opisów Zmartwychwstania. Chrystus Zmartwychwstały jest obecny w Eucharystii i tam się z Nim spotykamy. Czytanie o Zmartwychwstaniu na Wielkanoc.

28. JEZUS CHRYSTUS OBECNY W KOŚCIELE PRZEKAZUJE MU SWOJE POSŁANNICTWO.
Ukazywanie się Chrystusa apostołom przez 40 dni (Dz. 1, 3-8). Jezus przekazuje apostołom posłannictwo: będą świadczyć (Dz. 10, 41), nauczać (Mt 28, 19-28), odpuszczać grzech (J 20, 21-25), rządzić (J 21, 15-18). Podczas zgromadzenia eucharystycznego uświadamiamy sobie, że posłannictwo Kościoła jest posłannictwem Chrystusa. Dajemy świadectwo Zmartwychwstaniu Chrystusa przez miłość, posłuszeństwo, pokonanie zła i tworzenie dobra.

29. CHRYSTUS WYWYŻSZONY PONAD NIEBIOSA JEST PANEM WSZECHŚWIATA.
Chrystus Panem Wszechświata (Ef. 1, 16-23). Wniebowstąpienie jest objawem chwały Chrystusa i zapowiedzią powtórnego przyjścia. Jezus Chrystus jest Panem Kościoła. Wdzięczność z wywyższenie Chrystusa i Kościoła oraz zaufanie w Jego moc.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Miłość Boga w nauce Jezusa, w Liturgii Słowa i Sakramentach: Chrztu, Pokuty i Eucharystii.
Ustanowienie Eucharystii i jej uobecnienie oraz pełny udział w niej. Powrót ludzi do Boga w Chrystusie-Pośredniku, w pośrednictwie Kościoła, który życiem głosi Chrystusa zmartwychwstałego i swój udział w Misterium Paschalnym, aż do Paruzji.

a) Tajemnica Kościoła

30. JEZUS CHRYSTUS PRZEZ DUCHA ŚW. OBJAWIA SWÓJ KOŚCIÓŁ.
Chrystus po raz pierwszy objawia Swój Kościół światu. Zesłanie Ducha Św. (Dz 2, 1-11). Uroczystości Ducha Świętego. Czyni to przez chrześcijan, którzy dają świadectwo słowem i życiem. Duch Święty objawia Kościół Chrystusowy przez dary i charyzmaty. Jesteśmy współodpowiedzialni za to, czy Kościół dzisiaj jest znakiem Chrystusa dla innych.

31. CHRYSTUS DAJE NAM SWOJE ŻYCIE.
Kościół jest winnicą Bożą (Przypowieść o winnym krzewie: J 15, 1-8). Kościół zjednoczony z Chrystusem przynosi obfite owoce, zwłaszcza miłości (1 Kor 13, 4-7). Nasza troska o udział w życiu Bożym.

32. CHRYSTUS JEDNOCZY NAS W SWOJE CIAŁO.
Kościół jest Ciałem Chrystusa (porównanie do żywego organizmu) (1 Kor 12, 12-27), Chrystus Głową Kościoła, Ciała Mistycznego. Przez Chrzest Chrystus włącza nas w swoje Ciało Mistyczne, a przez pełny udział w Eucharystii, umacnia naszą jedność z innymi i ze Sobą. Członkowie Ciała Mistycznego troszczą się o cały Kościół i o własną świętość i doskonałość.

33. CAŁY LUD BOŻY UCZESTNICZY W KAPŁAŃSTWIE CHRYSTUSA.
Wezwanie św. Piotra (1 P 2, 5-9). Kapłaństwo powszechne wiernych. Lud kapłański: w Starym Przymierzu — naród wybrany uświęcił siebie i pośredniczył w zbawieniu innych narodów.
Jezus Chrystus, jako Bóg i Człowiek, jest prawdziwym Pośrednikiem między Bogiem, a ludźmi. Zadanie ludu kapłańskiego w Nowym Przymierzu: składanie ofiar duchowych, ukazywanie innym drogi do zbawienia, udział w Ofierze Eucharystycznej, wspólna modlitwa, funkcje liturgiczne wiernych, czynne uczestnictwo w innych sakramentach. Czynne i świadome uczestnictwo w liturgii.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Chrystus objawia tajemnicę Kościoła. Daje mu życie w Eucharystii i umacnia jedność z Bogiem i ludźmi. Lud Boży uczestniczy w kapłańastwie Chrystusa i spełnia swoje zadanie.

b) Słowo Boże w Kościele

34. ŚW. PAWEŁ APOSTOŁ GŁOSIŁ SŁOWO BOŻE (postać).
Św. Paweł „naczynie wybrane" (Dz 9, 15) dla posługi słowa (2 Kor.

4, 2, 5, 8-11) całe życie pracował, jako sługa Chrystusa (2 Kor. 6, 4-10). Pracę apostolską przypieczętował śmiercią za Chrystusa.

35. SŁOWO BOŻE KSZTAŁTUJE ŻYCIE KOŚCIOŁA.
Słowo Boże kształtuje i formuje lud wybrany Starego Przymierza. Jezus Chrystus tworzy nowy Lud Boży — Kościół. Słowo Boże w Kościele czasów apostolskich. Słowo Boże w Kościele dzisiejszym, uroczyste intronizacje Pisma św., trzy czytania w cyklu trzechletnim, liturgia słowa w innych sakramentach, specjalne nabożeństwo Słowa Bożego. Postawa posłuszeństwa wobec Słowa Bożego.

36. SŁOWO BOŻE JEST SKIEROWANE DO CAŁEGO ŚWIATA.
Bóg chce zbawić wszystkich ludzi — sprawa Korneliusza (Dz 10, 24, 8). Kościół głosi Słowo Boże wszystkim narodom. Apostołowie przekraczają granicę Palestyny, biskupi głoszą Słowo Boże, jako następcy apostołów, misjonarze pracują na wszystkich kontynentach. Tekst Ewangelii jest umieszczony w mikrofilmie na księżycu (luty 1971 — Apollo 14). Cały Kościół wezwany jest do głoszenia Słowa Bożego. Przypominają to uroczystości Objawienia Pańskiego i Zesłania Ducha Św. Świadectwo życia i modlitwa, jako wyraz odpowiedzialności za Kościół.

37. KOŚCIÓŁ W CIĄGU WIEKÓW CORAZ GŁĘBIEJ ODCZYTUJE SŁOWO BOŻE.
Lud Boży przekazuje Słowo Boże w żywej Tradycji i w Piśmie św. (2 Tym 2, 1-2; 3, 14-15). Lud Boży coraz głębiej wnika w Słowo Boże i wprowadza je w czyn. Wyodrębnienie rodzajów literackich, tłumaczenie z języka oryginalnego — troska Kościoła o nieskazitelność Pisma św. objawienie Pisma św. Naszym obowiązkiem jest zgłębienie Słowa Bożego i wypełnienie go.

38. KOŚCIÓŁ STRZEŻE SŁOWA BOŻEGO I NIEOMYLNIE JE WYJAŚNIA.
Wielka troska Kościoła o Słowo Boże, aby było zachowane i przekazywane ludziom (Dz 20, 28-30). Kościół nieomylnie wyjaśnia Słowo Boże (Mt 28, 20). Asystencja Ducha Św. (Sobory powszechne, nauczanie Ojca św. ex catedra, nauczanie zwyczajne Kościoła). Różne sposoby nauczania Urzędu Nauczycielskiego Kościoła: dogmaty, encykliki, listy pasterskie, udzielanie misji kanonicznej, pozwolenia na druk. Wszyscy wierni uczestniczą w zadaniach umacniania wiary tylko w łączności z Urzędem Nauczycielskim Kościoła.

39. KOŚCIÓŁ A UCZENI (postać).
Wymaganiem rzekomego postępu naukowego jest zaprzeczenie Boga i religii. Wielki nasz rodak i uczony, Mikołaj Kopernik był wierzącym chrześcijaninem wiernym synem Kościoła.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Św. Paweł — Apostołem Słowa Bożego. Nowy Lud Boży, w wierze

przyjmuje je w czasie liturgii. Powszechne głoszenie Słowa Bożego przede wszystkim życiem.
Kościół — Stróżem Słowa Bożego i nieomylnym tłumaczem. Nauka i postęp mówi o Bogu, a nie zaprzecza.

c) Liturgia Kościoła

40. CHRYSTUS W LITURGII KOŚCIOŁA ODDAJE CZEŚĆ BOGU I ZBAWIA ŚWIAT.
Chrystus żyje we wspólnocie Kościoła (Dz 2, 43-47). Liturgia jako kult i uświęcenie. Sakramenty święte — ośrodkiem liturgii i całego życia Kościoła. Liturgia otwiera Kościół na potrzeby świata. Udział w Sakramentach prowadzi do czci Boga i własnego uświęcenia.

41. CHRYSTUS DAJE SZCZEGÓLNY UDZIAŁ W SWOIM KAPŁAŃSTWIE BISKUPOM I ICH WSPÓŁPRACOWNIKOM — KAPŁANOM.
Następcy apostołów i ich współpracownicy (1 Tym 4, 14; 2 Tym 1, 6). Rola biskupów i kapłanów w Kościele (kapłaństwo służebne, czyli hierarchiczne). Troska całego Kościoła o powołania kapłańskie. Szacunek dla kapłaństwa.

42. CHRYSTUS JEST OBECNY W EUCHARYSTYCZNYM ZGROMADZENIU KOŚCIOŁA, CZYLI WE MSZY ŚW.
Chrystus jest obecny w zgromadzeniu ludu Bożego. Chrystus jest obecny w osobie celebrującego kapłana. Chrystus jest obecny w Słowie Bożym. Chrystus jest obecny pod postaciami chleba i wina. Świadomość, że Bóg jest wśród nas i spotkanie z Nim na Mszy św.

43. CHRYSTUS OBECNY W SŁOWIE BOŻYM PODCZAS MSZY ŚW. WZYWA KOŚCIÓŁ DO WSPÓŁPRACY W DZIELE ZBAWIENIA.
Liturgia Słowa. Słowo Boże przygotowuje do liturgii eucharystycznej. Chrześcijanin ma być wykonawczą Słowa. Nasza współpraca z Liturgią Słowa.

44. KOŚCIÓŁ PRZYGOTOWUJE SIĘ DO EUCHARYSTII PRZEZ MIŁOŚĆ CZYNNĄ.
Św. Paweł — Apostoł wzywa nas do czynnej miłości (1 Kor 11, 20-32). Miłość chrześcijan w gminie apostolskiej (Dz 1, 29-30; 1 Kor 16, 1-2; Rz 15-30; 1 Tym 2, 1-2). Miłość wśród braci w dzisiejszym Kościele: agapa, Tydzień Miłosierdzia, taca jednorazowa dla potrzebujących, modlitwa wiernych. Nasz czynny udział i świadomy w obrzędach przygotowania darów.

45. W EUCHARYSTYCZNEJ OFIERZE CHRYSTUSA I KOŚCIOŁA DOKONUJE SIĘ ZBAWIENIE ŚWIATA.
Chrystus powierza swą ofiarę Kościołowi. Ofiara ta żąda od nas, abyśmy przyswoili sobie postawę Jezusa wobec Ojca. Sposób uczestniczenia w Ofierze Chrystusa. Modlitwy Eucharystyczne.

46. CHRYSTUS W EUCHARYSTII OBDARZA NAS SWOJĄ MIŁOŚCIĄ DLA ZJEDNOCZENIA WSZYSTKICH Z BOGIEM.
W uczcie Eucharystycznej łączy nas z Ojcem i z braćmi (J 13, 34, 17, 20-23). Liturgia Mszy św. ukazuje i umacnia wspólnotę Ludu Bożego. Jako znak jedności i miłości Eucharystia wymaga z naszej strony współpracy.

47. ŚW. SZCZEPAN A EUCHARYSTIA (postać).
Św. Szczepan jest wzorem prawdziwego naśladownictwa Chrystusa. Do naśladowania Chrystusa mamy się przysposobić i z Nim umacniać przez Eucharystię. Posługiwanie przy Eucharystii — posługiwanie miłości.

48. LUD BOŻY CZYNNIE UCZESTNICZY W ZGROMADZENIU EUCHARYSTYCZNYM.
Czynne uczestnictwo w modlitwie. Uczestnictwo w funkcjach i czynnościach liturgicznych.
Każdy chrześcijanin powinien poczuwać się do odpowiedzialności za organizację i przebieg zgromadzenia eucharystycznego.

49. CHRYSTUS UOBECNIA SWOJE DZIEŁO ZBAWCZE W LITURGII ROKU KOŚCIOŁA.
Niedziela — Dzień Zmartwychwstania Chrystusa. Rok liturgiczny: najważniejsze wydarzenia z życia Jezusa i Kościoła. Trzyletni cykl czytań.

JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Liturgia, jako kult i uświęcenie oraz otwarcie Kościoła na potrzeby świata... Rola biskupów i kapłanów w Kościele. Różne obecności Chrystusa. Przygotowanie się do Eucharystii przez miłość, która znajduje się u podstaw Ofiary Chrystusa. Uczta Eucharystyczna znakiem miłości i zadaniem, które wykonał św. Szczepan. Niedziela — Dniem Zmartwychwstania. Kolegium Biskupów w posłudze Ludu Bożego.

d) W drodze do pełni

50. JEZUS CHRYSTUS PROWADZI SWÓJ KOŚCIÓŁ DO ZBAWIENIA PRZEZ APOSTOŁÓW I ICH NASTĘPCÓW.
Jezus Chrystus ustanawia Piotra widzialnym przewodnikiem i pasterzem Kościoła (J 21, 15-19). Apostołowie z Piotrem na czele kierują wspólnotą (wiernych) wierzących, Kościołem. Kolegium biskupów na posłudze Ludu Bożego. Nasza wspólnota z hierarchią Kościoła.

51. NAJŚWIĘTSZA MARYJA PANNA JEST MATKĄ KOŚCIOŁA.
Rola Maryi Panny w Kościele. Jezus z Krzyża ogłasza Maryję Matką wszystkich chrześcijan. Ogłoszenie Maryi Matką Kościoła. Zjednoczenie z Bogiem na wzór Maryi i pomaganie innym do tego.

52. KOŚCIÓŁ CHRYSTUSOWY PIELGRZYMUJE DO PEŁNEGO ZJEDNOCZENIA Z BOGIEM W WIECZNOŚCI.
Kościół w zbawczym planie Bożym (Ap 21, 1-4). Najważniejsze zadanie Kościoła pielgrzymującego: choć złożony z grzeszników musi być społecznością świętych, dzięki pokucie, głoszeniu Słowa Bożego i udzielaniu Sakramentów.
Kościół jest wspólnotą miłości, złączoną jednością Ojca, Syna i Ducha Świętego. Tęsknota Kościoła za powtórnym przyjściem Chrystusa.

KLASA VII

Z CHRYSTUSEM IDZIEMY PRZEZ ŻYCIE

Program siódmego roku katechizacji skupia się bardziej na odpowiedzi człowieka na wezwanie Boże, dlatego podkreśla się rolę chrztu w życiu chrześcijanina. Z tych racji naukę o chrzcie połączono z nauką o cnotach teologicznych: wierze, nadziei i miłości. Podkreśla się wewnętrzny związek sakramentu chrztu z sakramentem bierzmowania. Liczymy się z tym, że bierzmowanie będzie miało miejsce w siódmym lub ósmym roku katechizacji. W takim wypadku można całą grupę tematyczną o bierzmowaniu umiejscowić na okres przygotowania do przyjęcia tego sakramentu.

W założeniach ogólnych na ten rok katechizacji odnajdujemy zdanie: „Wyjaśniamy charakter dialogiczny sakramentów tj. wezwanie Boże do działania człowieka". Uwzględnia się też rok liturgiczny. W znakach sakramentalnych urzeczywistnia się dialog między Chrystusem a człowiekiem. Sakramenty są znakami Bożej miłości a zarazem ludzkiej odpowiedzi.

I. NOWE STWORZENIE

a) Nowe Narodzenie

1. CHRYSTUS KIERUJE NA NOWO WSZYSTKO KU BOGU PRZEZ ŚMIERĆ I ZMARTWYCHWSTANIE.
Nauka św. Pawła o nowym stworzeniu (2 Kor 5, 17-21). Liturgia światła znakiem nowego stworzenia — noc paschalna.
Chrystus wzywa każdego człowieka, aby na tworzący się świat patrzył z nadzieją, bez trwogi i lęku, wiedząc, że rozwój i postęp ludzki ma sens w Jego misterium paschalnym. Dlatego też każdy chrześcijanin powinien umacniać braterstwo między ludźmi w grupie koleżeńskiej, w rodzinie, w kraju, w świecie.

2. PRZEZ CHRZEST WPROWADZA CHRYSTUS CZŁOWIEKA W NOWE STWORZENIE.
Zanurzeni w śmierci i zmartwychwstaniu Chrystusa (Rz 6, 3-4). Znak wody w historii zbawienia — prefacja na poświęcenie wody chrzcielnej. Chrześcijanin uczestniczy w działalności misyjnej Chrystusa, prorockiej i królewskiej. Wychowujemy młodych do pracowitego zaangażowania się w przemianę współczesnego świata.

3. PRZEZ CHRZEST CHRYSTUS WPROWADZA NAS DO KOŚCIOŁA.
Zjednoczenie z Chrystusem dokonuje się w Kościele i przez Kościół (Dz 9, 1-19). Więź z Kościołem w liturgii chrztu. Wychowujemy młodych na świadomych chrześcijan, którzy powinni się czuć odpowiedzialni za Kościół. Jako cząstki Chrystusa proroka i Króla — powinni Go głosić światu współczesnemu przez składanie duchowych ofiar w codziennym życiu oraz ukazywać ludziom zamiary Boże wobec świata w ciągu historii.

4. CHRYSTUS DOMAGA SIĘ PRAWDZIWEGO NAWRÓCENIA OD PRZYJMUJĄCEGO CHRZEST.
Wezwanie do nawrócenia (Dz 22, 22-38). Sakrament Chrztu początkiem nawrócenia — nowego życia na wzór Chrystusa Zmartwychwstałego. Konieczność stałego nawracania się: „pozwól prowadzić się Duchowi Św..." (Ef 6, 10-20). Wychowujemy młodych do stałej rewizji życia i podejmowania samodzielnej decyzji na życie z Chrystusem ukrzyżowanym.

5. KAROL DE FOUCAULD (postać).
Przykład nawrócenia i mocnej decyzji na całe życie. Realizacja tej decyzji, mimo wielu trudności tzw. obiektywnych.

6. JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Co nazywamy ze św. Pawłem „nowym stworzeniem"? Przez co dokonało się „nowe stworzenie"? Działanie Chrystusa w Chrzcie: uczestniczenie w „nowym stworzeniu" — wprowadzenie do Kościoła. Odpowiedź człowieka: — nawrócenie.

7. OBRZĘD CHRZTU ŚWIĘTEGO.
Całościowe wytłumaczenie obrzędu Chrztu.

b) „Tak więc trwają: wiara, nadzieja i miłość..."

8. WIARA W ŻYCIU CZŁOWIEKA.
Wiara w Jezusa Chrystusa nadaje naszemu życiu jakiś sens, rozświetla nasze najtrudniejsze chwile życia. Obrzęd wręczenia świecy przy chrzcie. Przez nasze cierpienie, przez pracę, sukcesy i niepowodzenia — przygotowujemy się do życia wiecznego z Bogiem i budujemy świat, który nie będzie zniszczony, lecz przemieniony przez Chrystusa na lepszy.

9. CHRYSTUS OBDARZA OCHRZCZONYCH ŁASKĄ WIARY.
Spotkanie człowieka z Kościołem, który wierzy w Chrystusa. Świadoma i dojrzała odpowiedź wiary — całkowite oddanie się Bogu w Jezusie Chrystusie i w Jego Kościele. Nauka o wierze, jako o cnocie teologicznej. Wychowujemy młodych do oceny wartości wszystkich ludzkich w świetle wiary. Modlitwa dziękczynna za łaskę wiary.

10. CHRYSTUS UBOGACA WIARĘ OCHRZCZONYCH DLA DOBRA WSZYSTKICH LUDZI.
Żywa wiara społeczności chrześcijańskiej pociąga innych do Chrystusa (1 Tym 1, 6-10). Wychowujemy młodych do samodzielności pogłębiania wiary. Jednocześnie budzimy poczucie odpowiedzialności za wzrost wiary w całym Kościele. Wiara nie jest sprawą prywatną, gdyż stopień jej w rozwoju każdego chrześcijanina odbija się na obliczu całej społeczności kościelnej.

11. LUDWIK PASTEUR (postać).
Wiara motywem pracy dla ludzkości. Pomocą w wierze głęboka wiedza.

12. CHRYSTUS OBDARZA OCHRZCZONYCH NADPRZYRODZONĄ MIŁOŚCIĄ.
MIŁOŚĆ BOŻA zamieszkała wśród ludzi w Jezusie Chrystusie (J 1, 23-26). Chrzest daje nam udział w miłości Bożej (Rz 5, 5). Eucharystia — źródłem wzrostu miłości Bożej. Miłość Bożą ukazuje się innym przez miłość do każdego chrześcijanina, do Boga i do każdego człowieka (2 Kor 13, 4-6).

13. CHRYSTUS OBDARZA OCHRZCZONYCH NADZIEJĄ.
Prawdziwa nadzieja — udziałem uczniów Chrystusowych (1 P 1, 3-6). Podstawą nadziei chrześcijanina jest zmartwychwstanie Chrystusa. Chrystus umacnia naszą nadzieję w Eucharystii i daje nam w niej zadatek życia wiecznego. Budzi całkowite zaufanie do Chrystusa, który nikogo nie zawiedzie i obdarzy udziałem w swojej chwale każdego, kto wytrwale zdąża na spotkanie z Nim.

14. JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Cnoty teologiczne są darem zbawczym Chrystusa dla Kościoła. W Kościele ochrzczony korzysta z tego daru i przezeń się zbawia oraz działa dla dobra świata w Kościele.

c) Umocnieni Duchem Św.

15. KOŚCIÓŁ CHRYSTUSOWY SPEŁNIA SWOJE POSŁANNICTWO MOCĄ DUCHA ŚW.
„Apostołowie wkładają na nich ręce, a oni otrzymali Ducha Św. (Dz 6, 14-17). Otwarcie się na działanie Ducha Św. Przygotowanie do Sakramentu Bierzmowania. Życie i rozszerzenie się Kościoła

są dziełem Ducha Św., który jest źródłem życia nadprzyrodzonego w Kościele. Potrzeby świata dziś.

16. W SAKRAMENCIE BIERZMOWANIA CHRZEŚCIJANIE OTRZYMUJĄ MOC DUCHA ŚW. DO WYPEŁNIENIA SWYCH ZADAŃ.
Chrystus powierza chrześcijanom swoją misję i daje im moc do jej wypełnienia (Dz 1, 8). Sposób przekazywania misji i mocy Chrystusa. Teologia obrzędu Sakramentu Bierzmowania. Chrześcijanin napełniony Duchem Św. wypełnia swoje obowiązki stanu, kierując się natchnieniem Ducha Św. Jest wtedy świadkiem Chrystusa wobec całego świata.

17. OBRZĘD BIERZMOWANIA.
Częściowe wytłumaczenie obrzędu Bierzmowania.

18. EDMUND BOJANOWSKI (postać).
Założyciel zgromadzenia. Posłuszeństwo wobec natchnień Ducha Św. Pozornie zwykle życie w pełni chrześcijańskie rodzi wielkie owoce.

19. JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Duch Św. działający w Kościele, ubogaca ochrzczonych Swoją mocą. Wyposażeni w tę moc chrześcijanie, powinni służyć braciom — Kościołowi dla wzrostu wiary, nadziei i miłości oraz być zawsze dla świata.

d) Serce nowego człowieka

20. CHRYSTUS KSZTAŁTUJE SUMIENIE CHRZEŚCIJANINA.
Czym jest sumienie? Obowiązek kształtowania sumienia. Chrześcijanie powinni nieustannie rozwijać swoje sumienie, zgłębiając Ducha Ewangelii. Pouczenie o prawie naturalnym (Pp 30, 11-14). Znaczenie środowiska i kształtowanie sumienia. Konieczność krytycyzmu i samowychowania.

II. PRAWDZIWI CZCICIELE OJCA W DUCHU I PRAWDZIE

21. W DZIEŃ ŚWIĘTY CHRYSTUS GROMADZI OCHRZCZONYCH DLA CHWAŁY OJCA.
Ogólne wartości niedzieli. Moja niedziela, czy Dzień Pański (Dz 20, 7-11). Niedzielna Eucharystia uczestnictwem w Misterium Paschalnym Chrystusa. To zjednoczenie z Chrystusem — Kapłanem, jest głównym motywem uczestnictwa w niedzielnej Eucharystii. Z tym wiąże się obowiązek kultu chrześcijanina. Motywem uczestnictwa w Eucharystii — wdzięczność i miłość Boga, nie tylko zachowanie przykazania.

22. CHRYSTUS UWIELBIA OJCA W OSOBISTEJ MODLITWIE CHRZEŚCIJANINA.
Modlitwa ludzi wierzących w Boga — różne religie. Chrystus ubogaca modlitwę człowieka. Misja kapłańska chrześcijanina nie może się ograniczać do kultu oficjalnego w liturgii, ale powinna znaleźć swój wyraz w modlitwie prywatnej w ukryciu domu rodzinnego, razem z członkami całej rodziny, a także w każdym miejscu i czasie „w duchu i prawdzie" (Mt 4, 22-23).

23. ZNAKI CZCI BOŻEJ.
Znaki czci Bożej w różnych religiach: obyczaje, sztuka ludów i kapłani. Znaczenie czci Bożej w religii chrześcijańskiej. Lud i kapłani. Stosunek do czci Bożej, do świątyni, do Pisma św., do krzyża, do różnych obrzędów. Przez szacunek dla tych znaków, chrześcijanin świadczy o obecności Boga w świecie. Grzech świętokradztwa.

24. KOŚCIÓŁ CZCI MARYJĘ, JAKO DZIEŁO BOŻE.
Przejawy czci Maryi u wszystkich narodów, nawet chrześcijan. Cześć Maryi w roku liturgicznym. Dlaczego czcimy Maryję? Jej udział w dziele zbawienia. Przywileje Maryi. Maryja w życiu chrześcijanina, wielkość czci Maryi, naśladowanie Jej, uczestnictwo w nabożeństwie maryjnym.

25. KOŚCIÓŁ CZCI W ŚWIĘTYCH WIELKIE DZIEŁA BOŻE.
Święci — ludzie ukształtowani na wzór Chrystusa. Kult bohaterów, a kult świętych. Kogo można nazwać człowiekiem świętym? Uroczystość Wszystkich Świętych. Nasza wspólnota ze Świętymi wyrażona w liturgii Eucharystii. Twój Patron.

26. ŚW. STANISŁAW ZE SZCZEPANOWA (postać)

27. JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Przykazania Boże, a cześć Boga w święceniu niedzieli, w modlitwie, w szacunku do znaków Bożych. Cześć Boga w czci Maryi i Świętych. Działalność zbawcza Chrystusa w Świętych i przez Świętych. (Święci nie tylko wzorem).

III. SÓL ZIEMI

28. WSZYSCY BUDUJEMY KRÓLESTWO BOŻE.
Zaczyn ewangeliczny w świecie, a wzrost Królestwa Bożego. Każdy chrześcijanin, dzięki łasce Chrztu i mocą Ducha Chrystusa — buduje w świecie Królestwo Boże przez zwalczanie zła nie tylko w sobie, lecz także w swoim środowisku i w instytucjach ludzkich.

29, 30. RODZINA I ZAWÓD W KRÓLESTWIE BOŻYM.
Obowiązek chrześcijanina przygotowania się do rzetelnego wykonania zawodu. Zawód — służbą bliźnim i wyrazem miłości Ojczyzny. Rodzina chrześcijańska — zadania rodziców i dzieci — zwalczanie egoizmu, miłość bezinteresowna. Powołanie chrześcijanina do budowania Królestwa Bożego w rodzinie. Rodzina — Małym Kościołem.

31, 32. KAPŁAN I ZAKONNIK W KRÓLESTWIE BOŻYM.
Kapłan w służbie Ludowi Bożemu. Znaczenie zakonów w Kościele. Gotowość młodego chrześcijanina do pójścia za głosem powołania kapłańskiego lub zakonnego. Wychowanie do współpracy z kapłanami i zakonnikami w budowaniu Królestwa Bożego.

33. ŚW. WINCENTY A PAULO (postać).
Galernik i kapłan — doradca królewski. W regule swoich zgromadzeń wyprzedza epokę. Potrafi słuchać „głosów czasu".

34. ROZWÓJ DLA KRÓLESTWA BOŻEGO.
Chrystus wzywa do rozwoju — przypowieść o talentach (Mt 25, 14-30). Uzdolnienie osobiste — darem Bożym. Odpowiedzialność za rozwój tych darów. Nagroda przewyższa nieskończenie nasze wysiłki. Rozwój uzdolnień w pracy dla rodziny, dla Ojczyzny i dla dorobku ogólnoludzkiego. Rozwój a Królestwo Boże.

35. GRZEGORZ PIRAMOWICZ (postać).
Komisja Edukacji Narodowej. Pogłębienie nauki i wiedzy przyczynia się do rozwoju Ojczyzny i rozwoju Królestwa Bożego.

36. RADOŚĆ W KRÓLESTWIE BOŻYM.
Radość człowieka dojrzałego; radość z wysiłku w służbie innym, radość wspólnoty. Radość Paschalna. Liturgia — szkołą dojrzałej radości. Wychowanie do radosnego, aktywnego udziału w Eucharystii i do niesienia radości innym: rodzicom, wychowawcom, grupie koleżeńskiej.

37. WARTOŚĆ WYRZECZENIA.
Wartość wyrzeczenia: dla siebie, dla innych, wyrzeczenia oceniane jako bohaterskie. Jezus Chrystus wzywa do wyrzeczenia (Mk 8, 31-34). Wychowujemy młodych do ofiarności i wyrzeczenia się siebie, zwłaszcza dla Królestwa Bożego.

38. BRAT ALBERT CHMIELOWSKI (postać).
Wzór wyrzeczenia się: zamiłowań, środowiska, wygody. Czy zmarnowane talenty?

39, 40. CHRZEŚCIJANIE W CHOROBIE I CIERPIENIU.
Wartość cierpienia. Troska państwa o chorych i samotnych. Stosunek chrześcijan do cierpienia. Chrystus pomaga wierzącym w cier-

pieniu — Sakrament Namaszczenia Chorych. Wychowanie młodych do patrzenia na cierpienie własne jako na wartość zbawczą w łączności z cierpieniami Jezusa Chrystusa.

41. ANIELA SALAWA (postać).
Praca i cierpienie. Ich wartość nie zależy od tzw. pozycji społecznej.

42. ŚMIERĆ CHRZEŚCIJANINA.
Liturgia pogrzebowa. Śmierć — dojściem do Ojczyzny. Chrystus — Zmartwychwstaniem i życiem naszym (J 11, 20-26). Zwycięstwo Chrystusa nad śmiercią — udziałem każdego chrześcijanina, jako przejście do nowego życia z Chrystusem. Zmartwychwstanie, zapowiadane przez Chrystusa.

43. ŻYCIE WIECZNE Z BOGIEM.
Pismo św. poucza o życiu wiecznym (1 Tes. 4, 13-17) z Bogiem na ziemi i w niebie (Rz 8, 15-17). Życie wieczne z Bogiem w niebie, zaczyna się już na ziemi. Niebo — wieczne przebywanie we wspólnocie miłości Ojca i Syna i Ducha św. Radość społeczna wszystkich zbawionych, odnalezienie tego, co było wartościowe w życiu ziemskim.

44. JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Stan i zawód człowieka, a Królestwo Boże.
Gorliwość w codziennej pracy przyczynia się do rozwoju Królestwa Bożego. Wartość ofiary, wyrzeczenia się, pogodzenia się z cierpieniami. Sens życia, rozumiany w aspekcie życia wiecznego.

IV. ODEJŚCIE I POWRÓT

45. PRZEZ GRZECH CZŁOWIEK ODWRACA SIĘ OD BOGA — RANI KOŚCIÓŁ.
Grzech śmiertelny przeciwko Bogu i przeciw Kościołowi. Dobrowolne wyłączenie się ze wspólnoty życia z Bogiem i od Komunii z braćmi i siostrami Chrystusa. Osłabienie świętości Kościoła. Śmierć Syna Bożego zapłatą za każdy grzech śmiertelny (Iz 53, 4-6). Grzech powszedni — osłabieniem miłości do Boga i świętości Kościoła.
Wychowujemy do walki z wszelkim grzechem.

46. ŚMIERĆ W STANIE GRZECHU ŚMIERTELNEGO UTRWALA NA ZAWSZE STAN ODWRÓCENIA OD BOGA I KOŚCIOŁA.
Sprawiedliwy Sąd Boży dla grzeszników niepokutujących (Mt 13, 49). Tajemnicza rzeczywistość piekła zaczyna się już za życia grzesznika niepokutującego. Interpretacja różnych wypowiedzi Pisma św. o potępieniu wiecznym. Ukazujemy jak wielkim złem jest

grzech śmiertelny, skoro pociąga za sobą tak wielkie konsekwencje. Jednocześnie umacniamy młodych w cnocie pokuty, dzięki której mogą łatwiej nawrócić się do Boga i otrzymać odpuszczenie grzechów w Sakramencie Pokuty.

47. POKUTA W KOŚCIELE.
Kościół zawsze potrzebuje oczyszczenia grzechów (KK 8). Kościół św. obejmuje w swoim łonie grzeszników. Wezwanie do pokuty w Kościele (Łk 13, 1-9). Różne formy tego wezwania. Pokuta w życiu chrześcijanina: życie duchem Bożym Chrystusa, odwrócenie się od zła i pełnienie dobra.
Prawdziwa pokuta wewnętrzna przemienia człowieka pod wpływem łaski. Jak przyjmujesz wezwanie Boże do Pokuty?

48. NABOŻEŃSTWO POKUTNE.

49. ŚW. JAN VIANNEY (postać).
Kapłan w służbie grzesznika.

50. CHRYSTUS MIŁOSIERNY POZWALA NA DOPEŁNIENIE POKUTY PO ŚMIERCI.
Konieczność dopełnienia pokuty po śmierci. Czyściec. Modlitwa za zmarłych (2 Mch 12, 43-46). Pomoc zmarłym przez Ofiarę Chrystusa, składaną przez Kościół — wspólnotę świętych. Umacniamy wiarę w sens modlitwy za zmarłych.

51. CHRYSTUS UKAZUJE MIŁOSIERDZIE OJCA W SAKRAMENCIE POKUTY.
Potrzeba znaku Bożego przebaczenia. Jezus Chrystus przekazuje Kościołowi swoją misję przebaczenia grzechów (J 20, 19-23). Konieczność pośrednictwa Kościoła do otrzymania odpuszczenia grzechów. Wytłumaczenie znaków liturgicznych, w których ujawnia się niewidzialność Chrystusa, dokonującego pojednania grzesznika z Ojcem i z Kościołem. Wychowujemy młodych do pogłębienia uczestnictwa w Sakramencie Pokuty.

52. NOWE ŻYCIE PO PRZYJĘCIU SAKRAMENTU POKUTY.
Prawdziwe i pozorne nawrócenie. Jakie pomoce daje Bóg do walki ze skłonnościami do złego? (Ef 6, 10-20).
Spowiedź, początkiem naśladowania Chrystusa. Właściwy sens zadośćuczynienia, czyli tzw. „pokuty".

53. JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Czym jest grzech dla grzesznika i Kościoła? Złość grzechu śmiertelnego — jako konsekwencja wieczności. Pokuta chrześcijanina w życiu ziemskim i przyszłym. Sakrament Pokuty nie jest tylko okazją poprzedzającą Eucharystię, — lecz odrębnym Sakramentem.

54. JEDNOSTKA ZBIERAJĄCA CAŁOŚĆ MATERIAŁU ROCZNEGO.
Przez chrzest ludzie zostają wszczepieni w paschalne misterium

Chrystusa (KL 6) i wprowadzeni do Kościoła, umocnieni Duchem Św. do służby braciom. Oddajemy cześć Ojcu (kult publiczny i prywatny) cześć Maryi i Świętych, i budujemy Królestwo Boże. Jako grzesznicy potrzebujemy stałego nawracania się! W Sakramencie Pokuty Chrystus dokonuje pojednania nas z Ojcem i Kościołem i obdarza nowym życiem.

KLASA VIII

Z CHRYSTUSEM PRZETWARZAMY ŚWIAT

I. Światłość świata

Program ósmego roku katechizacji zawiera kilka grup tematycznych. Pierwsza grupa tematyczna stanowi do pewnego stopnia wprowadzenie w cały tok wychowania moralnego. Jako punkt wyjścia przyjmujemy zafascynowanie młodego człowieka postępem zwłaszcza technicznym. Rozpoczynamy od przyjęcia chrześcijańskiej akceptacji postępu ale równocześnie uwrażliwiamy na ambicję zjawiska „postępu w świecie". Kształtujemy krytyczny osąd obserwowanej rzeczywistości, zdolność wyboru w oparciu o chrześcijańskie kryteria. Dlatego wprowadzamy jako punkt odniesienia dokumenty Urzędu Nauczycielskiego Kościoła, w których uczeń może znaleźć krytyczne oceny istniejących zapatrywań oraz impulsy i wskazania do poszukiwania nowych rozwiązań. Fundamentem postępowania tak całego Kościoła jak i poszczególnego chrześcijanina jest miłość do Boga objawiona i uobecniona najdoskonalej w Osobie i dziele Jezusa Chrystusa.

1. POSTĘP LUDZKOŚCI W PLANACH BOŻYCH.
   Przetwarzanie świata zamysłem Bożym (Rdz 1, 28). Przetwarzanie świata prowadzi do zjednoczenia się ludzkości. Człowiek przez swoje prawo (działa) współdziała z Bogiem, który uczynił go swoim współpracownikiem i obdarzył potrzebnymi do tego zdolnościami.

2. KOŚCIÓŁ CHRYSTUSOWY JEST ZNAKIEM I NARZĘDZIEM PLANÓW BOŻYCH W ŚWIECIE.
   Kościół — światłość świata — pomaga do urzeczywistnienia postępu społecznego i technicznego, według planu Bożego (Iz 60, 1-4) (Mt 5, 13-14). Zadanie Kościoła w świecie: przezwycięża egoizm człowieka i narodów, skierowuje działalność człowieka ku Bogu, podaje najgłębszą prawdę o człowieku, dąży do zjednoczenia wszystkich ludzi. Chrześcijanin przyczynia się do postępu, będąc znakiem i narzędziem planów Bożych w świecie.

3. KOŚCIÓŁ PRZEZ MIŁOŚĆ REALIZUJE SWOJĄ MISJĘ w ŚWIECIE.
Prawem Nowego Ludu Bożego jest miłość (1 Kor 13, 1-3), (1 J 4, 8). Kościół Chrystusowy żyje miłością, głosi miłość i wykonuje ją, od samego początku istnienia zajmuje się potrzebującymi — okazuje szacunek dla tych, którzy wyznają inną religię. Chrześcijanie powinni okazywać miłość wszystkim, a szczególnie potrzebującym, nieszczęśliwym i opuszczonym, bez względu na wyznanie.

4. O. BEYZYM (postać).
Czy posiada sens poświęcenie życia dla nieszczęśliwych i opuszczonych?

5. JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Zadanie ludzkości we współczesnym świecie. Zadanie Kościoła w świecie współczesnym. Zadanie każdego chrześcijanina w stosunku do świata współczesnego. W jakim środowisku i zakresie może je realizować?

II. MAŁŻEŃSTWO I RODZINA

6. ZNACZENIE RODZINY DLA JEDNOSTKI I SPOŁECZEŃSTWA.
Człowiek bierze swój początek biologiczny w rodzinie. Człowiek bierze swój początek kulturowy w rodzinie. Rodzina sprawuje kontrolę nad postępowaniem swoich członków, a przede wszystkim młodego pokolenia. Z rodziny w nową rodzinę. („Nie dobrze jest człowiekowi samemu"). Wdzięczność Bogu za rodzinę i odpowiedzialność za atmosferę panującą w rodzinie.

7. WSPÓLNA RODZINA.
Rodzina jest pierwotną naturalną grupą społeczną, w której każdy ma swoje prawa i obowiązki (typ więzi rzeczowych). Spełnienie tych praw przyczynia się do podtrzymania zawartości i trwałości rodziny. Typ więzi osobistych np. przyjaźń, wzajemna wyrozumiałość, dobroć — przyczynia się do utrzymania równowagi rodziny i integracji każdej osobowości (1 Kor 13, 4-8), wzajemna miłość bezinteresowna (kocha się za nic, a szanuje za coś).

8. DZIECKO.
Wartość dziecka: danie życia dziecku wypełnieniem planu Bożego, dziecko doskonali miłość małżonków, dziecko powiększa rodzinę ludzką i Bożą. Planowanie rodziny, małżonkowie w podejmowaniu decyzji co do ilości dzieci winni kierować się swoim sumieniem biorąc pod uwagę dobro rodziny, społeczeństwa i Kościoła. Przekazywanie życia według ustalonego przez Boga porządku (Humanae Vitae 16), stosunek do macierzyństwa i licznych rodzin, oraz modlitwa za rodziny.

9. WYCHOWANIE DZIECKA.
Wychowanie do wiary (zobowiązanie, podjęte przy małżeństwie i chrzcie). Wychowanie do wspólnego życia z innymi ludźmi poza rodziną (DUCH 3). Zrozumienie i zaufanie do procesu wychowania.

10. NIEROZERWALNOŚĆ MAŁŻEŃSTWA.
Małżeństwo nierozerwalne dla dobra dziecka, dla doskonalenia małżonków (uporządkowanie egoizmu seksualnego). Chrystus przywraca jedność małżeństwu (Mt 19, 6; 1 Kor 7, 11). Kształtowanie świadomości, że małżeństwo jest instytucją religijną i trwałą.

11. MAŁŻEŃSTWO — DROGA ZBAWIENIA.
Nauka św. Pawła (Rf 5, 28-29) SAKRAMENT MAŁŻEŃSTWA. Kościół domowy (rodzina chrześcijańska przechowuje i przekazuje religię Chrystusową). Kształtowanie wiary, że małżeństwo jest sakramentem.

12. JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Rodzina i małżeństwo w zamiarach Bożych. Co służy w instytucji małżeństwa dobru dziecka, a co wzajemnej miłości małżonków? Czy może być prawdziwa miłość z wykluczeniem jedności i nierozerwalności?

13. CZCIJ OJCA SWEGO I MATKĘ SWOJĄ.
Konflikt pokoleń, tzn. gdy będziesz dorosłym, gdy twoi rodzice będą starsi — zwycięstwo miłości, pomimo zła. Okazywanie posłuszeństwa, zrozumienie, szacunku i miłości dla rodziców oraz rozwiązywanie nieporozumień w duchu miłości.

14. DOJRZEWANIE SEKSUALNE CHŁOPCÓW.
Rozwój do odpowiedzialnej miłości zamiarem Boga: racja naturalna i racja religijna. Poważne traktowanie spraw seksualnych.

15. DOJRZEWANIE SEKSUALNE DZIEWCZĄT.
Rozwój do odpowiedzialnej miłości zamiarem Boga: racje naturalne i racje religijne. Poważne traktowanie spraw seksualnych.

16. ŻYCIE W CELIBACIE.
Dobrowolny stan bezżenny też jest wyrazem miłości. Ludzie samotni z konieczności mogą służyć innym. Szacunek dla ludzi w stanie bezżennym.

17. JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Dlaczego i jak do mojego szczęścia w małżeństwie mogą się przyczynić: moja cześć dla rodziców, poważne traktowanie przeze mnie spraw seksualnych.

18. PODSTAWOWE BRATERSTWO LUDZI.
Co łączy i co dzieli ludzi? (Braterstwo w społeczeństwie). Braterstwo w Chrystusie. Szerzenie i umacnianie braterstwa między ludźmi.

19. JAN XXIII (postać).
Uznanie wartości w każdym człowieku. Praktyka braterska. Dobroć.

20. ZASADY ŻYCIA SPOŁECZNEGO.
Przezwyciężać różnice i trudności. Usuwanie nie tylko zła, ale także jego przyczyn. Jakim typem motywacji kieruje się: rodzinnym, koleżeńskim, narodowym? Rola Kościoła w utrwaleniu braterstwa (przez sprawiedliwość i miłość). Troska, aby kontakty międzyludzkie były przesiąknięte duchem sprawiedliwości i miłości.

21. POTRZEBY DRUGIEGO CZŁOWIEKA.
Brat w potrzebie, który prosi, milczy, ukrywa się. Chrystus przez ciebie spotyka potrzebującego brata. Świadomość, że ludzie, potrzebujący pomocy są uprzywilejowanymi dziećmi Boga, a nie ciężarem dla społeczności ludzkiej.

22. JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Braterstwo w teorii i praktyce codziennego życia. Co sprzeciwia się idei braterstwa w dzisiejszym świecie? (Najbliższe, dalsze i najdalsze kręgi powiązań ludzkich).

23. PRACA W ŻYCIU JEDNOSTKI I SPOŁECZEŃSTWA.
Praca — czy tylko dla pieniędzy? Praca rozwija i łączy. Praca w służbie miłości. Praca pomaga chrześcijaninowi w rozwoju społecznym i osobistym.

24. Ks. WŁADYSŁAW MARKIEWICZ (postać).
Wychowanie do miłości przez pracę.

25. KULTURA CZASU WOLNEGO.
Regeneracja sił dla nowej pracy, umacnianie więzów rodzinnych, społecznych i religijnych. Religijna wartość czasu (1 Kor 10, 31; Ef 5, 15-20). Mądra i odpowiedzialna organizacja wolnego czasu.

26. JULIUSZ OSTERWA (postać).
W służbie kultury. Być znakiem Chrystusa w ukazywaniu wartości humanistycznych.

27. TROSKA O ŻYCIE WŁASNE I INNYCH.
Potrójne spojrzenie na życie, jako wartość osobistą, wartość społeczną i wieczną. Troska o zdrowie własne i innych.

28. NIE ZABIJAJ.
Szkodzenie zdrowiu własnemu i innych przez lekkomyślność. Szkodzenie z premedytacją zdrowiu własnemu i życiu innych. Ochrona życia początkowego i nienarodzonego. Odpowiedzialność za życie swoje i innych.

29. OFIARA Z ŻYCIA.
„Życie moje daję" (J 10, 17). Wolno i trzeba narażać swoje życie dla większych wartości. Kształtowanie postawy, że moje życie nie jest dla mnie.

30. O. MAKSYMILIAN KOLBE (postać).
Czy życie drugiego człowieka jest większą wartością.
Trwała wartość ofiary z życia.

31. PRAWO WŁASNOŚCI.
Prawo własności jest prawem względnym. Prawo własności podporządkowane przez prawo miłości. Szacunek dla własności własnej, cudzej i społecznej. Służebna rola własności.

32. Ks. PIOTR WAWRZYNIAK (postać).
Ojciec spółdzielczości. Nazywany „człowiekiem czynu" Własność w służbie dobra.

33. NIE KRADNIJ.
Różne rodzaje postawy wobec kradzieży: kradzież ukryta, dobroć zniszczona, brakoróbstwo. Bóg osądza czyny i zamiary. Potępienie postawy cwaniactwa, nieuczciwości i uznanie dla solidnej pracy.

24. OBOWIĄZEK DĄŻENIA DO PRAWDY.
Własne zdanie o ludziach i rzeczach. Prawdomówność, podyktowana przykładem miłości. Chrześcijanin idzie za Chrystusem — Prawdą (J 18, 37). Prawdomówność, drogą do poznania rzeczywistości i zachowania miłości.

35. NIE MÓW FAŁSZYWEGO ŚWIADECTWA PRZECIW BLIŹNIEMU.
Szkodliwość społeczna fałszywego świadectwa. Bóg staje w obronie godności i dobrego imienia każdego człowieka (Kpł 19, 1-2, 11, 18). Odpowiedzialność za słowa.

36. JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Ludzie narażają się na przykrości, a nawet poświęcają nieraz życie, walcząc o prawa do pracy, do życia, do własności, do prawdy. Dlaczego te wartości są tak wzniosłe i ważne? Ich związanie z duchową naturą człowieka.

37. KRĘGI SPOŁECZNE.
Różne środowiska, w których człowiek żyje: sąsiad, koledzy, przyjaciele. Pismo św. o przyjacielu (Syr 9, 10). Przyjaźń według nauki Chrystusa.

38. OJCZYZNA.
Cudze chwalicie, swego nie znacie: Polacy w walce o własny dom, o wolność. Wkład naszego narodu w życie Kościoła. Czynna i ofiarna miłość dla Ojczyzny wyraża się w pracy dla jej dobra.

39. WSPÓLNOTA PAŃSTWOWA.
Dla dobra obywateli — wspólna sprawa. Współpraca nad rozwojem pomyślności całego narodu.

40. ROMUALD TRAUGUTT (postać).
Miłość Ojczyzny. Sprawowanie władzy — aktem służby narodowi. Gotowość ofiary z życia.

41. WYCHOWANIE DO POKOJU.
W obronie pokoju (usuwanie przyczyn wojen). Organizacje i konferencje międzynarodowe nie wystarczają. Usuwanie pogardy dla innych, nienawiści ukrytych, obcości, zawziętości.

42. DAG HAMMERSKJÖLD (postać).
Im pełniejsza osobowość — tym głębsze zrozumienie pokoju.
Za pokój płaci śmiercią.

43. CZŁOWIEK — TECHNIKA — PIĘKNO.
Postęp społeczny i techniczny — zamiarem Boga. Obowiązek przyczynienia się do postępu. Wkład w rozwój kultury i cywilizacji oraz odpowiedzialność.

44. JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Różne powiązania społeczne — a przecież ten sam motyw — MIŁOŚĆ.

ZAKOŃCZENIE

Chrystus ten sam na wieki

45. POWTÓRNE PRZYJŚCIE CHRYSTUSA.
Oczekujemy Twego przyjścia w chwale (Łk 21, 25-28, 34-36).
Pełne odnowienie w Chrystusie (1 Kor 7, 31).
Czujność i gotowość na przyjście Chrystusa przez modlitwę i przez współpracę w kształtowaniu świata.

46. ZMARTWYCHWSTANIE.
Wszyscy zmartwychwstaniemy. Człowiek w pełni Królestwa Bożego (życie wieczne) (1 Kor 2, 9). Świadomość o powszechnym zmartwychwstaniu ukazuje ostateczny sens i wartość wysiłków chrześcijan.

47. SĄD OSTATECZNY.
„Przyjdzie sądzić żywych i umarłych...". Rachunek z miłości (Mt 25, 46). Eucharystyczna odpowiedzialność człowieka.

48. JEDNOSTKA POWTÓRKOWA.
Światopogląd moralny człowieka zależy od celu, jaki mu przyświeca w życiu, zwłaszcza do celu osobistego. Cel chrześcijanina — a główne cechy jego światopoglądu moralnego.

SZCZEGÓŁOWY PROGRAM KATECHIZACJI W ZAKRESIE SZKOŁY ŚREDNIEJ (I-IV)

KLASA I LICEUM i TECHNIKUM

CHRYSTUS DROGĄ I ŻYCIEM MOIM (SPOTKANIE Z CHRYSTUSEM)

I. SZUKAM PRZYJACIELA I WZORU, BY MU ODPOWIEDZIEĆ PRZYJAŹNIĄ

1. SZUKAMY PRZYJACIÓŁ.
   Na nowym zakręcie życia — nowa szkoła — nowi koledzy i koleżanki.
   Na czym polega prawdziwa przyjaźń? Chrystus staje przede mną z ofertą przyjaźni.

2. CHRYSTUS WCZORAJ I DZIŚ.
   Chrystus zachwycił apostołów, rzucili wszystko, aby pójść za Nim. Stali się świadkami Ewangelii. Niemal wszyscy oddali życie za wiarę Chrystusa. Chrystus porywał za sobą tłumy, ale wielu szukało u Niego własnej korzyści, cudów, a brak im było wiary. Dali się porwać propagandzie wrogów i wymusili skazanie na śmierć.
   Starszyzna żydowska, kapłani, uczeni, nienawidzili Go z zazdrości, był dla nich niewygodny, więc postarali się o skazanie Go na śmierć. Dziś wiara w Chrystusa w wielu osłabła. Ogranicza się do progu kościoła i zakrystii. Nie mówi się o Nim w życiu codziennym. Przestał dla nich być żywą Osobą. Pisze o Nim szczególnie tylko prasa katolicka.
   Ale są i dziś wyznawcy i męczennicy, konwertyci współcześni, jak O. Maksymilian Kolbe. Jean Claude Barreau i inni.
   Chrystus żyje w sztuce współczesnej (architektura nowych kościołów np. w Tarnowie, Nowej Hucie itp.); współczesna poezja i dramat (np. Brandstaetter, Poemat o moim Chrystusie; Diego Fabri; Proces Jezusa); w muzyce; np. pasja wg św. Łukasza czyli Dies

Irae Pendereckiego; w filmie: np. „Ewangelia Mateusza" Passoliniego).
Chodzi o to, by w dzisiejszej cywilizacji technicznej umieć dostrzec żyjącego Chrystusa i wierzyć, że Chrystus żyć będzie zawsze.

3. CI, KTÓRZY POSTAWILI WSZYSTKO NA CHRYSTUSA.
Mało jest „chcieć", trzeba „być" pełnym człowiekiem, który w pewnym momencie swego życia przekroczył granice ludzkie w dziedzinie moralnej. Rozpatrzyć pod kątem wielkość kultu wybranych postaci, np. św. Pawła i Jerzego Frassatiego (chłopcy) oraz królowej Jadwigi i Anielki Bukówny (dziewczęta). Choć żyli w różnych czasach każdy z nich przeżył w swym życiu przygodę osobistego spotkania z Chrystusem i odpowiedział z całą gotowością na Jego wezwanie.
Ta pełna odpowiedź wymagała wielkiego trudu, ofiary natychmiastowej lub kropla po kropli.
Za tę cenę doszli do pełni człowieczeństwa, do ideału chrześcijanina.

II. BÓG DAŁ MI PRZYJACIELA I WZÓR W JEZUSIE CHRYSTUSIE

4. CO ZNACZY BYĆ CHRZEŚCIJANINEM MŁODYM I WSPÓŁCZESNYM?
Wiara młodzieńcza nie może być tylko wiarą z tradycji, z przekazu, ale musi być osobistym przeżyciem jej i osobistym zaangażownaiem się.
Prawdy naukowe i rozumowe.
Wiara jest Łaską, wezwaniem skierowanym do nas od Boga. Wymaga odpowiedzi i otwarcia się na jej przyjęcie. Wymaga też naszego trudu współpracy.

5. NAUKOWE PODSTAWY WIARY ODKOPANE PRZEZ ARCHEOLOGÓW.
Uczeni wierzący i niewierzący kopią na terenach Mezopotamii, Palestyny i Egiptu z Biblią w ręku.
Archeologia potwierdza fakty przedstawione w Biblii (zjawisko lokalnego potopu, ślady wędrówki Abrahama, ślady pobytu Izraelitów w Egipcie, ucisku przez faraonów, plag egipskich, oraz cały szereg faktów z różnych epok).
Prócz wartości naukowych Pismo św. ma wysoką wartość artystyczną.

6. „KAMIENIE WOŁAĆ BĘDĄ..."
Archeologia potwierdza również fakty opisane w Nowym Testamencie (odkrycie ruin synagogi w Kafarnaum, odkrycie kamiennego dziedzińca Litostrotes w Jerozolimie, odkrycia w Cezarei, odkrycie grobu św. Piotra w bazylice Watykańskiej).

Zagadka dla uczonych: święty całun turyński.
Wymowa rękopisów (papirus z Fay w Egipcie, odkrycie w Qumran).

7. BIBLIA JAKO SŁOWO BOŻE.
Bóg nie tylko stworzył świat i człowieka, ale i do niego przemówił. Tę wypowiedź Boga nazywamy objawieniem.
Rozróżniamy objawienia: naturalne (przez dzieła stworzone) i nadprzyrodzone (przez zbawcze czyny i słowa Boże).
Bóg przekazał swoje objawienie:
— w żywej tradycji z czasów apostolskich,
— w Piśmie św.

Księgi Pisma św. zostały spisane pod natchnieniem. Natchnienie to nadprzyrodzony wpływ Boga (Duch św.) na pisarzy Pisma św. Starego i Nowego Testamentu, by zbawcze prawdy Boże przekazywali w sposób bezbłędny.

Bóg jest autorem pierwszorzędnym, człowiek jest autorem drugorzędnym, ale nie manekinem, zachowuje swoją indywidualność, swoją wiedzę o świecie itp.
Bóg postawił nacisk na prawdy religijne, a inne pozostawił na uboczu.

8. GODZINA BIBLIJNA: BOŻY PLAN ZBAWIENIA.
Pismo św. nie jest książką w rodzaju umoralniających powiastek dla dzieci. Jego celem jest ukazanie zbawczego planu Boga. Tajemnicy zbawienia, zrealizowanej w Jezusie Chrystusie.
Historia zbawienia w okresie patriarchów i proroków.
Ostatni prorok: Jan Chrzciciel.

9. PRZYGOTOWANIE WYSTAWY: JEZUS CHRYSTUS.

10. WYSTAWA: JEZUS CHRYSTUS.
Skąd wiemy, że Chrystus był postacią historyczną?
Ojczyzna Pana Jezusa.
Jezus Chrystus w świetle filmu Pier Pasole Passoliniego: *Ewangelia wg św. Mateusza.*
Za kogo ludzie uważają Syna Człowieczego?

III. KTO TO JEST JEZUS CHRYSTUS?

11. JAK ZOSTAŁA ZAPISANA DOBRA NOWINA.
Ewangelia bestsellerem świata. Poznanie Ewangelii: od nauczania ustnego Jezusa poprzez nauczanie Apostołów, przekazywanie ustne w gminach chrześcijańskich do pierwszych zbiorów słów i czynów Jezusa w postaci przedliterackiej, a wreszcie do ostatecznej redakcji katechezy pisanej wg Marka, Mateusza, Łukasza i Jana.
Cel, charakter, autorzy i adresaci czterech Ewangelii.

12. CZŁOWIEK IMIENIEM JEZUS.
Chrystus jest prawdziwym człowiekiem. Urodził się w określonym miejscu i czasie. Cechuje Go wspaniała harmonia kontrastów.
Spojrzenie Chrystusa jest otwarte: na świat, na rzeczy, na ludzi.
Jezus ma duszę przejrzystą, serce wrażliwe. Jest wiernym przyjacielem „maluczkich" i ubogich, chorych i pokornych, prostych, cichych, grzeszników.
Jezus jest równocześnie bardzo wymagający i pełen delikatnej dobroci i miłosierdzia. Jego siła jest łagodna. Jego delikatność — energiczna. Jego przebaczenie nie przytłaczające.

13. TAJEMNICA JEZUSA — JEGO BÓSTWO.
Jezus miał pełną świadomość swego posłannictwa i swego Bóstwa. Można Mu uwierzyć, gdyż uderza w Nim pełnia doskonałości moralnej i równowaga kontrastów. Nikt nie mógł Mu nic złego dowieść. Nie szuka swego, ale za nas i za swoją prawdę oddaje życie. Dlaczego Żydzi nie uwierzyli w Chrystusa i skazali Go na śmierć?

IV. CHRYSTUS MOIM NAUCZYCIELEM I WYCHOWAWCĄ

14. WCIELENIE.
Stopniowe precyzowanie prawdy o Słowie Wcielonym w ciągu wieków (325-680). Największe nasilenie sporów Chrystologicznych w w. IV i V na skutek wystąpienia Ariusza przeciw Bóstwu Chrystusa (325 — Sobór Nicejski) i Nestoriusza przeciw prawu Maryi do tytułu Matki Bożej (Sobór Efeski — 431).
Ostatecznie ustalono: Jezus jest prawdziwym Bogiem, Słowem Przedwiecznym, wcielonym w czasie. Jezus jest prawdziwym człowiekiem. Już nigdy ze swoim człowieczeństwem się nie rozstanie (ma duszę, rozum i wolę ludzką). Obie natury, boska i ludzka, nie zmieszane ze sobą, są zjednoczone w jednej Osobie Boskiej Chrystusa (zjednoczenie osobowe).
Racja Wcielenia: „Tak Bóg umiłował świat..." (J 3, 16).
Konsekwencje praktyczne dla nas: szacunek dla słowa, szacunek dla materii, dla ciała ludzkiego.

14b. WIECZÓR OPŁATKOWY.

15. CHRYSTUS JAKO NAUCZYCIEL: TZW. KAZANIE NA GÓRZE — OSIEM BŁOGOSŁAWIEŃSTW.
Skala wartości w rozumieniu wielu ludzi i w rozumieniu Chrystusa.
Kościół po II Soborze Watykańskim: powrót do Kościoła Ubogich, ruch ekumeniczny, troska o autentyczność, miłość wzajemną i pomoc potrzebującym, obrona pokoju, pomoc prześladowanym.
Rachunek sumienia z ośmiu błogosławieństw.

16. CHRYSTUS JAKO NAUCZYCIEL: PRZYKAZANIE MIŁOŚCI.
Focolari i ich realizacja przykazania miłości.

Wielka rewolucja miłości (walka z egoizmem, miłość bliźniego jako sprawdzian naszej miłości ku Bogu, jako znak rozpoznawczy uczniów Chrystusa.
Bliźni „sakramentem", znakiem widzialnym wśród nas. „Nowość" Chrystusowego przykazania miłości. Zakazy i nakazy Chrystusa dotyczące miłości bliźniego.

17. JĄDRO NAUKI CHRYSTUSA: MIŁOŚĆ DO OJCA — OBJAWIENIE BOGA — TRÓJCY.
Nasz Bóg jest Ojcem. Ojcostwo Boże w świetle Starego Testamentu i Ewangelii.
Bóg jest miłością, stanowi społeczność Trzech Osób. Nieustanna wymiana miłości w Trójcy św. Przelanie tej miłości na zewnątrz; stworzenie.
Chrystus drogą naszą do Ojca, naszym pośrednikiem, Ojciec celem naszego pielgrzymowania. Syn Boży wzorem łączności z Ojcem, miłości do Ojca, wyrażonej przez modlitwę, pełnienie woli Ojca nawet w najcięższych chwilach. Nasze naśladowanie symbolicznej postawy Chrystusa względem Ojca.

18. OBOWIĄZEK WYZNANIA NAUKI CHRYSTUSA ŻYCIEM.
W życiu spotykamy się często z brakiem autentyczności. Skutki braku autentyczności: zrażanie ludzi do wiary.
Chrystus, prawda wcielona, brzydzi się hipokryzją, ostro piętnował faryzeuszy: zalecał, by życiem dawać świadectwo prawdzie, mówił sam prawdę nawet gdy chodziło o Jego życie. Czy jestem autentyczny(a)? Jak zdobywać autentyczność?

19. BUDUJ NA MOCNYM FUNDAMENCIE.
W budowaniu naszej osobowości potrzeba: mocnego oparcia się o Chrystusa, widzenia siebie w prawdzie, pracy nad sobą cnót moralnych i boskich. Od wkładu naszej woli, współpracującej z łaską Bożą, zależy nasz postęp w pracy nad sobą, odpowiedzialność za nasze decyzje i za nasze wychowanie (przykład A. Małkowskiego).
Apel Chrystusa skierowany do wszystkich: „Bądźcie więc i wy doskonałymi" zobowiązuje nas do wysiłku w ustawieniu właściwej hierarchii wartości, w zależności od wartości nadrzędnej.
Chrześcijaństwo jest religią trudną. Chrystus żąda całkowitego oddania, zawierzenia Mu przez nas. Jaka będzie nasza odpowiedź?

20. JA TEŻ MAM EWANGELICZNY TALENT...
Bóg rozdziela nam „talenty"; wyposażenie naturalne (dane wrodzone, odziedziczone i nieodziedziczone, związane z budową fizjologiczną człowieka) i wyposażenia nadprzyrodzone (łaska uświęcająca). Dary te otrzymujemy od Boga, by je wychowywać i rozwijać w sobie.
Nasze dane wrodzone (temperamenty — zespół cech wrodzonych)

i zadania względem nich (wychowanie temperamentu sangwinika, melancholika, flegmatyka, choleryka).
Kształtowanie charakteru (zespół cech nabytych). Wychowanie osobowości.
Dane nadprzyrodzone: łaska uświęcająca, zalążek cnót wlanych i darów Ducha Świętego. Nasze zadanie wobec nich: współpraca z łaską, by osiągnąć miarę wyznaczoną przez Boga. Sprawdziany zewnętrzne naszego życia w łączności z Bogiem.

21. „PRZECHOWUJEMY ZAŚ TEN SKARB W NACZYNIACH GLINIANYCH, ABY Z BOGA BYŁA OWA PRZEOGROMNA MOC, A NIE Z NAS (2 KOR 4, 7).
Chrześcijanin na wzór św. Pawła winien zdawać sobie sprawę ze swej słabości. Konflikty psychiczne. Skutki konfliktów psychicznych w naszym życiu religijnym i moralnym. Drogi wyjścia.

V. CHRYSTUS WSKAZUJE NAM DROGĘ ŻYCIA

22. „PÓJDŹ ZA MNĄ..."
Powołanie życiowe (do życia rodzinnego w małżeństwie, do życia w stanie kapłańskim lub zakonnym, do życia samotnego).
Dalsze przygotowanie do życia rodzinnego w małżeństwie potrzeba wzajemnej miłości. Wskazania dla chłopców. Wskazania dla dziewcząt. Piękno zadań życiowych mężczyzny i kobiety.

23. „KTO MOŻE POJĄĆ, NIECH POJMUJE" (Mt 19, 12).
Powołanie kapłańskie i zakonne w świetle Ewangelii i Listu św. Pawła. Rodzaje zakonów.
Jak pomagać powołaniom? Znaki powołania.

VI. TAJEMNICA PASCHALNA

24. PRZEZ KRZYŻ...
Człowiek współczesny wobec cierpienia.
Męka Chrystusa i śmierć krzyżowa. Chrystus Pośrednikiem między Bogiem a grzeszną ludzkością. Aktualność śmierci krzyżowej Chrystusa. Krzyż — drogą do zbawienia. Celem — Zmartwychwstanie, Liturgia Wielkiego Postu — wezwaniem do nawrócenia, przemiany, świętości, zasilania się Eucharystią.
Nie wstydzę się Krzyża. To moje godło, znak zbawienia.

25. PAN RZECZYWIŚCIE ZMARTWYCHWSTAŁ (DO ZMARTWYCHWSTANIA...)
Zmartwychwstanie Chrystusa w aspekcie biblijnym, apologetycznym i dogmatycznym.

26. CO POSTAWILIŚMY NA WIARĘ W ZMARTWYCHWSTANIE?
Ryzyko jako postulat naszego rozwoju fizycznego i duchowego.

Przykład apostołów; oni postawili wszystko na Chrystusa. (Piotr i Jan przed Sanhedrynem, Męczeństwo św. Szczepana, prześladowanie gminy jerozolimskiej, prześladowanie i uwięzienie św. Pawła). Wymowa liturgii wielkosobotniej (liturgia światła i wody chrzcielnej).

Wnioski: nie chodzi tylko o sam fakt Zmartwychwstania Chrystusa, ale i nasze zmartwychwstanie z Chrystusem, naszą wewnętrzną przemianę, nasze odrodzenie. Zmartwychwstanie Chrystusa zapowiedzią zmartwychwstania naszych ciał przy końcu świata.

27. WNIEBOWSTĄPIENIE PANA JEZUSA.

Idziemy do Ojca za Chrystusem — Królem — cz. III misterium paschalnego: Przez krzyż do zmartwychwstania i chwały.

Zapowiedź Chrystusa, że w domu Jego Ojca mieszkań jest wiele i że przyjdzie przygotować nam drogę.

Wniebowstąpienie Pańskie w świetle Ewangelii św. Marka i Ewangelii oraz Dziejów Apostolskich św. Łukasza. Problem teologiczny: kiedy miało miejsce Wniebowstąpienie.

Wniebowstąpienie Pańskie w liturgii.

Wnioski praktyczne: ze względu na wyniesienie ludzkiej natury — szacunek dla naszego ciała pamięć o wieczności, wypełnianie nakazu misyjnego Chrystusa.

VII. NIE JESTEM SAM

28. „DAŁ IM CHLEB...” ABY NIE USTAWALI W DRODZE (EUCHARYSTIA JAKO ZASIŁEK NA DROGĘ ŻYCIA).

„Chleb zachowuje jakiś majestat Boży” — jest posiłkiem dla duszy ciała. „Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj”. — Znaczenie tej prośby. Ustanowienie Eucharystii.

Współczesna młodzież, a przystępowanie do Komunii św.

Eucharystia — szkoła miłości społecznej.

Eucharystia — nie tylko darem Chrystusa dla nas, ale i zadaniem.

29. CHRYSTUS ZOSTAWIŁ NAM SWOJĄ MATKĘ.

Kim czy czym jest dla nas Matka Boska, żywą Osobą czy instytucją dobroczynną? Maryja czy Ewa?

Najśw. Maryja Panna w świetle Ewangelii: wielka Milcząca, zasłuchana w głos Boży, heroiczna w wierze, najczystsza a równocześnie znająca życie, prosta, autentyczna, pokorna, wdzięczna za łaski, cała nastawiona, by służyć, pośredniczka nasza do Syna, nasza najcierpliwsza, najlepsza Matka.

W szkole Maryi: zaprawa w skupieniu, w koncentracji myśli, w prostocie, bez krzykliwego zaznaczania siebie, w opanowaniu siebie, w radosnej służbie Bogu i bliźnim, w chętnym dawaniu, w ofierze bez zastrzeżeń, we wdzięczności za każdy drobiazg.

30. CHRYSTUS ZSYŁA NAM DUCHA ŚWIĘTEGO.
Co wiemy o Duchu Świętym z poprzednich lat oraz obecnej lektury Ewangelii św. Jana (14, 16-17; 15, 26)?
W jaki sposób działa na nas Duch Święty? Udziela siedmiu swoich darów, udziela charyzmatów, a przede wszystkim uświęca nas przez łaskę.
Pojęcie łaski: życie Boże w nas, dziecięctwo Boże. Rośnie ono w nas w miarę wychowania chrześcijańskiego, naszej wierności i współpracy z nią, w miarę korzystania z sakramentów świętych.
Kto to jest Duch Święty?
Co my w zamian powinniśmy dawać Duchowi Świętemu?

VIII. ŚWIADECTWO PIERWSZYCH CHRZEŚCIJAN

31. PRZEŚLADOWANIE CHRZEŚCIJAN W PIERWSZYCH WIEKACH CHRZEŚCIJAŃSTWA.
Chrystus jest jedyną podporą męczenników.
Czego Chrystus oczekuje od nas?
Na każdy dzień: dawania świadectwa, codziennej ofiary, naśladowania Chrystusa, by stać się drugim Chrystusem. W czasie wakacji: przeżycia wakacji w przyjaźni z Bogiem i z otoczeniem.
W tym celu należy: napisać sobie regulamin dnia i przestrzegać go; odwdzięczyć się rodzicom za całoroczną troskę; panować nad sobą, by nie dopuścić do odchyleń z drogi Bożych przykazań, nie cofać się, lecz postępować; wyrzekać się nie tylko rzeczy złych i niedozwolonych, ale czasem odmówić sobie jakiejś dozwolonej przyjemności, rozrywki, przysmaku; dbać o kulturę ducha i ciała; odnajdować Boga w pięknie przyrody i w przestawaniu z bliźnimi; szukać siły i oparcia w Sakramencie Pokuty i Eucharystii.

KLASA II LICEUM i TECHNIKUM

CHRYSTUS ŻYJE NADAL W SWOIM KOŚCIELE

I. CHRYSTUS BUDUJE SWÓJ KOŚCIÓŁ

II. CHRYSTUS ŻYCIEM LUDU BOŻEGO

1. START KOŚCIOŁA — EKSPLOZJA W DNIU ZIELONYCH ŚWIĄT
Pierwsze orędzie Apostołów (Dz 2, 22-36). Start Kościoła w dniu Zielonych Świąt ma charakter eksplozji, nagłego objawienia i rozrostu. Kościół jest apostolski.

2. CZYM JEST KOŚCIÓŁ? (I)
W zasłyszanych opiniach i według nauki Pisma św. oraz nauki Kościoła. Kościół jest Ludem Bożym.

3. CZYM JEST KOŚCIÓŁ? (II) — MISTERIUM KOŚCIOŁA
Kościół jest równocześnie Boski i ludzki. Wieczny i doczesny. Jest żywym organizmem — Ciałem Mistycznym Chrystusa i organi
Kto należy do Kościoła?

4. CHRYSTUS DZIAŁA W KOŚCIELE PRZEZ DUCHA ŚWIĘTEGO
Chrystus przez Ducha Świętego głosi Słowo Boże, naucza w Kościele, czuwa nad wiernym przekazaniem Słowa Bożego i wykładem nauki Bożej, uświęca nas w Kościele.
Określenie sakramentu w dawnym i nowym katechiźmie.
Sakramenty znakami spotkania Chrystusem. Potrzeba znaków w życiu. Po co Kościół? By dawać nam życie Boże, utrzymywać je w nas, przywracać, gdy je utracimy — zbawiać nas, byśmy mogli spotkać się z Chrystusem: W Jego słowie w nauce Bożej, w sakramentach świętych, we wspólnocie wiernych; byśmy stanowili jedną Rodzinę Bożą bez różnic społecznych (wspólny stół, wspólna U Miłości), by zapoczątkować Królestwo Boże na ziemi.

ŻYCIE PIERWSZYCH CHRZEŚCIJAN — KONSEKWENCJA ICH ŻYCIA SAKRAMENTALNEGO I ŻYCIA SŁOWEM BOŻYM.
Współczesne osłabienie wiary, formalizm, brak ducha.
Życie pierwszych Chrześcijan świetle Dziejów Apostolskich (doskonała wspólnota: jeden duch i jedno serce; wspólnota posiadania; Eucharystia — szkołą miłości braterskiej; życie wiarą w zmartwychwstanie).
Życie pierwszych chrześcijan w świetle historii Kościoła pierwszych wieków (rewolucja Krzyża; objawienie Prawdy Chrystusa; siła przetwarzająca przez Chrzest, rola przykładu, konsekwencja życia Ewangelią; braterstwo w Chrystusie, rozpad ustroju niewolniczego).
Sakrament Eucharystii centrum życia w Chrystusie i we wspólnocie braterskiej. Msza św. pierwszych wiekach. Życie modlitwy. Głębokie poczucie jednostki Kościoła, poszanowanie autorytetu papieża, żywa więź z Rzymem.
5a. O ile w klasie nie poruszono sprawy prześladowań Kościoła w katechezie 26: Co postawiliśmy na wiarę w zmartwychwstanie? oraz w katechezie 31: Tak jak oni — i ja wybieram Chrystusa, należy obecnie wykorzystać te materiały. Jeśli problem prześladowań omówiono, należy do nich nawiązać w klasie II.

6. MONARCHIA CZY REPUBLIKA, CZY JESZCZE COŚ INNEGO? — HIERARCHICZNY USTRÓJ KOŚCIOŁA.
Prymat kolegialność, tzw. Rady: Synody, Konferencja Episkopatu,

Rady kapłańskie i duszpasterskie, Rady Parafialne.
Przywilej nieomylności. Potrójna władza w Kościele.
Hierarchia Kościoła Katolickiego w Polsce.

7. „WATYKAN — WIECZNE ŚWIĘTO CHRZEŚCIJAŃSTWA"
Zapoznanie z życiem codziennym mieszkańców Państwa Watykańskiego z trybem życia i pracą Ojca Świętego na tle przezroczy bazyliki św. Piotra, pałaców i muzeów watykańskich.
Dzień powszedni Biskupa Ordynariusza naszej diecezji.

8. ZAKONY W KOŚCIELE.
Cel ogólny zakonów i indywidualne, charakterystyczne cele poszczególnych zakonów.
Formy życia zakonnego: pustelnicy, anachoreci, cenobici.
Rozwój zakonów w ciągu wieków.

9. KATOLICY ŚWIECCY — LAIKAT W KOŚCIELE.
Rola laikatu w czasach apostolskich, w średniowieczu i w późniejszych epokach. Rehabilitacja laikatu w w. **XX.** (Akcja Katolicka) a szczególnie po II Soborze Watykańskich.
Laikat odrębnym stanem w Kościele.
Udział młodzieży w zadaniach laikatu: możliwości udziału młodzieży funkcji nauczycielskiej, kapłańskiej i pasterskiej Chrystusa. Kapłaństwo równa się pośrednictwu. My łącznie z Chrystusem przez Chrzest i Bierzmowanie jesteśmy pośrednikami dla reszty świata.

10. DO KOGO ODNOSZĄ SIĘ SŁOWA „BĄDŹCIE ŚWIĘTYMI?"
Każda epoka stwarza własny model świętego.
Przewaga świętych duchownych oraz zakonników i zakonnic w kalendarzu świętych.
Świętość, jest to łączność z Bogiem. Jest jedna świętość — życie Boga — Trójcy, dana dla wszystkich „...wszyscy w Kościele powołani są do świętości" (KK 39). Są różne stopnie realizowania świętosci. Kościół jest niezachwianie święty, gdyż założyciel jego Jezus Chrystus jest niezachwianie święty. Święte środki do zbawienia dla wszystkich. Kościół wydał wiele dzieci świętych.
W jaki sposób zdobywać świętość? — Model współczesnego świętego.

III. CHRYSTUS POSYŁA KOŚCIÓŁ ABY SŁUŻYŁ LUDZIOM

IV. CHRYSTUS STRZEŻE SWEGO KOŚCIOŁA

11. KOŚCIÓŁ JEST DLA WSZYSTKICH, POWSZECHNOSĆ KOŚCIOŁA.
„...znamię powszechności, które zdobi [illegible] Boży jest darem samego Pana; dzięki temu darowi Kościół Katolicki skutecznie i ustawicznie dąży do zespolenia z powrotem całej ludzkości wraz ze wszystkimi jej dobrami z Chrystusem..." (KK 13). Wszędzie dostrzega rozsiane

ziarna prawdy i stąd wszystko co dobre uważa za swoje. Przystosowuje się do zwyczajów i obyczajów chrystianizowanych krajów, o ile te zwyczaje i obyczaje nie stoją w wyraźnej sprzeczności z prawami i zasadami moralności. Kościół Katolicki jest dla wszystkich czasów, krajów, ras, narodów, kultur, itp.

12. „KOŚCIÓŁ PIELGRZYMUJĄCY JEST MISYJNY..." (DM 2)
Wprowadza do Niego Chrzest. „Wszyscy jesteśmy posłami", by głosić Chrystusową prawdę.
Misje w ciągu wieków:
Apostołowie i ich następcy głoszą Ewangelię w całym imperium rzymskim, udzielają od razu Chrztu tym, którzy o to proszą. Już od drugiego wieku wprowadzono katechumenat, okres przygotowawczy do przyjęcia Chrztu. Chrztu udzielano przez zanurzenie w wodzie, rzadko przez polanie, lub pokropienie wodą.
Szerzenie chrześcijaństwa w wiekach średnich najczęściej na życzenie władców (np. chrzest Franków czy Słowian), nieraz w celach zaborczych (Karol Wielki, Krzyżacy), ale były też misje pokojowe i inicjatywy Kościoła, jak np. Nawrócenie Anglów czy Niemiec, a w późniejszym średniowieczu w Afryce Północnej lub w Azji wśród Mongołów, w Persji, Indiach i Indonezji.
Rozkwit misji w XVI i XVII w. Misje w Nowym Swiecie:
W Ameryce Południowej szczególnie zasłynęły jezuickie redukcje paragwajskie.
W Ameryce Północnej — misje Jezuitów w Kanadzie.
Tragizm połączenia misji z polityką kolonialną (las Casas i sprawa Indian).
Misje w Azji:
Działalność św. Franciszka Ksawerego (Indie, Indochiny, Malaje, Japonia). Prześladowanie chrześcijan w Japonii. Otwarcie dostępu misjonarzom dopiero w połowie XIX wieku.
Niepowodzenie misji jezuickiej w Chinach (O. Ricci) i przystosowania (O. Ricci).
Instrukcja propagandy wiary z r. 1659: „Nic bardziej absurdalnego jak chcieć przeszczepić Francję, Hiszpanię czy Włochy do Chin. Nie przynoście Europy — lecz wiarę..."
Rozkwit misji w XIX i XX wieku:
Na Dalekiej Północy, w Oceanii i szczególnie w Afryce. Kształcenie kleru tubylczego.
Ostatnie kraje dawno ochrzczone wymagają rechrystianizacji.

12a. MATERIAŁY POMOCNICZE: WIECZÓR MISYJNY.

13. W TROSCE O JEDNOŚĆ WIARY...
Wiara a dogmat. Potrzeba sprecyzowań dogmatycznych. Ojcowie Kościoła i teologowie. Ich wkład w precyzowanie prawd wiary, ich stosunek do Urzędu Nauczycielskiego Kościoła.

14. SOBORY I ICH ROLA W UTRZYMYWANIU JEDNOŚCI WIARY. Najważniejsze Sobory w dziejach Kościoła. Ich charakter dogmatyczny, duszpasterski i dyscyplinarny.

V. WIECZÓR OPŁATKOWY, POGŁĘBIENIE ZAGADNIEŃ Z HISTORII KOŚCIOŁA

VI. LUDZKI ELEMENT W KOŚCIELE

15. ŚWIAT CHRZEŚCIJAŃSKI WOBEC CHRYSTUSOWEGO ŻYCZENIA: „ABY STANOWILI JEDNO" (J 17, 21).

16. ŻYCZENIE CHRYSTUSA A RZECZYWISTOŚĆ ROZŁAMU W KOŚCIELE.
Rozłam z Kościołem Wschodnim: przyczyny rozłamu — różnice kulturalne i różnice umysłowości, a przede wszystkim racje polityczne:
Pojęcie schizmy.
Rozłam w Kościele w w. XVI: przyczyny rozłamu — kryzys w chrześcijaństwie zachodnim, zależność polityczna papieży, schizma zachodnia, ogólny upadek moralności, zaniedbanie obowiązków duszpasterskich duchowieństwa, papieże raczej mecenasami sztuki niż pasterzami Kościoła...
Pojęcie herezji.
Ruch ekumeniczny i jego odbicie w dawnej modlitwie Wielkiego Piątku. Początek ruchu ekumenicznego, jego rozwój. Dekret o ekumeniźmie II Soboru Watykańskiego. Udział braci odłączonych w Soborze. Zdjęcie z anatem z r. 1904 (w r. 1965).

17. KOŚCIÓŁ A PAŃSTWO W CIĄGU WIEKÓW (UNIWERSALIZM CESARSKI I PAPIESKI).
Sytuacja Kościoła do edyktu mediolańskiego (313).
Ścisły związek Kościoła i Państwa w średniowieczu.
Powstanie Państwa Kościelnego. Ingerencja Państwa w sprawy Kościelne. Cezaropapizm średniowieczny. Próby teokracji w w. XI i XIII.
Upadek powagi papiestwa w XVI w. Cezaropapizm nowożytny. Upadek Państwa Kościelnego i wskrzeszenie go w innej postaci w r. 1929. Współczesne totalizmy państwowe. Problem kompetencji Kościoła i Państwa w czasach współczesnych.

18. KRZYŻ I MIECZ.
Wojny krzyżowe i święta Liga.
Idea Urbana II. Wypaczenie myśli papieża w ciągu wieków.
Postawa św. Franciszka i Karola de Foucauld.
Wojny religijne między chrześcijanami — „święta" Liga.
„Bronią tego świata nie można walczyć za Chrystusa" (Gertrud von le Fort; Gody magdeburskie).

19. INKWIZYCJA.
Fakt inkwizycji kościelnej.
Pierwsze wieki nie znały tortur za błędy przeciw wierze.
Sojusz Państwa z Kościołem, uczynienie chrześcijaństwa religią państwową sprawia, że błędy przeciw wierze karano jako przestępstwa przeciw państwu. Nie rozumiano, że wiary nie można nikomu narzucić siłą.
R. 1184 — ustanowienie inkwizycji. Ostateczne zniesienie inkwizycji w pierwszej poł. XIX w.
Potrzeba tolerancji zwalczania postawy inkwizycyjnej w sobie w czasach współczesnych.

20. ZMAGANIA PRAWDY I ZAKŁAMANIA, SIŁ ODNOWY I BEZWŁADU W KOŚCIELE.
Kościół w stanie permanentnej reformy. Walka Grzegorza VI z inwestyturą, symonią i rozluźnieniem obyczajów w w. XI.
Reforma Franciszkańska w w. XIII, jako reakcja przeciw zbytkow i niemoralności.
Reforma trydencka i osłabienie jej siły w w. XVII.
Racjonalizm i Oświecenie.
Krzywda społeczna mas pracujących i stanowisko Kościoła (Rerum Novarum Leona XIII).
Sobór Watykański II — otwarcie się Kościoła na potrzeby i bolączki obecnych czasów.

21. ZASADNICZY WARUNEK ODRODZENIA W KOŚCIELE.
Reformę zaczyna od siebie. Zło egoizmu w różnych jego postaciach (egotyzm Lutra, egoizm i chęć użycia Henryka VIII). Wierność Bogu i Kościołowi Tomasza Morusa i tylu męczenników obozów zagłady XX wieku.

VII. WYCHOWAWCZA ROLA KOŚCIOŁA W CIĄGU DZIEJÓW

22. WYMOWA KATEDR — POMNIKÓW WIARY I ŻYCIA W CIĄGU WIEKÓW.
Epoka wiary — katedry romańskie
Epoka nadziei — katedry gotyckie
Epoka zachwytu nad światem i człowiekiem — kościoły renesansowe
Epoka walk religijnych i wspaniałych fasad — kościoły barokowe
Epoka techniczna — kościoły współczesne, halowe itp.

23. PRZEOBRAŻENIA DUSZY LUDZKIEJ POD WPŁYWEM KOŚCIOŁA.
Religijność Rolanda i rycerzy Okrągłego Stołu.
Od mistyki średniowiecznej do zachwytu renesansowego nad pięknem stworzenia i wielkością Stwórcy.
Szukanie prawdy i autentyczności człowieka i Jego wiary.

24. SPOŁECZNE WARTOŚCI CHRZEŚCIJAŃSTWA. CHRYSTUS W KOŚCIELE UBOGICH.

Zniesienie niewolnictwa bez walk klasowych.

Jedna rodzina Boża ochrzczonych (szereg wybitnych papieży z ludu).

Złagodzenie srogich obyczajów: przysięga rycerstwa, rozejm Boży, prawo azylu.

Przywrócenie niewolnictwa pod wpływem starożytnych pogan.

Krzywda i wyzysk chłopa i robotnika.

Katolicki ruch społeczny i encykliki papieży.

25. CARITAS CHRISTIANA — MIŁOSIERDZIE CHRZEŚCIJAŃSKIE.

Starożytność grecko-rzymska nie znała działalności charytatywnej prócz stowarzyszeń grabarzy.

Miłosierdzie chrześcijańskie w pierwszych wiekach Kościoła.

Działalność charytatywna zakonów i tercjarzy w średniowieczu (szpitalnictwo, schroniska dla starców, dla sierot, dla trędowatych, zakony od wykupów niewolników).

Opieka nad chorymi psychicznie (św. Jan Boży i Bracia Bonifratrzy).

Działalność charytatywna św. Wincentego a Paulo, założyciela Księży Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia, posługiwanie ubogim.

Polska wydała misjonarza trędowatych na Madagaskarze, O. Jana Beyzyma, jezuitę oraz siostrę dominikankę, misjonarkę św. Trójcy, s. Stanisławę Chrząszczewską.

W kraju, zwłaszcza na terenie Krakowa, pracował wśród największej nędzy, brat Albert Chmielowski, założyciel Braci Albertynów i Sióstr Albertynek.

Czasy najnowsze wydały O. George Pire, dominikanina, laureata pokojowej nagrody Nobla oraz Abbe Pierre'a założyciela Emaus i stowarzyszenia gałganiarzy, wielkiego opiekuna nędzarzy i bezdomnych.

26. WPŁYW KOŚCIOŁA NA ROZWÓJ KULTURY.

Podnoszenie kultury materialnej (cystersi).

Rozwój nauki (szkoły, uniwersytety).

Rozwój sztuki.

27. TYSIĄCLECIE KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO W POLSCE.

Włączenie Polski w orbitę wpływów chrześcijańskich Zachodu, zasługi Kościoła w utrzymaniu jedności narodowej w czasach rozbicia dzielnicowego.

Szkoły i Uniwersytet Jagielloński.

Wybitni obrońcy wolności sumienia i wiary w Polsce (Paweł Włodkowic, ksiądz Piotr Skarga, kard. Stanisław Hozjusz).

Obrońcy wiary na polach walki (Stanisław Żółkiewski, Karol Chodkiewicz, Jan III Sobieski).

Wytrwałość ludu polskiego w prześladowaniach za wiarę (Podlasie i Chełmszczyzna).
Papieże: Pius IX i Pius XI — przyjaciele Polaków.

27a. MATERIAŁY POMOCNICZE. WIECZÓR LUB PORANEK: WIARA OJCÓW NASZYCH.

28. STAŁE I ZMIENNE W DZIEJACH KOŚCIOŁA I KULTURY.
„Każda epoka ma swoje własne cele" lecz w każdej jest to, co stałe i to, co zmienne.
Co pozostaje niezmienne? Cel zasadniczy — Bóg. Jego plan zbawczy w Jezusie Chrystusie. Droga do celu — Chrystus w Ewangelii i w Kościele. Niezmienne prawdy wiary i wieczne prawo Boże.
Co ulega zmianie? Sposoby szukania i dochodzenia do Boga. Formy wyrażania tej postawy poszukiwania i odkrywania Boga. Nowe formy ujmowania niezmiennych prawd i praw Bożych. Nowe formy ustalenia stosunków między ludźmi w ramach przykazania miłości i dekalogu itp.
Nasza epoka jest epoką przełomową, stąd trudno się zorientować od razu w tym, co niezmienne i zmienne.

29. ROZKWIT CZY ZMIERZCH KOŚCIOŁA?
Niepokoje i nadzieje na przyszłość. Permanentne dzieło reformy w Kościele dokonało się w głowie, pozostaje do wykonania w członkach.
Nihil desperrandum. Obietnica Chrystusa dana Kościołowi.

VIII. Z MARYJĄ KU WIECZNOŚCI

30. MARYJA W WIERZE I ŻYCIU KOŚCIOŁA.
Starożytność chrześcijańska: Matka Boga. Pośredniczka do Pośrednika.
Wczesne średniowiecze: zawsze Dziewica.
Czasy nowożytne: okres pozytywizmu jako wtórnej fali oświecenia. W roku 1854 ogłoszenie dogmatu o Niepokalanym Poczęciu NMP.
Po II wojnie światowej: w roku 1950, ogłoszenie dogmatu o Wniebowzięciu NMP.
Matka Boża w dziejach narodu polskiego.

31. JESTEŚMY PIELGRZYMAMI DO NIEBIESKIEJ OJCZYZNY.
Jeden Kościół w trzech fazach: jako Kościół — pielgrzymujący;
jako Kościół — cierpiący;
jako Kościół — chwalebny.
Nasz związek z Kościołem w niebie.

CZŁOWIEK WOBEC PROBLEMU WIARY

1. CO SKŁANIA LUDZI DO WIARY W BOGA?
Różne odpowiedzi, zależnie od ich duchowego poziomu i od ich potrzeb duchowych czy doczesnych, od ich wychowania i od osobistego zaangażowania się w sprawy wiary, a przede wszystkim od ich szukania odpowiedzi na pytanie egzystencjalne o sens życia, sens cierpienia, czy możliwość osiągnięcia szczęścia; od ich osobistego kontaktu z Bogiem.
Sposoby wyznawania religijności i pojmowania religii przez ludzi starszych i młodzież, przez lud i inteligencję.

2. MŁODZIEŃCZE KRYZYSY WIARY.
Razem z rozwojem fizycznym i umysłowym winna dojrzewać wiara młodzieńcza. Nie może pozostać na poziomie wiary małego dziecka. Młodzież przeżywa kryzysy wzrostu, zachwianie równowagi fizycznej i psychicznej, możliwe są wtedy kryzysy wiary. Chodzi o to by się nie bać spokojnego przemyślenia trudności, omówienia z kimś kompetentnym swoich problemów i przedstawienia ich w szczerej modlitwie Bogu.
W rozważaniach tych może dopomóc ankieta „Tygodnika Powszechnego" na temat: *Dlaczego wierzę, dlaczego wątpię, dlaczego odchodzę?*

3. NAUKA A RELIGIA — ROZUM A WIARA.
Najczęstsze nieporozumienia wynikają z pomieszania nauk empirycznych, ich spraw, hipotez czy teorii z prawami religijnymi.
Nauki empiryczne nie mogą udowodnić, ani też zaprzeczyć istnienia Boga. Nie sięgają bowiem poza ten świat.
Bóg objawił ludziom prawdy religijne, nadprzyrodzone, a nie prawdy naukowe. Prawdy te nie mogą się sobie sprzeciwiać, gdyż się ze sobą nie spotykają, stanowią inne rzeczywistości.

4. NIE BÓJMY SIĘ FILOZOFII.
Nauki szczegółowe a filozofia. Najważniejsze pytania, na jakie nam odpowiada filozofia. Próba zestawienia odpowiedzi na dwa pytania: co istnieje i jak poznajemy przez różne systemy filozoficzne.

5. CO TO JEST ŚWIATOPOGLĄD.
Jego znaczenie. Wykazanie na podstawie założeń niektórych systemów filozoficznych potrzeby własnego zdecydowanego światopoglądu.
Jak urabiać swój światopogląd?

6. ATEIZM WSPÓŁCZESNY.

Jego źródła historyczne:

a) rozłam religijny w XVI wieku podważył powagę Kościoła jako instytucji, wprowadzając zamęt w dziedzinie wiary i zasad moralnych. Niektóre jednostki doszły niemal do niewiary (np. Zwingli).

b) w XVII wieku szerzący się we Francji i Anglii racjonalizm wysuwał jako zasadę bezwzględne zaufanie poznaniu rozumowemu odrzucając objawienie. Ten racjonalizm w dziedzinie religijnej nosi nazwę deizmu, który w epoce Oświecenia, w wieku XVIII doprowadzał nieraz do ateizmu.

c) w drugiej połowie XIX wieku w epoce wtórnej do Oświecenia jaką był pozytywizm i scjentyzm, ateizm szerzył się stopniowo, aż w obecnych czasach stał się zjawiskiem powszechnym.

Współczesne uwarunkowania ateizmu:

Zacieśnienie zdolności poznawczych człowieka do myślenia przyrodniczego. Nauki przyrodnicze ograniczają się tylko do mówienia o tym, wszystko w danym wypadku przebiega, a nie doszukują się przyczyny, dlaczego tak się dzieje.

Podobnie myślenie techniczne powoduje również zacieśnienia, uczy innego spojrzenia na świat, odwraca spojrzenie człowieka od dzieł przyrody ku wytworom ludzkim.

Pluralizm światopoglądowy sprawia, że człowi współczesny staje się niepewny, zagubiony zdezintegrowany.

7. HUMANIZM CHRZEŚCIJAŃSKI A HUMANIZM BEZ BOGA.

Pojęcie humanizmu i renesansu.

Humanizm chrześcijański i humanizm bez Boga w XVI wieku.

Humanizm ateistyczny Sartre'a Marksa, a nauka Kościoła.

8. RELIGIA LUDÓW PIERWOTNYCH W ŚWIETLE ARCHEOLOGII I ENTOLOGII.

Fakt istnienia religii wymaga głębszego przemyślenia. Ci nawet, którzy ją zwalczają, interesują się nią, sięgają do jej korzeni.

I my pójdziemy tą drogą. Co mówią o niej archeologowie? Ślady religii bowiem odkrywamy dzięki badaniom archeologów.

Co mówi o religii etnologia, czyli auka zajmująca się badaniem życia różnych ludów i plemion jak np. Pigmeje w Afryce, czy niektóre szczepy w Australii. Nie jest więc religia jakimś urojeniem, jest stwierdzonym przez naukę faktem. Oczywistość ta narzuca się sama człowiekowi.

9. SKĄD ZATEM WZIĘŁA SIĘ RELIGIA?

Teoria o pochodzeniu religii: animizm, fetyszyzm, magia, totemizm. Metoda porównania religii. Teoria marksistowska o pochodzeniu religii. Pogląd katolicki na pochodzenie religii.

10 i 11. RELIGIE WIELKICH CYWILIZACJI NIECHRZEŚCIJAŃSKICH (por. DRN).

Umarłych:

— w Mezopotamii cywilizacja Sumer (w sum kim Ur żył Abraham — babilończycy)
— w Egipcie (cywilizacja Egipcjan)
— w Meksyku (cywilizacja Azteków)
— w Peru (cywilizacja Inków)

ka odkrywa wne powiąz tymi różnymi cywilizacjami. Podziwia wspaniałość ch świątyń, uder w tych politeiznych religiach częste zjawisko: jeden Bóg, jako król bogów.

ywych: Azja i Oceania.

Hinduizm

— cechy pozytywne: zamiłowanie do kontemplacji, asceza, zrozumienie oczyszczającego sensu cierpienia, szu nie prawdy, cechy negatywne: niedocenianie rzeczywistości ziemskich, nauka o wędrówce dusz, formalizm kult.

Buddyzm

— cechy pozytywne: położenie akcentu na samoopanowanie siebie, na wolność wewnętrzną przez oderwanie się od przywiązań ia przyjemności.
— cechy negatywne: zamaskowanie zadowolenia własnej doskonałości, brak ciepła mimo głoszenia w niektórych sektach buddyzmu życzliwości dla bliźnich, dążenie do apatii, wyzbycia się namiętności zamiast wychowania ich do służby dobru, niezrozumienie wartości cierpienia.

eligie Chin

Różnorodność wierzeń. W jednym wierzeniu przeważa wybujały kult licznych bogów, inne zaś zwracają się do realizacji filozoficznej. Wspólną cechą wszystkich wierzeń jest nauka w budowie i ładzie wszechświata, czyli tzw. uniwersalizm chiński. Jest to wizja świata powtarzającego się cyklicznie co 129 600 lat. U podstaw jest jedność, która rozpada się na dwie siły Yan i Yin, jedna stanowi element męski, druga — żeński. Yan uczynił niebo, Yin — ziemię, a potem razem dają początek całemu światu, po czym wszystko wraca do jedności i powtarza się od początku. Potęga, która tym kieruje nazywa się Tao (droga). Występuje w pierwotnej jedności i wprowadza harmonię w całe stworzenie. Szukać Tao — znaczy szukać właściwej linii postępowania na ziemi.

— *Konfucjonizm.* Konfucjusz (ur. w r. 551 przed Chrystusem) oparł się na dawnych tradycjach i refleksji osobistej. Wprowadził kult przodków, zalecał opanowanie siebie, dobroć i człowieczeństwo okazywane w czynie. Jego nauka jest raczej systemem etyczno-społecznym niż religią.
— *Taoizm.* Nazwa od Lao-tse, filozofia, zapewne współczesnego Konfucjuszowi. Cechuje go zamiłowanie do kontemplacji, dążenie

do uwolnienia się od pragnień przez zanurzenie się w pierwszej przyczynie rzeczy.

Te dwie doktryny nie wydają się dziś aktualne. Ich zasięg poza Chinami jest ograniczony. Poza tym w Chinach trwa nadal prześladowanie wszelkiej religii, trudno więc coś pewnego powiedzieć o tradycyjnych wierzeniach w tym kraju.

Islam

Duża prężność i siła ekspansji misyjnej. Religia ta powstała około 600 r. po Chrystusie w Arabii. Twórcą jej jest Mahomet. Mahometanie wyznają czysty monoteizm. Uznają jedynego Boga, Allacha (por. DRN). Wiernie przestrzegają przepisów swej religii (modlitwa, post, jałmużna). Ich świętą księgą jest Koran. Mahometanie uznają Chrystusa za proroka niższego od Mahometa. Religia ta zezwala na wielożeństwo.

12. CO LUDZKI ROZUM ODKRYWA W OTWARTEJ KSIĘDZE PRZYRODY?

Zapoznanie się z religiami ludów pierwotnych i wielkich cywilizacji świata uświadomiło nam naturalną zdolność rozumu ludzkiego do poznania Boga i do szukania z Nim kontaktu. Co religie naturalne odczytują o Bogu na podstawie obserwacji świata?

„Dowód" kosmologiczny z ładu i celowości we wszechświecie. Na podstawie obserwacji świata człowiek stwierdza ład celowość w przyrodzie i dochodzi do wniosku, że twórcą tego ładu celowości urządzeń musi być Rozum twórczy. Nazywa Go Bogiem i Panem. Uznaje za Stwórcę świata. Podziwia Jego Mądrość.

13. SZUKAMY GO I ZNAJDUJEMY „NIEDALEKO PO OMACKU" (Dz 17, 27).

Dowód kosmologiczny z zależności.

Dowód psychologiczny z głosem sumienia, wskazującego na istnienie Najwyższego Prawodawcy.

1. „Dowód" kosmologiczny — z zależności: wszystko, z czym mamy do czynienia w życiu, jest od czegoś zależne. Cokolwiek zaś jest zależne, zależy ostatecznie od czegoś, co jest pod każdym względem (całkowicie) niezależne. Tym bytem całkowicie niezależnym jest Bóg. Racja naszego istnienia jest poza nami, w Bogu. Racja istnienia Boga jest w nim samym.
2. „Dowód" psychologiczny — z głosu sumienia. Sumienie wskazuje na istnienie prawa moralnego. Gdzie jest prawo, musi istnieć prawodawca. Tym najwyższym Prawodawcą jest Bóg.
3. Dlaczego wobec „dowodów" rozumowych na istnienie Boga tylu jest ludzi niewiernych?

— dowody rozumowe nie mają pewności matematycznej, inaczej nie byłoby miejsca dla wiary.

— św. Paweł nazywa poznanie Boga drogą rozumu — szukaniem Go „niejako po omacku".

Wypowiedź Soboru Watykańskiego I na temat możności poznania Boga dzięki naturalnemu światłu rozumu oraz trudności ze względu na to, że droga do Boga wymaga wysiłku i naznaczona jest błądzeniem oraz upadkami, toteż do pewnego i bezwzględnego poznania Boga moralnie konieczna jest pomoc Boża.

14. ŚWIATOPOGLĄD CHRZEŚCIJAŃSKI OPIERA SIĘ NA WIERZE.
Wiara:
— jako zasadnicza decyzja życiowa, jako postawa człowieka wobec całej rzeczywistości,
— wiara wyjaśnia sens istnienia świata i życia, sens cierpienia,
— wiara jest odniesieniem do żywej Osoby, do Boga.
Być chrześcijaninem to znaczy?
— uznawać zbawczy plan Boży i jego realizację w historii zbawienia,
— przyjmować odkupienie i zbawienie przyniesione nam przez Chrystusa,
— wierzyć w Chrystusa, przyjmować Jego świadectwo, żyć Jego nauką,
— wierzyć, że Chrystus żyje zawsze w swoim Kościele.

15. ODWIECZNY PLAN ZBAWCZY BOGA I HISTORIA ZBAWIENIA.
Inicjatorem zbawczego planu jest Ojciec; realizatorem — jest Syn; dokonawcą doprowadzającym plan Boży do końca jest Duch św.
Wydarzenia, w których Bóg działa i przemawia do człowieka, nazywamy historią zbawienia. Etapy historii zbawienia: przygotowanie i realizacja.
Ugruntowanie wiadomości z kl. I o objawieniu Bożym. Przekazywanie objawienia.

16. NARÓD WYBRANY, KTÓRY OTRZYMAŁ OBJAWIENIE NADPRZYRODZONE.
Naród, który dotąd oczekuje Mesjasza:
— stosunek Żydów do pierwszej gminy chrześcijańskiej,
— upadek i zniszczenie Jerozolimy,
— Izrael w rozproszeniu.
Antysemityzm od czasów krucjat:
— emancypacja Żydów od rewolucji francuskiej, potem prześladowania i pogromy (szczególnie w Rosji),
— masowa eksterminacja Żydów przez hitleryzm,
— współczesny syjonizm, powrót do Palestyny.
Religia żydowska — judaizm. DRN o Żydach.
Wybitni konwertyci obecnych czasów np. bł. Edith Stein (s. Teresa Benedykta od Krzyża, karmelitanka bosa; O. Daniel Rufiesen, karmelita).

17. PISMO ŚW. MÓWI PRAWDĘ...
Ugruntowanie wiadomości z kl. I: wymowa wykopalisk.
Rodzaje literackie.
Rozpatrzenie problemów: sprawa Giordano Bruno i Galileusza, odpowiedź na zarzut synkretyzmu religijnego.
Natchnienie biblijne i w Piśmie św.

18. PROBLEM AUTORSTWA NIEKTÓRYCH KSIĄG PISMA ŚW. — KANON STAREGO I NOWEGO TESTAMENTU.
Powstanie pisma (ok. 1300 lat przed Chrystusem w Egipcie i Mezopotamii). Pięcioksiąg Mojżesza jest mocno osadzony w historii. Widać w nim wpływ literatur ościennych z różnych okresów.
Problem: Jezus historyczny a Jezus z wiary apostołów i pierwszych wyznawców. Autorstwo listów św. Pawła. Pogłębienie wiadomości z kl. I o natchnieniu biblijnym.
Kanon Ksiąg świętych Starego i Nowego Testamentu. Biblistyka wielką przygodą" XIX i XX w. Studia biblijne.

19. „WIERZĘ W BOGA... STWORZYCIELA NIEBA I ZIEMI".
Teorie kosmologiczne: ewolucyjne i „stanu trwałego", dotyczące powstania wszechświata.
Stworzenie wszechświata w świetle Pisma św. Trudności odnośnie do Pisma św. płyną z pomieszania prawd religijnych i naukowych. Pismo św. podaje prawdy religijne. Nie ma dogmatu o stworzeniu świata w ciągu sześciu dni. Opis stworzenia świata w ciągu sześciu dni jest poematem, a nie wykładem naukowym. Autor natchniony przedstawił stworzenie świata w ciągu sześciu dni, nawiązując do żydowskiego tygodnia sześciu dni pracy i siódmego — dnia szabatu. Z opisu stworzenia świata wydobywaliśmy tylko dwie prawdy religijne, że Bóg jest Stwórcą świata i że stworzył go z niczego. Nauka dopomaga nam podziwiać wspaniałość dzieła Bożego, jego ogrom, mówi nam o Bożej wszechmocy. Pismo św. odsłania nam miłość Boga i Jego zbawczy plan. Wypowiedzi Kościoła na temat ewolucji, czasu powstania świata itp.
Opatrzność Boża.

20. PROBLEM POWSTANIA ŻYCIA NA ZIEMI I POJAWIENIA SIĘ NA NIEJ CZŁOWIEKA.
Powstanie życia na ziemi w świetle teorii naukowych — formowanie się skorupy ziemskiej, pojawienie się pierwszej żywej komórki, rozwój wielu różnych form, zanikanie jednych, powstawanie nowych. Pierwsza istota ludzka — pithecantropus, tzw. człowiek jawajski, ukazujący się w okresie czwartorzędu. Brak ogniw pośrednich pomiędzy małpą a człowiekiem.
Człowiek w świetle Pisma św. Dwie prawdy: Bóg stworzył pierwszą parę ludzką i pobłogosławił małżeństwo.
Wypowiedzi Kościoła na temat pochodzenia człowieka.

21. JAK TO JEST Z TĄ DUSZĄ LUDZKĄ?
Pojęcie materii i ducha. Skąd wiemy i jak dowodzimy istnienia duszy niematerialnej? Różne spojrzenia na człowieka w ciągu wieków. Różnice pomiędzy człowiekiem a zwierzęciem. O różnicy duszy wnioskujemy ze skutków. Pismo św. o niematerialności duszy ludzkiej.
Nieśmiertelność duszy ludzkiej: dowody rozumowe, postulaty przemawiające za nieśmiertelnością duszy, wymowa archeologii.
Pismo św. o nieśmiertelności duszy,
Stosunek duszy i ciała w człowieku: człowiek istotą psychologiczną.
Co sądzić o zjawiskach telekinezy, telepatii, widm, zjaw, stygmatów.

22. HARMONIA I DYSONANS W STWORZENIACH BOŻYCH.
Wyniesienie aniołów i upadek niektórych z nieba, wyniesienie człowieka i jego upadek: pierwotny stan człowieka przed upadkiem w świetle Ks. Rodzaju; grzech pierworodny — istota grzechu; stan człowieka po upadku; przechodzenie grzechu Adama na jego potomków; wady główne — konieczność walki z wadami głównymi.

23. W POSZUKIWANIU HARMONII DUSZY I CIAŁA (CHODZENIE Z CHŁOPCEM...; MAM DZIEWCZYNĘ...).
Miłość w oczach młodzieży.
Odpowiedzi lekarza.
Czystość młodzieńcza wyrazem dążenia do harmonii władz duszy i ciała.
Źródło, model i cel harmonii.

24. OBOWIĄZEK KSZTAŁTOWANIA SUMIENIA.
Czym jest sumienie ludzkie? Dla niektórych jest rezultatem przyzwyczajenia, dla innych głosem instynktu. Sumienie stoi na straży wartości etycznych. Jest głosem naszego rozumu, który informuje, co jest dobre a ca złe. Co wartościowe etycznie, a co bezwartościowe. Ale sumienie nie jest tylko osądem rozumu, ono jest uzdolnieniem do wyczuwania wartości przeżycia apelu: to czyń lub tego nie czyń. KDK podkreśla godność sumienia. Jest ono bowiem „najtańszym ośrodkiem i sanktuarium człowieka, gdzie przebywa on sam z Bogiem, którego głos w jego wnętrzu rozbrzmiewa". „W głębi sumienia człowiek odkrywa prawo, którego sam nie zakłada, lecz któremu powinien być posłuszny i którego głos, wzywający go zawsze tam, gdzie potrzeba do miłowania i czynienia dobra a unikania zła, rozbrzmiewa w sercu nakazem: to czyń, tamtego unikaj". „Człowiek bowiem ma w swym sercu wypisane przez Boga prawo, wobec którego posłuszeństwo stanowi o jego godności i według

którego będzie sądzony" „Bóg wzywa ludzi, aby mu służyli w duchu i prawdzie: wezwanie taki wiąże ich w sumieniu, ale nie zmusza" (DRW 11). Stąd wielki obowiązek kształtowania sumienia, by było prawe i dostosowywało się do obiektywnych norm moralności. Np. gdy chodzi o przestrzeganie norm prawego sumienia co do środków przekazywania myśli.
Różne niebezpieczeństwa wypaczenia sumienia. Znaczenie sakramentu Pokuty dla formowania prawego sumienia.

25. „WYSTARCZY CI MOJEJ ŁASKI. MOC BOWIEM W SŁABOŚCI SIĘ DOSKONALI" (Kor 12, 9).
Łaska uświęcająca uczynkowa w życiu młodego chrześcijanina. Trud współpracy z łaską. Podniosłość codziennych drobnych wysiłków dla wyrabiania wolnej woli, dla osiągnięcia prawdziwej wolności od złych nawyków.
Niebezpieczeństwo narkomanii i alkoholizmu.

26. DLACZEGO CHODZIMY NA MSZĘ ŚW?
(NA SPECJALNE ZAMÓWIENIE MŁODZIEŻY).
Spotkanie z Chrystusem: we wzajemnej wspólnocie wiernych; w eucharystycznym zgromadzeniu Kościoła czyli we Mszy św.
Chrystus uobecnia w Eucharystii swoją zbawczą ofiarę, Chrystus w Eucharystii łączy Kościół w miłości.
Msza św.: obrzędy wstępne; liturgia słowa; liturgia eucharystyczna; obrzędy zakończenia.
Jak to przełożyć na język zrozumiały dla kolegów i koleżanek, którzy nie chcą chodzić na Mszę św., uważają ją za nudną, nie wiedzą, co na niej robić? Próby systematycznego wprowadzania tej opornej młodzieży w obrzędy Mszy św. przez praktykujących kolegów i koleżanki. Np. wybór kościołów „stacyjnych" gdzie liturgia jest odprawiana dla młodzieży. Kolejne omawianie w grupach.

27. JEZUS CHRYSTUS — ALFA I OMEGA ŚWIATA.
Chrystus naszym Przyjacielem i wzorem. Dla nas przyszedł na świat, stał się Człowiekiem dla naszego zbawienia. Jest naszym Nauczycielem. Daje nam „nowe" przykazanie miłości by kochać bliźnich, jak On nas umiłował. Ukazuje prawdziwą hierarchię wartości. Objawia nam Ojca. Wprowadza nas w misterium paschalne, dając nam wzór, jak z Nim umierać w sobie, jak żyć ofiarą i jak z Nim Zmartwychwstać do życia w chwale. W zamian za tę przeogromną miłość chce, byśmy na Niego postawili wszystko, byśmy Go wyznawali życiem, w oparciu o mocny fundament wiary. Chce, byśmy współpracowali z łaską, którą nam wysłużył. Abyśmy nie ustawali w drodze, daje nam swoją Matkę, zsyła nam Ducha Świętego i ustanawia Kościół, byśmy mogli się z Nim tam spotykać w Jego słowie i sakramentach świętych.

Kim jest [dla] nas osobiście Jezus Chrystus? Jezus Chrystus Alfą i Omegą świata. „Kościół zmierza ku temu jedynie, aby nadeszło Królestwo Boże [i] żeby urzeczywistniło się zbawienie całego rodzaju ludzkiego" (KDK 45). Chrystus jest celem ludzkich dziejów, „punktem do którego zwracają się pragnienia historii oraz cywilizacja..." Kosmiczne wymiary zbawienia.

28. 29. „I KTÓŻ TY JESTEŚ, PANIE NIEZMIERZONY?"

Bóg — Stwórca i Ojciec. Dwie prawdy egzystencjalne, mówiące kim [jest] Bóg dla nas. Prawdy, które mówią kim jest Bóg w sobie:

— Jahwe — imię Boga. Istota Boga stanowi istnienie i Miłość;
— Bóg jest ponad wszystkim (transcendencja Boga);
— Bóg jest we wszystkim (immanencja Boga);
— Jedyny i troisty — misterium życia wewnętrznego Boga;
— Trójca św. w Piśmie św.;
— pochodzenie Osób Boskich;
— działanie trzech Osób Boskich na zewnątrz. Kościół od początku wyznawał wiarę w Trójcę św.

30. BŁOGOSŁAWIONA MARYJA DZIEWICA, BOŻA RODZICIELKA, W TAJEMNICY CHRYSTUSA I KOŚCIOŁA.

Rola błogosławionej Dziewicy w zbawczym planie Boga błogosławiącego. Dziewica i Kościół.

[Kult] błogosławionej Dziewicy w Kościele. Maryja znakiem niezawodnej miłości i pociechy dla pielgrzymującego Ludu Bożego.

31. NIEBO I PARUZJA — „RZECZY OSTATECZNE".

Niebo — to Kto — Bóg — Miłość. Cel ostateczny wszelkiego stworzenia. Problemy dotyczące „rzeczy ostatecznych":

— śmierć jako coś anonimowego, rozdział duszy i ciała, jako konsekwencja grzechu pierworodnego;
— wymowa nowego rytuału pogrzebu;
— oczekiwanie zmartwychwstania;
— czyściec — oczyszczenie niedoskonałej miłości;
— piekło — dzieło zbuntowanych aniołów i człowieka, który odrzucili Boga na zawsze;
— Paruzja — powszechne zmartwychwstanie, dopełnienie dziejów, powtórne przyjście Chrystusa na sąd powszechny, po którym będzie „nowa ziemia i nowe niebo".

CHRZEŚCIJANIN W ŚWIECIE WSPÓŁCZESNYM

1. ZNAKI CZASU. PALĄCE PROBLEMY WSPÓŁCZESNOŚCI.
Ogromny postęp w dziedzinie nauki i techniki. Następstwa tego postępu.
Wykorzenienie cywilizacyjne:
— na skutek ruchów urbanizacyjnych (napływ ludności wiejskiej do miast);
— na skutek urbanizacji w sensie psychologicznym (upowszechnienie na wsi kultury miejskiej);
— wpływ tych przemian na k r y z y s w i a r y wskutek zerwania więzi z dotychczasowymi warunkami życia, z religijnością tradycyjną.
Chaos światopoglądowy: dezintegracja, dwutorowość.
Technizacja życia i tzw. mentalność techniczna, zacieśnienie do jednego schematu i poznania drogą hipotez, rachunku i doświadczenia. Niedocenianie innych form poznania rzeczywistości, jak np. poznanie filozoficzne, intuicyjne czy poznanie przez wiarę. Nastawienie na „używanie świata", postawa konsumpcyjna.
Dehumanizacja pracy. Jako dalsze następstwa: desakralizacja świata, zanik zmysłu tajemnicy, laicyzacja.
Dynamiczny proces dekolonizacji. Rozpad kolonii. Niechęć wyzwolonych ludów do kultury europejskiej. Przed Kościołem staje problem wzrostu kadr kleru tubylczego i „odzachodnienia" chrześcijaństwa na terenach misyjnych.
Światowa apartheid. Niesprawiedliwy podział dóbr. Przepaść pomiędzy krajami bardzo bogatymi i bardzo biednymi. Nędza i głód w świecie obok zbytku i niszczenia zbiorów zboża dla podniesienia cen.
Eksplozja demograficzna i strach przed przeludnieniem oraz rodzący się stąd problem populacyjny, ograniczenie liczby urodzin i narastające z tego powodu problemy etyczne.
Światowy wyścig zbrojeń, wojny, ruchy wyzwoleńcze obok nowych rodzajów niewoli społecznej, rewolucje socjalne itp.
Kryzys wszelkich autorytetów, wzmożony konflikt pokoleń.
Wskutek wzmożonego tempa życia schorzenia psychiczne i nerwowe, choroby układu krążenia, zachwianie równowagi biologicznej, zagrożenia nuklearne.
Z drugiej strony:
— powszechne pragnienie pokoju;
— tęsknota za powszechną solidarnością, postawa uniwersalistyczna, poczucie przynależności do jednej rodziny ludzkiej;

— demokratyzacja życia, upowszechnienie kultury, większa prostota w sposobie bycia;

— wzrost świadomości praw człowieka jako osoby ludzkiej.

Człowiek dzisiejszy jest zagubiony w otaczającym go świecie, szuka odpowiedzi na nurtujące go pytania o sens życia, o sens cierpienia, o istnienie wieczności. Tęskni za nowym Objawieniem.

2. KOŚCIÓŁ I ŚWIAT WSPÓŁCZESNY.

Zmiany i postawy Kościoła wobec świata w ostatnim stuleciu, a szczególnie od Soboru Watykańskiego II. Kościół zdaje sobie sprawę ze zła w świecie, ale dostrzega także i dobro, jak np. osiągnięcia w dziedzinie nauki i techniki dla dobra ludzkości itp. Zadania Kościoła w świecie współczesnym.

3. WIELKOŚĆ I NĘDZA CZŁOWIEKA.

Godność osoby ludzkiej, jej prawa i obowiązki. Zamachy na godność ludzką. Słabość i ograniczenie człowieka.

Jak w praktyce uznać godność człowieka? Jak budzić poczucie godności w człowieku? Rola rehabilitacji.

4. POSTULAT WYCHOWANIA DOJRZAŁEJ OSOBOWOSCI NATURALNEJ I NADPRZYRODZONEJ.

Co rozumiemy przez dojrzałość osobowości ludzkiej?

Droga do dojrzałości. Samowychowanie z pomocą łaski do samodzielnych przemyśleń decyzji, do odważnego stawiania czoła sytuacjom trudnym, do ofiary, do rezygnacji na rzecz innych z przyjemności itp. Samowychowanie do uznania swego błędu, do naprawy przez pokutę i żal.

Życie wiarą, nadzieją i miłością na co dzień:

— mocny w wierze — Bóg moją najwyższą wartością, zagrożenie wiary współczesnego człowieka;

— wytrwały w nadziei — zagrożenie nadziei współczesnego człowieka, pokój i radość jako szkoła chrześcijańskiej nadziei.

— „z nich zaś największa jest miłość" — miłość do Ojca, miłość do ludzi, wychowanie do miłości.

5. PRACA — CZAS WOLNY — MODLITWA.

Sens pracy jako twórczego współdziałania z Bogiem w celu ulepszenia świata. Wychowawcze znaczenie pracy. Problem wyboru zawodu. Motywy, jakimi kieruje się młodzież przy wyborze zawodu. Znaczenie czasu wolnego. Potrzeba planu i odpowiedniego zorganizowania wolnego czasu, by niósł nie tylko odprężenie fizyczne, ale i ubogacenie duchowe, intelektualne.

Modlitwa jako dialog z Bogiem. Modlitwa codzienności, choć nieefektywna lecz bardzo cenna, jako wyraz wytrwałej wierności.

6. TWOJE INDYWIDUALNE POWOŁANIE JAKO DROGA DO BOGA.

Bóg daje ci propozycję, ty masz zadecydować i wybrać. Najważniej-

sza w twojej decyzji jest gotowość wypełnienia misji, którą Bóg ci chce powierzyć.
Wola służby. Każde indywidualne powołanie jest specjalnym posłaniem do świata przez Chrystusa, by wypełnić zlecone zadanie. Każde powołanie jest szczęściem ofiarą, wyrzeczeni innych dróg
Oznaki indywidualnego powołania. Wierność jako zadanie każdego powołania. „Uczyniwszy na wieki wybór — w każdej chwili wybierać muszę". (Jerzy Liebert).

7. „OTO JA, POŚLIJ MNIE" (IZ 6-8) O POWOŁANIU KAPŁAŃSKIM I ZAKONNYM.
Każde powołanie, rodzinne, kapłańskie czy zakonne ma jeden cel Boga. Różne są jednak drogi do niego. O ot ości powołania decyduje stopień wierności ot zymanemu zlecenu i sto ień miłości.
Problem wyrzeczenia się małżeństwa i rodziny w kapłaństwi w życiu zakonnym jest dziś szczególnie często poruszany. Zarzuty pod adresem celibatu czy ślubów zakonnych. Racje uzasadniające celibat śluby zakonne. Jak wytłumaczyć obecny spadek powołań? Jakie środki podejmuje Kościół, by ten stan zmienić? Jak ocenia powołanie kapłańskie i zakonne Sobór Watykański II. Jakie nowe formy życia zakonnego powstają w obecnych czasach? A może i ciebie Chrystus wzywa do wyłącznej służby dla siebie? Po czym możesz to rozpoznać?
Piękno wyłącznego oddania się na służbę Bogu bliźnim w kapłaństwie i życiu zakonnym.
Jako punkt wyjścia lub na zakończenie film o życiu w seminarium duchownym lub zakonnym. Bardzo pożądane, by chłopcy byli na święceniach kapłańskich, dziewczęta na obłóczynach i ślubach zakonnych.

8. RODZINA JAKO POWOŁANIE I PODJĘCIE SŁUŻBY.
Rodzina w planach Bożych. Szkoła miłości. Obraz Trójcy Przenajświętszej. Rodzina sakramentalna wprowadza Boga do rzeczywistości ziemskich. Powołanie do życia rodzinnego jest wezwaniem do udziału w twórczości Ojca. Dziecko jest syntezą ludzkiej miłości. Rodzice narzędziem Boga. Duszpasterska misja rodziców wobec dzieci. Powołanie misyjne rodziny. Wybór życia religijnego — rodzinnego oraz służby Bogu, Kościołowi, społeczeństwu, członkom rodziny. Szkoła doskonałości w rodzinie.

9. MAŁŻEŃSTWO JAKO INSTYTUCJA PRAWNA.
Małżeństwo zostało ustanowione przez Boga. Małżeństwo chrześcijańskie jest nie tylko umową, ale jest sakramentem. Sakran lny charakter chrześcijańskiego małżeństwa jest n erozłączny moralności. Małżeństwo cywilne tworzy legalną wspólnotę nieochrzczonych, nie tworzy natomiast wspólnoty małżeńskiej chrześcijan.
Przymioty małżeństwa: jedność i nierozerwalność.

10. LITURGIA SAKRAMENTU MAŁŻEŃSTWA.
Nowy rytuał udzielania sakramentu małżeństwa.
Przysięga małżeńska i zobowiązania z niej wypływające.

11. SENS CHRZEŚCIJAŃSKIEGO NARZECZEŃSTWA.
Wybór towarzysza lub towarzyszki życia. Kryteria wyboru.
Miłość na... — nie wszystkie cechy miłości bliźniego; oraz dwie cechy specyficzne: opiera się na upodobaniu zmysłowym (uroda, wdzięk, głos ... oraz na ukochaniu ... osobowości pa... cały poczuciem ... odpowiedzialności ... i za dobro drugiej oso... Miłość ... nie ... korzy... z uprawnień małżeńskich.

... narzeczonych ... się dwie osoby, które poczuły do siebie taką mił... wyznały ją sobie ... zmierzają do zawarcia małżeństwa (odpowiedni wi..., zdrowie, nie mają przeszkód małżeńskich, mają dost... czne warunki by...). ... powinni powiadomić o swoich zamiarach rodziców.
Narzeczeństwo ... fazą przygotowania do małżeństwa. Młodzi powinni się bliżej poznać, uzgodnić swoje zapatrywania na małżeństwo i życie rodzinne, okazać szczerość swych uczuć i postępowania.
Narzeczeństwo ... powinno trwać zbyt krótko, ... zbyt długo.

12. OD CZEGO ZALEŻY SZCZĘŚCIE W MAŁŻEŃSTWIE?
Od dobrego doboru i wyboru partnerów w okresie narzeczeństwa. Od zaistnienia prawdziwej miłości narzeczeńskiej, potem małżeńskiej.
... należytego wy... nienia wszystkich postulatów małżeństwa sakramentalnego.
Zasadnicze cechy małżeństwa katolickiego: sakramentalność i łaska pomocy Bożej do należytego wypełniania wszystkich powinności małżeńskich; wyłączność i nierozerwalność; akceptacja i praktyczna realizacja tych zasadniczych postulatów oraz rozumne wypełnianie obowiązków małżeńskich, jak wzajemna miłość i szacunek oraz ...nanie osobowości partnera; wzajemna wierność i zaufanie; wzajemna pomoc i wspólne przebywanie; posiadanie potomstwa.

13. ODPOWIEDZIALNE RODZICIELSTWO.
Problem prokreacji. Etyczna regulacja poczęć. (przeprowadzi lekarz)

14. KRYZYSY ŻYCIA MAŁŻEŃSKIEGO.
Warunki współczesnego życia rodzinnego (ciasnota mieszkaniowa, nerwowy tryb życia, brak spokoju i warunków do pracy w domu). Dawne i nowe przyczyny rozpadu małżeństwa, egoizm jako postawa życiowa, brak prawdziwej miłości, brak religijnego i nadprzyrodzonego pierwiastka w małżeństwie, źle przeżyte narzeczeństwo, zbytnia poufałość, pochopność decyzji, niedostateczne warunki materialne, zdrowie, zarobki, pijaństwo, brak potomstwa. Gonitwa za

zarobkiem dla podniesienia stopy życiowej. Dokształcanie się dla osiągnięcia wyższych płac i wskutek tego brak czasu na zajęcie się domem i rodziną. Brak troski o wychowanie dzieci, o przekazanie im wiary i wartości kulturalnych.
Kościół nie uznaje rozwodów. Mogą mieć jedynie miejsce: uznanie, że małżeństwo nie było ważnie zawarte oraz tzw. separacja.
Grzechy przeciw sakramentowi małżeństwa: wiarołomstwo i zdrady małżeńskie, trójkąty małżeńskie, małżeństwo koleżeńskie itp., brak czystości moralnej w pożyciu małżeńskim, nieopanowanie popędu, rozrzutność i lenistwo, kłótnie, bójki, awantury, brak opieki nad dziećmi.

15. PROBLEM WSPÓŁŻYCIA POKOLEŃ WE WSPÓŁCZESNEJ RODZINIE.
Trudne warunki mieszkaniowe, nieporozumienia z rodzicami i teściami, wykorzystywanie rodziców jako bezpłatnej służby, oddawanie starych rodziców do przytułków (pożądane obejrzenie odpowiedniego filmu, jak „Drewniany talerz" czy „Barometr").

16. PROBLEMY ZWIĄZANE Z ROZWOJEM KULTURY (KDK).
Osoba ludzka dochodzi do prawdziwego i pełnego człowieczeństwa przez kulturę.
Warunki kultury w dzisiejszym świecie: nowe formy życia, kultura masowa, człowiek twórcą kultury; wiara i kultura, wielorakie powiązania dobrej nowiny Chrystusowej z kulturą ludzką, różne prawidła właściwego układu i form kultury ludzkiej, niektóre pilniejsze zadania chrześcijan w dziedzinie kultury; prawo do korzystania z dobrodziejstw kultury ma być przyznane wszystkim i wprowadzone w życie; wychowanie do pełnej kultury ludzkiej.

17. KOŚCIÓŁ WOBEC ZAGADNIEŃ SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH.
Znaczenie czynników społeczno-gospodarczych w życiu człowieka.
Encykliki papieskie w kwestii społeczno-gospodarczej (Rerum Novarum Leona XIII, Quadragesimo Anno Piusa XI, Mater et Magistra Jana XXIII, Populorum Progressio Pawła VI, Laborem Exercens Jana Pawła II).

Wypowiedź Kościoła w kwestii społeczno-gospodarczej w KDK:
— niebezpieczeństwo nastawienia wyłącznie ekonomicznego,
— brak równowagi społecznej i gospodarczej między rolnictwem a przemysłem,
— potrzeba reform w dziedzinie gospodarczo-społecznej.

Postęp gospodarczy:
— postęp gospodarczy w służbie człowieka kierowany przez człowieka,
— potrzeba uniknięcia ogromnych różnic gospodarczo-społecznych,
— niektóre zasady rządzące całością życia gospodarczo-społecznego,

praca, jej warunki i wypoczynek; udział w przedsiębiorstwach i planowaniu całokształtu ekonomiki oraz konflikty w pracy,
— dobra ziemskie przeznaczone dla wszystkich ludzi,
— inwestycje i sprawy walutowe,
— zdobywanie własności i własność prywatna, latyfundia,
— aktywność gospodarczo-społeczna i Królestwo Boże.

18. WSPÓLNOTA POLITYCZNA.
Współczesne życie publiczne. Natura i cel wspólnoty politycznej. Współpraca wszystkich w życiu publicznym. Współpraca polityczna a Kościół.

19. SOLIDARNOŚĆ LUDZKIEJ RODZINY.
Braterstwo wszystkich w jedności Ludu Bożego oraz w jedności Mistycznego Ciała Chrystusa.
Współpraca międzynarodowa. Nacjonalizm i kosmopolityzm. Zagadnienie patriotyzmu. Dążenie do pokoju i unikanie wojny. Walka z wyścigiem zbrojeń. Współpraca międzynarodowa na polu gospodarczym. Współpraca międzynarodowa na odcinku zagadnień związanych z przyrostem ludności. Zadania chrześcijan w świadczeniu pomocy. Twórcza obecność Kościoła we wspólnocie międzynarodowej. Udział chrześcijan w instytucjach międzynarodowych.
Zasada dialogu.

20. SZCZEGÓLNE ZADANIA KATOLIKA W POLSCE WSPÓŁCZESNEJ.

21. CEL OSTATECZNY WSZYSTKICH DĄŻEŃ.
Zjednoczenie wszystkich w Chrystusie przez miłość.
Wizja przyszłości:
— historyczna i realistyczna Karla Rahnera,
— filozoficzna i kosmiczna Pierre Teilhard'a de Chardin.

SPIS TREŚCI

Ramowy program katechizacji w zakresie szkoły podstawowej (I-VIII) 1
Załącznik do programu: Zakres materiału w szkole podstawowej — klasy V-VIII 11
Ramowy program katechizacji w zakresie szkoły średniej (I-IV) 18
Szczegółowy program katechizacji w zakresie szkoły podstawowej (I-VIII) 34
— Klasa I 34
— Klasa II 43
— Klasa III 53
— Klasa IV 71
— Klasa V 88
— Klasa VI 98
— Klasa VII 109
— Klasa VIII 117
Szczegółowy program katechizacji w zakresie szkoły średniej (I-IV)
— Klasa I liceum i technikum 124
— Klasa II liceum i technikum 131
— Klasa III liceum i technikum 139
— Klasa IV liceum i technikum 148

Wydawca: Kuria Arcybiskupia we Wrocławiu
50-328 Wrocław, ul. Katedralna 13/15
Tel. Kurii Arcybiskupiej 22-50-81
Tel. Arcybiskupa Metropolity 22-42-14
Redaktor: Ks. Roman Drozd
Okładkę projektował: Ks. Jan G. Dębski

PPTT-CZ-Drukarnia, Wrocław, ul. Krasińskiego 5, zam. 141-91 — 1700